

LAHJA
KAI DONNERIN
KIRJASTOSTA

FINN NYELVTAN

OLVASMÁNYOKKAL ÉS SZÓTÁRRAL.

ÍRTA

BUDENZ JÓZSEF

egyetemi tanár.

MÁSODIK, MONDATTANI RÉSZSEL BŐVÍTETT KIADÁS.

BUDAPEST 1880.

KIADJA KNOLL KÁROLY.

Dr. Otto Donnerich
yeta'waki (epi
tshijj.

FINN NYELVTAN

OLVASMÁNYOKKAL ÉS SZÓTÁRRAL.

ÍRTA

BUDENZ JÓZSEF

egyetemi tanár.

MÁSODIK, MONDATTANI RÉSZSZEL BŐVÍTETT KIADÁS.

BUDAPEST, 1880.

KIADJA KNOLL KÁROLY.

Budapest. Weiszmann testvérek könyvnyomdája.

Előszó.

E könyv a finn nyelv, illetőleg a finn úgyn. irodalmi nyelven való szövegek biztos megértéséhez útbaigazító akar lenni. Megismerteti a finn nyelv alakjait (előre bocsátva az alakképzéssel rendszeren együttjáró hangváltozásokat), mint egyes nyelvnek meglevő jelenségeit, általán mellőzve az eredet- és okfejtegetéseket, melyek a további nyelvhasználat föladatához tartoznak. Azután mondattani részben (mely legelőször e második kiadáshoz készült) számot ad az egyes nyelvalakok szerepléséről vagyis bővebben ismerteti az alakok mondatbeli funkcióját, követve maguk az alakok rendét s nem a mondatrészeket véve alapúl. Tekintve hogy a finn és a magyar nyelv mondatszerkezete lényegesen egyazon, csakis az egyes előforduló nyelvalaknak egy vagy többféle lehető funkcióját kell tudnunk, hogy esetleg némi próbálgatáson át az adott finn mondatnak egész értelmét helyesen kifejtessük. Egyébiránt az elegendő számmal fölvetett példamondatoknak lehetőleg hű magyar fordítása is fog a mondatelemzés gyakorlatában valamennyire segíteni. Másképen járnak el (t. i. a mondatrészek és mondatnemek szerint való tárgyalással) az eddig Finnországban megjelent finn nyelvtanok vagy külön mondattanok: Eurén (Finsk språklära, Abo 1849 — s utána Fábián István »finn nyelvtana«), Y. Koskinen: Finska språkets satslära (Abo 1860), A. G. Corander: Finsk sätslära (Viborg 1865), A. W. Jahnsson: Finska språkets satslära (1871); — minthogy fő céljuk a finn nyelvnek helyes gyakorlati alkalmazásához való vezérlés. Csak Kockströmnek »rövid finn grammatikája« (»Finska språklära i sammandrag«, német kiadása: »Kurze Grammatik der finnischen Sprache«, Hfors 1876.) adja a nyelvalakok sorában mondattani észrevételeit, csak az kár, hogy tárgyalása oly nagyon sovány s az alakhasználatnak csak főbb pontjaira

terjed ki. Mindamellett az említett munkáknak jó hasznát vettem, különösen a Koskinen és Jahnsson-féle finn mondattanoknak, a melyekből nagy részét a példamondatoknak, a de egyes functió-meghatározásokat is vehettem át, a kellő átalakítással. — Megjegyzem itt, hogy az alakítási részben is (már az I. kiadásban) a finn grammatikák eddig szokott előadásától egyben-másban eltértem: jelesen minden ragozásnak alapjául a szótőket vevén föl (mellözve a »kötő-vocalis«-nak alakszármasztatásra való alkalmazását), más-képen csoportosítván a casusalakokat, meg egészen elhagyván a név- és igeragozásbeli osztályokat.

Olvasmányt e második kiadás kevesebbet nyújt mint az első; mert első gyakorlatul már a mondattani rész példamondatai is szolgálhatnak, s épenséggel nem lehetett célom, hogy egy tartalmilag is érdekes chrestomathiát szerkeszsek. A ki tüzetesen a finn nyelvvel foglalkozik, úgyis megszerez magának, a mennyi kell, a finn irodalomból, a melynek évről évre szaporábbakká válnak a termékei s a mely már több magyar szépirodalmi munkának fordítását is mutatja föl. A helyett teljesebbé tettem a Szótárt, a mely nem csak a közölt olvasmányok és mondatokhoz való szókat foglalja magában, hanem ezenkívül még a legközségesebb használatú vagy más tekintetben (pl. nyelvhasználatra nézve) fontos szókat is foglalja magában, s így a szószármasztást is jobban tünteti föl.

Az észrevett úgyn. sajtóhibákat, valamint néhány igazítást a könyv véglapján közlöm.

Budapest, 1880. márczius havában.

B. J.

HANGTANI RÉSZ.

§. 1. Egyszerű nyelvhangok, a szokott betűrend szerint:

a d e g h i j k l m n o p r s t u v y ä ö.

Hangzás. A finn *a* nyílt tiszta *a*, a milyen a tót *a* vagy a magyar *á* röviden ejtve; — az *e* zárhangú = magy. közép *é* (*tészek, vészek, égy*), különbözik az igen nyíltan ejtett *ä*-től (mely = német *ä*, szélesen ejtett magy. *e: szeret*); — az *y* = *ü*; — az *s* = magy. *sz*; — a *h* egyéb mássalhangzó előtt = német *ch*. — Példák: *kala* hal, *kalastaja* halász *vähä* kevés, *menen* megyek, *mennä* menni, *menevät* mennek, *käsi* kéz, *kesi* bőr; *yhdessä* egyben, *syksyllä* ősszel, *tahto* akarat, *tähti* csillag, *rohkea* bátor, *kehno* hitvány, *pohja* fenék.

A mássalhangzókhoz kell még számítani egy szóvégi hehezetet (melyet azonban csak nyelvtanokban szoktak ' -val jelölni); e bár ki nem ejtett hehezet szótagzárást eszközöl s rákövetkező mássalhangzóhoz áthasonúl: *anna'* adj (ebből: *anta* +'), *annappa* (*anna'* + *pa*) addsza, adj csak, *jänne'* (nom., tö: *jänthe*) ideg.

§. 2. Kettős betűvel írt hosszú önhangzók:

aa ää oo öö uu yy ee ii; pl. *aamu* reggel, *antaa* adni, *pää* fej, *elää* élni, *olkoon* legyen, *menkään* menjen, *uusi* új, *suuruus* nagyság, *syy* ok, *hyvys* jóság, *käteen* kézbe, *viisi* öt, *viiteen* ötbe.

Iker-önhangzók (diphthongusok):

- a) *uo, yö, ie*;
 b) *au, ou, eu, iu,*
äy, öy;
 c) *ai, oi, ui,*
äi, öi, yi, ei.

Példák: a) *suo* mocsár, *tuon* hozok, *yö* éj, *syön* eszem, *kierii* kering, *tiedän* tudok; — b) *nauran* nevetek, *soudan* evezek, *seura* társaság, *kiuru* pacsirta, *käyn* kelek, járok, *löydän* lelek, talállok; — c) *kaivan* ások, *maissa* földekben, *oikea* igaz, *voi* vaj, *uiskelen* úszkállok, *päivä* nap, *löin* ütek, ütöttem, *myin* eladtam, *neiti* leányzó, hajadon, *teille* nektek.

Jegyzet. Csak az *i*-végű (c) alatti ikerhangzók fordulhatnak elé a szónak második és következő szótagjaiban (pl. *jumaloissa* istenekben, *oppineille* tanultaknak, *tappeluisa* csatákban, *hedelmöitsee* virágzik, gyümölcsözik). Az első szótagon túl eléforduló *uo, au* stb. (a. és b. alatt) mindig két szótagba való két külön önhangzó: *pyhi-en* sanctorum (*pyhi-en*), *tapa-us* esemény (*tapa-us*), *kope-us* büszkeség (*kope-us*), *koko-us* gyűlés (*koko-us*), *vankiuteen* fogságba (*vanki-u-teen*), *lisäys* toldalék (*lisä-ys*).

§. 3. Hangjellemre nézve az önhangzók kétfélék:

- a) mélyhanguak (alhanguak) *a, o, u*;
 b) magashanguak (felhanguak) *ä, ö, y; e, i.*

Egyazon szónak önhangzói mindig vagy a mélyhanguak *a, o, u* közül valók (ide számítva az ezekkel való ikerhangzókat is: *uo, au, ou, eu, iu, ai, oi, ui*), vagy pedig a magashanguak közül valók (*ä, ö, y* és az ikerhangzók: *yö, ie, äy, öy, äi, öi, yi, ei*); csupán csak *e* és *i* férnek meg mélyhangú önhangzókkal is egyazon szóban. Példák: *paha* rossz, *koto* ház, *muna* tojás, *tikmony*, *loppu* vég, *muisto* emlékezet, *neuvo* tanács, *hiukka* darabka, kevéske; *märkä* nedves, *synty* születés, *hyvä* jó, *pöytä* asztal, *vesi* (gen. *veden*) víz, *käsi* (gen. *käden*) kéz; *henki* lélek, *mies* (gen. *miehen*) ember; *onni* (gen. *onnen*) szerencse, *tuli* (gen. *tulen*) tűz, *iso* nagy, *kehno* hitvány; *hieta* homok, *reipas* gyors, eleven.

Képzők, ragok és simuló particulák mindig az alapszó hangjellemehez (mély- vagy magashangúságához) alkalmazzák önhangzójukat (önhangzóilleszkedés, vocalharmonie), pl. *ottavat* elvésznek: *elävät* élnek, *uudistaa* újítani:

yhdistää egyesíteni, paha*sua* rossz néven venni: hyvä*ksyä* helyeselni, raudalla vassal: kädellä kézzel; ku-ka ki: mi-kä mi, annat-ko adsz-e: tiedät-kö tudsz-e.

§. 4. Szótővégi önhangzók képző- v. ragbeli *i*-vel találkozáskor össze, többnyire (az *o*, *ö*, *u*, *y*-t kivéve) gyengülnek, elváltoznak vagy egészen ki is szorúlnak; még pedig:

a) Hosszú önhangzók rövidülnek s a következő *i*-vel ikerhangzóvá lesznek: *maa* föld: *maissa* földekben, *pää* fej: *päissä* fejekben, *saa*- kapni: *sain* kaptam, *myy*- eladni: *myin* eladtam.

b) Elsőrendbeli ikerhangzók (*uo*, *yö*, *ie*) előhangzójuk elvetésével az *i*-vel új ikerhangzót tesznek (*oi*, *öi*, *ei*): *suo* mocsár: *soilla* mocsárokon, *työ* munka: *töissä* munkákban, *tie* út: *teillä* utakon, *vie*- vinni: *vein* vivék, vittem.

c) Az *i*-végű ikerhangzók elejtik az ujonnan hozzájáruló *i* előtt a maguk véghangzóját: *koi* moly: *koina* (*koi-ina*) molyokúl, *ui*- úszni: *uin* (*ui-in*) úsztam.

d) Kéttagú szótők végén álló *ä* hozzájáruló *i* előtt egyáltalában kiszorúl; szintilyen *a* pedig csak akkor, ha a megelőző szótag önhangzója *o* vagy *u* (vagy ily előhangú ikerhangzó: *oi*, *ui*, *ou*, *uo*); máskülönben az ilyen *a*-ból *o* lesz, mely a következő *i*-vel *oi* ikerhangzóvá egyesül. Példák: *päivä* nap: *päivinä* napokon, *silmä* szem: *silmissä* szemekben, *elä*- élni: *elin* élék, éltem; *korva* fül: *korvissa* fülekben, *muna* tojás: *munissa* tojásokban, *otta*- venni: *otti* vett, *murta*- törni: *murti* tört, *koira* kutya: *koirille* kutyáknak, *muista*- emlékezni: *muistin* (praet. 1.); *koura* marok: *kourilla* markokkal, *ruoska* ostor: *ruoskilla*; ellenben: *kala* hal: *kaloille* halaknak, *piha* udvar: *pihoilla* udvarokon, *laula*- dalolni: *lauloin* daloltam. — Többtagú szótők végén álló akár *a* akár *ä*, a rá következő *i* előtt részint kiszorúl, részint *o*, *ö*-re változik; némely ily szótők véghangzója akár kiszorúlhat akár *o*, *ö*-re változhatik. Pl. *isäntä* házi úr, gazda: *isäntinä* gazdákúl, *sanoma* hír: *sonomissa* hírekben, *vasara* kalapács: *vasaroilla* kalapácsokkal, *kynttilä* gyertya: *kynttilöillä* gyertyákkal; *omena* alma: *omenissa* vagy *omenoissa* almákban.

Jegyzet. Az *a*, *ä* véghangzójukat elejtik: a *-va*, *-vü* végű participiumok, a *-sa*, *-sü*, *-ttoma*, *-ttömü* végű adjectivumok, az *-mpa*, *mpü* végű comparativus- és superlativus-tők, s általában a többtagú ige-tők (pl.

pelasta- szabadítani, *odotta-* várni, *herättä-* ébresztetni: *pelasti*, *odotti*, *herätti* praet. 3. sing.). Ellenben *o*, *ö*-re változás történik rendszeren oly névszótökön, melyeknek utolsóelőtti szótagjukban szintén *i* van: *karitsa* bárány, *asia* (*a-si-a*) dolog, ügy, *helinä* csengés: *karitsoiilla*, *asioilla*, *helinöillä*.

Jegyzet. Nem változik sem két- sem többtagú igetők vég *a* vagy *ä*-je a conditionalis-képző *-isi* előtt, pl. *anta-* adni: *antaisi* (nem: *antoiisi*), *kieltä-* tiltani: *kieltäisi* (nem: *kieltiisi*); *pelasta-*: *pelastaisi* (nem: *pelastisi*) *herättä-*: *herättäisi* (nem: *herättisi*).

e) Két vagy többtagú szótó végén álló *e* hozzájáruló *i* elől kivétel nélkül kiszorúl: *hevose* ló: *hevosiille* lovaknak, *ole-* lenni: *oli* vala, *olisin* volnék, *miehe* férfi: *miehille* férfiaknak. — Szintígy kiszorúl a tövégi *i* is, vagy pedig (névszótó végén) átmegy *e*-be, pl. *oppi-* tanulni: *oppi* (*oppi-i*) tanula, *risti* kereszt: *ristissä* (*risti-issä*) vagy pedig *risteissä* kereszttekben.

§. 5. Más salhangzó-gyengülés (ügyn. »lágnyulás«).

Gyengülésnek vannak alávetve a *k t p* kemény mássalhangzók, midőn két- vagy többtagú szótónek nyílt végtagját kezdik, ha *e* végszótagnak vagy rövid önhangzója vagy *i*-végű rövid (nem összevonás útján keletkezett) ikerhangzója van (rendszen *oi*, *öi*, *ui*, *yi*, ritkán *ei*). A gyengülés beáll, mihelyt a mondott végszótag hozzájáruló képző vagy rag által zárttá (mássalhangzón végződővé) leszen, pl. *kulke* + *n*, *ymmärtä* + *m-me*, *parempa* + *s-ta*, *jalkoi* + *l-ta*, *nukkui* + *n*, *viipyi* + *t-te*, *kivikköi* + *s-sä*. — E gyengülés kiterjed az utolsóelőtti ilyen szótagot kezdő *k p t* mássalhangzókra is, mihelyt a végszótagbeli önhangzó elestével az utolsóelőtti szótag zárttá válik, pl. *tante-re*: *tante* + *r*, *rohke-ne*: *rohke* + *n-nut*, *ompe-le*: *ompe* + *l-la*.

Jegyzet. Nincsen a gyengülésnek alávetve oly *k, t*, melyeket közvetlenül *s*, sem oly *k*, melyet *t* előz meg (*s-k*, *s-t*, *t-k*, pl. *laske*, *vasta*, *itke*).

Jegyzet. A szótagzárást eszközli a hallatszó mássalhangzókön kívül a szóvégi hehezet is (§. 1.), pl. *anta+*, *luke+*, *jänte+* (ebből: *jänte-he*).

Jegyzet. Többtagú szótók végén *i*-végű ikerhangzók is eszközölnek szótagzárást, ha utánuk még mássalhangzós rag következik: *tut-kintoi-ta*, *sanottui-na*, *aurinkoi-den*, *ylistettyi-nä*.

Az említett mássalhangzó-gyengülés pedig abban áll, hogy:

a) A *k t p* mássalhangzók, midőn közvetlenül saját magukra következnek, egyszerűen kiesnek (vagyis kettős *kk tt*

pp-ből csak egyszerű *k t p* marad meg): *kukka* virág: gen. *kukan*, *männikkö* fenyves: g. *männikön*; *rikkaha* (* *rikkasa*) gazdag: nom. *rikas*; — *otta-venni*: praes. 1. *otan*; *tyttö* leány: gen. *tytön*; *tyttöre* leány, filia: nom. *tytär*; *seppä* kovács: gen. *sepän*, *tappa- agyonütni*: pr. 1. *tapan*, *rippu-függni*: *ripun* pr. 1., *ripusta- függeszteni*.

b) A *k* gyengül (lágyúl) *g*-vé *n* után; *l*, *r* után meg *j*-vé, ha *i* vagy *e* következik rá; szintígy *h* után, ha *e* következik; minden egyéb esetben pedig egészen elenyésszik. Példák: *henke* lélek: gen. *hengen*, *lanka* fonál: gen. *langan*; *kuninkaha* király: nom. *kuningas*; *sylke- köpni*: praes. 1. *syljen*; *sylki* köpött: *syljin* köptem; *olke* szalma: pl. nom. *oljet*; *särke- törni*: *särjen* török; *rohkene- bátorodni*, *merni*: part. praet. *rohjennut*; — *tako- kovácsolni*: pr. 1. *ta'on*, *näke* látni: pr. 1. *nä'en*, *hike* izzadság: *hi'essä- ságban*, *karuka* messze: *kaw'aksi* messzire, *ikehe* iga: nom. *i'es*; — *jalka* láb: gen. *jalan*, *härkä* ökör: g. *härän*; *varkaha* tolvaj: nom. *varas*; *nahka* bőr: g. *nahan*, *sulka* toll: g. *sulan*; *poika* fiú: több. nom. *poi'at* (*pojat*), *aika* idő: *ai'at* (*ajat*).

Jegyzet. Két *u* közül kiesett *k* helyébe *v* lép be: *suku* nemzetség: iness. *suvussa*, *puku* öltözet: g. *puvun*.

Jegyzet. Eléfordul *-lje-*, *-rje-* mellett *-le-*, *-re-* is, pl. *kulke- járni*: frequ. *kuljeskele-* v. *kuleskele-*; *süren* = *sürjen*; meg *-lkä-*, *-rkä-* lesz *-ljä*, *rjä*-vé is: pl. *selkü* hát: *seljän* (= *selän*), *härjän* = *härän*; végre *-lko*, *lku-* gyengülhet *-lvu*, *lvu*-vá, pl. *halko* hasábfa: *halon* v. *halvon*, *kulku* járás: *kulun*, *kulvun*.

c) A *t* gyengül (lágyúl) *d*-vé önhangzó és *h* után: megelőző *l*, *r*, *n*-hez meg áthasonúl, úgy hogy *lt*, *rt*, *nt* helyett *ll*, *rr*, *nn* áll be; pl. *vete* víz: gen. *veden*, *käte* kéz: g. *käden*, *sota* háború: g. *sodan*; *tahto- akarni*: *tahdon* akarok, *lehte* levél: g. *lehden*, *puhtaha* tiszta: nom. *puhdas*, *lähtehe* forrás: nom. *lähde'*; — *valta* hatalom: g. *vallan*, *silta* hid: g. *sillan*, *ymmärtä- érteni*, *ismerni*: *ymmärrän* értek, *varte* nyél: g. *varren*; *kanta- hordani*: *kannan* hordok, *ranta* part: *rannalla* parton; *jäntehe* ideg: nom. *jänne'*.

d) A *p* gyengül *v*-vé önhangzó és *l*, *r* után; megelőző *m*-hez pedig áthasonúl (*mp* helyett *mm*), pl. *tupa* szoba: *tuvassa* szobában, *leipä* kenyér: gen. *leivän*, *halpa* olcsó: g. *halvan*; *seipähä* karó: nom. *seiväs*; — *ampu- löni*: *ammun*

lövök, *parempa* jobb: g. *paremman*; *ompele-* varrni: inf. *ommella*.

Jegyzet. A *k*, *t*, *p* mássalhangzók gyengülésének a fentebbi esetekből két foka tűnik ki, ú. m. megfelelő lágy hangzóra vagy spiransra változás, meg teljes eltűnés, illetőleg megelőző mássalhangzóhoz való áthasonulás:

<i>k</i> — <i>g</i>	<i>j</i> — '.
<i>t</i> — <i>d</i>	— (<i>ll</i> , <i>rr</i> , <i>nn</i>)
<i>p</i> —	<i>v</i> — (<i>mm</i>).

§. 6. Egyéb mássalhangzó-változás.

a) Egyszerű *t* (nem *tt*-ből gyengült *t*), mely a szótó végén *i* elé kerül, többnyire *s*-re változik (*-si*); előtte lehet a mássalhangzók közül *l*, *r*, *n* és *h*, mely utóbbi akkor *k*-vá lesz (*-ksi*); pl. *vete* víz: nom. *vesi*, többes-sz. tö *vesi*- (*vesillä*, *vesistä* stb.); *käte* kéz: nom. *käsi*; *jälte* belháj: *jälsi*, *varte* nyél: *varsi*, *kante* fedél: *kansi*; *yhte* egy, *kahte* két: nom. *yksi*, *kaksi*; *lähte* elmenni: praet. 3. *lähti* v. *läksi*; *pyytäkérni*: *pyysi* kért, *huuta-* hívni: *huusi* (*huuti*) hívott.

b) Töbéli egyszerű *k*, mihelyt következő *t*, *d*, *n*, *k* mássalhangzókkal érintkezik, *h*-vá válik; pl. *teke*- tenni: *tehtävü* tenni való, *tehdä* tenni, *tehnyt* tett, *tehköön* tegyen; *näke*- látni: *nähtävä*, *nähdä*, *nähyt*, *nähköön*.

c) Összekerülő *l-n*, *r-n* lesz *ll*, *rr*-vé; *t-n*, *ts-n*, *m-n* meg *nn*-vé: *ole-*: part. praet. *ollut* (ebből: *olenut*, *olnut*), *pure*- harapni: *purrut* (*purnut*), *vuonna* évben (e h. *vuotena*), *havaitse-* észrevenni; part. p. *havainnut* (e h. *havaitsenut*); *morsiamena*, összevonva: *morsianna*, *onnettomana* összev.: *onnetonna*; ellenben *s-n* áthasonúlhat *ss*-vé: *toisena* összevonva: *toisna* v. *toissa*, *vierasna* v. *vierassa*; *pese-* mosni: part. praet. *pesnyt* v. *pessyt*.

§. 7. A szó végén a finn nyelv csak egyszerű mássalhangzót tűr meg, még pedig csak ezek közül valamelyiket: *s*, *n*, *r*, *l*, *t* és ' (szóvégi hehezet). Ha tehát végőnhangzó elestével két mássalhangzó kerülne a szó végére (pl. *ks*), az egyiknek el kell maradnia, pl. *sormukse* gyűrű: nom. *sormus* (e h. *-muks*); *kolmante* harmad: nom. *kolmas* (ebből: *kolmanti*, *kolmans*, *kolmansi*); *ulos* ki, kifelé (e h. *uloks*, *uloksi*). — Ezenkívül a szó végén meg nem tűrt mássalhangzó elváltozik; jelesen *m* lesz *n*-vé, *k* meg ' -vé (véghehezetté), vagy *t*-vé:

sydäme szív: nom. *sydän*, *onnettoma* szerencsétlen: n. *onneton*; *kovimpa*- legkeményebb: n. *kovin* (ebből: *kovimp*, *kovim*); *alemma'* alább (ebből: *alemmaksi*, *alemmak*), *tehdü'* tenni (ebből: *tehdükse*, *tehdük*), *side'* v. *sidet* kötés (ebből: *sided*, nom. ettől: *sithe*, eredetibb *sitege* h.).

Belső szótag végére kerülő *ks*, *ps* könnyebbül *s-vé*, *ts* még *t-vé* vagy *s-vé*, pl. *juoks-ta* (ebből: *juok-se-ta*) lesz *juosta* futni; *lapse* gyermek: part. *lasta* (ebből: *laps-ta*, *lapse-ta*), essiv. *lasna* (ebből: *laps-na*, *lapsena*); *kaitse* őrizni: opt. 3. *kaitkoon*, part. p. *kaitnut* (tovább még: *kainnut*); *veitse* kés: partitiv. *veistä* (ebből: *veitse-tä*, *veits-tä*).

ALAKTANI RÉSZ.

NÉVSZÓ.

§. 8. A finn névszótő kivétel nélkül önhangzón végződik, ú. m. valamennyi rövid és hosszú önhangzón (az *ö*-nek kivételével) és az ikerönhangzók közül *ai*, *äi*, *oi*, *uo*, *yö*, *ie-n*. Mint az egyes-számi névragozás alapja a teljes tiszta szótő jobbadán csak azon hangváltozásnak van alávetve, melyet végszótagjának záródása az azt kezdő *k*, *t*, *p* mássalhangzókon okoz (v. ö. §. 5.); ezenkívül csak egyes esetekben veszti el rövid végönhangzóját, vagy gyengíti azt (ragtalan alakjában, mint nominativus) könnyebb (*i*) hangzóvá. Eléfordúl így a nyílt végű teljes tőalak mellett még: zárt tőalak (pl. *vete* víz és *vede*: gen. *veden*, iness. *vedessü* stb.); továbbá *csonka* tőalak (pl. *paimene* és *paimen*: part. *paimenta*); végre *csonka* és zárt tőalak (pl. *tantere* és *tanner*: nom. *tanner*, part. *tannerta*).

§. 9. Túlnyomó számmal a finn névszótők két- és többtaguak és rövid önhangzón végződők.

Egytagú rövid önhangzójú névszótők csak a következő névmások: *tä* ez (nom. *tämä*), *si* (nom. *se*) az, *ke* (és *kene*, nom. *ken*) ki, *ku* ki, mely (*ku-ka*); *mi* mi (*mi-kä*), *jo* ki, mely (pron. relativum: *jo-ka*).

Egytagú névszótók fordulnak elé *aa, ää, ii, uu, yy* hosszú és *ai, äi, oi, uo, yö, ie* iker-önhangzókkal: *maa* föld, *jää* jég, *pää* fej, *pii* fog (gereben-f.), *puu* fa, *suu* száj, *syy* ok, *hyy* dér, *lai* faj, *täi* tetü, *voi* vaj, *tuo* amaz, *suo* mocsár, *yö* éj, *vyö* öv, *työ* munka, *tie* út.

Két- és többtagú hosszú önhangzón végződő tő van háromféle:

a) *aa, ää, ee, ii, oo* végűek, még előforduló *aha, ähä, ehe, ihi, oho* mellékalakkal, melyben a *h s*-ből keletkezett (*asa, äsä* stb.); innen *as, äs, es, is, os*-féle csonka (vagy esetleg csonka és zárt) tőalak. Pl. *vieraa* idegen, vendég, *ahtaa* szük, *evää* útravaló eleség, *ryntää* mellestont, *kirvee* fejsze, *ikee* iga, *kaunii* szép, *tiviü* sűrű, szoros, *uroo* férfi, hős; régibb *vieraha, evähä, kirvehe, kaunihi, uroho* (**vierasa, eväsä* stb.); csonka tőalak: *vieras, ahdas, eväs, rynnäs, kirves, kaunis, tivis, uros*.

b) *ee* végűek, még előforduló *ehe* mellékalakkal, melyben a *h g*-ből keletkezett; csonka tőalak: *e'* (vagy dial. *et*). Példák: *satee* eső, *kokee* kísérlet, *ihmee* csoda, *sit ee* kötelek, *jäntee* ideg; mellékalak: *satehe, ihmehe* stb.; csonka (cs. és zárt) tőalak: *sade', ko'e', ihme', side', jänne'* (*sadet, ko'et, ihmet sidet, jännet*).

Jegyzet. Ezekhez csatlakozik a *-nee* (*-nehe*) végű participium praet., csonka alakban: *-nut, -nyt*, mely onnan van, hogy itt a *-nee* régibb *-nue, -nye*-ből keletkezett; pl. *antanee* adott, *elünee* élt: cs. al. *antanut, elänyt*.

c) *aa, ää, oo, uu* végűek, csonka mellékalak nélkül: *vapaa* szabad, *harmaa* szürke, *Venää* (v. *Venäjü*) Oroszország, *ehtoo* este, *makuu* fekvés.

§. 10. Névszótótól származó névszótó.

a) Fokozott melléknevek. A comparativusi tő *-mpa, -mpä* képzővel alakul; kéttagú alapszónak vég *a-ä*-je *e*-re változik; zárt tőalak: *-mma, -mmä*; pl. *huono* rossz: *huonompa* (gen. *huonomman*) rosszabb; *suure* nagy: *suurempa, kaunii* (*-nihi*) szép: *kauniimpa* (*-vihimpa*); *vanha* vén: *vanhempa, kova* kemény: *kovempa, syvä* mely: *syvämpä, vähä* kevés: *vähempä; valkea* fehér: *valkeampa, väkevä* erős: *väkevämpä*.

Superlativusi tő: *-impa, -impä* képzővel; az alapszó-
nak vég *a, ä, e, i*-je általában kiszorúl (v. ö. §. 4.); zárt
tőalak: *-imma, -immä*, csonka tőalak: *-in*; pl. *huonoimpa*,
(gen. *huonoimman*, nom. *huonoin*), *suurimpa, kauniimpa, van-*
himpä, kovimpa, syvimpä, vähimpä, valkeimpa, väkevimpä.

Jegyzet. Alkalmas jelentésű főnevek is fogadják el a fokozó kép-
zést (*syksy* ősz: *syksymmällä* előbbre haladt őszkor, *pohja* észak: *pohjem-*
maksi északibb helyre.) A *ku* és *jo* kérdő és relativ névmásoknak van
comparativusuk, mikor kettőről van szó, melyek egyikére vonatkoznak: *kumpa*
uter, *jompa* uter (rel.), *jompa-kumpa* alteruter, valamelyik (kettő
közül).

Jegyzet. Divó positivus-alak nélkül fordulnak elé: *vasempa* bal,
parempa jobb (*hyvä* jó), *enempä* több (*paljo* sok), *molempa* mindkettő,
monnó. — Megjegyzendő: *pitkä* hosszú: comp. *pitempä*, sup. *pisimpä*;
parempa jobb: superl. *paraa, parha* (csonka al. *paras*), *parahimpä*.

b) Sor szá m n e v e k (ordinalia) képzője *-nte*; zárt alak:
-nne; csonka alak: *-t* és *-s*; pl. *neljä* négy: *neljänte* negyedik
(cs. *neljät, neljäs*), *viite* öt: *viidente, kuute* hat: *kuudente*,
kahdeksa nyolcz: *kahdeksante*; *sata* száz: *sadante*. Eltérő
önhangzóval: *kolmante* harmadik: *kolme* három.

c) K i e s i n y i t e t t névszók (diminutiva):

-ise, -se képzővel; alapszóvégi *a, ä* megmarad; pl. *vasa-*
raise: vasara kalapács; *kalase, kalaise: kala* hal; *vähäise,*
vähäise: vähä kevés; *lintuise, lintuse: lintu* madár; *vävyise,*
vävyise: vävy vő; *vaimoise, vaimose: vaimo* feleség; *tyttöise,*
tyttöise: tyttö leány; *järvisse: järve* tó, *äitise: äiti* anya;
hampaise: hampaa fog, dens; *seipäise: seipää* sövénykaró.

-kaise, käise (és *-ukaise, -ykäise*); pl. *lyhykäise: lyhye*
rövid, *ohukaise: ohue, ohu* vékony; *nuorukaise: nuore* fiatal,
lapsukaise: lapse gyermek.

d) Gy ü l ő h e l y e t és s o k a s á g o t jelentő névszók:

-ikko, -ikkö (-kko, -kkö) képzővel: *kivikko* köveshely,
kőrakás: *kive* kő; *kanervikko* hangafüves hely: *kanerva*
hangafü; *kuusikko* fenyves: *kuuse* fenyű; *leppikkö* égerfa
(*leppä*) erdő; *heinikkö* füves hely, rét: *heinä* fű, széna; *ruo-*
hokko, ruohikko füves hely: *ruoho* fű; *männykkö, männikkö*
fenyves: *mänty* fenyű.

-isto, -istö, (-sto, -stö) képzővel: *kuusisto: kuuse*; *lepisto:*
leppä; *kivistö: kive*; *rahasto* pénztár: *raha* pénz; *kirjasto*
könyvtár: *kirja* könyv.

e) Lakhelyet jelentő névszók: *la*, *-lä* képzővel; *seppälä* kovács (*seppä*) háza; *pappila* pap (*pappi*) háza, *Mikkola* Mikkoháza, *hiirelä* egér (*hiire*)-tanya.

f) Valamire szánt holmit (ruhát) jelentő főnevek: *-ukse*, *-ykse* képzővel; csonka tőalak: *-us*, *-ys*; pl. *kaulukse* nyakra való, gallér: *kaula* nyak, *sormukse* gyűrű: *sorme* ujj; *säärykse* harisnya: *sääre* lábszár; *jaluksse* kengyel: *jalka* láb.

g) Tulajdonságot jelentő elvont főnevek (»ság, ség«-félék): *-uute*, *-yyte* képzővel; csonka tőalak *-uut*, *-yyt* és *-uus*, *-yys*; e képzőalak oly alapszókhöz járúl, melyek megelőző önhangzó nélkül rövid *a*, *ä*, *e*, *u*, *y*-n végződnek s az *uu yy*-ben e véghangzók benne foglaltatnak (< *uute*, < *yyte*): *pahuute* rosszaság: *paha* rossz, *hyvyyte*: *hyvä* jó, *orjuute*: *orja* rabszolga, *suuruute*: *suure* nagy, *paksuute*: *paksu* vastag, *tylyyte*: *tyly* durva, szigorú. — Egyéb végű alapszóhoz *-ute*, *-yte* (cs. *-ut*, *-yt* és *-us*, *-ys*) képzőalak járúl s e mellett alapszói hosszú önhangzó rövidül, rövid *a*, *ä* meg elenyésszik, pl. *puhtaute*: *puhtaa* tiszta, *ahneute*: *ahnee* mohó, *raittiute*: *raitti* fris, *korkeute*: *korkea* magas, *lempeyte*: *lempeä* kegyes, nyájas; *heikkoute*: *heikko* gyenge.

Jegyzet. Eltérő: *pituute* ettől: *pitkä* hosszú.

h) Valamivel bírót jelentő melléknemek:

-ise képzővel; az alapszónak vég *a*, *ä*-je megmarad, hosszú önhangzók rövidülnek; *e*, *i* kiszorúlnak; pl. *kalaise* halas: *kala* hal, *metsäise* erdős: *metsä* erdő, *musta-silmäise* fekete szemű: *silmä* szem; *jäise* jeges: *jää* jég, *luise* csontos: *luu* csont; *kivise* köves (*kive*), *vetise* vizes (*vete*); *säteise* sugaras (*sätee*), *heikko-uskoise* gyengehitű (*usko*), *suruise* bús, szomorú (*suru*), *syise* vétkes (*syy*), *höyryise* gőzös (*höyry*).

-va, *-vä* képzővel (különösen »bőven bírót« jelentők): *lihava* húsos, kövér: *liha* hús, *väkevä* erős (*väke*), *rintava* nagy mellű (*rinta*), *selkivä* háttas (*selkä*).

-kkaa, *-kkää* képzővel (szintén bőven bírót jelentők); csonka és zárt alak *-kas*, *-käs*; pl. *rahakkaa* pénzes, kinek sok pénze van (*raha*); *lapsikkaa* sok gyermekű (*lapse*); *ikäkkää* koros, nagykorú (*ikä*); *sydämikkää* bátor szívű (*sydäme*).

i) Valamihhez tartozót jelentő melléknévek:

-llise képzővel: *maallise* földi (*maa*), *taivaallise* égi, mennyei (*taivaa*), *isüllise* atyai (*isü*), *tavallise* szokásbeli (*tapa*), *hengellise* lelki (*henge*).

Jegyzet. Eléfordúlnak *-llise* képzős melléknévek, a melyek valamivel bírót jelentenek: *onellise* szerencsés (*onne*), *ansiollise* érdemes (*ansio*), *virheellise* hibás (*virhee*). — Bizonyos mérték-mennyiséget jelentő főnevek: *kourallise* egy maroknyi (*koura*), *lasillise* egy pohárnyi (*lasi*).

-laise, *-läise* képzővel (különösen valamely »országbeli« jelentők): *sukulaise* nemzetségbeli, atyafi (*suku* nemzetség); *matkalaise* utas (*matka* út, utazás); *Venüläise* orosz (*Venää* Oroszország), *Saksalaise* német (*Saksa* Németország), *Suomalaise* finn (*Suome* Finnország), *Unkarilaise* magyar (*Unkari*); *rantalaise* partlakó (*ranta*).

k) Valamihhez hasonlót jelentő melléknévek (»szerű, -féle«): *-maise*, *-mäise* képzővel: *koiramaise* kutya-lelkű (*koira*), *karhumaise* medvéhez hasonló; *hyvämmäise* jóféle, *pahdamaise* rosszféle.

l) Fosztó melléknévek (adj. caritiva): *-ttoma*, *-ttömä* képzővel; csonka és zárt alak: *-ton*, *-tön* v. *-toin*, *töin*; pl. *onnettoma* szerencsétlen (*onne*), *isättömä* atyátlan (*isü*); *armottoma* kegyetlen (*armo*), *viattoma* ártatlan (*vika* hiba, vétek), *vättömä* erőtlen (*väke*).

§. 11. Igetőtől származó névszótó.

a) Cselekvőt jelentő névszók (nomen agentis v. actoris):

-ja, *-jä* képzővel; az igeőnek vég *i*, *e*-jével együtt *-ija*, *-ijü* vagy *-ia*, *iä*; pl. *ostaja* vevő, káufer (*osta*- venni), *kääntäjä* fordító, *opettaja* tanít (*opetta*-), *lukija* v. *lukia* olvasó, lector (*luke*-), *tekijä* v. *tekiä* szerző (*teke*- tenni, csinálni), *etsijä* v. *etsiä* kereső (*etsi*).

-va, *-vä* képzővel (participium praes., v. adjectivus I. activi) pl. *lukeva* olvasó, legens, *etsivä* kereső, *antava* adó, *elävä* élő. — Ugyanevvel a passivumi igeőtől (participium necessitatis): *luettava* olvasni való, legendus, *etsittävä* keresni való, quaerendus. Megjegyzendő: *tuttava* ismerős (*tunnettava* h. *tunte*- ismerni).

-nee (*-nehe*) képzővel (part. praet., v. adjectivus II. activi); csonka alakja *-nut*, *-nyt* (§. 9.); pl. *lukenee* (*lukenut*) olvasott,

käynee (*käynyt*) járt, kelt; *antanee* (*antanut*) adott (a ki adott), *nähnee* (*-nyt*) látott (a ki látott).

b) Cselekvést jelentő névszók (nomen actionis):

-*u*, -*y* és -*o*, -*ö* képzővel: *haku* keresés (*hake-*), *isku* ütés (*iske-*); *jako* osztály, osztás (*jaka-*), *olo* lét (*ole-*), *tulo* jövetel (*tule-*); *teko* tevés: *työn-teko* dologtevés (*teke-* tenni); *näkö*, *näky* látás (*heikko* n. gyenge l., *näke-* látni); *löytö*, *löyty* találás, találmány (*löytä-*), *lähtö* elmenetel (*lähte-*), *kylvö* v. *kylvö* vetés (saat: *kylvä-*). — Ugyane képzőnek -*u*, -*y* alakjával lesznek a passivumi igetötől melléknévi nomina acti (adjectivus II. pass.): *luettu* olvasott, *lectus* (*luke-*, pass. tö: *luetta-*), *sanottu* mondott, *dictus* (*sano-*, *sanotta-*), *nähty* látott, *visus* (*näke-*, *nähtä-*), *löydetty* talált, *inventus* (*löytä-*, *löydettyä-*). Megjegyzendők: *tuttu* ismert, ismeretes (*tunnettu* h.: *tunte-*), *tietty* tudott (*tiedetty* h.: *tietä-*).

-*ukse*, -*ykse* és -*okse*, -*ökse* képzővel; csonka alakja: -*us*, -*ys* és -*os*, -*ös*; pl. *palvelukse* szolgálat (*palvele-*), *ilmoitukse* nyilvánítás (*ilmoitta-*), *vastaukse* felelet (*vastaa-*), *hävitykse* pusztítás (*hävittä-*), *epäilykse* kételkedés (*epäile-*); *ajokse* hajtás (fölhajtás, daganat: *aja-* hajtani); *kiitokse* köszönet (*kiittä-*), *näyttökse* megmutatás (*näyttä-*).

Jegyzet. Az -*u* és -*ukse* stb. képzők mélyhangú alakja járúl kéttagú maga s hangú tökhöz, ha az előszótág önhangzója *e* v. *i*, pl. *isku* (nem *isky*), *teko* (nem *tekö*), *kiitokse*; *pito* tartás (*pitä-*), *peitto* fedés (*peittä-*), *tieto* tudás (*tietä-*), *teokse* munka (*teke-*).

-*ee* (-*ehe*) képzővel; csonka alakja -*e'* (-*et*); pl. *pistee* szúrás (*pistä-*), *kastee* nedvesítés, harmat (*kasta-*), *puhee* beszéd (*puhu-*), *satee* eső (*sata-*); *paistee* sütés (*päivän p.* napsütés: *paista-*).

-*nto*, -*ntö* képzővel: *laulanto* dalolás (*laula-*), *vedäntö* huzás (*vetä-*); *syöntö* evés (*syö-*), *juonto* ivás (*juo-*); egytagú igetökhöz *e* képző -*nti* alakban is járúl: *syönti*, *juonti*.

-*ta*, -*tä* képzővel készül az igének egyik infinitivusának alapszava (substantivus I.); ennek zárt alakjából a két önhangzó közt álló *t* kiesik: *nousta* (inf. *nousta'*, *noustakse*: *nouse-* emelkedni), *pestä* (inf. *pestä'*, *pestäksse*: *pese-* mosni), *olta* (inf. *olla'*, *ollakse*: *ole-* lenni), *mentä* (inf. *mennä'*, *menäksse*: *mene-* menni); *sanota* (inf. *sanoa'*, *sanoakse*: *sano-* mondani); *elätä* (inf. *elää'*, *elääksse*: *elä-* élni); — *käytä* (inf.

käydä', *käydäkse*: *käy- järni*, *kelni*); *tuota* (inf. *tuoda'*, *tuodakse*: *tuo- hozni*); *saata* (inf. *saada'*, *saadakse*: *saa- kapni*).

-te képzővel, az igének két gerundiumának alapszava (substantivus II.); zárt alakja elejti a *t-t* úgy mint az előbbi; pl. *nouste* (ger. *noustessa* emelkedvén, *nousten* emelkedve), *peste* (*pestessä*, *pesten*), *olte* (*ollessa*, *ollen*), *mente* (*menessä*, *mennen*), *sanote* (*sanoessa*, *sanoen*), *eläte* (*eläessä*, *eläen*), *käyte* (*käydessä*, *käyden*), *tuote* (*tuodessa*, *tuoden*).

-ma, *-mä* képzővel, általában cselekvést (n. actionis), de különösen befejezettet (n. acti) jelentő névszók, melyek jelző melléknevekül is állhatnak; (mint gerundiumok alapszavának e képzésnek substantivus III. a neve): *kuolema* halál (*kuolehalni*), *elämä* élet (*elä- élni*), *sanoma* hír (dictum: *sano- mon- dani*), *paisuma* daganat (*paisu-*), *syntymä* születés (*s.-paikka* születő hely: *synty-*); *syömä* evés (*s.-astia* evőedény); meg- evett, gegessen (*kissan s. hiiri* a macska megette eger), *antama* adott, *datus* (*isän a. raha* az atya adta pénz). — To- vábbi *-ttoma*, *-ttömä* képzővel (§. 10, l.) fosztó melléknevek: *tuntemattoma* ismeretlen (*tunte-*), *näkymättömä* meg nem látszó (*näky-*).

-mise képzővel cselekvést, de különösen még befejezendőt jelentő névszók (substantivus IV.): *tekemise* tevés (még folyó t.), *sanomise* mondás (mondani való).

-maise, *-mäise* képzővel gerundiumi alapszó (substantivus V.): *putoomaise* készülő esés (*putoo-*: *putoomaisillansa* közel ahhoz hogy essék, esőfélben); *menemäise* (*mene-*: *menemäisillänsä* menőfélben).

-mukse, *-mykse* képzővel; csonka alakja *-mus*, *-mys*: *aikomukse* szándék (*aiko-*), *kysymyukse* kérdés (*kysy-*), *luottamukse* bizodalom (*luotta-*), *ryöstämykse* rablás (*ryöstä-*).

c) Eszköz t (cselekvő holmit) jelentő nevek:

-ime képzővel; az igetőnek vég *a*, *ä*, *e*, *i*-je néha *o*-ja is kizszorúl, *aa*-ja rövidül; csonka alakja *-in*. Példák: *avaime* kulcs (*avaa- nyitni*), *pistime* fulánk (*pistä- szűrni*), *istuime* ülőhely, szék (*istu- ülni*), *tarpoime* v. *tarpime* turbokló (*tarpo- turbokolni*), *kutime* kötő munka (*kuto- kötni*, *stricken*), *purime* harapófog, agyar (*pure- harapni*).

§. 12. Többes-számi névszótő.

A többes-számbeli névragozás, ugyanazon casusragok mellett, melyek az egyes-számban az egyszerű névszótőhöz járúlnak, kétféle többesített tőalakot vesz alapúl; sőt egy casusban (genitivus) még egy harmadikat, mely a kettőnek egyesített képzőivel készül. Az egyszerű névszótőnek többesítése történik:

a) *-te* képzővel; csonka alakja *-t*; záródás alkalmával (a genitivusban) e végszótag elejti a *t*-t, az alaptőnek megmaradó rövid végönhangzója után. Példák: *hevose* ló: *hevo-ste*, cs. al. *hevoset*; *sisare* nővér: *sisarte*, cs. al. *sisaret*; *vete* víz: *vette*, cs. al. *vedet*; *kante* fedél: *kantte*, cs. al. *kannet*; *morsiam*e mátka, cs. tő *morsian*: *morsiante*, cs. al. *morsiamet*; *sormukse* gyűrű, cs. tő *sormus*: *sormuste*, cs. al. *sormukset*; *vieraa*, *vieraha*, cs. tő *vieras* idegen: *vieraste*, cs. al. *vieraat*, *vierahat*; *ihmee*, *ihmehe* csuda, cs. tő *ihme'*: *ihmette*, cs. al. *ihmeet*, *ihmehet*; — *kala* hal: *kalate*, cs. al. *kalat* (gen. *kalae-n* helyett *kalain*); *jalka* láb: *jalkate*, cs. al. *jalat* (gen. *jalkae-n* h. *jalkain*); *risti* kereszt: *ristite*, cs. al. *ristit* (gen. *ristie-n*); *suku* nemzetség: *sukute*, cs. al. *suvut* (gen. *sukue-n* h. *sukuin*); *mylly* malom: *myllyte*, cs. al. *myllyt* (gen. *myllye-n* h. *myllyin*).

b) *-i* képzővel, mely az alaptőnek végönhangzóját vagy kiszorítja vagy vele ikerönhangzót képez (§. 4. szerint). Példák:

<i>maa</i> föld: <i>mai</i>	<i>pü</i> fog: <i>pii</i>	<i>suo</i> mocsár: <i>soi</i>
<i>pää</i> fej: <i>päi</i>	<i>lai</i> fej: <i>lai</i>	<i>yö</i> éj: <i>öi</i>
<i>puu</i> fa: <i>pui</i>	<i>täi</i> tetű: <i>täi</i>	<i>työ</i> munka: <i>töi</i>
<i>syy</i> ok: <i>syi</i>	<i>koi</i> moly: <i>koi</i>	<i>tie</i> út: <i>tei</i> .

<i>silmä</i> szem: <i>silmi</i>	<i>korva</i> fül: <i>korvi</i>	<i>kala</i> hal: <i>kaloi</i>
<i>hyvä</i> jó: <i>hyvi</i>	<i>muna</i> tojás: <i>muni</i>	<i>piha</i> udvar: <i>pihoi</i>
<i>päivä</i> nap: <i>päivi</i>	<i>koura</i> marok: <i>kourvi</i>	<i>hauta</i> sír: <i>hautoi</i>
<i>leipä</i> kenyér: <i>leipi</i>	<i>ruoka</i> étel: <i>ruoki</i>	<i>vaiwa</i> baj: <i>vaivoi</i> .

<i>suurempa</i> (10, a.): <i>suurempi</i>	<i>viattoma</i> (10, l.): <i>viattomi</i>
<i>suurimpa</i> » : <i>suurimpi</i>	<i>isättömä</i> » : <i>isättömi</i>
<i>lihava</i> (10, h.): <i>lihavi</i>	<i>laulaja</i> (11, a.): <i>laulaji</i>
<i>väkevä</i> » : <i>väkevi</i>	<i>kääntäjä</i> » : <i>kääntäji</i>

lukeva (11, a.): lukevi
 elävä » : elävi
 sanoma (11, b.): sanomi
 tekemä » : tekemi

jumala isten: jumali, -loi
 isäntä gazda: isänti
 vasara kalapács: vasari, -roi
 omena alma: omeni, -noi

sorme ujj: sormi
 kive kö: kivi
 vere vér: veri
 vastaukse felelet: vastauksi

risti kereszt: risti, ristei
 sonni bika: sonni, sonnei
 huono rossz: huonoi
 kehno hitvány: kehnoi

vapaa szabad: vapai
 ahtaa (9, a.): ahtai, ahtahi
 evää » : eväi, evähi
 kirvee » : kirvei, -vehi
 kaunii » : kaunii, -nihi

lukija (11, a.): lukijoi
 tekijä » : tekijöi
 asia ügy: asioi
 miniü meny: miniöi.

valkea, -kia fehér: valkei
 usea, usia gyakor: usei
 pehmeä, -iä lágy: pehmei
 sileä, -iä sima: silei

paimene pásztor: paimeni
 käte kéz: käsi (6, a.)
 kante fedél: kansi
 lehte levél: lehti.

tyttö leány: tyttöi
 näkö látás: näköi
 suku nemzetség: sukui
 tehty tett: tehtyi.

jäntee (9, b.): jäntei, jäntehi
 antanee » : antanei
 elänee » : elänei
 uroo (9, a.): : uroi, urohi.

Jegyzet. Az *-uute*, *-yyte* (*-ute*, *-yte*) képzésű nevek (10, g.) többesített től *-uiksi*, *-yyiksi* (*-uks*, *-yks*)-féle alakot vesznek föl: *totuute* igazság: *totuiksi*, *hyvyyte* (jóság): *hyvyiksi*.

Jegyzet. Sajátságos többesi tőkül állanak az egyesszámi *tü* ez, *si* az, *tuo* amaz mutatónévmások ellenében *nü*, *ni*, *nuo*; ezek még ezenfelül *i* képzővel többesítve: *nüi*, *nii*, *noi*. Szintígy a többesszámi személynév-mások (*me* mí, *te* tí, *he* ök): *mei*, *tei*, *hei*.

c) *-ite* (egyesített *-i* és *-te*) képzővel, csak a többesbéli genitívus számára; a genitívus-rag hozzájárultával az *-ite* részint (ú. m. egytagú és hosszú önhangzó végű többtagú alap-tőkön) *-ide*-vé gyengül, melylyel váltakozva azonban egy erős-bült *-itte* alak is fordul elé; többnyire pedig még jobban gyengült *-i'e* alakja szerepel; pl. *maa* (több. tő: *mai*): *maite* (gen. *maide-n*, *maitte-n*); *työ* (tb. *töi*): *töite* (gen. *töide-n*, *töitte-n*); *jo* (tb. *joi*): *joite* (g. *joide-n*, *joitte-n*); *vapaa* (tb. *vapai*): *vapaite* (g. *vapaide-n*, *vapaitte-n*), *ahtaa* (*ahtai*): *ahtaide* (g.

ahtaide-n, ahtaitte-n), elänee (tb. eläinei): eläneite (g. eläneide-n, eläneitte-n); aurinko nap: auringoite (g. auringoide-n, aurin-goitte-n); — väkevä (tb. väkevi): väkevite (g. väkevi'e-n), koira (tb. koiri): koirite (g. koiri'en); hevose (tb. hevosi): hevosite (g. hevosi'en); jalka (tb. jalkoi): jalkoite (g. jalkoi'e-n helyett jalkojen); hullu bolond (tb. hullui): hulluite (g. hullui'e-n-ből hullujen.)

§. 13. A finn névragozás (declinatio) következő 16, öt csoportra osztható casus-alakot különböztet meg:

I. Nominativus	II. Essivus	III. Comitativus
Accusativus	Partitivus	Abessivus
Genitivus	Translativus.	Prolativus.
Instructivus.		
	IV. Inessivus	V. Adessivus
	Elativus	Ablativus
	Illativus.	Allativus.

I. Nominativus. Az egyesszámban rag nélkül az egyszerű névszótövel egyező, még pedig nagyrészt ennek csonka, illetőleg csonka és zárt alakjával (v. ö. §. 8. 9.); csak az *-ise, -se* képzésű tők (16, c. *-ise, -kaise*; 10, i. *-llise, -laise, läise*; 10, k. *-maise, -mäise*; 11, b. *-mise*) vesznek föl nominativusi ragúl *-se* helyébe *-nen-t*: *kalanen, kalainen (kalase, kalaise), onnellinen (-llise), sanominen (-mise)*. — A többesszámban nominativus a *te*-vel többesített tőnek csonka alakja (*-t*): *hevose* ló: tb. nom. *hevoset, kala* hal: *kalat, vete*: *vedet, jalka*: *jalat, kante: kannet* stb.

Accusativus. A teljes (egészleges, total) objectum casusa (v. ö. a partitivust); ragja *-n*, mely eredetibb *m*-ből való; a többesszámban az accusativus rag nélkül a nominativussal egyező.

Genitivus. Egy. és tb. számban ragja *-n* (mely nem eredt *m*-ből); járulhat mind a háromféle (*-te, v. -i, v. -ite* képzős) többesi tőhöz.

Instructivus: *-n* raggal; jelent eszközt, módot; egyesszámban fölötte ritka, többesszámban csak az *i* képzős tőn alakúl: *omin silmin (oma és silmä)* saját szemmel, propriis oculis.

Jegyzet. A következő II–V. csoportokbeli casusok a többesszám-ban mind csak az *i*-vel többesített *töt* (12, b.) veszik alapúl.

II. **Essivus:** *-na, -nä* raggal; jelent állapotban, minőségben, helyzetben, korban lételt (*opettajana* tanítóul, mint tanító, tanítói minőségben; *lapsena* mint gyermek, gy. korában, *sairaana* betegen, beteg állapotban); még időhatározó is: *tänä päivänä* e napon, ma (hodie), *menneenä kesänä* múlt nyáron.

Partitivus: *-ta, -tä* s nagy részben, a *t* kiestével, csak *-a, -ä* raggal; jelent részleges vagy határozatlan mennyiséget (v. ö. a francziában *du vin, de l'eau, des hommes* wein, wasser, menschen); *s* állhat e casusban a mondatbeli subjectum szintűgy mint az objectum is: *vettä* víz v. vizet, *ihmisiä* emberek v. embereket.

Translativus: *-ksi (-kse)* raggal; jelent nekiirányulást, haladást valamely állapot v. minőség felé (vmivé válást): *sairaaksi* beteggé (beteg állapotba, pl. *tuli* jött, azaz: beteggé lett), *luuli minun kuoliaksi* engem halottnak vélt, *antoi rahaa lainaksi* adott pénzt kölcsönbe; *rupee suutariksi* hozzá fog a csizmadia[ság]hoz; különösen czélt és időbeli határt jelentő: *käytä hyväksesi* használd javadra, *tule avukseni* jöjj segítségemre, *kolmeksi päiväksi* három napra.

Jegyzet. Az essivusi *-na, -nä*, a partitivusi *-ta, -tä* és a translativusi *-ksi* ragok eredetileg egyszerű helyviszony-jelölő ragok: locativus (*-na, -nä*), ablativus (*-ta, -tä*), lativus (*-ksi*). Ily értékkel előfordúlnak még helyadverbiumokon és postpositiókon: *kaukana* messze (helyen), *kauaksi (kau'as)* messzire, *kaukata (kaukaa)* messziről; *luona* -nál, *luota* -tól, *luoksi* -hoz.

III. **Comitativus:** *-ne* raggal; jobbadán csak a többesszám-ban divik (és további birtokosraggal): *vaimonensa lapsinensa* feleségével és gyermekeivel, *kaikkine kaluinensa* minden holmijával.

Abessivus: *-tta, -ttä* raggal: *rahatta* pénz nélkül, *kädettä* kéz nélkül; vele járhat nyomatékosító adverbiumúl *ilman*: pl. *ilman syyttä* ok nélkül.

Prolativus: *-tse* raggal; jelent folyó irányt (»vmin el, mentében, -n által«); itt is a többesszámi alak használatsabb: *meritse, maitse* tengeren (-reken), földön (földeken) át, *sivutse* az oldalon el (an der seite hin).

IV. **Inessivus:** *-ssa, -ssä* raggal, jel. »-ben«; — **elativus:** *-sta, -stä* raggal, jel. »-ből«; — **illativus:** *-sen,*

-h-n (-'n) raggal, jel. »-be«. Ezek a hármassal belső helyviszonyt kifejező casusok, s a ragok közös alapja s = »bel« (ebből az essivusi raggal: -s-na, -s-nä = -ssa, -ssä; meg -s-ta, -s-tä a partitivusi raggal; a -sen illat. rag a népnyelvben még -seen-nek hangzik, e h. -sehen, a melyben -he- általános lativus-rag).

V. Adessivus: -lla, -llä raggal, jel. »-on, nál« (pöydällä asztalon, rannalla parton; hänellä on nála van, azaz van neki); eszközökről szólva »-vel« (veitsellä késsel, rahalla pénzzel); — ablativus: -lta, -ltä raggal, jel. »-ról, -től« (pöydältä asztról, rannalta parttól); — allativus: -lle (vagy néha még vég -n-es -llen) raggal, jel. »-ra, -hoz, -nek« (pöydälle asztalra, lapselle a gyermeknek, kirkolle templomhoz). Ezek a külső helyviszonyt jelelő casusok; a ragok közös alapja l (l-na, -l-nä-ből -lla, -llä; -l-ta, -l-tä; -l-he v. -l-hen-ből -lle, -llen — v. ö. -sen e h. -seen, -sehen).

Átnézet.

I. Nom.	—; (tb. -t)	III. Comit.	-ne (-vel, -stül)
Acc.	-n; (tb. -t)	Abess.	-tta, -ttä (nélkül)
Gen.	-n	Prolat.	-tse (-n el)
Instr.	-n (-vel, -n)	IV. Iness.	-ssa, -ssä (-ben)
		Elat.	-sta, -stü (-ből)
		Illat.	-sen, -h-n, -'n (-be)
II. Ess.	-na, -nä (-ül, -ül)	V. Adess.	-lla, -llä (-n, -nál)
Part.	-ta, -tä; -a, -ä	Abl.	-lta, -ltä (-ról, -től)
Transl.	-ksi (-kse) (-vá, vé)	Allat.	-lle, [-llen] (ra, -hoz, -nek).

§. 14. Paradigmák.

1) Tő: *maa* föld (tb. tők: *maate, mai, maite*); *vyö* öv (tb. tők: *vyöte, vöi, vöite*).

Egyes-sz.		Többes-sz.		Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom.	<i>maa</i>	<i>maat</i>	nom.	<i>vyö</i>	<i>vyöt</i>		
acc.	<i>maan</i>	<i>maat</i>	acc.	<i>vyön</i>	<i>vyöt</i>		
gen.	<i>maan</i>	<i>maiden, maitten</i>	gen.	<i>vyön</i>	<i>vöiden, vöitten</i>		
instr.	<i>maan</i>	<i>main</i>	instr.	<i>vyön</i>	<i>vöin</i>		
ess.	<i>maana</i>	<i>maina</i>	ess.	<i>vyönä</i>	<i>vöinä</i>		

Egyes-sz.		Többes-sz.	
part. <i>maata</i>	<i>maita</i>	part. <i>vyötä</i>	<i>vöitä</i>
trans. <i>maaksi</i>	<i>maiksi</i>	transl. <i>vyöksi</i>	<i>vöiksi</i>
com. <i>maane</i>	<i>maine</i>	com. <i>vyöne</i>	<i>vöine</i>
abess. <i>maatta</i>	<i>maitta</i>	abess. <i>vyöttä</i>	<i>vöittä</i>
prolat. <i>maatse</i>	<i>maitse</i>	prolat. <i>vyötse</i>	<i>vöitse</i>
iness. <i>maassa</i>	<i>maissa</i>	iness. <i>vyössä</i>	<i>vöissä</i>
elat. <i>maasta</i>	<i>maista</i>	elat. <i>vyöstä</i>	<i>vöistä</i>
illat. <i>maahan</i>	<i>maihin</i>	illat. <i>vyöhön</i>	<i>vöihin</i>
adess. <i>maalla</i>	<i>mailla</i>	adess. <i>vyöllä</i>	<i>vöillä</i>
ablat. <i>maalta</i>	<i>mailta</i>	ablat. <i>vyöltä</i>	<i>vöiltä</i>
allat. <i>maalle</i>	<i>maille</i>	allat. <i>vyölle</i>	<i>vöille.</i>

Tö: *pää* fej: Egy. nom. *pää*, acc. *pään*, part. *päättä*, illat. *päähän*; Több. nom. *päät*, gen. *päiden*, *päitten*, part. *päitä*, illat. *päihin*, instr. *päin*.

Tö: *puu* fa, *syy* ok: Egy. nom. *puu*, *syy*, part. *puuta*, *syytä*, illat. *puuhun*, *syyhyn*; Több. nom. *puut*, *syyt*, gen. *puiden*, *syiden* v. *puitten*, *syitten*, part. *puita*, *syitä*, illat. *puihin*, *syihin*.

Tö: *koi* moly, *täi* tetü: Egy. gen. *koin*, *täin*, part. *koita*, *täitä*; illat. *koihin*, *täihin*; Több. gen. *koiden*, *täiden* v. *koiten*, *täitten*, illat. *koihin*, *täihin*.

2) Tö: *puhtaa*, *puhtaha* tiszta (csonka és zárt tö: *puhdas*; tb. tök: *puhtaate*, *puhtai*, *puhtaite*):

Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom. <i>puhdas</i>		<i>puhtaat</i> (- <i>tahat</i>)	
acc. <i>puhtaan</i> (- <i>tahan</i>)		<i>puhtaat</i> (- <i>tahat</i>)	
gen. <i>puhtaan</i> (- <i>tahan</i>)		<i>puhdasten</i> , <i>puhtaitten</i> (<i>puhtahitten</i>)	
instr. <i>puhtaan</i> (- <i>tahan</i>)		<i>puhtain</i> (<i>puhtahin</i>)	
ess. <i>puhtaana</i> (- <i>tahana</i>), <i>puhdasna</i>		<i>puhtaina</i> (- <i>tahina</i>)	
part. <i>puhdasta</i>		<i>puhtaita</i> (- <i>tahita</i> , - <i>tahia</i>)	
transl. <i>puhtaaksi</i> (- <i>tahaksi</i>)		<i>puhtaiksi</i> (- <i>tahiksi</i>)	
com. <i>puhtaane</i> (- <i>tahane</i>)		<i>puhtaine</i> (- <i>tahine</i>)	
abess. <i>puhtaatta</i> (- <i>tahatta</i>)		<i>puhtaitta</i> (- <i>tahitta</i>)	
prolat. —		—	
iness. <i>puhtaassa</i> (- <i>tahassa</i>)		<i>puhtaissa</i> - <i>tahissa</i>)	

Egyes-sz.

elat. *puhtaasta* (-*tahasta*)
 illat. *puhtaasen* (-*tahasen*)
 adess. *puhtaalla* (-*tahalla*)
 ablat. *puhtaalta* (-*tahalta*)
 allat. *puhtaalle* (-*tahalle*)

Többes-sz.

puhtaista (-*tahista*)
puhtaisin (-*tahisin*)
puhtailla (-*tahilla*)
puhtailta (-*tahilta*)
puhtaille (-*tahille*).

Tő: *ikee*, *ikehe* iga (csonka és zárt tő: *ies*; tb. tők: *ikeete*, *ikei*, *ikeite*): Egy nom. *ies*, gen. *ikeen*, ess. *ikeenü*, *iesnü*, part. *iestü*; Több. nom. *ikeet*, gen. *iesten*, *ikeitten*, part. *ikeitü* (*ikehitü*, *ikehiü*).

Tő: *satee*, *satehe* eső (cs. zárt tő: *sade'*, tb. tők: *sateete*, *satei*, *sateite*):

Egyes-sz.

nom. *sade'* (*sadet*)
 gen. *sateen* (*satehen*)
 ess. *sateena* (*satehena*)
 part. *sadetta*
 iness. *sateessa* (*satehessa*)
 illat. *sateesen* (*satehesen*)
 adess. *sateella* (*satehella*)

Többes-sz.

sateet (*satehet*)
sadetten, *sateitten* (*satehitten*)
sateina (*satehina*)
sateita (*satehita*, -*hia*)
sateissa (*satehissa*)
sateisin (*satehisin*)
sateilla (*satehilla*).

Tő: *jüntee*, *jünteh* ideg (cs. z. tő: *jünne'*): Egy. nom. *jünne'*, ess. *jünteenü*, part. *jännettä*, illat. *jünteesen*; Több. gen. *jännetten*, *jünteitten*, part. *jünteitü*, illat. *jünteisin*.

Tő: *antanee* adott (cs. tő: *antanut*); *elänee* élt (cs. tő: *elänyt*):

Egyes-sz.

nom. *antanut*, *elänyt*
 gen. *antaneen*, *eläneen*
 ess. *antaneena*, *eläneenü*
antanunna, *elänyynnü*
 part. *antanutta*, *elänyttü*
 illat. *antaneesen*, *eläneesen*
 adess. *antaneella*, *eläneellä*

Többes-sz.

antaneet, *eläneet*
antaneitten, *eläneitten*
antaneina, *eläneinü*
antaneita, *eläneitü*
antaneisin, *eläneisin*
antaneilla, *eläneillä*

3) Tő: *jalka* láb (tb. tők: *jalkate*, *jalkoi*, *jalkoite*). —
 Tő: *väkevä* erős (tb. tők: *väkeväte*, *väkevi*, *väkevite*):

Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom. <i>jalka</i>	<i>jalat</i>	nom. <i>väkevä</i>	<i>väkevät</i>
acc. <i>jalan</i>	<i>jalat</i>	acc. <i>väkevän</i>	<i>väkevät</i>
gen. <i>jalan</i>	<i>jalkain,</i> <i>jalkojen</i>	gen. <i>väkevän</i>	<i>väkevään,</i> <i>väkevien</i>
instr. <i>jalan</i>	<i>jaloin</i>	instr. <i>väkevän</i>	<i>väkevin</i>
ess. <i>jalkana</i>	<i>jalkoina</i>	ess. <i>väkevänä</i>	<i>väkevinä</i>
part. <i>jalkaa</i>	<i>jalkoja</i>	part. <i>väkevää,</i> <i>-vätä</i>	<i>väkeviä</i>
trans. <i>jalaksi</i>	<i>jaloiksi</i>	trans. <i>väkeväksi</i>	<i>väkeviksi</i>
com. <i>jalkane</i>	<i>jalkoine</i>	com. <i>väkeväne</i>	<i>väkevine</i>
abess. <i>jalatta</i>	<i>jaloitta</i>	abess. <i>väkevättä</i>	<i>väkevittä</i>
prolat. <i>jalatse</i>	<i>jaloitse</i>	prolat. —	—
iness. <i>jalassa</i>	<i>jaloissa</i>	iness. <i>väkevässä</i>	<i>väkevissä</i>
elat. <i>jalasta</i>	<i>jaloista</i>	elat. <i>väkevästi</i>	<i>väkevistä</i>
illat. <i>jalkaan</i> (<i>jalkahan</i>)	<i>jalkoihin</i>	illat. <i>väkevään,</i> (<i>-vähän</i>)	<i>väkeviin</i> (<i>-vihin</i>)
adess. <i>jalalla</i>	<i>jaloilla</i>	adess. <i>väkevällä</i>	<i>väkevillä</i>
ablat. <i>jalalta</i>	<i>jaloilta</i>	ablat. <i>väkevältä</i>	<i>väkeviltä</i>
allat. <i>jalalle</i>	<i>jaloille</i>	allat. <i>väkevälle</i>	<i>väkeville</i>

Tö: *sota* háború (tb. tők: *sotate, soti, sotite*): Egy. nom. *sota*, gen. *sodan*, ess. *sotana*, part. *sotaa*, illat. *sotaan* (*sotahan*), allat. *sodalle*; Több. nom. *sodat*, gen. *sotain*, *sotien*, part. *sotia*, illat. *sotiin* (*sotihin*), allat. *sodille*.

Tö: *kovempä* keményebb (tb. tö: *kovempi*); — Tö: *kovimpa* legkeményebb (cs. tö: *kovin*, tb. tö: *kovimpi*):

Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom. <i>kovempi</i>	<i>kovemmat</i>	<i>kovin</i>	<i>kovimmat</i>
gen. <i>kovemman</i>	<i>kovempain,</i> <i>-pien</i>	<i>kovimman</i>	<i>kovimpain,</i> <i>-pien</i>
ess. <i>kovempäna</i>	<i>kovempina</i>	<i>kovimpäna</i>	<i>kovimpina</i>
part. <i>kovempäa,</i> <i>-mpata</i>	<i>kovempia</i>	<i>kovimpäa,</i> <i>-mpata, kovinta</i>	<i>kovimpia</i>
illat. <i>kovempäan</i>	<i>kovempiin</i>	<i>kovimpäan</i>	<i>kovimpiin</i>
all. <i>kovemmälle</i>	<i>kovemmille</i>	<i>kovimmälle</i>	<i>kovimmille</i>

Tö: *vähempä* kevesebb: Egy. nom. *vähempi*, gen. *vähemän*, part. *vähempää*; — Tö: *vähimpä* legkevesebb: Egy. nom. *vähin*, gen. *vähimmän*, part. *vähimpää*, *vähintä*.

Tő: *onnetoma* szerencsétlen (es. z. tő: *onneton*, *-toin*; tb. *i-tő*: *onnetomi*):

Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom.	<i>onneton</i> (<i>-toin</i>)	<i>onnettomat</i>	
gen.	<i>onnettoman</i>	<i>onnettomain</i> , <i>-mien</i> , <i>onnetonten</i> (<i>-tointen</i>)	
ess.	<i>onnettomana</i> , <i>onnetonna</i> (<i>-toinna</i>)	<i>onnettomina</i>	
part.	<i>onnetonta</i> (<i>-tointa</i>)	<i>onnettomia</i>	
illat.	<i>onnettomaan</i>	<i>onnettomiin</i> .	

Tő: *väettömä* erőtlen: Egy. nom. *väetön* (*-töin*); ess. *väettömänä*, *väetönnä* (*-töinnä*), part. *väetöntä* (*-töintä*); Több. gen. *väettömäin*, *väetömmien*, *väetönten* (*-töinten*).

4) Tő: *kukko kakas* (tb. *i-tő*: *kukko*); *tyttö leány* (tb. *i-tő*: *tyttö*):

Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom.	<i>kukko</i> <i>tyttö</i>	<i>kukot</i>	<i>tytöt</i>
gen.	<i>kukon</i> <i>tytön</i>	<i>kukkojen</i> , <i>kukkoin</i>	<i>tyttöjen</i> , <i>tyttöin</i>
ess.	<i>kukkona</i> <i>tyttönä</i>	<i>kukkoina</i>	<i>tyttöinä</i>
part.	<i>kukkoa</i> <i>tyttöä</i>	<i>kukkoja</i>	<i>tyttöjä</i>
illat.	<i>kukkoon</i> <i>tyttöön</i> (<i>kukkohon</i>) (<i>tyttöhön</i>)	<i>kukkoihin</i>	<i>tyttöihin</i>
allat.	<i>kukolle</i> <i>tytölle</i>	<i>kukoille</i>	<i>tyttöille</i>

Tő: *aurinko* nap: Egy. nom. *aurinko*, gen. *auringon*, part. *aurinkoa*, *aurinkota*; Több. gen. *aurinkoin*, *aurinkojen*, *auringoiden*, *auringoitten*, part. *aurinkoja*, allat. *auringoille*.

Tő: *apu* segítség: Egy. nom. *apu*, gen. *avun*, part. *apua*; illat. *apuun*; Több. nom. *avut*, gen. *apuin*, *apujen*, part. *apuja*, illat. *apuihin*, allat. *avuille*; — Tő: *sanottu* mondott, dictus: Egy. gen. *sanotun*, part. *sanottua*; Több. gen. *sanottuin*, part. *sanottuja*, *sanotuita*, ess. *sanotuina*. — Tő: *tehty* tett, factus: Egy. gen. *tehdyn*, part. *tehtyä*; Több. part. *tehtyjä*, ess. *tehtyinä*, allat. *tehtyille*.

4) Tő: *kive* kő (tb. tők: *kivete*, *kivi*, *kivite*); *tule* tűz.

Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom.	<i>kivi</i>	<i>kivet</i>	<i>kivien</i>
gen.	<i>kiven</i>	<i>kivein</i> , <i>kivien</i>	
nom.	<i>tuli</i>	<i>tulet</i>	<i>tulien</i>
gen.	<i>tulen</i>	<i>tulten</i> , <i>tulien</i>	

Egyes-sz.		Többes-sz.		Egyes-sz.		Többes-sz.	
ess.	<i>kivenä</i>		<i>kivinä</i>	ess.	<i>tulena</i>		<i>tulina</i>
part.	<i>kiveä</i>		<i>kiviä</i>	part.	<i>tulta</i>		<i>tulia</i>
illat.	<i>kiveen</i>		<i>kiviin</i>	illat.	<i>tuleen</i>		<i>tuliin</i>
	(<i>kivehen</i>)		(<i>kivihin</i>)		(<i>tulehen</i>)		(<i>tulihin</i>).

Tö: *lume* hó, nix: Egy. nom. *lumi*, part. *lunta*, illat. *lumeen*.

Tö: *huole* gond: Egy. nom. *huoli*, part. *huolta*, illat. *huoleen*.

Tö: *veitse* kés: Egy. nom. *veitsi*, part. *veistä*, illat. *veitseen*.

Tö: *mäke* halom: Egy. nom. *mäki*, gen. *mä'en*, part. *mäkeä*.

Tö: *käte* kéz (tb. *tök*: *kätete*, *käsi*); *kante* fedél (tb. *kantete*, *kansi*):

Egyes-sz.		Többes-sz.		Egyes-sz.		Többes-sz.	
nom.	<i>käsi</i>		<i>kädet</i>	nom.	<i>kansi</i>		<i>kannet</i>
gen.	<i>käden</i>		<i>kätten</i> , <i>käsien</i>	gen.	<i>kannen</i>		<i>kantten</i> , <i>kansien</i>
ess.	<i>kätenä</i>		<i>käsinä</i>	ess.	<i>kantena</i>		<i>kansina</i>
part.	<i>kättä</i>		<i>käsiä</i>	part.	<i>kantta</i>		<i>kansia</i>
illat.	<i>käteen</i>		<i>käsiin</i>	illat.	<i>kanteen</i>		<i>kansiin</i>
	(<i>kätehen</i>)		(<i>käsihin</i>)		(<i>kantehen</i>)		(<i>kansihin</i>)
adess.	<i>kädellä</i>		<i>käsillä</i>	adess.	<i>kannella</i>		<i>kansilla</i>

Tö: *kolmante* harmadik (cs. *tök*: *kolmat*, *kolmas*):

Egy. nom. *kolmas*, gen. *komannen*, ess. *kolmantena*, part. *kolmatta*.

Tö: *vastaukse* felelet (cs. *tö*: *vastaus*); *kynnykse* küszöb (cs. *tö* *kynnyis*):

Egy.		Több.		Egy.		Több.	
nom.	<i>vastaus</i>		<i>vastaukset</i>	nom.	<i>kynnyis</i>		<i>kynnykset</i>
gen.	<i>vastauksen</i>		<i>vastausten</i> , <i>vastauksien</i>	gen.	<i>kynnyksen</i>		<i>kynnysten</i> , <i>kynnyksien</i>
part.	<i>vastausta</i>		<i>vastauksia</i>	part.	<i>kynnystä</i>		<i>kynnyksiä</i>
ad.	<i>vastauksella</i>		<i>vastauksilla</i>	ad.	<i>kynnyksellä</i>		<i>kynnyksillä</i>

Tö: *tantere* tér (cs. *tö*: *tanner*): Egy. nom. *tanner*, gen. *tanteren*, part. *tannerta*; Több. nom. *tanteret*, gen. *tannerten*, adess. *tanterilla*.

Tö: *paimene* pásztor: Egy. nom. *paimen*, gen. *paimenen*, part. *paimenta*, ess. *paimenna*; Több. gen. *paimenten*, allat. *paimenille*.

Tö: *oikeute* igazság; *hyvyte* jóság, jóság:

Egy. nom. <i>oikeus</i> , <i>hyvyys</i>	Több. <i>oikeudet</i> , <i>hyvyidet</i>
gen. <i>oikeuden</i> , <i>hyvyiden</i>	<i>oikeutten</i> , <i>hyvyitten</i>
ess. <i>oikeutena</i> , <i>hyvyitenä</i>	v. <i>oikeuksien</i> , <i>hyvyyksien</i>
part. <i>oikeutta</i> , <i>hyvyttä</i>	<i>oikeuksina</i> , <i>hyvyyksinä</i>
	<i>oikeuksia</i> , <i>hyvyyskiä</i> .

Tö: *lyhye* rövid; *ohue* vékony:

Egy.	Több.	Egy.	Több.
nom. <i>lyhyt</i>	<i>lyhyet</i>	nom. <i>ohut</i>	<i>ohuet</i>
gen. <i>lyhyen</i>	<i>lyhytten</i>	gen. <i>ohuen</i>	<i>ohutten</i>
ess. <i>lyhyenä</i> , -ynnä	<i>lyhyinä</i>	ess. <i>ohuena</i> , <i>ohunna</i>	<i>ohuina</i>
part. <i>lyhyttä</i>	<i>lyhyitä</i> , -yjä	part. <i>ohutta</i>	<i>ohuita</i> , -uja

Tö: *verise* véres, *kalaise*, *kalase* kis hal, *toise* másík, *onnellise* szerencsés, *tekemise* tevé, *tenni-való*:

Egy. nom. <i>verinen</i> , <i>kalainen</i> , <i>kalanen</i> , <i>toinen</i> , <i>onnellinen</i> , <i>te-</i> <i>keminen</i>
gen. <i>verisen</i> , <i>kalaisen</i> , <i>kalasen</i> , <i>toisen</i> , <i>onnellisen</i> , <i>teke-</i> <i>misen</i>
part. <i>veristä</i> , <i>kalaista</i> , <i>kalasta</i> , <i>toista</i> , <i>onnellista</i> , <i>teke-</i> <i>mistä</i>
Több. nom. <i>veriset</i> , <i>kalaiset</i> , <i>kalaset</i> , <i>toiset</i> , <i>onnelliset</i> , <i>teke-</i> <i>miset</i>
gen. <i>veristen</i> , <i>kalaisten</i> , <i>kalasten</i> , <i>toisten</i> , <i>onnellisten</i> , <i>tekemisten</i>
part. <i>verisiä</i> , <i>kalaisia</i> , <i>kalasia</i> , <i>toisia</i> , <i>onnellisia</i> , <i>te-</i> <i>kemisiä</i> .

6) Tö: *risti* kereszt; *lampi* kis tó:

Egy.	Több.	Egy.	Több.
nom. <i>risti</i>	<i>ristit</i>	nom. <i>lampi</i>	<i>lammit</i>
gen. <i>ristin</i>	<i>ristien</i> , <i>ristein</i>	gen. <i>lammin</i>	<i>lampien</i> , -pein
part. <i>ristiä</i>	<i>ristiä</i> , <i>ristejä</i>	part. <i>lampia</i>	<i>lampia</i> , -peja
illat. <i>ristiin</i>	<i>ristihin</i> ,	illat. <i>lampiin</i>	<i>lampihin</i> ,
(<i>ristihin</i>)	<i>risteihin</i>	(<i>lampihin</i>)	-peihin.

§. 15. Eszrevételek némely casusalakok képzéséről.

a) Egyes-számi nominativus. Az *-ise*, *-se* képzős névszók *-inen*, *-nen*-vel cserélik föl e képzőt (§. 13.). — Külön *-n* rag járúl a *seitsemä* hét, *kahdeksa* nyolcz, *yhdeksä* kilencz, *kymmene* tíz számnévtökhöz: nom. *seitsemän*, *kahdeksan*, *yhdeksän*, *kymmenen*. — Máskülönb en az egy. nominativus az egyszerű teljes szótövel, vagy annak csonka (esetleg: csonka és zárt) alakjával egyező, s e mellett csak némely szóvégi hangváltozásnak van alávetve. Kétféle, teljes és csonka, alakjuk van: 1) A hosszú önhangzón végződő két- vagy többtagú töknek (§. 9. a. b.), pl. *ahtaa* (*ahdas*), *kirvee* (*kirves*), *kaunii* (*kaunis*), *uroo* (*uros*), *satee* (*sade'*, *sadet*), *antane* (*antanut*), kevés kivétellel (§. 9. c. *harmaa*, *vapaa*, *ehtoo*, *makuu*); 2) Az *e*-n végződő többtagú töknek, melyek a csonka alakban e vég-e-t elvetik; *tyttäre*: *tytär*, *paimene*: *paimen*, *askele* lépés: *askel*, s az előtte való mássalhangzót szóvégszerűen változtatják (lásd 7. §.), pl. *sormukse*: *sormus*, *avaime* kules: *avain*; *olue* sör: *olut*, *lyhye* rövid: *lyhyt*; az *-ute*, *yyte* (*-ute*, *-yte*) képzésű névszók (10. g.) nominativusa *-uus*, *-yys* (*-us*, *ys*), az *-nte* végű sorszámneveké *-s* (10. b.); 3) A rövid *a*, *ä*-n végződő tök közül csak a *-ttoma*, *-ttömä* képzésű fosztó mellékneveknek (*-ton*, *-tön* v. *-toin*, *-töin*), az *impa*, *-impä* végű superlativus-töknek (*-in*), meg ez egyes szónak: *lämpinä* meleg (*lämmän*). — Ezenkívül gyengül a nominativusúl álló kéttagú tönek *e* véghangzója *i*-vé (kivéve: *kolme* három, *itse* maga, szintén a nom.-ban is), s egyszersmind előző egyszerű *t* átmegy *s*-be (§. 6. a.), pl. *kive*: nom. *kivi*, *joke* folyó: *joki*, *sappe* epe: *sappi*, *nime* név: *nimi*, *vere* vér: *veri*, *lapse* gyermek: *lapsi*, *tuule* szél, *ventus*: *tuuli*, *vete*: *vesi*, *käite*: *käsi*, *sute* farkas: *susi*, *ute* új: *uusi*, *viite* öt: *viisi*, *yhte* egy: *yksi*, *kahte* két: *kaksi*, *kante*: *kansi* (kivétel: *tähte* csillag: nom. *tähti*, *lehte* levél: *lehti*). — Megjegyzendő: *miehe* ember, férfi (* *miесе*-ből): nom. *mies*; meg *velje* testvér: nom. *veli*. — Szintén *i*-re változik a comparativus-tök vég *a*, *ä*-je: *parempa* jobb: *parempi*, *vähempä* kevesebb: *vähempi*; csak *vasempa* bal: *vasen*.

b) Partitivus. Ennek teljes *-ta*, *-tä* ragjából sokszor elmarad a *t* (*-a*, *-ä*), az *i*-vel többesített tökön is (*-ita*, *-itä* helyett *-ia*, *-iä*); azonban nem minden szónak van a többes-

számban *-ita*, *-itä*-féle partitivusa, melynek az egyes-számban *-ta*, *-tä*-féle van.

Az egyes-számi partitívus teljes *-ta*, *-tä* raggal alakúl minden egytagú, meg a hosszú önhangzón végződő két- és többtagú tőkön; az utóbbiaknak, ha van, csonka alakján: *puu*: part. *puuta*, *jää*: *jäättä*, *maa*: *maata*, *tie*: *tietä*, *suo*: *suota*, *yö*: *yötä*; *ku* ki: *kuta*, *mi* mi: *mitä*; *harmaa* szürke: *harmaata*, *ehtoo*: *ehtoota*; *puhtaa* (puhdas): *puhdasta*, *ikee* (*i'es*): *i'estä*, *uroo* (uros): *urosta*, *kaunii* (*kaunis*): *kaunistä*; *satee* (*sade'*, *sadet*): *sadetta*, *antanee* (*-nut*): *antanutta*, *elänee* (*-nyt*): *elänyttä*. — Szintígy *-ta*, *-tä* raggal az *e*-végű többtagú tők csonka alakján, mely szóvégszerüvé alakúl (§. 7.) s véghangzóját a ragbeli *t*-hez alkalmazza: *tyttöre* (*tyttö*): *tyttörtä*, *paimene*: *paimenta*, *tantere* (*tanner*): *tannerta*; *kivise* köves: *kivistä*, *vähäise* kevéske: *vähäistä*; *sormukse* (*sormus*): *sormusta*, *avaima* (*avain*): *avainta*; *olue* (*olut*): *olutta*, *lyhye* (*lyhyt*): *lyhyttä*; *-ute*, *-yyte* (*-ute*, *-yte*, §. 10, g.) part. *-utta*, *-yyttä* (*-utta*, *-yttä*); *kolmante* harmadik, *neljänte* negyedik (§. 10, b.): part. *kolmatta*, *neljättä*. — Az *e*-végű kéttagú tők közül is csonkúlnak a *-ta*, *-tä* rag számára azok, melyeknek az *e*-nek elestével *t* előtt ejthető mássalhangzó (*t*, *s*, *h*, *n*, *l*, *r*) vagy *n*-vé váló *m* kerül a végükre: *vete*: *vettä*, *kante*: *kantta*, *toise* másik: *toista*, *lapse*: *lasta* (§. 7.), *ukse* ajtó: *usta*, *veitse*: *veistä*, *lohe* lazac: *lohta*, *piene* kicsiny: *pientä*, *huole* gond: *huolta*, *vere*: *vertä*, *vuore* hegy: *vuorta*; *lume* hó: *lunta*, *lieme* lé: *lientä*. Kivételek: *nime* név: *nimeä* (nem *nintä*), *Suome* Finnország: *Suomea*; szintily partitívusuk lehet ezeknek is: *lieme* lé, *loime* lótakaró, *nieme* földnyelv, *toime* rendtartás, ügyvitel (part. *tointa* v. *toimea*); továbbá: *lehte*: *lehteä*; *sukse* hótalp: *sukseä* (nem *susta*), *riipse* szempilla: *riipseä*, *viikse* bajusz: *viikseä*. Megjegyzendő: *miehe* férfi (* *miese*): *miestä*. — Az *a*, *ä* végű tők közül van csonka alakjuk a *-ta*, *-tä* part. rag előtt az *-impa*, *-impä*-féle superlatívusnak (*kovimpa*: part. *kovinta*), meg a *-ttoma*, *-ttömä* képzős fosztó melléknemeknek (§. 10. a. l.): *onnettoma*, *väettömä*: part. *onnetonta*, *väetöntä*; meg *lämpimä* meleg: *lämmintä*. — Egyéb, az előbbieken nem érintett kéttagú tőkön az *-a*, *ä* partitívusi ragalak dívik, pl. *kala*: part. *kalaa*, *silmä*: *silmä*, *tulo* jövelet: *tuloa*, *lähtö* elmenetel: *lähtö*, *suku*: *sukua*, *myrkkä* mé-

reg: *myrkkyä*; *sonni bika*: *sonnia*, *äiti* anya: *äitiä*; *joke*: *jokea*, *kive*: *kiveä*, *sappe epe*: *sappea*. — Végre el nem vehető rövid önhangzón végződő többtagú tőkön többnyire mind a két part. ragalak fordul elé; csak a *t* nélkül való alak (*-a*, *-ä*), mikor a tőnek végén is már *t* van, vagy végönhangzója *i*: *elävä*: part. *elävätä* v. *elävää*; *ostaja* vevő: *-jata*, *-jaa*; *aurinko*: *-kota*, *-koa*; *isäntä*: *isäntää* (nem *isäntätä*), *tutkinto* vizsgálat: *-toa*; *sanottu* mondott, *dictus*: *-ttua*, *löydetty* talált, *inventus*: *-ttyä*; *tuomari* bíró: *-ria* (nem *-rita*).

Jegyzet. Az *yhte* egy, *kahte* két számnevek egy. partitívusát *yhtü*, *kahtta* helyett csak egy *i*-vel *yhtü*, *kahta*-nak szokták írni.

A többes-számi partitívus teljes *-ta*, *-tä* raggal csak olyan *i*-vel többesített tőkön alakúl, melyek ezen *i*-vel keletkezett ikerönhangzón vagy hosszú *ii*-n végződnek, pl. *pui* (*puu*): *puita*, *päi* (*pää*): *päitä*, *vapai* (*vapaa*): *vapaita*, *asioi* (*asia*): *asioita*, *antanei* (*-nee*): *antaneita*, *kaunii* (*kauni*): *kauniita*. Ezek közül is kivételt tesznek a kéttaguak, melyek kéttagú rövid önhangzón végződő alaptőtől valók, pl. *kalo* (*kala*), *kirkkoi* (*kirkko*), *näköi* (*näkö*), *ristei* (*risti*), *sukui* (*suku*), *tehtyi* (*tehty*); ezeken ugyanis *-a*, *-ä* raggal alakúl a partitívus s egyszersmind az ikerhangzóbeli *i* *j*-vé változik: *kaloja* (e h. *kaloja*), *kirkkoja*, *näköjü*, *ristejü*, *sukuja*, *tehtyjü*. Többtagú ilyen többesi tőkön akár szintígy *-a*, *-ä* raggal, akár *-ta*, *-tä*-vel; csak az utóbbival azokon, melyeknek utolsóelőtti szótagjuk nyílt és rövid *i*-vel van, pl. *aurinkoi* (*-nko*): *aurinkoja* v. *auringoita*, *tutkinto* (*-to*): *tutkintoja* v. *tutkinnoita*, *sanottui* (*-ttu*): *sanottuja* v. *sanotuita*; *lepistöi* (*-stö*): *lepistöjü* v. *-stöitä*: *asioi* (*asia*): *asioita*, *tekiöi* (*tekiä*): *tekiöitä*, *tarinoi* (*-ina*): *tarinoita*. — A csupa *i*-n, nem ikerhangzón, végződő többesi tőkön csakis *-a*, *-ä* raggal: *musti* (*musta*): *mustia*, *vähi* (*vähä*): *vähiiä*; *kivi* (*kive*): *kiviä*, *käsi* (*käte*): *käsiä*; *sormuksi* (*-kse*): *sormuksia*, *lukevi* (*-va*): *lukevia*, *tekemi* (*-mä*): *tekemiä*, *parempi* (*-mpa*): *parempia*, *vähimpi* (*-mpä*): *vähimpiä*, *onnetomi* (*-toma*): *onnettomia*.

c) A többes-számi genitívus alakúl *-n* casusragjával kétféle többesi tőn: a *-te*-vel többesítetten és az összetett *-ite* végűn, mely utóbbi csakis e casusalaknak szolgál alapúl (12, c.). A legtöbb névszó mind a kétféle többesi tőn képezi a genitívust.

A genitivusrag (*n*) a *-te* többesi tövéghöz járulván (*-ten*), azon alaptők, melyeknek csonka alakjuk is van, csak ezzel maradnak meg, pl. *puhtaa* (*puhdas*): több. gen. *puhdas-te-n*, *kirvee* (*kirves*): *kirvesten*; *uroo* (*uros*): *urosten*, *satee* (*sade'*, *sadet*): *sadetten*; *sormukse* (*sormus*): *sormusten*, *paimene* (*-men*): *paimenten*, *tyttöre* (*tytär*): *tytärten*; *verise*: *veristen*, *morsiamme* (*-an*): *morsianten*, *kovimpa* (*kovin*): *kovinten*; *onnettoma* (*-ton*): *onnetonten*; szintígy azon *e*-végű kéttagú alaptők is, melyeknek az *e*-nek elestével *t* előtt ejthető mássalhangzó (*t*, *s*, *h*, *n*, *l*, *r*) vagy *n*-vé váló *m* kerül a végükre, pl. *vete*: több. gen. *vet-te-n*, *käte*: *kätten*, *toise*: *toisten*, *kante*: *kantten*, *lapse*: *lasten* (§. 7.), *veitse*: *veisten*; *lohe*: *lohten*, *piene*: *pienten*, *huole*: *huolten*, *vuore*: *vuorten*, *nieme*: *nienten*, *toime*: *tointen* (v. ö. egyes-sz. part.: *vet-tä*, *kättä*, *toista* stb.).

Az alaptőnek megmaradó végőnhangzója után (mikor nincsen csonka alakja) a többesítő *te*-nek mássalhangzója esik ki, s az azután önhangzóval érintkező *e* *i*-re változik; pl. *kala* (tb. tö: *kalate*): több. gen. (*kala'en* h.) *kalain*, *jalka*: *jalkain*; *kirkko*: (*kirkko'en*) *kirkkoin*, *ystävä*: *-väin*, *kovempa*: *-mpain*, *aurinko*: *-koin*, *suku*: *sukuin*, *mylly*: *myllyin*; *risti*: *ristien*; *mäke*: *mäkein*, *kive*: *kivein*, *siipe* szárny: *siipein*.

Jegyzet. A *-toma*, *-tömmä*-féle fosztó melléknevek a teljes tőalakon is képezik a több. genitivust: *-tomain*, *-tömmän*. Szintígy az *-impa*, *-impä* végű superlativus-tők: *-impain*, *-impäin*.

Az *-ite*-vel többesített tőhöz járulván az *-n* genitivusrag (*-iten*), maga a többesi tövégbeli *t* vagy gyengült *d* alakba megy át, mely azonban erősbült *tt*-félével is váltakozik (*-iden*, *-itten*), vagy egészen elenyészik (*-i'en*). A *t* megmarad (*d* v. *tt* alakban) csak olyan *-ite*-vel többesített tőkön, melyekben az alaptő végőnhangzója egészen el nem enyészett: *puite* (*puu*): több. gen. *puiden*, *puitten*; *päite* (*pää*): *päiden*, *päitten*; *vapaitte* (*pau*): *vapaiden*, *vapaitten*; *sateite* (*satee*): *sateiden*, *-eitten*; *antaneite* (*-nee*): *antaneiden*, *-neitten*; *kauniite* (*-ni*): *kauniiden*, *-iitten*; *korkeite* (*-kea*): *korkeiden* *-eitten*; de ezek közül is kivételt tesznek s elenyéztetik az *ite*-beli *t-t* (gen. *-i'en*) azok, a melyek rövid önhangzón végződő alaptőtől valók, s egyszersmind a két önhangzó közé kerülő *i-t* *j*-vé változtatják (*-jen*), pl. *kaloite* (*kala*): (*kalo'en* h. *kalojen*, *kirkkoite* (*kirkko*): *kirkkojen*, *sukuite* (*suku*): *sukujen*, *tehtyite* (*tehty*):

tehtyjen. Többtagú ilyen alaptőtől valók akár elvethetik a többesítő *ite*-beli *t*-t, akár meg is tarthatják: *aurinkoite* (*aurinko*): több. gen. *aurinkojen* v. *auringoiden*, *-oitten*; *sanottuite* (*sanottu*): *sanottujen*, v. *sanotuiden*, *-uitten*. — A mely *ite*-féle többesi tőkből az alaptő végönhangzója egészen eltűnt, azok a genitivusrag hozzájárultával kivétel nélkül elejtik az *ite*-beli *t*-t (gen. *-i'en*): *mustite* (*musta*): több. gen. *mustien*, *vähite* (*vähä*): *vähien*, *kivite* (*kive*): *kivien*; *nimite* (*nime*): *nimiën*; *uusite* (*uute*): *uusien*, *kansite* (*kante*): *kansien*; *lukevite* (*-va*): *lukevien*; *tekemite* (*-mä*): *-mien*, *parempite* (*-mpa*): *-mpien*, *onnettomite* (*-ttoma*): *-ttomien*; *vastauksite* (*-ukse*): *vastauksien*.

Jegyzet. Használatosabb a *-ten* végű többesi genitivus, oly alaptőtől, melyeknek csonka mellékalakjuk van, pl. inkább *vetten*, *huolten*, *vuorten*, *lasten*, *onnetonten*, *hevosten*, *tytärten*, *morsianten*, *puhdasten*, *uros-ten*, *sadetten* fordul elé, mintsem *ite*-féle tőtől való alak: *vesien*, *huolien*, *vuorien*, *lapsien*, *onnettomien*, *hevosien*, *tyttörien*, *morsiamien*, *puhtaiden* (v. *-aitten*), *uroiden* (*-oitten*), *sateiden* (*-eitten*). Csak a *-nee* (cs. al. *-nut*, *-nyt*)-féle tőktől (pl. *antane* adott, *eläne* élt) nem igen divik több. genitivusúl *-nutten*, *-nytten*, hanem *-neiden* (*-neitten*).

Jegyzet. Az *i*-végű alaptőknek van (akár *te*-féle, akár *ite*-féle többesi tőhöz tartozó) *-ien* végű genitivusuk; az ebbeli *ie* váltakozhatik *ei*-vel, pl. *risti*: *ristien*, *ristein*.

d) **Essivus**, egyes - számban. Rendesen a teljes alaptőn alakúl e casus, *-na*, *-nä* raggal. De e mellett némely tőknek csonka alakján is alakúlhat, jelesen *aa*, *ää*, *ee*, *ii*, *oo*-végű tők *-as*, *-äs*, *-es*, *-is*, *-os*-végű csonka alakján: *puhtaana* v. *puhdasna* (*puhtaa*), *kirveenä* v. *kirvesnä* (*-vee*), *uroona* v. *urosna* (*uroo*), *kauniina* v. *kaunisna* (*-ni*); *-nee*, cs. al. *-nut* *nyt*-végű tőkön: *antaneena*, *eläneenä* v. *antanunna*, *elänynnä*; *-ttoma*, *-ttömä*-végűek (10, l.) *-ton*, *tön* cs. alakján: *onnettomana* v. *onnetonna*, *väetömänä* v. *väetönnä*; *-impa*, *impä*-féle superlativus-tők *-in* cs. alakján: *kovimpana*, *vähimpänä* v. *kovinna*, *vähinnä*. Egyebek: *lampimä* meleg: *lämpimänä* v. *lämminnä*; *morsiamä*: *morsiamena* v. *morsianna*; *toise*: *toisena*, *toisna*; *lapse*: *lapsena* v. *lasna*, *onnellise*: *-isena* v. *-isna* *nuore*: *nuorena* v. *nuorna*; *täyte* tele: *täynnä*. — Ezek: *toisna*, *lasna* lehetnek még továbbá ezekké: *toissa*, *lassa*.

e) **Illativus**. A *-sen* ragalak csak a két- vagy többtagú hosszú önhangzón végződő tőkön fordul elé; ugyanezek *i*-vel

többsített alakján *-sin* a casusrag: *puhtaa: puhtaasen*, tb. *puhtaisin*, *kaunii: kauniisen*, tb. *kauniisin*, *satee: sateesen*, tb. *sateisin*, *antanee: antaneesen*, tb. *antaneisin*. — Egyébütt a ragalak *-h-n*, a megelőző szótag önhangzójával, még pedig rövidjével, ha az hosszú, vagy másodhangzójával, ha az ikerönhangzó (*-han, -hän, -hen, -hon, -hön, -hun, -hyn, -hin*); a ragbeli *h* megmarad egytagú alaptökon, meg az ikerhangzóvégű többesi tökon; minden más tökon rendesen kiesik a *h* s a ragbeli és tövégi önhangzók egy hosszúvá vonódnak össze: pl. *maa: maahan*, tb. *mai-hin*; *puu: puuhun, puihin*; *jo: johon, mi: mihin*; *tie: tiehen, suo: suohon, yö: yöhön*; *jalka: tb. jalkoihin, suku: tb. sukuihin; tehty: tb. tehtyihin; sormukse: -kseen, risti: ristiin, jalka: jalkaan, suku: sukuun*.

Jegyzet. Vers-szerző nyelven az illativusnak *-h-n* alakja rövid önhangzón végződő két- és többtagú tökon is használatos: *kätehen*, tb. *käsihin, pohjahan, tappeluhun, ristihin*.

§. 16. Számnevek.

a) Egyszerű alapszámnevek tö (és nominativus)-alak szerint: *yhte (yksi)* egy, *kahte (kaksi)* 2, *kolme* 3, *neljä* 4, *viite (viisi)* 5, *kuute (kuusi)* 6, *seitsemä (seitsemän)* 7, *kahdeksa (kahdeksan)* 8, *yhdeksä (yhdeksän)* 9, *kymmene (kymmenen)* 10, *sata* 100, *tuhante (tuhannen, tuhat)* 1000, *miljona* millióm.

b) Sorszámnevek tö (és nom.)-alak szerint (10, b., 15 a.): *ensimmäise (-mäinen)* első, *toise (toinen)* második, *kolmante (kolmas)* 3-dik, *neljänte (neljäs)* 4-dik, *viidente (viides)* 5-dik, *kuudente (kuudes)* 6-dik, *seitsemänte (-mä)* 7-dik, *kahdeksante (-ksas)* 8-dik, *yhdeksänte (-ksäs)* 9-dik, *kymmenente (kymmenes)* 10-dik, *sadante (sadas)* 100-dik, *tuhannente (tuhannes)* 1000-dik.

c) Szerkesztett alapszámnevek: $\alphakaksikymmentä húsz (2 tiz), *kolmekymmentä* 30, *neljä-k.* 40, *viisi-k.* 50, *kuusi-k.* 60, *seitsemän-k.* 70, *kahdeksan-k.* 80, *yhdeksän-k.* 90; *kaksisataa* 200, *kolme-s.* 300, stb., *kaksituhatta* 2000; — β) *yksitoista* (t. i. *kymmentä*) tizenegy (egy a második tizből), *kaksitoista* 12, *kolme-t.* 13, *neljä-t.* 14, *viisi-t.* 15, *kuusi-t.* 16, *seitsemän-t.* 17, *kahdeksan-t.* 18, *yhdeksän-t.* 19; *yksi-kolmatta* 21 (egy a 3-dik tizből), *kaksineljättä* 32, *kolmeviidettä* 43, *neljäkuudetta* 54, *viisiseitsemättä* 65, *kuusikahdeksatta*$

76, *seitsemänyhdeksättä* 87, *kahdeksankymmenettä* 98; — γ) *satayksi* 101, *sataydeksän* 109, *tuhannenyksi* v. *tuhatyksi* 1001; — δ) *kuusituhatta viisisataa seitsemän viidettä* 6547.

d) Szerkesztett sorszámnevek: a) *kahdeskymmenes* (tö: *kahdente kymmenente*) 20-dik, *kolmas-kymmenes* 30-dik, *neljäs-k.* 40-dik, *viides-k.* 50-dik, *kuudes-k.* 60-dik, *seitsemäs-k.* 70-dik, *kahdeksas-k.* 80-dik, *yhdeksäs-k.* 90-dik; *kahdessadas* 200-dik, *kahdestuhannes* 2000-dik; — β) *yhdestoista* (tö: *yhdente-toista*) *tizenegyedik*, *kahdestoista* 12-dik, *viidesneljättä* 35-dik stb.; — γ) *satayhdes* 101-dik, *satayhdeskolmatta* 121-dik, *tuhatyhdes* 1001-dik; δ) *kuudestuhannes viidessadas seitsemäsviidettä* 6547-dik.

§. 17. Névmások (pronomina).

A finn névmások ragozása némi kevés eltérést mutat föl a többi közönséges névragozástól; különösen a személyés a mutató névmások a nominativus és a többesi tö képzésére nézve. A személynévmásokon különös *-t* accusativusrag is fordul elő.

a) Önálló személynévmások: Egyes-sz. 1. *minu* (nom. *minä*) én, 2. *sinu* (n. *sinä*) te, 3. *häne* (n. *hän*) ő; Többes-sz. 1. *mei* (nom. *me*) mi, 2. *tei* (n. *te*) ti, *hei* (n. *he*)ők. — Ragozás:

	Egyes-sz.			Többes-sz.		
	1.	2.	3.	1.	2.	3.
nom.	<i>minä</i>	<i>sinä</i>	<i>hän</i>	<i>me</i>	<i>te</i>	<i>he</i>
acc.	<i>minun</i>	<i>sinun</i>	<i>hänen</i>	<i>meidun</i>	<i>teidun</i>	<i>heidun</i>
	<i>minut</i>	<i>sinut</i>	<i>hänet</i>	<i>meidut</i>	<i>teidut</i>	<i>heidut</i>
gen.	<i>minun</i>	<i>sinun</i>	<i>hänen</i>	<i>meidun</i>	<i>teidun</i>	<i>heidun</i>
ess.	<i>minuna</i>	<i>sinuna</i>	<i>hänenä</i>	<i>meinä</i>	<i>teinä</i>	<i>heinä</i>
part.	<i>minua</i>	<i>sinua</i>	<i>häntä</i>	<i>meitä</i>	<i>teitä</i>	<i>heitä</i>
iness.	<i>minussa</i>	<i>sinussa</i>	<i>hänessä</i>	<i>meissä</i>	<i>teissä</i>	<i>heissä</i>
stb.						

Jegyzet. Összerántott alakokul fordulnak elő: gen. *mun*, *sun* (*minun*, *sinun* h.), part. *mua*, *sua*, adess. *mulla*, *sulla*, *hällä* (*minulla*, *sinulla*, *hänellä* h.), ablat. *multa*, *sulta*, *hältä*; allat. *mulle*, *sulle*, *hälle*. — A nom. *minä*, *sinä* helyett, a megelőző szóhoz illeszkedve: *ma*, *sa* és *mä*, *sä* (pl. *sanon ma* mondok én, *tiedän mä* tudok én, *olet sa* vagy te, *näet sä* látod te).

b) Birtokos-személyragok.

Egyes-sz.	Többes-sz.
1. szem. -ni (-m)	1. szem. -mme (-unk, -ünk)
2. szem. -si (-d)	2. szem. -nne (-tok, -tök)
3. szem. -nsa, -nsä, v. -h.n, -'n (-ja, -je).	3. szem. -nsa, -nsä v. -h.n, -'n (-juk, -jük)

A birtokosragok a birtokkifejező névszók kész casusalakjaihoz járúlnak, s így csak a casusragok után foglalnak helyet; e mellett egyes-számi nominativusúl a teljes tiszta szótó szolgál, ha ezen különben a nominativus külön raggal készül is (§. 15, a.); ezenkívül casusalakot végző mássalhangzó (*n, t*) a birtokosragok elől kiszorúl, úgy hogy ily casusalak a szótóvel egyenlővé válik, pl. *hevose* ló (egy. nom. *hevonen*): *hevosesi* lovad; *sormukse* gyűrű (egy. nom. *sormus*): *sormuksesi* gyűrűd; de *hevosesi, sormuksesi* egyszersmind egyes-számi gen. és acc. = *hevosen + si, sormuksen + si*, és többes-számi nom. és acc. = *hevoset + si, sormukset + si*. — Megjegyzendő, hogy a bár két mássalhangzón kezdődő birtokosragok (*-nsa, -nsä, -mme, -nne*) hozzájárultával nem áll be a casusalak (vagy az abból megmaradt szótó) végén a záródó szótagot kezdő *k, t, p* mássalhangzók gyengülésé, melyet különben szótagzáró képzők és ragok hozzájárulása magával hoz (§. 5.), pl. *kädeltü + m-me*, nem lesz *kädellämme*; *käte + m-me*, nem: *küdemme*; (*raha* abess.) *rahatta + m-me*, nem: *rahatamme*. — A translativusnak *-ksi* ragja a személyragok előtt *-kse* alakra változik: *avuksi* (*apu* transl.): *avukseni, avuksesi, avuksensa* stb.

A 3. személy *-h.n, -'n* ragalakja az *-nsa, -nsä* alakkal váltakozva fordul elé a rövid önhangzón végződő casusalakon, de sohasem a puszta szótón; önhangzója ugyanaz, mely a casusragé, s evvel, a *h*-nak kiestével, rendszeren hosszú önhangzová egyesül; pl. *pelkoa* (*pelko* part.): *pelkoansa* v. *pelkooan* (*-oahan*), *pelossa* (*pelko* iness.): *pelossaan* (*-ssahan*), *küdestü* (*käte* elat.): *küdestään* (*-stähän*); *küdelle* (*käte* allat.): *küdelleen* (*-llehen*), *küsilte* (*käte* tb. allat.): *küsilleen* (*-llehen*); ellenben pl. *kalaa* (*kala* part.): csak *kalaansa* (nem *kalaahan, kalaa'an*), *isüü* (*isü* part.): csak *isäänsä*.

Paradigmák: *käte* (nom. *küsi*) kéz; *jalka* láb:

Egyes-sz. 1. (Egy.), 2. (Egy.),		3. (Egy. és Több.)	
nom. <i>küteni,</i>	<i>kütesi,</i>	<i>kütensä</i>	<i>jalkansa</i>
kezem	kezed	keze, kezük	lába, lábuk
acc. <i>küteni,</i>	<i>kütesi,</i>	<i>kütensä</i>	<i>jalkansa</i>

	[1. (Egy.), 2. (Egy.),			3. (Egy. és Több.)]
gen.	<i>käteni,</i>	<i>kätési,</i>	<i>kätensä</i>	<i>jalkansa</i>
ess.	<i>kätenäni,</i>	<i>-näsi,</i>	<i>-nänsü (-näün)</i>	<i>jalkanansa (-naan)</i>
part.	<i>kättäni,</i>	<i>kättäsi,</i>	<i>kättänsü (kättään)</i>	<i>jalkaansa</i>
trans.	<i>kädekseni,</i>	<i>-kkesi,</i>	<i>-ksensü (-kseen)</i>	<i>jalaksensa (-kseen)</i>
com.	<i>käteneni,</i>	<i>-nesi,</i>	<i>-nensü (-neen)</i>	<i>jalkanensa (-neen)</i>
abess.	<i>kädettäni,</i>	<i>-ttäsi,</i>	<i>-ttänsü (-ttään)</i>	<i>jalattansa (-ttaan)</i>
prol.	<i>kädetseni,</i>	<i>-tsesi,</i>	<i>-tsensä (-tseen)</i>	<i>jalatsensa (-tseen)</i>
iness.	<i>kädessäni,</i>	<i>-ssäsi,</i>	<i>-ssänsü (-ssään)</i>	<i>jalassansa (-ssaan)</i>
elat.	<i>kädestäni,</i>	<i>-stäsi,</i>	<i>-stänsü (-stään)</i>	<i>jalastansa (-staan)</i>
illat.	<i>käteeni,</i>	<i>-cesi,</i>	<i>-eensä,</i>	<i>jalkaansa</i>
	<i>(käteheni,</i>	<i>-hesi,</i>	<i>-hensä)</i>	<i>(jalkahansa)</i>
adess.	<i>kädelläni,</i>	<i>-lläsi,</i>	<i>-llänsü (-llään)</i>	<i>jalallansa (-llaan)</i>
ablat.	<i>kädeltäni,</i>	<i>-ltäsi,</i>	<i>-ltänsü (-ltään)</i>	<i>jalaltansa (-ltaan)</i>
allat.	<i>kädelleni,</i>	<i>-llesi,</i>	<i>-llensä (-lleen)</i>	<i>jalallensa (-lleen).</i>

	Többes-sz. 1. (Egy.), 2. (Egy.),			3. (Egy. és Több.)
nom.	<i>käteni,</i>	<i>kätési,</i>	<i>kätensä</i>	<i>jalkansa</i>
acc.	<i>käteni,</i>	<i>kätési,</i>	<i>kätensä</i>	<i>jalkansa</i>
gen.	<i>kätteni,</i>	<i>kättesi,</i>	<i>kättensä</i>	<i>jalkainansa</i>
	<i>käsieni,</i>	<i>-iesi,</i>	<i>-iensü</i>	<i>jalkojensa</i>
ess.	<i>käsinäni,</i>	<i>-näsi,</i>	<i>-nänsü (-näün)</i>	<i>jalkoinansa (-naan)</i>
part.	<i>käsiäni,</i>	<i>-iäsi,</i>	<i>-iänsü (-iään)</i>	<i>jalkojansa (-jaan)</i>
trans.	<i>käsikseni,</i>	<i>-kkesi,</i>	<i>-ksensü (-kseen)</i>	<i>jaloiksensa (-kseen)</i>
comit.	<i>käsineni,</i>	<i>-nesi,</i>	<i>-nensü (-neen)</i>	<i>jalkoinensa (-neen)</i>
abess.	<i>käsittäni,</i>	<i>-ttäsi,</i>	<i>-ttänsü (-ttään)</i>	<i>jaloittansa (-taan)</i>
prol.	<i>käsitseni,</i>	<i>-tsesi,</i>	<i>-tsensä (-tseen)</i>	<i>jaloitsensa (-tseen)</i>
iness.	<i>käsissäni,</i>	<i>-ssäsi,</i>	<i>-ssänsü (-ssään)</i>	<i>jaloissansa (-ssaan)</i>
elat.	<i>käsistäni,</i>	<i>-stäsi,</i>	<i>-stänsü (-stään)</i>	<i>jaloistansa (-staan)</i>
illat.	<i>käsiäni,</i>	<i>-iäsi,</i>	<i>-iänsü</i>	<i>jalkoihinsa</i>
adess.	<i>käsilläni,</i>	<i>-lläsi,</i>	<i>-llänsü (-llään)</i>	<i>jaloillansa (-llaan)</i>
ablat.	<i>käsiltäni,</i>	<i>-ltäsi,</i>	<i>-ltänsü (-ltään)</i>	<i>jaloittansa (-ltaan)</i>
allat.	<i>käsilleni,</i>	<i>-llesi,</i>	<i>-llensä (-lleen)</i>	<i>jaloillensa (-lleen)</i>

Egy.-sz. 1. (Több.), 2. (Több.)

nom.	<i>kätemme,</i>	<i>kätenne</i>
acc.	<i>kätemme</i>	<i>kätenne</i>
gen.	<i>kätemme,</i>	<i>kätenne</i>
ess.	<i>kätenämme,</i>	<i>-nänne</i>
part.	<i>kättämme,</i>	<i>kättänne</i>
transl.	<i>kädeksemme,</i>	<i>-ksenne</i>
stb.		

Többs.-sz. 1. (Több.), 2. (Több.)

nom.	<i>kätemme,</i>	<i>kätenne</i>
acc.	<i>kätemme,</i>	<i>kätenne</i>
gen.	<i>kättemme,</i>	<i>kättenne</i>
	<i>käsiemme,</i>	<i>-iänne</i>
ess.	<i>käsinämme</i>	<i>-nänne</i>
part.	<i>käsiämme,</i>	<i>-iänne</i>
transl.	<i>käsiksenne,</i>	<i>-ksenne.</i>

c) Visszaható névmás (p. reflexivum): *itse*, egy-szersmind nominativus, akármelyik személyre vonatkozva; a többi casusalakokhoz járúlnak a birtokos-személyragok :

acc. 1. <i>itseni, itsemme</i>	2. <i>itsesi, itsenne</i>	3. <i>itsensä</i>
gen. <i>itseni, itsemme</i>	<i>itsesi, itsenne</i>	<i>itsensä</i>
part. <i>itseäni, itseämme</i>	<i>itseäsi, itseänne</i>	<i>itseänsä (-etään)</i>
allat. <i>itselleni, -llemme</i>	<i>itsellesi, -llenne</i>	<i>itsellensä</i>
stb.		<i>(-lleen).</i>

d) Mutató névmások (p. demonstrativa): *tä* (nom. *tämä*; tb. *tö: näi*, tb. nom. *nämä, nämät*) ez; — *si* (nom. *se*; tb. *tö: nii*, tb. nom. *ne, net*) az (gyakran még »ez«); — *tuo* (tb. *tö: noi*, tb. nom. *nuo, nuot*) az, amaz. — Ragozás:

	E.	T.		E.	T.		E.	T.
nom.	<i>tämä</i>	<i>nämä, nämät</i>		<i>se</i>	<i>ne, net</i>		<i>tuo</i>	<i>nuo, nuot</i>
acc.	<i>tämän</i>	<i>nämä, nämät</i>		<i>sen</i>	<i>ne, net</i>		<i>tuon</i>	<i>nuo, nuot</i>
gen.	<i>tämän</i>	<i>näiden,</i> (<i>näitten</i>)		<i>sen</i>	<i>niiden,</i> (<i>niitten</i>)		<i>tuon</i>	<i>noiden,</i> (<i>noitten</i>)
instr.	—	<i>näin</i>		—	<i>niin</i>		—	<i>noin</i>
essiv.	<i>tänä</i>	<i>näinä</i>		<i>sinä</i>	<i>niinä</i>		<i>tuona</i>	<i>noina</i>
part.	<i>tätä</i>	<i>näitä</i>		<i>sitä</i>	<i>niitä</i>		<i>tuota</i>	<i>noita</i>
transl.	<i>täksi</i>	<i>näiksi</i>		<i>siksi</i>	<i>niiksi</i>		<i>tuoksi</i>	<i>noiksi</i>
comit.	<i>täne</i>	<i>näinä</i>		<i>sine</i>	<i>niine</i>		<i>tuone</i>	<i>noine</i>
abess.	<i>tättä</i>	<i>näittä</i>		<i>sittä</i>	<i>niittä</i>		<i>tuotta</i>	<i>noitta</i>
iness.	<i>tässä</i>	<i>näissä</i>		<i>siinä</i>	<i>niissä</i>		<i>tuossa</i>	<i>noissa</i>
elat.	<i>tästä</i>	<i>näistä</i>		<i>sistä</i>	<i>niistä</i>		<i>tuosta</i>	<i>noista</i>
illat.	<i>tähän</i>	<i>näihin</i>		<i>siihen</i>	<i>niihin</i>		<i>tuohon</i>	<i>noihin</i>
adess.	<i>tällä</i>	<i>näillä</i>		<i>sillä</i>	<i>niillä</i>		<i>tuolla</i>	<i>noilla</i>
ablat.	<i>tältä</i>	<i>näiltä</i>		<i>siltä</i>	<i>niiltä</i>		<i>tuolta</i>	<i>noilta</i>
allat.	<i>tälle</i>	<i>näille</i>		<i>sille</i>	<i>niille</i>		<i>tuolle</i>	<i>noille</i>

Jegyzet. Eléfordúl *tämä, nämä* helyett: *tää, nää* (*tään = tämän*).

c) Kérdő és relativ névmások (p. interrogativa, relativa): *ke* és *kene* (nom. *ken*, tb. *tö: kei*) *ki*, a *ki*; — *mi* *mi*, a *mi*; *ku* *ki*, *mely*; — csak relativum: *jo* a *ki*, a *mely*, a *mi*. Az egytagú töknek egytagúnak maradó casusalakjaihoz rendesen *-ka, -kü* simuló particula járúl: egy. nom. *mikä, kuka, joka*, gen. *minkä, kunka, jonka*; tb. nom. *mitkä, kutka, jotka*; szintígy *ke-től: ketkü*. — Ragozás:

	Egy.	Több.		Egy.	Több.
nom.	<i>ken</i>	<i>ketkü</i>		<i>mikä</i>	<i>mitkä</i>
acc.	<i>kenen</i>	<i>ketkü</i>		<i>minkä</i>	<i>mitkä</i>
gen.	<i>kenen</i>	<i>keiden</i> (<i>keitten</i>)		<i>minkä</i>	<i>miden (mitten)</i>
ess.	<i>kenenä (kenä)</i>	<i>keinü</i>		<i>minü</i>	<i>minü</i>
part.	<i>ketä</i>	<i>keitü</i>		<i>mitü</i>	<i>mitü</i>
transl.	<i>keneksi (keksi)</i>	<i>keiksi</i>		<i>miksi</i>	<i>miksi</i>
stb.					

	Egy.	Több.	Egy.	Több.
nom.	<i>kuka</i>	<i>kutka</i>	<i>joka</i>	<i>jotka</i>
acc.	<i>kunka</i>	<i>kutka</i>	<i>jonka</i>	<i>jotka</i>
gen.	<i>kunka</i>	<i>kuiden</i> (<i>kuitten</i>)	<i>jonka</i>	<i>joiden</i> (<i>joitten</i>)
instr.	—	<i>kuin, kun</i>	—	<i>join</i>
ess.	<i>kuna</i>	<i>kuina</i>	<i>jona</i>	<i>joina</i>
part.	<i>kuta</i>	<i>kuita</i>	<i>jota</i>	<i>joita</i>
transl.	<i>kuksi</i>	<i>kuiksi</i>	<i>joksi</i>	<i>joiksi</i>
stb.				

Jegyzet. A *ku* és *jo* névmástök elfogadják a comparativus-képzést a kettő közül egyikre való vonatkozás kifejezésére: *kumpa* (n. *kumpi*), *jompa* (n. *jompi*) melyik a kettő közül (»uter«) (v. ö. §. 10, a.)

f) **Határozatlan névmások** (p. indefinita). Ilyenekül is szerepelnek a kérdő és relativ névmások, főleg *jo* és *ku*, részint kettejével egyesítve és külön-külön ragozva, részint egyenként nyomatékosító particulák (*-kaan*, *-kään*, *-kin*) hozzájárulásával. Tagadó ige mellett *-kaan*, *-kään*-vel való határozatlan névmások a »senki, semmi« stbinek felelnek meg.

1) *joku* (*jo-ku*) »valami, valaki, valamely« (*joku mies* valamely ember, *jonakuna päivänä* v. napon): gen. *jonkun*, part. *jotakuta*; — *jompa-kumpa* (n. *jompi-kumpi*) »egyik vagy másik, valamelyik« (kettő közül); — 2) *mi-ku*: nom. *mikä-kuka* »egyik vagy másik, itt is egy ott is egy« (*sanoi mille kulle* egyiknek másiknak mondta); — *mi...mi* (*mikä...mikä*) »az egyik... a másik, ki...ki« (*mikä itkee mikä nauraa* egyik sír másik nevet, ki sír ki nevet); — 3) *jokin* »valaki, -mi, -mely« (*kuulin jotakin uutta* hallottam valami újat); *kukin* »minden, mindenki, kiki, akárki is« (*kunakin päivänä* minden napon; *kukin tietää kiki* tudja); *kumpa-kin* (n. *kumpi-kin*) »mindegyik, uterque«; *mi-kin* »akárki, -mi«; — 4) *kukaan* (*ku-kaan*) »valaki, csak valaki is«, *ei kukaan* »senki«; *kumpa-kaan* (n. *kumpikaan*) »valamelyik, egyik vagy másik«, *ei k.* »egyik sem«; *ken-kään*: *ei k.* »senki«; *mi-kään* »csak valami, valaki is«, *ei m.* »semmi, senki« (*sanotko mitäkään [mitään]* mondsz-e valamit; *ei ole millän-säkään* nincsen semmijével, azaz: nem törődik vele); *jo-kaan*: *ei j.* »semmi« (*en sano jotakaan* semmit sem mondok, *en luule joksikaan* pro nihilo habeo). — 5) *joka* »minden« (ragozatlan melléknév: *joka paikassa* minden helyen, mindenütt; *joka mies* minden ember); *jokaise* (n. *-ainen*) »mindenik«.

g) Névmás-szerű fő- és melléknevek (Pronominalia): 1) *muu* »más, egyéb«; *muutama* v. *muuame* (nom. -an, part. -atta) »egyvalamely, egynémely« (*muutamatt sanovat* némelyek mondják, *muutamassa kylässä* egyvalamely faluban). — 2) *erää* (nom. *eräs*) »néminemű, bizonyos, némely, egy«. — 3) *mone* (n. *moni*) »néhány, nem-egy« (*moni mies* nem-egy ember, *eli monta päivää* néhány, nem-egy v. sok napot élt); *moniaa* (tb. nom. *moniaat*), *monikahta*, *moniahta* »némely, néhány, nem-egy« (*moniaat sanovat* némelyek v. sokan azt mondják, *monikahtat syyt* sokféle okok). — 4) *molempa* (n. -mpi, tb. nom. *molemmat*) »mindkét, mindkettő (ambo)«; — 5) *kaikke* (n. -kki) »mind, minden«; — 6) *sama* »ugyanaz, ugyanez (idem)«.

h) »Milyen, ilyen, olyan«: 1) »milyen, a milyen«: *mimmoise* (n. -oinen, ebből: *min-moise*, *min-muotoise*), *kum-moise*, *jommoise*; *millaise* (n. -ainen), *kullaise*, *jollaise*; *min-kaltaise* (n. -ainen); 2) »ilyen«: *tämmöise*, *tällaise* v. *tälläise*, *tän-kaltaise*; 3) »olyan« *semmoise*, *sellaise*, *sen-kaltaise*; *tuom-moise*, *tuollaise*, *tuon-kaltaise*; 4) »ugyanilyen, -olyan«: *samallaise*.

»Mi közülünk való, hozzánk tartozó, hazánkbeli (nostras)«: *meikäläise* (n. -äinen); »ti hozzátok tartozó« *teikäläise*; »ő hozzájuk tartozó« *heikäläise*; *tükäläise* ide való, *tuokalaise* oda való, *muukalaise* máshová való, idegen.

§. 18. Né v u t ó k (postpositiók).

A névszónak különösebb relativ helyzetek vagy egyéb specialis vonatkozásmódok kifejezésével szorosított viszonyítását a finnben is az úgynevezett névutók (postpositiók) esz-közlük. Ezek az ily relativ helyzetet (pl. valaminek alatta, fölötte, előtte, mögötte valóságot) vagy vonatkozásmódokat (pl. okot, czélt) sajátlag vagy átvitelesen jelelő névszónak általános helyviszonyragokkal való alakjai, s a viszonyított névszónak részint genitivusával részint partitívusával, még pedig legtöbnyire annak utána állanak. A névszó személy-névmás levén, ennek genitivusát a névutón még a birtokos-személyragok kísérik, vagy csak magukra is pótolják azt. Általános helyviszonyragokul szolgálnak a névutókon a prolatívus-ragon kívül az essívus, partitívus és translatívus-ragok

eredeti locativus, ablativus és lativus-féle értékük szerint; de ezek mellett és helyett szerepelnek a belső és külső helyviszonyt jelelő casusragok is (§. 13, IV. V. csoport).

Jegyzet. Az allativus módjára (§. 13, V.) készült némely *l*-es tőnek lativusa: *alle, ylle* (tő: *ale, yle*); — *a -ksi* és *-tse* ragok meg néha egészen lekoptak, úgy hogy csak véghehezet maradt meg belőlük (pl. *luo* e h. *luoksi, läpi* e h. *läpitse*).

a) Genitivussal járó névutók:

1. *alla* alatt, *alta* alól, *alle* alá; *alatse, alitse* alatt el (tő: *ala, ale* al, *alja* vminek; comp. *alempä*).

2. *yllä* rajt, *yltä* -ról, *ylle* -ra; *ylitse, yli* rajt el, rajt által, fölött el (tő: *yle* fölső, comp. *ylempä*).

3. *päällä* rajt, *päältä* -ról, *päälle* -ra (tő: *pää* fej); *päällitse* rajt el, fölött el.

4. *edessä, edellä* előtt; *edestä, edeltä* elől; *eteen, edelle* elé; *editse* előtt el (tő: *ete*, nom. *esi* elő).

5. *takana* mögött (-n túl); *takaa* mögöl (után, szerint); *taaksi* (*taa'*) mögé; *taatse* mögött el (tő: *taka*).

6. *perässä, perästä, perään* után (*perä* far, utórész).

7. *jäljessä, jäljestä, jälkeen* után (*jälke*, nom. *-ki* nyom).

8. *luona* -nál, *luota* -tól, *luoksi* (*luo*) -hoz.

9. *tykönä* -nál, *tyköä* -tól, *ty'ö* -hoz.

10. *ohessa, ohella* mellett; *ohesta, ohelta* mellől; *oheen, ohelle* mellé; *ohitse* mellett el (*ohe*, n. *ohi* mellék, oldal).

11. *sivutse* (*sivu'*) mellett el (*sivu* oldal).

12. *vieressä, vierellä* mellett, -nál; *vierestä, viereltä* mellől, -tól; *viereen, vierelle* mellé, -hoz; *vieritse* mellett el (*viere*, n. *vieri* oldal, part).

13. *rinnalla* mellett, *rinnalta* mellől, *rinnalle* mellé (*rinta* mell).

14. *likellä* -hoz közel; *likeltä* közeléből, *likelle* -hoz közel, közelébe (*like*, n. *liki*); — *lähellä, läheltä, lähelle* (*lähe*, n. *lähi*) u. a.

15. *kohdalla* irányában, felé, átellenben (*kohta* irány).

16. *kautta* által, -n át (*kaute*, n. *kausi* cursus, verlauf).

17. *läpitse* (*lävitse*), *läpi* -n át, -n keresztül (*läpe*, n. *-pi* lyuk). — 18. *puhki* u. a.; — 19. *halki* -on át (hosszában).

20. *poikki* -n keresztül (quer über, quer durch).

21. *ympärillä* körül, *ympäritä* (abl.), *ympäri* köré; *ympäri* körül, -n körül.

22. *sisässä, sisällä* -n belül, -ben bent; *sisästä, sisältä* -ből ki: *sisään, sisälle* -be bele (*sisä* belső).

23. *kesken, keskenä* között; *keskellä* közepett, *keskeltä* közől, közepéből, *keskelle* közé, közepébe (*keske*, n. -ki köz, közép).

24. *välissä, välillä* között; *välistä, väliltä* közől; *väliin, välille* közé; *välitse* között el (*väli* intervallum, distantia).

25. *seassa* között (elveyítve), *seasta* közől, *sekaan* közé.

26. *kanssa* -vel, -vel együtt (*kansa* nép, társaság); —

27. *kerassa, keralla, kera* u. a.; *keralle* (lat.).

28. *muassa* -vel együtt; *mukaan* (lat.) -vel, szerint.

29. *suhteen* -hoz képest.

30. *tähden* -ért, végett; — 30. *vuoksi* -ért, kedvéért, miatt.

31. *puolesta* részéről, -ra nézve (*puole*, n. -li, fél, oldal).

32. *myötä* -vel (-nál), szerint.

b) Partitivussal járó névutók :

1. *vastassa* ellen (ellenében), *vastaan* ellen(-ébe, -ére); *vastoin, vasten* ellen, ellenére (*vasta* adversus, contrarius); — *vastapäätä* átellenében; — *vasten* számára (v. ö. *varten*).

2. *kohtaan* iránt, elibe; *kohti, kohtia* felé, *kohden* felé, -nek (tő: *kohta, kohte*, lásd: a, 15.).

3. *likellä, lähellä* -hoz, közel (loc.); *likeltä, läheltä* (abl.); *likelle, lähelle* (lat.; lásd: a, 14.).

4. *myöten (myöden)* szerint (lásd: a, 32.).

5. *pitkin* hosszában, mentében (*pitkä* hosszú).

6. *takaa* után (lásd: a, 5.).

7. *ennen* előtt (időről) (tő: *ente*, n. *ensi* elő, első).

8. *ympäri* -n körül (lásd: a, 21.).

9. *keskellä* közepett, *keskeltä* (abl.), *keskelle* közepébe; *kesken* közbe (félbeszakításról); (lásd: a, 23.).

10. *varten* számára.

11. *paitsi* nélkül, -n kívül; — 12. *ilman* nélkül.

13. *puolella*: *ulko-p.* -n kívül, *sisä-p.* -n belül; *puolen: täällä puolen* -n innen, *toisella p.* -n túl.

§. 19. I g e h a t á r o z ó k (adverbia).

A finn nyelvben igehatározó (szorosabban: állítmányhatározó) funkcióval járó szók, az úgynevezett adverbiumok, leg-

nagyobb részt viszonyított névszóknak mutatkoznak, a szokott casusragokkal s némely csak adverbialis viszonyranggal. Különösen szerepelnek instructivus-alakok mint módadverbiumok, s a helyviszonyragok (§. 13. II. IV. V. csoport és prolativus) hely- és idő-adverbiumokon. Elfogadják az adverbialis viszonyítást a fokozott (comparativus és superlativus) névszótők is, csak hogy nem mindig ugyanazon raggal, mint az alaptők.

Jegyzet. Megjegyezhető itt némely ragtalan vagy nem elemezhető adverbium is (melyek különben a szótárba valók):

jo már, *nyt* most, *heti* mindjárt, *aina* mindig, *vielä* még, *ehkä* talán. — A rendes casusragokkal valók közül is itt csak a főbbeket hozzuk föl (jelesen a névmásoktól valókat, s a relativ helyzetekre és időrendre vonatkozókat).

a) Különös határozó-képzés:

1. *-sti* raggal készülnek melléknévi alap- vagy fokozott tőktől módhatározók: *kovasti* keményen, erősen (*kova*), *kovem masti* u. a. comp. (*kovempa*), *kovim masti* u. a. sup. (*kovimpa*); *ylpiästi* büszkén (*ylpeä*), *viisaasti* bölcsen (*viisaa*, n. *-sas*), *työläästi* nehezen, bajosan (*työlää*, n. *-läs*); *taval-lisesti* közönségesen, szokás szerint (*-llise*); — számnevektől ugyan e raggal m. *»-szer«-félék*: *kahdesti* kétszer, *kolmesti* v. *kolmasti* háromszor; *kolmannesti* harmadszor; — *toisesti* (*toisti*) másszor (*toise*).

2. *-ten* raggal, módhatározók mutató, kérdő és relativ névmástőktől: *täten* így, ekképen (*tä*), *siten* úgy, akképen (*si*), *miten* mint, miképen (*mi*), *kuten* hogyan, mint (*ku*), vagy a tb. tőtől: *kuiten* u. a., innen: *kuitenkin* mégis, *ei kuitenkaan* mégsem (*ku-kin*, *kukaan*, §. 17, f. 3. 4.); *joten* a mint, miképen (*jo*): *jotenkin*, *jotensaki* (*joten-nsa-kin*) valamiképen, valamennyire, *jotenkuten* valamiképen (*jo-ku*); — egyéb melléknévi, rendszeren többesített tőktől: *samaten* azonképen, szintúgy (*sama*), *muuten* másképen (*muu*), *toisten* másszor (v. ö. *toisesti*), *useimmiten* leggyakrabban (*useimpa*, *usea*), *enimmiten* többnyire (*enimpä*, *enä*). — A *-ten* rag változatjának tekinthető *-ti*: *samati* (= *samaten*), *kaiketi* mindenképen (*kaikke*); *peräti* egészen, épenséggel (*perä* utó, alap).

3. *-nne* (*-nne'*) raggal, lativ-féle helyhatározók, mutató, kérdő és relativ névmástőktől: *tänne* ide, *sinne* oda (v. addig),

tuonne oda, *amoda*, *tova*; *minne* hova, *kunne* hova (v. *meddig*, *míg*), *jonne* a hova, *jonnekunne* valahova.

4. Közbevetett *-a*, *-ü*, *-ha*, *-hä* (**-ka*, *-kä*) helyjelelő képzővel (v. ö. *muukalaisie* idegen, máshová való: *muu-ka-laise* »más helybeli«), helyadverbiumok a külső helyviszonyragokkal: *täällä* (tä-ä-llä) itt, *siellä* (si-ä-llä) ott, *täältä* innen, *sieltä* onnan; *muualla* másutt, *muualta* másunnan, *muualle* másuvá; *kaikkialla*, *kaikkialta*, *kaikkialle* mindenütt, -ünnen, -üvé; *toisaalla* (toisialla), *-aalta*, *-aalle* másutt stb.; *yhtäällä* (yhtähällä), *yhtäältä*, *yhtäälle* egyhelyen, *-helyröl*, *-helyre*; *alhaalla* (alaalla, alahalla) alúl, alant, *alhaalta* alulról, *alhaalle* lefelé, aláfelé; *ylhäällä* (yläällä, ylähällä) fent, *ylhäältä* felülről, *ylhäälle* fölfelé; *etäällä* (etähällä) messze, távol, *etäältä* messzünnen, messziről, *etäälle*, *etää* [**etääksi*] messzire (tö: *ete* elő).

5. *-tusten*, *-tysten* v. *-tuksin*, *-tyksin* raggal kölesönös helyzetet kifejező határozók: *rinnatusten* egymás mellett v. mellé (»*brust an brust*«: *rinta*, pl. *istuvat r.* ülnek egymás m.); *vieritysten* u. a. (*viere* oldal); *perätysten*, *jäljetysten* egymás után (*perä*, *jälke*); *vastatusten* egymás ellenében (*vasta*), *päällitysten* egymás fölött (*päälle*, *pää*).

6. *-lloin*, *-llöin* raggal időhatározók névmástőktől: *tällöin* ekkor, *silloin* akkor, *milloin* v. *kulloin* mikor, midőn (*milloin-kulloin* néha, hébehóba); *jolloin* a mikor (*jolloin-kulloin* némikor, hébehóba), *muulloin* máskor.

7. *koska* »mikor« (nyilván a *ku* kérdő névmástőhöz tartozik): *ei koskaan* soha; — *jos* ha (*jo-tól*): *joska* habár, vajha; *joskus* néha, hébehóba (*jo-ku*).

b) Rendes casusragokkal képzett határozók:

1. A *-na*, *-nä* locativus, *-ta*, *-tä* (*-a*, *-ä*) ablativus, *-ksi* (v. csonkúlva *-s*, *-'*) lativus eredeti egyszerű helyviszonyragokkal (melyek különben az *essivus*, *partitivus*, *translativus* ragjai, §. 13, II.), meg a *-tse* prolativusraggal (mely szintén néha elkopott: *-'*) helyhatározók:

kaukana messze, távol, *kaukaa* messziről, *kauas* messzire (tö: *kauka*); compar. *kauempana*, *kauempaa*, *kauemmaksi* (*-mmas*, *-mma'*).

läsnä közel, *jelen* (on l. *jelen van*); *lähes* közelbe (heran, hinzu; tö: *lähe*, v. ö. §. 18, a, 14); comp. *lähempänä*, *lähempää*, *lähemmäksi* (-*mmäs*, -*mmä'*).

takana hátul, *takaa* hátulról, *taaksi* (taas, *taa'*) vissza, hátra, megint, *taitse* (*taitse*) hátul el, hinten vorbei (tö: *taka*, §. 18, a, 5.); comp. *taampana* (*taempana*), *taampaa* (*taempaa*), *taammaksi* (*taemmaksi* v. -*mmas*, -*mma'*).

ulkona kívül, *künt*, *ulkoa* kívülről, *ulos* ki (tö: *ulko*); comp. *ulompána*, *ulompaa*, *ulommaksi* (-*mmas*, -*mma'*).

sisää belülről, *sisäksi* belül, be (tö: *sisä*, §. 18, a, 22.); comp. *sisempänä*, *sisempää*, *sisemmäksi* (-*mmä'*).

alas, *ales* alá, le (tö: *ala*, *ale*: §. 18, a, 1.); (v. ö. a, 4. *alhaalla*); comp. *alempána* lejjebb, lentebb, *alempaa* lejjebbről, *alemmäksi* (-*mmas*, -*mma'* lejjebbre, alább).

ylös, *yles* föl (tö: *yle*, §. 18, a, 2.; v. ö. a, 4. *ylhäällä*); comp. *ylempänä*, *ylempää*, *ylemmäksi* (-*mmäs*, -*mmä'*).

edes elé, előre (pl. *edes tulla* eléjönni, *e. tuoda* eléhozni; *e. ja taas* előre hátra). legalább (pl. *anna e. pikkuisen* adj legalább egy keveset); (tö: *ete*, §. 18. a, 4.; v. ö. a, 4. *etäällä*); — comp. *edempänä* tovább el, távolabb, *edempää* előbbről, távolabbról, *edemmäksi* (-*mmäs*, -*mmä'*) előbbre, továbbra.

keskeä középről (középen, pl. *murtaa k. poikki* középen eltörni, mitten entzweibrechen).

pois, *poijes* el, félre (weg; pl. *menni*, *dobni*); *poikki* keresztbe (opp.: *hosszában*), keresztül, szét (pl. *jalka menee p. a láb szétmegyen*, eltörik); v. ö. §. 18, a, 20.; tö: *poikke* transversus).

ympäri körül (pl. *käydä järni*; v. ö. §. 18, a, 21.).

kotona honn (itt-, otthon), *kotoa* hazól, hazulról, [*kotia*, *kotiin* haza]; (tö: *koto*).

2) A belső helyviszonyragokkal (locativus, ablativus, lativus helyett):

tässä itt, *tästä* innen, *tähän* ide; — *siinä* ott, *siitä* onnan, *siihen* oda; — *tuossa* ott, *amott*, *tuosta* onnan, *tuohon* oda, *amoda*; (lásd §. 17, d.; v. ö. a, 4. *täällä*, *täältä*, *siellä*, *sieltä*; a, 3. *tänne*, *sinne*).

kussa, *missä* hol; *kusta*, *mistä* honnan, *kuhun* hova; — *jossa* a hol, *josta* a honnan, *johon* a hova; — *jossa-kussa*

valahol, *josta-kusta* valahonnan, *johon-kuhun* valahova (lásd §. 17, e. f.; v. ö. a, 3. *kunne, minne, jonne*).

edessä elül, *edestä* elülről, *eteen* elé (§. 18, a, 4.).

sisässä bent, *sisästä* belülről, *sisään* belé (§. 18, a, 22.).

pois, poissa, poijes, poikessa el (nem jelen: pl. *on p.* er ist fort, nincs itt; v. ö. *pois* b, 1.).

yhdessä együtt, *yhdestä* szét (auseinander), *yhteen* össze, egybe (tő: *yhte* egy; v. ö. a, 4. *yhtäällä*).

ko'ossa együtt, *kokoon* egybe, össze (tő: *koko* rakás).

pystyssä (pystössä) fent, lábon állva; *pystyyn (pystöön)* föl, lábra (tő: *pysty* fölálló, erectus).

kodissa honn (itt-, otthonn), *kodosta* hazól, hazulról, *kotiin* haza (tő: *koti, koto*, v. ö. *kotona* b, 2.).

kumossa eldőlve, *kumoon* le, földre (tő: *kumo* subversus).

ummessa zárva, *umpeen* zárt állapotba (pl. *pane silmäsi umpeen* tedd be = csukd a szemedet); *ummesta* ki (zárból), (tő: *umpe*).

3) A külső helyviszonyragokkal (v. ö. a, 4. *täällä, siellä, alhaalla* stb.):

tuolla ott, amott, *tuolta* onnan, amonnan.

edellä elül, eleve, *edeltä* elülről (előre), eleve; *edelle* előre (v. ö. *edessä* b, 2.).

sisällä, sisältä, sisälle (= *sisässä*: b, 2.).

keskeltä középről (középen: *keskeä* b, 1.).

hajalla szélylyel, *hajalta* össze (tkp. szétszórt állapotból pl. *ko'ota* gyűjteni), *hajalle* szét (pl. *ajaa* hajtani, menni menni.)

ko'olla, ko'olle (= *ko'ossa, kokoon*: b, 2.).

kumolla, kumolle (= *kumossa, kumoon*: b, 2.).

4) Instructivusraggal (-n), főleg módhatározók, még pedig nagyrészt többesi szótótól is:

α) Egyesszámi szótótól: *kauhean* szörnyen, *sanomattoman* kimondhatatlanul (pl. *suuri* nagy); *liian* fölötte (*liika* fölös), *ylen (ylön)* szerfölött, fölötte (pl. *y. kaunis* f. szép; *y. katsoa* megvetni); *sangen* nagyon, igen, *aivan* egészen, merőben, *viljan* bőven; *hiljan* csendesen, lassan, *pian* hamar (*pika*), *myöhän* későn, *kauan* soká (hosszú ideig: *kauka*), *kesken* félben (pl. *jättää* hagyni: *keske* közép, köz); *ennen* előbb, ez (az)előtt (*ente*); *äskén* imént, csak most.

β) Többesszámi szótötől:

näin így, *niin* úgy, *noin* úgy, amúgy; *kuin* (*kun*) hogyan, mint, *joinkuin* valahogy (§. 17, d. e. f.).

yksin egyedül, egymagára (*yhte* egy; *yksin* . . -*kin* sőt . . is); *kaksin* kettenként, kettejével (*kahte* két), *kolmin* hármanként, *kymmenin* tízenként, *sadoin* százanként, százával, *tuhansin* ezrenként, ezrivel.

usein gyakran (*usea*), *harvoin* ritkán, *hyvin* jól, igen (*hyvä*), *pahoin* rosszul (*paha*), *kovin* erősen, igen (*kova*), *varain* (*varahin*, *varhain*) korán (*varaha*), *ensin* először, elsőben (*ente*), *viimein* utoljára, végre, elvégre (*viimee*, n. -*me'* utolsó), *vihdoin* végre, *ammoiin* régen, *muinoiin* régen, hajdan (-*na*), *välein* hamar, szaporán (*väleä*), *melkein* meglehetősen (-*ä*), *varsin* teljesen, nagyon (*varte*), *tuskin* bajjal, alig (*tuska*), *töin-tuskin* ügygyel bajjal, *tosin* igaz, ugyan (*tote*) stb.; *takaisin* hátra, vissza (*takaise*, *taka*), *jalkaisin* gyalog, zu fusz (*jalkaise*, *jalka*), *nykyisin* minap (*nykyise*, *nyky*), *väkisin* erőszakkal (*väkise*, *väke*), stb.; — különösen comparativus-töktől készülnek rendesen ily mód- és időhatározók: *hiljemmin* lassabban, későbben, *paremmin* jobban, *kovemmin* keményebben, *enemmin* inkább (*enempä*, *enä*), *vähemmin* kevésbé (*vähä*), *kauemmin* tovább (diutius: *kauka*), *myöhemmin* későbben (*myöhä*), *varhemmin* korábban (*varaha*) stb.; — superlativus: *enimmin*, *kovimmin*, *kauimmin* stb.

γ) Instructivusraggal alakúl a *-te*-képzős nomen verbale (nomen actionis)-tól (§. 11, b.) módhatározó gerundium, mely gyakran valóságos adverbiumnak tekinthető, pl. *jouten* (e h. *joutaen*: *jouta*- vacare, ráérkezni) »üresen, dolognélkül«, *kierten* (e h. *kiertäen* kerülve: *kiertä*-) »körül« (*käyn k.*). Ilyen, közbeeső (bár többnyire divatlan) igetőképzéssel származó adverbiumok, főleg számnevek- és mennyiségjelentő szóktól: *yksittäin* egyenként (*yksittä*- egyenként osztani: *yhte* egy), *yksitellen* u. a. (*yksittele*-, v. fr. *yksittä*-), *kaksittain*, *kaksitellen* kettenként, *tuhansittain* ezrenként; *osittain* részenként (*ositta*:- *osa* rész); *vähittäin*, *vähitellen* apránként, lassanként (*vähä* kevés), *vuosittain* évenként (*vuote* év), *ajottain* időnként, hébehóba (*aika* idő); *joukottain* csapatonként (*joukko*), *kannuttain* kannánként (*kannu*), *tynnyrittäin* tonnánként (-*ri*); *nimittäin* nevezetesen, névszerint (*nimittä*- nevezni: *nime* név).

5. Helyviszonyragokkal némely módhatározók: *salaa* titkon (*sala*), *totta* valóban, igazán (*tote, tosi*); — *tarkkaan* pontosan (*tarkka*), *varmaan* valóban, bizonyosan (*varma*), *suoraan* egyenesen (*suora*); — *kosolta* bőven, bőkezűen (pl. *antaa adni: koso*); *viljalta* bőven (pl. *on rahaa* van pénz), *kyllältä* eléggé, elegendőn; — *kylläksi* eléggé (*kyllä*), *liiaksi* fölötte (*liika*).

c) A birtokos személyragok (néha csakis 3. szem.-rag) hozzájárulását elfogadó vagy kívánó határozók:

erinä, *erillä* külön (*on erinänsä*, *-llänsä* külön van), *erille* (*mennä erillensä* külön menni, *pääsen erilleni*); *kotona* honn (*kotonani* [én], *-nasi* [te], *-nansa* [ö]); *mielellä* szívesen (*-lläni* [én], *-llämme* mi stb.: *miele* kedv); *kokonansa*, *tykkänänsä* egészen (*koko, tykkä*), *ainoastansa* egyedül, csak (*ainoa*); *yleensä* általában; *uudestansa*, *uudellensa* újból, újra; *kallallansa*, *kallellensa* félre hajolva (pl. *olla lenni*), *kallallensa*, *kallellensa* u. a. (pl. *mennä menni*, azaz: *válni*); *toisinaan* néha, hébehóba (más-más ízben: *toise*); *yhtenänsä* egyre (*yhtenäni* [én]); *yksinänsä* egyedül [ö, ök], *yksinäni* [én]; *ikänänsä* valaha [ö], *ikänäni* [én] (*ei . . ikänäni* soha [én]); *täynnänsä* v. *täysinänsä* tele [ö] stb.; — *sillänsä* úgy a mint volt (pl. *on* van), *siksenä* úgy a mint van (pl. *jättää* hagyni) (*si* az).

d) Viszonyragos (főleg irányragos) névszókat kísérő, illetőleg nyomatékosító mellékhatózóok:

asti (»usque, tenus«): *loppuun* a. végig, *polviin* a. térdig; *tänne* a. idáig, *tühän* a. eddig, *siihen* a. addig; *kirkkoon* v. *kirkolle* a. templomig; *tarpeeksi* a. szükségig (a mennyire szükség van); — *aamusta asti* reggeltől fogva, *siiitä* a. attól fogva, *kirkosta* v. *kirkolta* a. egész a templomtól.

saakka u. a.: *tänne* s., *sinne* s., *kirkosta* v. *kirkolta* s. *päin* (»hin, her«): *pohjaan* p. észak felé, *etelään* p. délre, délfelé; *alaspäin* lefelé, *ylöspäin* felfelé, *eteenpäin* előre, eléfelé; *sinne* p. arra felé; — *pohjasta* p. északról, *-felöl*, *alhaalta* p. alulról (von unten her), *ylhäältä* p. fölülről (von oben her); *toisaalta* p. másik oldalról.

käsin u. a.: *sinne* k. arra felé, *itään* k. kelet felé; — *edeltä* k. elülről (eleve).

kohden (§. 18, b, 2.) u. a.: *sinne k.* arra felé; — *sieltä k.* onnan, onnan felől (von dort her), *pohjasta k.* éjszak felől.

puolen (§. 18, b, 2.): *sieltä p.* onnan.

ilman (abessivus v. helyette partitivus mellett: »nélkül«): *ilman rahatta v. rahaa* pénz nélkül; *ilman muitta* a többiek nélkül (nem számítva a többieket).

I G E.

§. 20. Az igeszónak pusztá tőalakja, mint az ige-fogalom kifejezője, mely különböző képzőjű névszói származékokból (§. 11.) kiválik, egyszersmind a jelentő módú praesensalakok alapjául szolgál, a melyhez közvetlenül személyragok járúlnak hozzá. Tőle származnak külön képzőkkel az igemódok és igeidők alapalakjai, valamint fogalommódosítással járó új igeidők. Mind ezekben a finn igeidőknek, mely kivétel nélkül önhangzón végződik, s túlnyomóan két- és többtagú, vagy megmarad teljes alakja, mely azonban a végzőtagnak esetleges záródásával (§. 5. szerint) gyengült hangtestű zárt alakká válhatik (pl. *luke-* mellett *lu'e-*, *antam-* mellett *anna-*), vagy eléáll némely rövid végönhangzók elenyészésével *csonka*, illetőleg *csonka* és zárt alakja (pl. *tule-*: cs. *tul-*; *rupee-* v. *rupea-* [e h. *rupeta-*]: cs. z. *ruvet-*; *kuuntele-*: cs. z. *kuunnel-*) (v. ö. §. 5.).

§. 21. Egytagú rövid önhangzójú igeidő csak egy van: *e-* »nem«, azaz a személyragokat elfogadó »tagadó ige« (egy. 1. szem. *en*, 2. *et*, 3. *ei* stb., lásd §. 32.).

Egytagú hosszú v. iker-önhangzóval való igeidő is csak a következő kevés van: *saa-* kapni, érni, *jää-* maradni; *juo-* inni, *luo-* vetni, teremteni, *suo-* szánni, kívánni, *tuo-* hozni, *lyö-* ütni, *myö-* (*myy-*) eladni, *syö-* enni; *lie-* lenni, *viē-* vinni; *nai-* nőt venni, *pui-* csépelni, *ui-* úszni, *soi-* hangzani, *voi-* tehetni (posse); *käy-* kelni, járni (részint még kéttagú: *käve-*).

A két- és többtagú eredeti vagy származott igeidők végződnek:

a) valamelyik rövid önhangzón: pl. *anta-* adni, *elä-* élni; *niele-* nyelni, *nuole-* nyalni, *kuule-* hallani; *etsi-* keresni,

tohti- merni; *katso-* nézni, *puno-* fonni, *kytö-* (*kyte-*) lappangva égni; *ampu-* löni, *kutsu-* hívni, *kysy-* kérdezni, *väsy-* elfáradni stb.; — *opetta-* tanítani, *ymmärtä-* érteni, ismerni; *kuljeskele-* járkálni, csavarogni, *pimene-* sötétedni, *helise-* csengeni, *aukaise-* egyszerre nyitni, *viheriötse-* zöldelleni; *kiirehti-* sietni, *uneksi-* álmodni; *tapahtu-* történni, *hyväksy-* helyeselni, *parantu-* gyógyulni, *hukaantu-*, *hukaantu-* elveszni, *kokoontu-* összegyűlni, *tekeenty-* tevődni, változni, stb.

b) *aa*, *ää*, *ee* (*ea*, *eä*), *ii* (*ia*, *iä*), *oo* (*oa*), *öö* (*öä*), *uu* (*ua*), *yy* (*yä*) hosszú önhangzókon, illetőleg utó *a*, *ä*-vel való két-két önhangzón, melyekből amazok assimilatio és összevonás által keletkeztek; ezen igeőknek kettős végönhangzója közt *t* lappang (*-ota*, *-ätä*, *-eta*, *-ota* stb.), mely csonka alakjokban megint elé is tűnik: pl. *lupaa-* ígérni, *pelkää-* félni, *rupee-* v. *rupea-* kezdeni, *kokoo-* v. *kokoa-* gyűjteni, *eriä-* v. *eriä-* elválni, *tajuu-* v. *tajua-* megérteni, *älyy-* v. *älyä-* észrevenni, stb.

c) *aa*, *ää* hosszú önhangzókon, melyekkel még *aja*, *äjä* változik; eredetibb tövég: *-aita*, *-äitä*: pl. *palaa-* v. *palaja-* visszatérni, *herää-* v. *heräjä-* ébredni, *komaa-* v. *komaja-* kongani, *tärää-* v. *täräjä-* rezegni, reszketni.

d) *i*-utós ikerönhangzón (*-tse* képzővel bővülő mellék-alakkal), pl. *haravoi-* gereblyélni (és *haravoitse-*), *kipinöi-* szikrázni (és *kipinöitse-*).

§. 22. Igeők, melyeknek némely mássalhangzón (*k*, *n*, *t*) kezdődő képző előtt csonka alakjuk (§. 20.) fordul elé:

a) A rövid *e* végű kéttaguak, melyekben a végönhangzót csak egyszerű *l*, *r*, *n*, *s*, vagy *ks*, *ts* előzi meg; meg a szintily végű többtaguak, megelőző *l*, *s*, *ts*-vel; ezeknek csonka (illetőleg csonka és zárt) alakjukban elmarad a vég *e*, *s* az így esetleg a tövégre kerülő *ks* gyengül *s*-vé, *ts* meg *t*-vé: pl. *tule-* jönni, *pure-* harapni, *mene-* menni, *pese-* mosni, *juokse-* futni, *kaitse-* őrizni: cs. al. *tul-*, *pur-*, *men-*, *pes-*, *juos-*, *kait-*; — *palvele-* szolgálni, *nurise-* morogni, *nielaise-* hirtelen elnyelni, *hääritse-* zavarni, *askaroitse-* dolgozni: cs. al. *palvel-*, *nuris-*, *nielais-*, *häärit-*, *askaroit-*; — *ompele-* varrni, *kuuntele-* hallgatni, *ajattele-* gondolni, *särkele-* tördelni, *aukaise-* kinyitni,

repäise- elszakítani: cs. és z. al. *ommel-*, *kuunnel-*, *ajatel-*, *särjel-*, *au'ais-*, *reväis-*. — Ide csatlakoznak még: *teke-* tenni, *näike-* látni: cs. al. *teh-*, *näh-*; — meg a *-te* (**-ite*) végű reflexiv igetők (§. 23, d.) pl. *muutate-* (**muuttaitte-*) változni, *pesete-* (**peseite-*) mosdani: cs. al. *muutat-*, *peset-* (*muuttait-*, *peseit-*).

b) A rövid *e* végű többtaguak, melyekben a végönhangzót *n* előzi meg; ezeknek csonka (illetőleg csonka és zárt) alakjukban elmarad a vég-*e*, de a tövégre kerülő *n* következő *k*, *t* előtt *t*-vel cserélődik föl: *parane-* javúlni, *lähene-* közeledni, *kykene-* bírni (valere), *rohkene-* merni: cs. al. *paran-*, *parat-*; *lähen-*, *lähet-*; cs. és z. al. *ky'en-*, *ky'et-*; *rohjen-*, *rohjet-*.

c) A hosszú önhangzón (*aa*, *ää*, *ee*, *ii*, *oo*, *öö*, *uu*, *yy*), illetőleg utó *a*, *ä*-vel való kettős hangzón (*ea*, *eä*, *ia*, *iä*, *oa*, *öa*, *ua*, *yä*) végződő két és többtagú igetők (§. 21, b.); ezeknek csonka alakjukban a tövég utóhangzója elmarad s a két végönhangzó közül kiszorult *t* megint elétűnik, vagyis csonka alakjuk az eredeti teljes *-ata*, *-ätä*, *-eta*, *-etä* stb. tövégből áll elé, a rövid végönhangzó (*a*, *ä*) elvetésével, pl. *korjaa-* összeszedni, *silmää-* szemlélni, *eriä-* (*eriä-*) elválni, *tarjoo-* (*tarjoa-*) kínálni, *rajuu-* (*rajua-*) viharozni, *älyy-* (*älyä-*) észrevenni, érteni: cs. al. *korjat-*, *silmät-*, *erit-*, *tarjot-*, *rajut-*, *älyt-*; — *tapaa-* találni, *makaa-* feküdni, *pelkää-* félni, *rupee-* (*rupea-*) kezdeni, *kiipee-* (*kiipeä-*) fölmászni, *sikii-* (*sikiä-*) fogamzani, születni, *kokoo-* (*kokoa-*) gyűjteni, *aaltoo-* (*aaltoa-*) hullámozni, *liukuu-* (*liukua-*) fesleni, oldódni: cs. és z. al. *tavat-*, *ma'at-*, *pelät-* (*peljät-*), *ruvet-*, *kiivet-*, *süt-*, *ko'ot-*, *aallot-*, *liuvut-*.

d) Az *aa*, *ää* (*aja*, *äjä*) végű igetők (§. 21, c.); ezeknek csonka alakjuk *at-*, *ät-* e h. *ait-*, *äit-* (az eredeti *aíta-*, *äitä-*féle tövégből), pl. *salaa-* (*salaja-*) titkolni: cs. *salat-*, *hyrää-* (*hyräjä-*) búgni, dongani: cs. *hyrät-*.

e) A megelőző önhangzóval *u*, *y*-n (*au*, *äy*, *eu*, *iu*, *iy*, *ou*-n) végződő reflexiv igetők (§. 23, c. γ.); ezeknek *ute*, *yte*-féle teljesebb mellékalakból csonka tőalakjuk *ut-*, *yt-* (*aut-*, *äyt-* stb.), pl. *avau-* nyilni, *heittäy-* vetődni, vetemedni, *laskeu-* ereszkedni, *kokou-* gyűlni: cs. al. *avaut-*, *heittäyt-*, *laskeut-*, *kokout-*.

§. 23. Igetőtől származó ige-tő.

a) Szenvedő ige-tő (verbum passivum): *-tta*, *-ttä* és *-ta*, *-tä* képzővel; a *-tta*, *-ttä* képzőalakokkal két és többtagú teljes végű alapigétől, melynek esetleges *a*, *ä* végönhangzója *e*-vé változik, pl. *usko*- hinni, *kysy*- kérdezni, *etsi*- keresni, *luke*- olvasni, *vala*- önteni, *elä*- élni, *pidä*- tartani, *anta*- adni, *alka*- kezdeni, *ymmärtä*- érteni, *kirjoitta*- írni, *herättä*- ébreszteni: pass. *uskotta*-, *kysyttä*-, *etsittä*-, *lu'etta*-, *valetta*-, *elettä*-, *pidettä*-, *annetta*-, *aletta*-, *ymmärrettä*-, *kirjoitetta*-, *herätettä*-; — ellenben *-ta*, *-tä* képzőalakokkal készül a passivum minden egytagú igétől, meg a két- és többtagúak csonka alakjától (§. 22.), pl. *saa*- kapni, *juo*- inni, *vie*- vinni: pass. *saata*-, *juota*-, *viätä*-; pl. *tule*- (cs. *tul*-): *tulta*-, *mene*- (*men*-): *mentä*-, *juokse*- (*juos*-): *juosta*-, *häiritse*- (*häirit*-): *häirittä*-, *ompele*- (*ommel*-): *ommelta*-, *rohkene*- (*rohjet*-): *rohjetta*-, *korjaa*- (*korjat*-): *korjatta*-, *pelkää*- (*pelät*-, *peljät*-): *pelättä*-, *peljättä*-, *kokoo*- (*ko'ot*-): *ko'otta*-; *teke*- tenni: *tehtä*-, *näke*- látni: *nähtä*-.

b) Miveltető ige-tő (v. causativum, factivum): *-tta*, *-ttä* képzővel egytagú ige-tőtől, meg kéttagú rövid önhangzón végződő töktől, még pedig ezek teljes alakjától, habár van is csonka alakjuk (§. 22, a.), pl. *juotta*- itatni (*juo*- inni), *syöttä*- etetni (*syö*- enni), *menettä*- (*mene*-), *puretta*- (*pure*-), *te'että*- (*teke*-); *uskotta*- (*usko*-), *elättä*- (*elä*-), *annatta*- adatni (*anta*-) stb.; — szintén *-tta*, *-ttä*-vel a többtagú *u*, *y*- végű töktől, pl. *ahdistutta*- szorongatni (*ahdistu*- szorúlni), *säikähdyttä*- megijeszteni (*säikähty*- ijedni); — ellenben *-ta*, *-tä* képzővel a *-ne* végű többtagú tök *n*-féle csonka alakjától (22, b.): *parantagyógyítani* (*parane*-, *paran*-), *rohjenta*- bátorítani (*rohkene*-, *rohjen*-), *heikentä*- gyengíteni (*heikkene*-, *heiken*- gyengülni); — szintén *-ta*, *-tä*-vel *-ise* végű többtagúak csonka *-is* alakjától, pl. *helistä*- csengetni (*helise*- csengeni), *varista*- hullatni, elpotyogatni (*varise*-); meg végre szintígy minden egyéb két- és többtagú ige-tőknek *-t* (*-at*-, *-ät*-, *-et* stb., §. 22, d.) végű csonka alakjától, pl. *pelättä*-, *peljättä*- (*pelkää*-, cs. *pelät*-, *peljät*-), *erittä*- elválasztani (*eriä*-, cs. *erit*-), *sulatta*- olvasztani (*sulaa*-, cs. *sulat*- olvadni), *hedelmöittä*- gyümölcsöztetni (*hedelmöitse*-, cs. *hedelmöit*-).

Jegyzet. Némileg eltérők: *nosta-* emelni (*nouse-* emelkedni); *näyttä-* mutatni (*näke-* látni), *jättä-* hagyni (*jää-* maradni). — Némely igék, különösen többtagú *a*, *ä*-végűek s melyek magok is causativ képzővel készültek, csak közvetítő *u*, *y*-féle reflexiv alakon fogadják el a causativ képzőt; pl. *kirjoitutta-* íratni (*kirjoitta-* írni), *ymmärtettyä-* értetni (*ymmärtä-*, refl. *ymmärtty-*), *eläyttä-* eltartani (*elättä-*); v. ö. *lakatta-* és *lakkautta-* szüntetni (*lakkaa-* szünni), *herättä-* és *heräyttä-* ébreszteni (*herää-* ébredni).

e) Visszaható igetű (v. reflexivum): α) *-pu*, *-py* képzővel egytagú alapigétől: *saapu-* kapódni, kerülni *vhova* (*saa-* kapni, érni), *syöpy-* evődni, tele enni magát (*syö-* enni), *juopu-* lerészegedni (*juo-* inni, v. ö. sich betrinken).

β) *-u*, *-y* képzővel *a*, *ä*, *e*-végű két- és többtagú alapigéktől, melyeknek e véghangzójuk a képző előtt rendesen kiszorúl: *murtu-* törni, szakadni, frangi (*murta-* frangere); *kastu-* nedvesülni (*kasta-* nedvesíteni), *valu-* ömleni, öntödni (*vala-* önteni), *kääntty-* fordülni (*kääntä-* fordítani), *peitty-* befedödni, rejtözni (*peittä-* fedni, takarni); *uudistu-* ujülni (*uudista-* ujítani), *vahventu-* megerösödni (*vahventa-* erösíteni), *yhdisty-* egyesülni (*yhdistä-* egyesíteni), *vähenty-* kevesbedni, fogyni (*vähentä-* kevesbiteni); *kuulu-* hallatszani, audiri (*kuule-* audire), *tuntu-* érzödni, sentiri (*tunte-* sentire), *näky-* látszani (*näke-* látni), *särky-* eltörni, frangi (*särke-* frangere).

γ) Szintén *-u*, *-y* képzővel, de a mely mellett következő *t*, *n*, *k* előtt egy teljesebb *-ute*, *-yte*-féle képzőnek *-ut*, *-yt*-féle csonka alakja szerepel, *i*, *o*- végű kéttagú alapigéktől, melyeknek e véghangzójuk megmarad: *sitou-* (*sitout-*) kötödni, ligari (*sito-* kötni), *hierou-* (*hierout-*) dörgölödni (*hiero-* dörgölöni), *tastiu-* (*tastiut-*) magát fékezni, csillapülni (*tasti-*), *kääriy-* becsavarödni, begöngyölödni (*kääri-*); — szintigy némely kéttagú *a*, *ä*, *e*-végű alapigéktől is, részint a β . szerint való alak mellett: *antau-* (*antaut-*) adni magát (bocsátkozni, indülni, hajlani): *anta-* adni; *heittäy-* (*heittäyt-*) vetödni, vetemedni (*heittä-* vetni); *laskeu-* (*laskeut-*) ereszkedni (*laske-* ereszteni), *tekey-* tevödni (csinälödni, változni: *teketenni*); *valau-*, *peittäy-* = *valu-*, *peitty-* (β . alatt); — végre csakis így a hosszú vagy kettös önhangzón végzödő két- (illetöleg három)-tagú igéktől (§. 22, c. d.), melyek hosszú végönhangzójuknak csak első felét tartják meg a reflexiv képzö előtt: *avau-* (*avaut-*) nyülni (*avaa-* nyütni), *sulau-* olvadásba

jutni, elolvadni (*sulaa-* olvadni), *heräy-* fölébredni (*heräü-* ébredni), *ratkeu-* szétszakadni (*ratkee-*, *ratkea-* id.), *kokou-* gyűlni (*kokoo-*, *kokoa-* gyűjteni).

δ) *-utu*, *-yty* képzővel, vagy e helyett *-untu*, *-ynty* képzővel azon igéktől, melyektől γ . szerint is készül a reflexivum, s melyek itt is megtartják egész vagy fél végönhangzójukat; ehhez meg az *-untu*, *-ynty*-nek kezdő önhangzója áthasonlíthat (*-auntu* h. *-aantu* stb.): *antautu-*, *heittäyty-*, *sitoutu-*, *tastiutu-*, *tekeyty-*, *avautu-*, *heräyty-* = *antau-*, *sitou-*, *tastiu-*, *tekey-*, *avau-*, *heräy-* (γ . alatt); — *kokountu-* (*kokoontu-*), *laskeuntu-* (*laskeentu-*), *tekeenty-*, *tastiuntu-*, *heräünty-* = *kokou-*, *laskeu-*, *tekey-*, *tastiu-*, *heräy-* (γ . alatt).

δ) Visszaható igető (v. reflexivum) készül még *-te* képzővel is, azaz tkp. *-tte*-vel, mert hozzájárultával az alapigető végén §. 5. szerint való mássalhangzógyengülés áll be; a képző régibb alakjának vehető *-tse*, s innen érthető, hogy (a praes. 3. szem.) helyette *-kse* fordul elé; csonka alakja: *-t*; pl. *muutate-* (*muutakse-*, cs. al. *muutat-*) változni: *muuttavältoztatni*, *pesete-* (*pesekse-*) mosdani, magát mosni: *pesemosni*; *käännäte-* fordúlni, sich wenden: *kääntä-* fordítani; *vedäte-* huzódni: *vetä-* húzni; *vyöttelete-* (*vyöttelekse-*) övedzeni, sich gürten: *vyöttele-* övezni.

Jegyzet. A *-te* (*-kse*) képzős reflexiv igék az alapján nyugati-finn irodalmi nyelvbe a keleti-finn (savo-karjalai) népnyelvből vannak átvéve. De használatuk még elég gyér, ragozásuk hiányos (már a keleti-finn népnyelvben is); jelesen némely igealakok nem ezen reflexive képzett igétőtől, hanem az egyszerű alapigetőtől származnak, saját reflexiv személyragokkal (§. 28, §. 29. c.) — E mellett az irodalom, bár általában gyéren, a teljesebb *-ite* (*-ikse*) refl. képzőalakokkal is él, meg ennek rövidültjével *-i* (ugyancsak egyes savo-i tájejtések szerint): *muuttaite-* és *muuttai-* (cs. *muuttait-*), *peseite-* és *pesei-* (cs. *peseit-*). Lásd: Ahlqvist, Kioletär III, 56; Aminoff, Suomi (II. Jakso) XI, 227–231.

e) Gyakorított (ismételt, elaprózott v. folytonos cselekvést jelentő) igető (verbum frequentativum, continuativum):

α) *-le* képzővel, mely előtt a két- és többtagú alapigének *e*-n kívül egyéb rövid önhangzója *e*-re változik (*-ele*), hosszú (vagy *a*, *ä* utós kettős) végönhangzójának (§. 21, b. c.) pedig utófele *e*-vé vagy *i*-vé gyengül (*-aele*, *-äele*, *-oele* v. *-aile*, *-äile*,

-oile stb.); esetleg így keletkező *-iele* fölcserélhető *-eile*-vel; pl. *hake*- keresni: gyak. *hakele*-, *anta*- adni: *antele*-, *elä*- élni: *elele*-, *opetta*- tanítani: *opettele*-, *lämmittä*- melegíteni: *lämmittetele*-; *laati*- rendezni, intézni: *laatele*-, *repi*- szakítani, tépni: *repele*-; *sano*- mondani: *sanele*-, *sito*- kötni: *sitele*-; *astu*- lépni: *astele*-, *puhu*- beszélni: *puhele*-, *kysy*- kérdezni: *kysele*-; — *leikkaa*- metszeni: *leikkaele*- v. *leikkaile*-, *hyppää*- szökni: *hyppäele*- v. *-äüle*-, *sylee*- (*syleä*-) ölelni: *syleile*-, *kokoo*- (*kokoa*-) gyűjteni: *kokoele*-, *koioile*-.

Jegyzet. Az egytagú *käy*- kelni, járnai tötöl: gyak. *kävele*- (a *käve*-eredetibb tőalaktól). — Némely *-itse* végű igéktől a gyak. alak: *-ittele*: *kaupittetele*- (*kaupitse*- árulni), *leikkittetele*- (*-itse* játszani), *mainittetele*- (*mainitse*-említeni). — Egyéb nem számos eltérők közül megemlíthető: *etsiele*- (*etsi*- keresni), *kasvaele*- (*kasva*- nőni), *seisoele*- (*seiso*- állni).

β) *-skele* (= *-ske-le*) v. *-ksele* képzővel: *uiskele*- v. *wiksele*- (*ui*- úszni), *käyskele*- (*käy*- kelni, járnai), *syöskesele*- (*syö*-enni), *vieskele*- (*vie*- vinni), *myyskele*- (*myy*- eladni); *ja'eskele*- (*jäkä*- osztani), *eleskele*- (*elä*- élni), *astuskele*- (*astu*- lépni), *vyöryskele*- (*vyöry*- forogni); *ha'eskele*- (*hake*- keresni), *te'eskele*- (tettetni, *simulare*: *teke*- tenni).

γ) *-skentele* (= *-ske-ntele*) v. *-ksentele* képzővel: *käyskentele*- (*käy*-), *myyskentele*- (*myy*-), *uiskentele*- (*ui*-), *te'es-kentele*- (*teke*-).

δ) *-ntele* (= *-nte-le*) képzővel: *purentele*- (harapdálni: *pure*- harapni), *tarjontele*- (*tarjo*-, *tarjoo*- kínálni), *te'entele*- (*teke*-), *kuuntele*- (e h. *kuulentele*- meghallgatni, ráhallgatni: *kuule*- hallani).

f) **Hirtelen v. egyszeri cselekvést jelentő ige** (verbum subitum, momentaneum):

α) *-aise*, *-äise* v. *-ase*, *-äse* képzővel, mely előtt az alapigének végőnhangzója kizorúl (< *aise*, *äise* stb.) pl. *puraise*- (hirtelen harapni, megh.: *pure*- harapni), *repäise*- (*repi*- szakítani), *lohkaise*- (*lohko*- lehasítani, levágni), *potkaise*- (*potki*-rúgni), *kysäise*- (*kysy*- kérdezni), *parkaise*- (*parku*- ríni), *uhkaise*- (*uhkaa*- fenyegetni), *ryöstäise*- (*ryöstä*- fosztani, kirabolni).

β) *-ahta*, *-ähtä* képzővel, úgy mint az előbbivel (< *ahta*): *naurahta*- (magát elnevetni: *naura*- nevetni), *seisahta*- (megállani: *seiso*- állani), *katsahta*- (hirtelen oda nézni: *katso*-

nézni), *pysähtä-* (meg-, elállani: *pysy-* maradni, nem mozogni), *nukahta-* (hirt. elszunnyadni: *nukku*), *vierähtä-* (legördülni: *vieri-*, *viery-*), *leimahta-* (fölvillanni: *leimaa-* villogni), *herähtä-* fölszerkenni: *heräü-* ébredni).

§. 24. Névszótötől származó ige tő.

a) Valami vé válást jelentő ige tő: *-ne* képzővel melléknévi alapszótól; ennek *a*, *ä* véghangzója többnyire *e*-vé gyengül, s ezenkívül az *-ea*, *-eä* (régibb *-eta*, *-etä*)-féle melléknemeknek a végszótag (*-a*, *-ä* = régibb *-ta*, *-tä*) elhagyásával fönmaradó alaprészükön megy végbe a *-ne*-féle ige képzés; pl. *huonone-* gyengülni (*huono* gyenge, hitvány), *pahene-* rosszabúlni, *-bbodni* (*paha* rossz), *vähene-* kevesbedni, fogyni (*vähä* kevés), *suurene-* nagyobbodni (*suure* nagy); *rohkene-* bátorodni, merni (*rohkea* [*rohketä*] bátor), *pimene-* sötétetni (*pimeä* [*pimetä*] sötét).

Jegyzet. Ezen *-ne* képzős igéknek causativuma *-nta*, *-ntä* végű (§. 23, b.), pl. *rohjenta-* bátorítani, *vähentä-* kevesbíteni; s a megint ettől való reflexivum *-ntu*, *-nty* (§. 24, c, β .) lényegesen csak azt teszi a mit a *-ne* képzős első származékige, pl. *rohjentu-* bátorodni, *vähenty-* kevesbedni.

b) Valami *it*-tevést, csinálást, művelést, valami *vel* tevést, bánást, valami *ül* működést, valami *vel* illetést jelentő ige tő:

a) *-ta*, *-tä*, vagy *-a*, *-ä*, képzővel: *hammasta-* harapni, dentibus uti (*hampaa*, cs. al. *hammas* dens), *paimenta-* legeltetni (pásztorolni: *paimene*, cs. *paimen* pásztor), *ääntä-* hangozni, hangot adni (*ääne* hang), *seivästä-* karózni (*seipää*, cs. *seiväs* karó), *pisarta-* csepegni (*pisara* csepp), *höyhentä-* mellestzeni, *deplumare* (*höyhene*, cs. *höyhen* toll); — *rasva-* zsírozni (*rasva* zsír), *kehräü-* fonni (*kehrä* orsófa), *silmäü-* szemelni, szemlélni (*silmä* szem), *nokea-* kormozni (*noke* korom), *syleä-* ölelni (*syle* öl), *kokoa-* rakásra gyűjteni (*koko* rakás), *vahtoa-* v. *vahtua-* habzani, *spumare* (*vahto*, *vahtu* spuma), *höyryä-* gőzölni (*höyry* gőz).

Jegyzet. Az így keletkező *ea*, *eä*, *ia*, *iä*, *oa*, *ua*, *yü* ige tővégek átmehetnek *ee*, *iä*, *oo*, *uu*, *yy*-be (v. ö. ö. § 21, b.).

β -i képzővel, mely előtt az alapnévszónak *a*, *ä*, *e* véghangzója kiszorúl: *muni-* tojni (ova parere: *muna* = tojás), *poiki-* kölyközni, fiadzani (*poika* fiú), *pesi-* fészkelni, *nidificare*

(*pesä* fészek), *sormi*- ujjal tapogatni (*sorme* ujj), *taimi*- csirázni (*taime* csira), *huoli*- vele gondolni (*curare: huole* cura).

Jegyzet. Némely *o*-végű igetők a mellettük álló *a*-végű névszók-tól szintén ezen *i* képzővel származnak, mely azonban elenyészett, miután az *a*-t *o*-vá változtatta (úgy mint ezt a többesítő *i* teszi): pl. *sano*- mondani (*sana* szó), *vitso*- vesszőzni (*vitso* vessző), *varso*- csikózni (*varsa* csikó), *lahjo*- ajándékozni (*lahja* ajándék); azaz: ezen igetők régebb *sanoi*-, *vitsoi*-, *varsoi*-, *lahjoi*- helyett valók.

γ) *-itse* (= *-i-tse*) képzővel: *naulitse*- szegezni (*naula* szeg), *pyhitse*- szentelni (*pyhä* szent); *vahingoitse*- károsítani (*vahinko* kár), *iloitse*- örvendezni (*ilo* öröm), *vasikoitse*- borjadzani (*vasikka* borjú), *varsoitse*- csikózni, csikót elleni (*varsa*), *hedelmöitse*- virágozni, gyümölcsözni (*hedelmä*), *kipinöitse*- szikrázni (*kipinä*).

δ) *-itta*, *-ittä* (= *-i-tta*, *-i-ttä*) képzővel, különösen a »valamivel ellátás« értelmében: *raudoitta*- vasalni (*rauta* vas), *hopioitta*- ezüstözni (*hopia* ezüst), *nenittä*- orral, hegygyel ellátni (*nenä*), *sonnitta*- trágyázni (*sonta* trágya), *nimittä*- nevezni (*nime* név), *pyhittä*- szentelni (*pyhä*); — »valami vétevést« jelentők, pl. *lujoitta*- erősíteni (*luja*), *pitkittä*- hosszabbítani, folytatni (*pitkä* hosszú).

ε) *-sta*, *-stü* és *-ista*, *-istü* képzőkkel: *kalasta*- halászni (*kala* hal), *linnusta*- madarászni (*lintu* madár), *metsästä*- vadászni (*metsä* erdő), *ujosta*- szégyenkedni (*ujo* verecundus); — *veristä*- megvérezni (*vere* vér), *lävistä*- átlukasztani (*läpi* lyuk), *vahvista*- erősíteni (*vahva* erős), *uudista*- ujitani (*uute* új), *kukoista*- virágozni (*kukka* virág).

Jegyzet. Ilyen *-ista*-féle igének reflexivuma (*-istu*, *-isty*) az alapnévszó mellett esetleg azzá válást jelentő igének tűnik föl (a milyenek a *ne*-félék): *vahvistu*- erősödni, *uudistu*- ujúlni, *yhdisty*- egyesülni (*yhte*).

c) Valaminek tartást, vélelést, mondást jelentő igetők *-ksu*, *-ksy* képzővel: *paljoksu*- sokallani (*paljo* sok), *vähäksy*- kicsinyleni (*vähä*), *hyväksy*- helyeselleni (*hyvä* jó), *pahaksu*- rosszallani, rossz néven venni (*paha* rossz), *kummaksu*- csodállani (*kumma* csoda).

Jegyzet. Ezekkel váltakozva *-stu*, *-sty*-félék is (azaz *b*, *ε*-féle származékigének reflexivuma) fordulnak elé: *pahastu*-, *kummastu*-, *vähästy*-. A »valaminek tartás« értelmében azonban *b. α.* szerint alakult »vmittevést« jelentő igék is szerepelhetnek: *rakasta*- szeretni (*rakka*, cs. *rakas* amatus, carus), *vierasta*- idegennek tartani, tőle idegenkedni (*vieraa*-, cs. *vieras*), *kummaa*- csodállani (*kumma* csoda).

§. 25. Alanyra-mutatással járó igealakok.

Az egyszerű (azaz nem körülírt, vagyis segédigéből és participiumokból szerkesztett) igealakok, melyek állítmányszóként állanak, egyazonképen fejezik ki az igetön (akármilyen jellemű is annak jelentése: transitív v. intransitív; activ, passiv v. reflexiv) az állításnak módra és időre nézve való különbségeit; ellenben különbözőleg a személyre vonatkozást, a mi szerint vagy határozott egyes- v. többesszámi 1. 2. 3. személyre mutatnak mint alanyra, vagy határozatlan többes-számi személyre, vagy végre a határozott alányszemélyre mutató mellett egyszersmind az igecselekvésnek ugyanarra mint tárgyra való visszahatását is fejezik ki. E szerint az igeragozásnak háromféle neme különböztethető meg: 1) Határozott alányszemélyes ragozás; 2) határozatlan alányszemélyes ragozás; 3) reflexiv (visszaható) ragozás.)

Jegyzet. A határozatlan többes-számi alanyra mutató ragozás csak a szenvedő igetöt illeti, s minden időben és módban csak egy alakja van: ind. praes. *sanotaan* »dicitur« (azaz: mondják, man sagt), praet. *sanottiin* »dicebatur« (azaz: mondták, man sagte) stb., s ez ilyen alakokat »passivum impersonale«-nak is szokták nevezni. E mellett azonban határozott egyes-számi 3. személyre is vonatkozhatnak passiv értelemben. De ezen úgyn. »személytelen« passiv-alakokon kívül előfordúlnak még három módban (concessivus, conditionalis, imperativus-optativusban) határozott 1. 2. 3. alányszemélyre mutató alakok, s ezek csak a rendes alányszemélyes ragozással készülnek a szenvedő képzésű (§. 23, a.) igétől. — Szintígy az alányszemélyes ragozáshoz tartozók azon reflexiv igealakok, melyekben a visszahatást maga az igető fejezi ki képző által (§. 23, c. d.) s a személyrag csakis alanymutató.

§. 26. Egyszerű alakkal kifejezhető igeidő (tempus) a finnben csak kettő van: 1) Jelenidő (praesens), melynek jelentő módbeli tőalakja maga a puszta igető, de teljes (s csak esetlegesen a hozzájáruló személyragok miatt zárt) alakjában; lehet rajta, kivált segítő határozás mellett, jövőt (futurum) is érteni.

2) Múltidő (praeteritum), praet. imperfectum és aoristus értelmében, de csak jelentő módbeli állításról; tőalakja a teljes igető -i képzővel, mely előtt az igetőnek végönhangzója §. 4. szerint gyengül, változik vagy kiszorúl.

α) Pl. *saa-* kapni: praet. *sai*, *myy-* eladni: *myi*, *tuo-* hozni: *toi*, *vie-* vinni: *vei*, *syö-* enni: *süi*, *ui-* úszni: *ui*; —

anta- adni: *antoi*, *maksa-* fizetni: *maksoi*, *murta-* törni: *murti*, *otta-* venni: *otti*; *elä-* élni: *eli*, *kylvä-* vetni: *kylvi*; *lohdutta-* vigasztalni: *lohdutti*, *seisahta-* megállni: *seisahti*, *helistä-* csengetni: *helisti*; — *tule-* jönni: *tuli*, *mene-* menni: *meni*, *pure-* harapni: *puri*, *teke-* tenni: *teki*, *särke-* törni: *särki*, *ompele-* varrni: *ompeli*, *astuskele-* lépdegélni: *astuskeli*, *pakene-* elfutni: *pakeni*, *helise-* csengeni: *helisi*, *aukaise-* rögtön nyitni: *aukaisi*; — *sano-* mondani: *sanoi*, *puno-* fonni: *punoi*; — *ampu-* löni: *ampui*, *kysy-* kérdezni: *kysyi*, *tapahtu-* történni: *tapahtui*, *vähenty-* kevesbedni: *vähentyi*; — *etsi-* keresni: *etsi* (v. *etsei*), *kuori* hántani: *kuori* (v. *kuorei*). — Passiv igetötől: *tulta-* (*tule-*): *tulti-* [*tultihin*, *tultiin*], *saata-* (*saa-*): *saati* [*saatiin*], *sanotta-* (*sano-*): *sanotti* [*sanottiin*].

Jegyzet. A *käy-* kelni, járni tönek *käve-* mellékalakjától: praet. *kävi*.

Jegyzet. A praeteritumi tönek esetleges *-ti* vége, közvetlenül hosszú v. iker-önhangzó vagy *l*, *n*, *r* után, átmegy *-si*-re (§. 6, a.), de e mellett néha a *ti*-féle alak is fordul még elé: *huuta-* hívni: praet. *huusi* (*huuti*), *pyytä-* kérni: *pyysi* (*pyyti*), *tiellä-* tudni: *tiesi*, *kiellä-* tiltani: *kielsi* (*kielti*), *kääntä-* fordítani: *käänsi* (*-ntä*), *kumarta-* meghajolni: *kumarsi* (*-rtä*); stb. — Szintígy *lähte-* elindúlni: *läksi* v. *lähti*.

Jegyzet. Némely kéttagú *a*-végű igének, a §. 4 szerint még kellő *-oi* helyett, szintén már *i-n* vagy csakis *i-n* végződik a praeterituma: *autta-* segíteni: *auttoi* v. *autti*, *taitta-* meghajlítani: *taittoi* v. *taitti*, *kaata-* dönteni: *kaatoi* v. *kaasi* (*kaati*); *taita-* tudni, posse: *taisi*.

β) A hosszú *aa*, *äü*, *ee*, *ii*, *oo*, *uu*, *yy*-n, illetőleg *ea*, *eä*, *ia*, *iä*, *oa*, *ua*, *yä*-n (eredetibb *-ata*, *-ätä*, *-eta*, *-etä* stbin), meg az *aa*, *äü* v. *aja*, *äjü*-n (= ered. *-aita*, *-äitä*-n) végződő ige-tőknek (§. 21, b, c.) praeterituma még az eredetibb tőalak-tól való, s így végződik: *-asi*, *-äsi*, *-esi*, *-isi*, *-osi*, *-usi*, *-ysi* (meg-előző *-ati*, *-äti*, *-eti* stb. helyett), pl. *lupaa-* ígérni: praet. *lupasi*, *pelkkää-*: *pelkäksi*, *rupee-* v. *rupea-*: *rupesi*, *kokoo-* v. *kokoa-*: *kokosi*, *haluu-* v. *halua-*: *halusi*, *älyy-* v. *älyü-*: *älysi*. — Szintígy a §. 23, c, γ. említett *-u*, *-y*-végű, illetőleg teljesebb *-ute*, *-yte*-féle reflexiv ige-tőktől a praeteritumi tő *-usi*, *-ysi* végű, pl. *antau-*: praet. *antausi*, *heittä-*: *heittäysi*, *laskeu-*: *laskeusi*, *kokou-*: *kokousi*.

§. 27. A jelen tő módon (indicativus) kívül, melynek két ideje van (praesens és praeteritum) a többi módok-beli egyszerű igealakok mint a jelen időre vonatkoztatják az ige-beli cselekvést.

a) **Concessivus** (lehetőség-mód)¹⁾; tőalakja *-ne* képzővel készül az igetőtől, még pedig annak, ha van, csonka alakjától (§. 22.), pl. *anta-* adni: concess. *antane-*, *elä-* élni: *eläne-*, *etsi-*: *etsine-*, *sito-*: *sitone-*, *ampu-*: *ampune-*, *luke-*: *lukene-*; — *tule-* (cs. *tul-*): (*tulne-* helyett, §. 6, c.) *tulle-*, *pure-* (cs. *pur-*): *purre-*, *mene-* (cs. *men-*): *menne-*, *pese-* (cs. *pes-*): *pesne-* v. *pesse-*, *ompele-* (cs. *ommel-*): *ommelle-*; *teke-* (cs. *teh-*): *tehne-*, *näke-* (cs. *näh-*): *nähne-*; — *avaa-* (cs. *avat-*): (*avatne-* h.) *avanne-*, *kokoo-* (cs. *ko'ot-*): *ko'onne-*, *rupee-* (cs. *ruvet-*): *ruvenne-*. — Passiv igetőtől: *saata-* (*saa-*): *saatane-*, *annetta-* (*anta-*): *annettane-*, *ko'otta-* (*kokoo-*): *ko'ottane-*, *kylvettä-* (*kylvä-*): *kylvettäne-*.

b) **Conditionalis**²⁾; tőalakja *-isi* képzővel készül, mely előtt az igetőnek csak *e* vagy *i* véghangzója teljesen kizorúl (nem *a*, *ä* is, mint a praeteritumban, sem *o*-ra nem változik az *a*, v. ö. §. 4. jegyz. 2.); hosszú *aa*, *ää*, *ee*, *oo*, *uu*, *yy* rövidül (*-aisi*, *-äisi*, *-eisi*, *-oisi*, *-uisi*, *-yisi*), de az *a*, *ä* utós kettős önhangzók (*ea*, *eä*, *ia*, *iä*, *oa*, *ua*, *yä*) változatlanul megmaradnak; pl. *anta-*: cond. *antaisi*, *elä-*: *eläisi*, *loh-dutta-*: *lohdutaisi*, *herättä-*: *herätäisi* (§. 5. jegyz. 3.); *luke-*: *lukisi*, *tule-*: *tulisi*, *etsi-*: *etsisi*; *sano-*: *sanoisi*, *ampu-*: *ampuisi*, *näky-*: *näkyisi*; — *lupaa-*: *lupaisi*, *pelkää-*: *pelkäisi*; *rupee-* v. *rupea-*: *rupeisi* v. *rupeaisi*; *kokoo-* v. *kokoa-*: *kokoisi* v. *kokoaisi* stb. — Passiv igetőtől: *saata-* (*saa-*): *saataisi*, *annetta-* (*anta-*): *annetaisi*, *sanotta-* (*sano-*): *sanotaisi*.

¹⁾ Megközelítő magyar körülírások: »lehet hogy«, »gondolom hogy«, »alkalmasint, talán, hihetőképén«, pl. *tietänethäu sen sanomattanikin* hiszen tudod azt (gondolom tudod azt, du wirst es wol wissen), ha nem mondom is; — [*urunk ért harmincz ezüstpénzt*], *tottahan sinä maksanet yhtä vähemmin* érhetsz te bizony egygyel kevesebbet (= du magst wert sein); — *josko elänee vieläkin, sitä en tiedä* vajjon talán még most is él, azt nem tudom; — *no, no, isäntä kulta, ethän tuosta suuttune* no, no, kedves gazdám, talán csak nem haragszol meg azért? — *hävitys lienee ollut varsin kova, sillä . . .* a pusztítás hihetőképén igen nagy (erős) volt, mert . . . (= mag gewesen sein).

²⁾ Szerepe jobbadán a magyar *-na*, *-ne* módalakéval találkozik össze, pl. *olisiko se totta? he eläisivät vielä? igaz volna-e? ök élnének még?* — [*nincs a világon az a hatalom*], *joka voisi minua pakoittaa* mely engem kényszeríthetne; — *miksi en sitä teille sanoisi* miért ne mondanám meg nektek? [úgy sem lehet tovább eltitkolni]; — *söisin, jos saisin* enném, ha kapnék (ha volna mit).

c) Imperativus: *-kaa, -kää*, illetőleg *-kaha, -kähü* képzővel, és Optativus (Imperativus II.): *-koo, -köö* v. *-koho, -köhö* képzővel, az igetőnek, a mennyire van, csonka alakjától, pl. *saa- : saakaa- és saakoo-, syö : syökää- és syököö-, anta- : antakaa- és antakoo-, mene- (cs. men-) : menkää- és menköö-, ole- : olkaa- és olkoo-, rupee- v. rupea- (cs. ruvet-) : ruvetkaa- és ruvetkoo-, lähene- (cs. lähet-) : lähetkää- és lähetköö- stb.* — Passiv igetőtől: pl. *syötä- (syö-) : syötäkää- és syötäköö-, annetta- (anta-) : annetakaa- és annetakoo-*.

§. 28. Személyre, mint alanyra, mutató ragok.

A) Határozott alanyszemélyre mutató ragok:

a) Egyes-számi 1. szem. *-n*, 2. szem. *-t*;

többes-számi 1. szem. *-mme*, 2. szem. *-tte*. E ragok az egyes igeidők- és módokbeli tőalakokhoz járulván, képeznek kész határozott igealakokat, pl. Ind. praes. (*tule-*): egy. 1. *tulen*, 2. *tulet*, több. 1. *tulemme*, 2. *tulette*; praet. (*antoi-*): egy. 1. *annoin*, 2. *annoit*; több. 1. *annoimme*, 2. *annoitte*; Concess. (*saane-*): egy. 1. *saanen*, több. 2. *saanette*; Condit. (*lukisi-*): egy. 2. *lukisit*, több. 1. *lukisimme* stb.

Nem képeztetik egy. 1. személyalak az imperativus és optativusban; — továbbá az imperativus egy. 2. személyalakja, személyrag nélkül, egyenlő a pusztá teljes igetővel, melyhez csak a (*-kaa, -kää = *-kasa, -käsä*) módképzőnek alaprészből (*-ka, -kü*) fönmaradt véghehezet járúl: pl. *saa-, syö- : imp. egy. 2. saa', syö'; lupaa- : lupaa'; herää- : herää'*; *anta- : anna', luke- : lue', teke- : tee', sito- : sido', ampu- : ammu', alka- : ala'*. — Az imperativus több. 2. személyalakjáról is gyakran elmarad a *-tte* személyrag; pl. *anta- : anta-kaatte* és *antakaa, mene- : menküätte* és *menkää*.

Szintén személyrag nélkül való az optativus egy. 2. személyalakja; ennek szerepét viszi az optativustőnek (*-koo, -köö* v. *-koho, -köhö = *-koso, kösö*) csonka alakja *-kos, -kös*, melyből a *k* is (§. 5. szerint) esetleg kiszorúl, illetőleg megelőző *l, r, n*-hez áthasonúl, pl. *anta- : opt. egy. 2. (* antakoso-ból) anta'os, kätke- : (* kätkekösö-ből) kätke'ös, tule- : (* tulkosó-ból) tullos, pure- : purros, mene- : mennös, lupaa- : luvatkos, herää- : herätkös*.

β) Az egyes-számi 3. személy ragja az imperativus és optativusban *-n*: *-kaan*, *-kään* (pl. *anta*:- *antakaan*, *elä*:- *eläkään*) és *-koon*, *-köön* (pl. *antakoon*, *eläköön*); — ugyane személyt mutatja az ind. praesensben valamint a concessivusban a tőalak rövid végönhangzójának kettőztetése, pl. *anta*:- ind. praes. 3. *antaa*, *elä*:- *elää*, *luke*:- *lukee*, *sano*:- *sanoo*, *ampu*:- *ampuu*, *kysy*:- *kysyy*; concess. : *antanee*, *elänee*, *lukenee*, *sanoonee*, *ampunee*, *kysynee*; — végre a csupa tőalak szolgál egy. 3. személyalakul az ind. praeteritumban meg a conditionalisban (*saa*:- praet. egy. 3. *sai*, *lyö*:- *löi*, *anta*:- *antoi*, *elä*:- *eli*, *luke*:- *luki*, *lupaa*:- *lupasi*, *pelkää*:- *pelkäisi* stb. §. 26.; cond. egy. 3. *saisi*, *löisi*, *antaisi*, *eläisi*, *lukisi*, *lupaisi*, *pelkäisi* stb., §. 27. b.); s szintígy az ind. praesensben rag nélkül egy. 3. személyt mutatnak a hosszú vagy ikerönhangzóval való egytagú, meg a hosszú önhangzón vagy *i*-utós ikerhangzón végződő két- és többtagú igetők (§. 21, b. c. d.), pl. *saa*-, *syö*-, *vie*-, *ui*- stb., *lupaa*-, *pelkää*-, *rupee*-, *kokoo*-, *palaa*-, *herää*-, *haravoi*- stb. egyszersmind praes. egy. 3. szem. : *saa*, *syö*, *lupaa*, *rupee* stb. (azonban az *-ee*, *-ii*, *-oo*, *-uu*, *-yy* végűek *-ea*, *-eä*, *-ia*, *-iä*, *-oa*, *-ua*, *-yä*-féle, meg az *-ää*, *ää* végűek *-aja*, *äjä*-féle mellékalakjaitól az ind. praes. 3. személy a végső *a*, *ä* kettőztetésével készül, pl. *rupea*:- *rupeaa*, *kokoa*:- *kokooa*, *palaja*:- *palajaa*, *heräjä*:- *heräjää*.

Jegyzet Az *ole*- lenni (esse) igétől ind. praes. egy. 3. *on*; az *e*-tagadó igétől: *ei*.

Jegyzet. Az ind. praes. egy. 3. személyalakhoz, kivált ha egytagú, még a nyomatékösítő particula *-pi* járulhat: *antaapi*, *tuleepi*, *saapi*, *syöpi*, *lyöpi*, *ompi* (*on-pi*: *ole*- igétől). stb ; eléfordúl a concessivusi egy. 3. szem. alakon is: *antaneepi*.

γ) Többes-számi 3. személyalakul szolgál az imperativus és optativusban a *t*-vel többesített mód-tőalak (*-kaat*, *-kää*t és *-koot*, *-kööt*), pl. *antakaat*, *eläkää*t; *antakoot*, *eläkööt*; — egyebütt (ind. praes. és praet., concess., cond.-ban) a tőalakhoz járuló *-vat*, *-vät* képezi a több. 3. személyalakot, pl. *tule*-, *elä*:- ind. praes. tb. 3. *tulevat*, *elävät*; praet. *tulivat*, *elivät*; conc. *tullevat*, *elävnevät*; cond. *tulisivat*, *eläisivät*; pl. *lupaa*:- praes. *lupaavat*, praet. *lupaisivat*, conc. *luvannevät*, cond. *lupaisivat*.

Jegyzet. Az *ole*- lenni (esse) igétől: ind. praes. több. 3. *ovat*; az *e*-tagadó igétől: *eivät*.

B) Határozatlan többesi személyre mutatást kifejez a passivumi igetön (§. 23, a.):

1) Ind. praesensben *-'an*, *-'än* vagy még *-han*, *-hän* rag, a mely előtt azonban még a passivumi igető végszótagját kezdő *t* is §. 5. szerint gyengül: pl. *saata-* (*saa-*): *saadaan*, *saada-han*; *syötä-* (*syö-*): *syödään*, *tulta-* (*tule-*): *tullaan*, *mentä-* (*mene-*): *mennään*, *purta-* (*pure-*): *purraan*; *tehtä-* (*teke-*): *tehdään*, *nähtä* (*näke-*): *nähdään*; *annetta-* (*anta-*): *annetaan*, *elettä-* (*elä-*): *eletään*, *ruvetta-* (*rupee-*): *ruvetaan*, *häiritse-* (*häiritse-*): *häiritään*.

2) Ind. praeteritumban, meg a concessivus és conditionalisban: *-'n* vagy még *-h.n* rag, az illető tők ismételt végönhangzójával (*i* vagy *e*): pl. *saatiin* (*saatihin*), *tultiin*, *annettiin*, *ruvettiin*, *häirittiin*: cond. *saataisiin*, *tultaisiin*, *eletäisiin*, *ruvetäisiin* stb.; concess. *saataneen*, *tultaneen*, *annettaneen*, *elettäneen*, *ruvettäneen* stb.

3) Az imperativus és optativusban *-n* rag: pl. imper. *saatakaan*, *tultakaan*, *annetakaan*, *elettäkään*, *ruvettakaan* stb.; opt. *saatakoon*, *tultakoon*, *elettäköön*.

C) Alanyra-mutatást és visszahatást jelelő (reflexiv) ragok, már csak az egyes-számból vannak meg:

1. szem. *-mme*, 2. *-tet*, 3. *-hen* (*he*), *-n*.

§. 29. Paradigmák.

A. Határozott alanysemélyes igeragozás (A c t i v u m).

1) Igető: *saa-* kapni, *lyö-* ütni:

Indicativus:			Indicativus:		
Praesens.			Praeteritum.		
Egy.	1. <i>saan</i>	<i>lyön</i>	Egy.	1. <i>sain</i>	<i>lön</i>
	2. <i>saat</i>	<i>lyöt</i>		2. <i>sait</i>	<i>löt</i>
	3. <i>saa</i> (<i>saapi</i>)	<i>lyö</i> (<i>lyöpi</i>)		3. <i>sai</i>	<i>loi</i>
Több.	1. <i>saamme</i>	<i>lyönme</i>	Több.	1. <i>saimme</i>	<i>lönme</i>
	2. <i>saatte</i>	<i>lyötte</i>		2. <i>saitte</i>	<i>lötte</i>
	3. <i>saavat</i>	<i>lyövät</i>		3. <i>sivat</i>	<i>lövät</i>
Concessivus.			Conditionalis.		
Egy.	1. <i>saanen</i>	<i>lyönen</i>	Egy.	1. <i>saisin</i>	<i>löisin</i>
	2. <i>saanet</i>	<i>lyönet</i>		2. <i>saisit</i>	<i>löisit</i>
	3. <i>saanee</i>	<i>lyönee</i>		3. <i>saisi</i>	<i>löisi</i>
Több.	1. <i>saanemme</i>	<i>lyönemme</i>	Több.	1. <i>saisimme</i>	<i>löisimme</i>
	2. <i>saanette</i>	<i>lyönette</i>		2. <i>saisitte</i>	<i>löisitte</i>
	3. <i>saanevat</i>	<i>lyönevät</i>		3. <i>saisivat</i>	<i>löisivät</i>

Imperativus.			Optativus.		
Egy	1.	—	Eg.	1.	—
	2.	<i>saa'</i> <i>lyö'</i>		2.	<i>saa'os</i> <i>lyö'ös</i>
	3.	<i>saakaan</i> <i>lyökään</i>		3.	<i>saakoon</i> <i>lyököön</i>
Több.	1.	<i>saakaamme</i> <i>lyökäämme</i>	Több.	1.	<i>saakoomme</i> <i>lyököömme</i>
	2.	<i>saakaatte</i> <i>lyökäätte</i>		2.	<i>saakootte</i> <i>lyököötte</i>
	3.	<i>saakaat</i> <i>lyökäät</i>		3.	<i>saakoot</i> <i>lyökööt.</i>

2. Igetök: *anta-* adni, *elä-* élni:

Ind. praes.			Ind. praet.		
E.	1.	<i>annan</i> <i>elän</i>	E.	1.	<i>annoin</i> <i>elin</i>
	2.	<i>annat</i> <i>elät</i>		2.	<i>annoit</i> <i>elit</i>
	3.	<i>antaa</i> <i>elää</i>		3.	<i>antoi</i> <i>eli</i>
T.	1.	<i>annamme</i> <i>elämme</i>	T.	1.	<i>annoimme</i> <i>elimme</i>
	2.	<i>annatte</i> <i>elätte</i>		2.	<i>annoitte</i> <i>elitte</i>
	3.	<i>antavat</i> <i>elävät</i>		3.	<i>antoivat</i> <i>elivät</i>

Concessivus.			Conditionalis.		
E.	1.	<i>antanan</i> <i>elänen</i>	T.	1.	<i>antaisin</i> <i>eläisin</i>
	2.	<i>antanut</i> <i>elänet</i>		2.	<i>antaisit</i> <i>eläisit</i>
	3.	<i>antane</i> <i>eläne</i>		3.	<i>antaisi</i> <i>eläisi</i>
T.	1.	<i>antannamme</i> <i>elänemme</i>	T.	1.	<i>antaisimme</i> <i>eläisimme</i>
	2.	<i>antannatte</i> <i>elänette</i>		2.	<i>antaisitte</i> <i>eläisitte</i>
	3.	<i>antanevat</i> <i>elänevät</i>		3.	<i>antaisivat</i> <i>eläisivät</i>

Imperativus.			Optativus.		
E.	2.	<i>anna'</i> <i>elä'</i>	E.	2.	<i>anta'os</i> <i>elä'ös</i>
	3.	<i>antakaan</i> <i>eläkaän</i>		3.	<i>antakoon</i> <i>eläköön</i>
T.	1.	<i>antakaamme</i> <i>eläkäätte</i>	T.	1.	<i>antakoomme</i> <i>eläköömme</i>
	2.	<i>antakaatte</i> <i>eläkäätte</i>		2.	<i>antakootte</i> <i>eläköötte</i>
	3.	<i>antakaat</i> <i>eläkäät</i>		3.	<i>antakoot</i> <i>eläkööt</i>

Igetök: *lohdutta-* vigasztalni, *herättä-* ébreszteni: Ind. praes. egy.
 1. *lohdutan*, *herätän*, 3. *lohduttaa*, *herättää*: praet. 1. *lohdutin*, *herätin*;
 conc. 1. *lohduttanen*, *herättänen*; cond. 1. *lohdutaisin*, *herätäisin*; imper.
 2. *lohduta'*, *herätä'*: opt. 2. *lohdutta'os*, *herättä'ös*, 3. *lohduttakoon*, *herättäköön*.

3) Igetök: *luke-* olvasni, *mene-* menni:

Ind. praes.			Ind. praet.		
E.	1.	<i>luen</i> <i>menen</i>	E.	1.	<i>luin</i> <i>menin</i>
	2.	<i>luet</i> <i>menet</i>		2.	<i>luit</i> <i>menit</i>
	3.	<i>lukee</i> <i>menee</i>		3.	<i>luki</i> <i>meni</i>
T.	1.	<i>luemme</i> <i>menemme</i>	T.	1.	<i>luimme</i> <i>menimme</i>
	2.	<i>luette</i> <i>menette</i>		2.	<i>luitte</i> <i>menitte</i>
	3.	<i>lukevat</i> <i>menävät</i>		3.	<i>lukivat</i> <i>menivät</i>

Concessivus

E. 1. <i>lukenen</i>	<i>mennen</i>
2. <i>lukenet</i>	<i>mennet</i>
3. <i>lukenee</i>	<i>mennee</i>
T. 1. <i>lukenemme</i>	<i>mennemme</i>
2. <i>lukenette</i>	<i>mennette</i>
3. <i>lukenevat</i>	<i>mennevät</i>

Conditionalis.

E. 1. <i>lukisin</i>	<i>menisin</i>
2. <i>lukisit</i>	<i>menisit</i>
3. <i>lukisi</i>	<i>menisi</i>
T. 1. <i>lukisimme</i>	<i>menisimme</i>
2. <i>lukisitte</i>	<i>menisitte</i>
3. <i>lukisivat</i>	<i>menisivät</i>

Imperativus.

E. 2. <i>lue'</i>	<i>mene'</i>
3. <i>lukekaan</i>	<i>menkään</i>
T. 1. <i>lukekaamme</i>	<i>menkäämme</i>
2. <i>lukekaatte</i>	<i>menkäätte</i>
3. <i>lukekaat</i>	<i>menkäät</i>

Optativus.

E. 2. <i>luke'os</i>	<i>mennös</i>
3. <i>lukekoon</i>	<i>menkөөn</i>
T. 1. <i>lukekoomme</i>	<i>menkөөmme</i>
2. <i>lukekootte</i>	<i>menkөөtte</i>
3. <i>lukekoot</i>	<i>menkөөt</i>

Igető: *teke- tenni*: ind. praes. 1. *te'en*, 3. *tekee*; praet. 1. *te'in*, 3. *teki*; concess. 1. *tehnen*; cond. 1. *tekisin*; imper. 2. *te'e'*, 3. *tehkään*; opt. 2. *tehkös*, 3. *tehkөөn*.

Igető: *näke- látni*: ind. praes. 1. *nä'en*, 3. *näkee*; praet. 1. *nä'in*; conc. 1. *nähnen*; cond. 1. *näkisin*; imper. 2. *näe'*, 3. *nähkään*; opt. 3. *nähkөөn*.

Igető: *tule- jönni*: ind. praes. 1. *tulen*; concess. 1. *tullen*; cond. 1. *tulisin*; imper. 2. *tule'*, 3. *tulkaan*; opt. 2. *tullos*, 3. *tulkoon*.

Igető: *ompele- varrni*: ind. praes. 1. *ompelen*, praet. *ompelin*, conc. 1. *ommellen*, cond. 1. *ompelisin*, opt. 2. *ommellos*, 3. *ommelkoon*.

Igető: *pese- mosni*: ind. praes. 1. *pesen*, prt. *pesin*, conc. 1. *pesnen* (*pessen*), cond. *pesisin*, opt. 3. *peskөөn*.

4) Igető: *repi- szaggatni, széttépni*:

Ind. praes.

Ind. praet.

E. 1. <i>revin</i>	T. <i>revimme</i>	E. 1. <i>revin</i> (<i>revein</i>)	T. <i>revimme</i> (<i>reveimme</i>)
2. <i>revit</i>	<i>revitte</i>	2. <i>revit</i> (<i>reveit</i>)	<i>revitte</i> (<i>reveitte</i>)
3. <i>repi</i>	<i>repivät</i>	3. <i>repi</i> (<i>repei</i>)	<i>repivät</i> (<i>repeivät</i>)

Concess. 1. *repinen*; cond. 1. *repisin*; imper. 2. *revi'*, 3. *repikään*; opt. 2. *repi'ös*, 3. *repikөөn*.

Igető: *tohti- merni*: praes. 1. *tohdin*; praet. *tohdin*; concess. *tohtinen*; cond. *tohtisi*; imper. 2. *tohdi'*, 3. *tohtikaan*.

5) Igetők: *sitö- kötni, ontu- sántitani, kysy- kérdezni*:

Ind. praes.

E. 1. <i>sidon</i> , <i>onnun</i> , <i>kysyn</i>	T. <i>sidomme</i> , <i>onnunme</i> , <i>kysymme</i>
2. <i>sidot</i> , <i>onnut</i> , <i>kysyt</i>	<i>sidotte</i> , <i>onnutte</i> , <i>kysytte</i>
3. <i>sitoo</i> , <i>ontuu</i> , <i>kysyy</i>	<i>sitovat</i> , <i>ontuvat</i> , <i>kysyüt</i>

Ind. praet.

E. 1. <i>sidoín</i> , <i>onnuín</i> , <i>kysyin</i>	T. <i>sidoimme</i> , <i>onnuimme</i> , <i>kysyimme</i>
2. <i>sidoít</i> , <i>onnuít</i> , <i>kysyít</i>	<i>sidoítte</i> , <i>onnuítte</i> , <i>kysyítte</i>
3. <i>sitói</i> , <i>ontuí</i> , <i>kysyi</i>	<i>sitóivat</i> , <i>ontóivat</i> , <i>kysyívát</i>

Concessivus 1. *sitonen, ontunen, kysynen* stb.

Conditionalis 1. *sitoisin, ontuisin, kysyisin* stb.

Imper. 2. *sido', onnu', kysy'* ; 3. *sitokaan, ontukaan, kysyäkään* stb.

Opt. 2. *sito'os, ontu'os, kysy'ös* ; 3. *sitokoon, ontukoon, kysyköön* stb.

Igetök: *murtu- törni, szakadni* (frangi), *näky- látszani*: praes. 1. *murrun, nä'yn*, praet. 1. *murrui, nä'yin*, 3. *murtui, näkyi*; cond. 1. *murtuisin, näkyisin*; imper. 2. *murru', nä'y'*, 3. *murtukaan, näyjkään*.

6) Igetök: *lupaa-* (cs. tö: *luvat-*) igérni; *pelkää-* (cs. tö: *pe-lät-*): félni.

Ind. praes.		Ind. praet.	
E. 1. <i>lupaan</i>	<i>pelkään</i>	E. 1. <i>lupasin</i>	<i>pelkäsin</i>
2. <i>lupaat</i>	<i>pelkää</i> t	2. <i>lupasit</i>	<i>pelkäsit</i>
3. <i>lupaa</i>	<i>pelkää</i>	3. <i>lupasi</i>	<i>pelkäsi</i>
T. 1. <i>lupaamme</i>	<i>pelkäämme</i>	T. 1. <i>lupaisimme</i>	<i>pelkäsimme</i>
2. <i>lupaatte</i>	<i>pelkää</i> tte	2. <i>lupaisitte</i>	<i>pelkäsitte</i>
3. <i>lupaavat</i>	<i>pelkää</i> vät	3. <i>lupaisivat</i>	<i>pelkäisivät</i>
Concessivus.		Conditionalis	
E. 1. <i>luvannen</i>	<i>pelännen</i>	E. 1. <i>lupaisin</i>	<i>pelkäisin</i>
2. <i>luvannet</i>	<i>pelännet</i>	2. <i>lupaisit</i>	<i>pelkäisit</i>
3. <i>luvannee</i>	<i>pelännee</i>	3. <i>lupaisi</i>	<i>pelkäisi</i>
T. 1. <i>luvannemme</i>	<i>pelännemme</i>	T. 1. <i>lupaisimme</i>	<i>pelkäisimme</i>
2. <i>luvannette</i>	<i>pelännette</i>	2. <i>lupaisitte</i>	<i>pelkäisitte</i>
3. <i>luvannevat</i>	<i>pelännevät</i>	3. <i>lupaisivat</i>	<i>pelkäisivät</i>
Imperativus.		Optativus.	
E. 2. <i>lupaa'</i>	<i>pelkää'</i>	E. 2. <i>luvatkos</i>	<i>pelätkös</i>
3. <i>lumatkaan</i>	<i>pelätkään</i>	3. <i>lumatkoon</i>	<i>pelätköön</i>
T. 1. <i>lumatkaamme</i>	<i>pelätkäämme</i>	T. 1. <i>lumatkoomme</i>	<i>pelätköömme</i>
2. <i>lumatkaatte</i>	<i>pelätkää</i> tte	2. <i>lumatkootte</i>	<i>pelätkööt</i> te
3. <i>lumatkaat</i>	<i>pelätkää</i> t	3. <i>lumatkoot</i>	<i>pelätkööt</i>

Igetö: *rupee-* v. *rupea-* (cs. tö: *ruvet-*) kezdeni; *kokoo-* v. *kokoa-* (cs. *ko'ot-*) gyűjteni:

Ind. praes.	
E. 1. <i>rupeen, kokoon</i>	vagy: <i>rupean, kokoan</i>
2. <i>rupeat, kokoot</i>	<i>rupeat, kokoat</i>
3. <i>rupee, kokoo</i>	<i>rupeaa, kokoaa</i>
T. 1. <i>rupeemme, kokoomme</i>	<i>rupeamme, kokoamme</i>
2. <i>rupeatte, kokoo</i> tte	<i>rupeatte, kokoat</i> te
3. <i>rupeevat, kokoo</i> vát	<i>rupeavat, kokoav</i> át

Ind. praet. E. 1. *rupesin, kokosin*; — concess. 1. *ruvennen, ko'onnen*; — cond. *rupeisin* v. *-eaisin, kokoisin* v. *kokoaisin*; — imper. 2. *rupee', kokoo' v. rupea', kokoa'*, 3. *ruvetkaan, ko'otkaan*; — optat. 2. *ruvetkos, ko'otkos*, 3. *ruvetkoon, ko'otkoon*.

Igetö: *makaa-* (cs. *ma'at-*) fekdni: praet. 1. *makasin, cone* 1. *ma'annen*, cond. 1. *makaisin*; opt. 3. *ma'at*koon.

Igető: *hävii-* v. *hävii-* (cs. *hävít-*) elpusztúlni: praes. 3. *hävii* v. *häviiä*, praet. 3. *hävisi*; conc. 3. *hävinnec*, opt. 3. *hävilköön*.

7) Igetők: *hävritse-* (cs. *hävrit-*) zavarni, *ansaitse-* (cs. *ansait-*) érdemelni: praes. 1. *hävritsen*, *ansaitsen*; praet. 1. *hävritsin*, *ansaitsin*; conc. 1. *hävritnen*, *ansaitnen*; cond. *hävritsisin*, *ansaitsisin*; imper. 2. *hävritse'*, *ansaitse'*, 3. *hävritkään*, *ansaitkaan*; opt. 2. *hävritkös*, *ansaitkos*, 3. *hävritköön*, *ansaitköön*.

8) Igetők: *pakene-* elfutni, megszaladni: ind. praes. 1. *pakenen*; praet. 1. *pakenin*; concess. 1. *pa'ennen*; cond. *pakenisin*, imper. 2. *pakene'*, 3. *pa'etkaan*; opt. 2. *pa'etkos*, 3. *pa'etkoon*.

9) Igetők: *avau-* (és *avaute-*) nyílni, *laskeu-* (és *laskeute-*) ereszkedni, *vetäy-* (és *vetäyte-*) húzódni:

Ind. praes. 1. *avaun*, *laskeun*, *vetäyn*

ind. praet. 1. *avausin*, *laskeusin*, *vetäysin*

concess. 1. *avaunnen*, *laskeunnen*, *vetäynnen*

condit. 1. *avauisin*, *laskeuisin*, *vetäyisin*

imper. 2. *avau'*, *laskeu'*, *vetäy'*; 3. *avautkaan*, *laskeutkaan*, *vetäytkään*.

B. Határozatlan többesi alanyra mutató igergozás (Passivum impersonale).

Igető: *saa-* kapni (pass. *saata-*); *syö-* enni (p. *syötä-*); *mene-* menni (p. *mentä-*), *tule-* jönni (p. *tulta-*):

Ind. praes. *saadaan*, *syödään*, *mennään*, *tullaan*

Ind. praet. *saatiin*, *syötiin*, *mentiin*, *tultiin*

Concessiv. *saataneen*, *syötäneen*, *mentäneen*, *tuttaneen*

Condition. *saataisiin*, *syötäisiin*, *mentäisiin*, *tultaisiin*

Imperat. *saatakaan*, *syötäkään*, *mentäkään*, *tultakaan*

Optativus *saatakoon*, *syötäköön*, *mentäköön*, *tuttakoon*.

Igető: *ajattela-* gondolni (p. *ajatelta-*): ind. praes. *ajatellaan*, praet. *ajateltiin*, conc. *ajateltaneen* stb.

Igetők: *anta-* adni, *elä-* élni, *sano-* mondani, *kysy-* kérdezni, *luke-* olvasni (pass. *annetta-*, *elettä-*, *sanotta-*, *kysyttä-*, *lu'etta-*):

Ind. praes. *annetaan*, *eletään*, *sanotaan*, *kysytään*, *luetaan*.

Ind. praet. *annettiin*, *elettiin*, *sanottiin*, *kysyttiin*, *luettiin*.

Concess. *annettaneen*, *elettäneen*, *sanottaneen*, *kysyttäneen*, *luettaneen*.

Condit. *annetaisiin*, *eletäisiin*, *sanotaisiin*, *kysyttäisiin*, *luetaisiin*.

Imper. *annettakaan*, *elettäkään*, *sanottakaan*, *kysyttäkään*.

Optat. *annettakoon*, *elettäköön*, *sanottakoon*, *kysyttäköön*.

Igetők: *luvaa-* igérni, *pelkää-* félni, *rupee-* v. *rupea-* kezdeni (pass. *luvatta-*, *pelättä-*, *ruvetta-*):

Ind. praes. *luvataan*, *pelätään*, *ruvetaan*.

Ind. praet. *luvatiin*, *pelättiin*, *ruvettiin* stb.

Jegyzet. Azonkivül hogy a passivum impersonale-nak ind. praes., praet., imper. és opt. alakjai, ha transitiv alapigétől valók, határozott egyes-számi 3-dik alanyszemélyről is érthetők (*ajetaan* »es wird gejagt«

azaz »man jagt«, meg: »er wird gejagt«), lehet még a transitiv igétől való passivumi igetőnek a concessivus, conditionalis, imperativus és optativusban teljes határozott alany személyes ragozása is, úgy mint akármely activumi igetőnek:

Cond. E. 1. *ajettanen*, 2. *ajettanet*, 3. *ajettanee*;

T. 1. *ajettanemme*, 2. *ajettanette*, 3. *ajettannevat*. stb.

C. Reflexiv igeragozás.

1) Igető: *muutta*- »változtatni« (§. 23, d-féle reflexiv tő: *muutate*-, *muutakse*- »változni«, cs. tőalak: *muutat*-).

(Az egyszerű igetőtől való reflexiv-ragos alakok) (Reflexiv igetőtől való alanyragos alakok.)

Ind. praesens.

Egy. 1. *muutamme*
2. *muutatet*
3. —

Egy. 1. *muutatén*
2. —
3. *muutaksen*, *muutakse*.

Több. 1. *muuataemme*
2. *muuataette*
3. *muutakset*

Ind. praeteritum.

Egy. 1. *muuitimme*
2. *muutitet*
3. *muuttihen*, *muuttiin*

Concessivus.

Egy.	Több.
1. <i>muutannen</i>	<i>muutannemme</i>
2. <i>muutannet</i>	<i>muutannette</i>
3. <i>muutannee</i>	<i>muutannevat</i> .

Conditionalis.

Egy. 1. *muuttaisimme*
2. *muuttaisitet*

Egy. 1. *muutateisin*
2. *muutateisit*.

Imperativus.

Egy. 2. *muutate*
3. *muutatakaan*

Optativus.

Több. 3. *muutatkoot*.

2) Igető: *vetä*- húzni (refl. tő: *vedäte*-, *vedäkse*- »húzódni«, cs. al. *vedät*-).

Ind. praes. E. 1. <i>vedämme</i> , 2. <i>vedätet</i>	Ind. praes. E. 3. <i>vedäksen</i> , T. 3. <i>vedäksät</i>
Ind. praet. E. 1. <i>vedimme</i> , 2. <i>veditet</i> , 3. <i>vetihev</i> , <i>vetiin</i>	Concess. E. 1. <i>vedännen</i> stb.
Condit. E. 1. <i>vetäisimme</i> , 2. <i>vetäisit</i>	Condit. E. 1. <i>vedäteis</i> , 2. <i>vedäteisit</i>
	Imper. E. 2. <i>vedäte</i> , 3. <i>vedäkään</i> .

Jegyzet. A 23. d. (jegyz.) említett *-i*, *-ite* (*-ikse*)-féle reflexiv ige-töktől való ilyen alakok fordulnak elé (pl. a Kalevalának újabb kiadásában):

Ind. praes. E. 1. *heitäime* (*heittä-* vetni), *turveleime* (*turvele-* óvni).
E. 3. *asetaikse* (*asetta-* helyezni), *laskeikse* (*laske-* eresztetni).

Imper. E. 2. *laskeite* (*laske-*), *ajajte* (*aja-* hajtani), *käännäite* (*kääntä-* fordítani) stb.

§. 30. Alanyra-mutatás nélkül való igealakok.

Az igeiktől származó cselekvő- és cselekvés-nevek (nomina agentis, nomina actionis: §. 11, a. b.) közül a következők, melyek az ige jelentette cselekvésnek egyszersmind még folyó vagy befejezett voltát fejezhetik ki, vagy pedig az alanyra-mutató igealakok szorosb tárgyvonzatával bírhatnak, — szerepelnek mint participiumok és igehatározói módok (infinitivus, gerundium) alapszavai:

1) A *-va*, *-vä* képzővel a teljes ige-töktől származó cselekvő-név, mint praesens- és futurum-beli participium ¹⁾, meg a passiv ige-töktől való különösen mint participium necessitatis (part. futuri pass.) ¹⁾, pl. *antava* adó (*anta-*), *elävä* élő (*elä-*), *oleva* levő (*seiid*), *tuleva* jövő, jövendő, *lupaava* ígérő, *pelkäävä* félő; pass ige-töktől: *annettava* adni való (*dandus*), *rakastettava* szeretni való (*amandus*), *tehtävä* tenni való (*faciendus*). — (Némely egytagú ige-töktől *-pa*, *-pä* képzőalakkal is készül ez igenév: *käypä* kelendő, *syöpä* evő, *suopa* kívánó).

2) A *-nee* (v. *-nehe*, cs. al. *-nut*, *-nyt*) képzővel activ ige-töktől, még pedig annak, ha van, csonka alakjától származó cselekvő-név, mint participium praeteriti (part. perfecti) activi ²⁾, pl. *antanee* adott (gegeben habend), *elänee*

¹⁾ Az újabb finn grammatikák elnevezése szerint: *modus adjectivus I.* (activi és passivi).

²⁾ = *Modus adjectivus II.* (activi).

élt (gelebt habend), *ollee* volt, *tullee* jött, *luvannee* ígért (versprochen habend), *pelännee* v. *peljännee* félt (gefürchtet h.): cs. al. *antanut*, *elänyt*, *ollut*, *tullut*, *luvannut*, *pelännyt* v. *peljännyt*.

3) Az *-u*, *-y* képzővel passiv igetőtől származó cselekvés-név mint participium praeteriti (perfecti) passivi¹⁾, pl. *annettu* (pass. tő: *annetta-*) gegeben, *eletty* (*elettä-*) gelebt, *luvattu* versprochen, *pelätty* v. *peljätty* gefürchtet; *tultu* gekommen, *menty* gegangen (pl. *on tultu*, *on menty* es ist gekommen, gegangen worden == man ist gegangen.)

4) A *-ta*, *-tä* képzővel, még pedig az igének, a mennyire van, csonka alakjától készülő cselekvés-névből²⁾ eléáll az infinitivus I, mint annak egyes-számi casus translativusa, melynek ragja azonban már csak véghehezetté kopott alakban van meg (v. ö. §. 19, b, 1.) s csak hozzájáruló birtokos-személyragok előtt lép föl még épségesen (*-kseni*, *-ksesi*, *-ksensä* stb.); e mellett a képzőbeli *t*, a §. 5. szerint kívánatos gyengülésén kívül, még ki is esik, ha előtte két- v. többtagú igetőnek rövid végönhangzója maradt meg; pl. ezen cselekvés-nevekből:

(Névszótő)

juota (igető: *juo-*)
syötü (*syö-*)
antata (*anta-*)
elätü (*elä-*)
sanota (*sano-*)
kysytü (*kysy-*)
murtuta (*murtu-*)
luketa (*luke-*)
tehtü (*teke*, cs. *teh-*)
tulta (*tule*, cs. *tul-*)
pideltü (*pitela*, cs. *pidel-*)
ommelta (*ompele*, cs. *ommel-*)
mentü (*mene*, cs. *men-*)
purta (*pure*, cs. *pur-*)
pestü (*pese*, cs. *pes-*)
juosta (*juokse*, cs. *juos-*)
helistä (*helise*, cs. *helis-*)
au'aista (*aukaise*, *au'ais-*)
luvatta (*lupaa*, *luvat-*)

Inf. (kop. ragú) Inf. (ép ragú)

<i>juoda'</i>	<i>juodakse[-ni, -si, -nsa]</i>
<i>syödä'</i>	<i>syödükse[-mme, -nne]</i>
<i>antaa'</i>	<i>antaakse[-ni]</i>
<i>elää'</i>	<i>elääkse[-ni]</i>
<i>sanoa'</i>	<i>sanoakse[-ni]</i>
<i>kysyä'</i>	<i>kysyüakse[-ni]</i>
<i>murtua'</i>	<i>murtuakse[-ni]</i>
<i>lukea'</i>	<i>lukeakse[-ni]</i>
<i>tehdä'</i>	<i>tehdükse[-ni]</i>
<i>tulla'</i>	<i>tullakse[-ni]</i>
<i>pidellä'</i>	<i>pidelläkse[-ni]</i>
<i>ommella'</i>	<i>ommellakse[-ni]</i>
<i>mennä'</i>	<i>mennükse[-ni]</i>
<i>purra'</i>	<i>purrakse[-ni]</i>
<i>pestä'</i>	<i>pestükse[-ni]</i>
<i>juosta'</i>	<i>juostakse[-ni]</i>
<i>helistä'</i>	<i>helistäkse[-ni]</i>
<i>au'aista'</i>	<i>au'aistakse[-ni]</i>
<i>luvata'</i>	<i>luvatakse[-ni]</i>

¹⁾ = Modus adjectivus II. (passivi).

²⁾ = Modus substantivus I.

(Névszótó)	Inf (kop. ragú)	Inf. (ép ragú)
<i>pelättü</i> (<i>pelkää-, pelät-</i>)	<i>pelätü'</i>	<i>pelätükse[-ni]</i>
<i>ko'otta</i> (<i>kokoo-, ko'ot-</i>)	<i>ko'ota'</i>	<i>ko'otakse[-ni]</i>
<i>pa'etta</i> (<i>pakene-, pa'et-</i>)	<i>pa'eta'</i>	<i>pa'etakse[-ni]</i>
<i>häärillä</i> (<i>hääritse-, -it-</i>)	<i>hääritü'</i>	<i>hääritükse[-ni]</i>
<i>askaroilla</i> (<i>-oitse-, -oit-</i>)	<i>askaroita'</i>	<i>askaroitakse[-ni]</i>
<i>askaroita</i> (<i>askaroi-</i>)	<i>askaroida'</i>	<i>askaroidakse[-ni]</i>
<i>laskeutta</i> (<i>laskeu-, -eut-</i>)	<i>laskeuta'</i>	<i>laskeutakse[-ni]</i>
<i>muutaitta</i> (<i>muutaitte-</i>)	<i>muutaita'</i>	<i>muutaitakse[ni]</i>
<i>peseittä</i> (<i>peseite-</i>)	<i>peseitü'</i>	<i>peseitükse[-ni]</i>

Jegyzet. Néha (vers-szerző nyelven) előfordúl az infinitivus I. kopott ragú alakja is személyragok előtt: *juodani, lähteäni* (e. h. *juodak-seni, lähteük-seni*). — Passiv igetötől csak a kopott ragú infinitivusalak (személyragok nélkül) képezhető; pl. *kasvatta-* nevelni (pass. tö: *kasva tetta-*); inf. *kasvatettaa'*.

5) A *-te* képzővel készülő cselekvés-névnek ¹⁾ szerepel az egyes-számi casus instructivusa (*-ten-, -den-, -en* épen úgy mint az inf. I. *-ta', -tü'* vagy *-da', -dä'* vagy *-a', -ä'* végű) mint gerundium, melyben módhatározásnak vagy kísérő körülménynek értendő mellékcselekvés tétetik ki: *juosten* futva, *-ván, syöden* evén, *antaen* adva, *adván, mennen* menve, *-vén, ommellen* varrva, *purren* harapva, *tehden* tévén, *peläten* félve.

Ugyane *-te* képzős cselekvés-névnek in esivusa (*-tessa-, -tessä* v. *-dessa-, -dessä* v. *-essa-, -essü*) egyidejű mellékcselekvés kitételére szolgáló gerundium; lehet külön alanya (úgy mint a *-ten*-félének is), genitivusban: *juostessa* futván (a közben hogy fut), *syödessä* evén (a közben hogy eszik).

Jegyzet. Passiv igetötől is előfordúl a *-tessa*-féle gerundium (de a *ten*-féle divatlan): *mentässä* a közben hogy mennek, *oltaessa* a közben hogy vannak.

6) A *-ma-, -mä* képzős cselekvés-névnek ²⁾, mely különben nomen acti (illetőleg: participium perf. passivi) értelmével is bír (§. 11, b.), több (egyes-számi) casusa fordul elé verbalis tárgyvonzzattal:

a) Instructivusa (*-man-, -män*) a *pitüü* (és néha *täytyy*) »kell«²⁾ személytelen igék mellett.

β) A *bessivusa* (*-matta-, -mättä*), mint tagadólagos mód- és körülményhatározó gerundium (oly cselekvés kitételére, a mely nélkül történik vmi).

¹⁾ = Modus substantivus II.

²⁾ = Modus substantivus III.

γ) *Inessivusa* (-*massa*, -*mässü*), mint gerundium: »valamit-miveléssel elfoglalva«; leggyakrabban *ole* »lenni, esse«, és *küy-* »kelni, járni« igék mellett kiegészítésül.

δ) *Elativusa* (-*masta*, -*mästü*): gerundium, félbenzakadó vagy véget érő valamit-mivelés kitételére, »megválás«-ra vonatkozó igék (kül. »megszünni, megóvni, akadályozni, eltiltani«) mellett.

ε) *Illativusa* (-*maan*, -*müün* [-*mahan*, -*mühän*]): gerundium, czélül vetett valamit-mivelés kitételére (infinitivus II.)

ζ) *Adessivusa* (-*malla*, -*mällü*): gerundium, eszközül szolgáló cselekvés kitételére; — a mondat alanyával egyező birtokos személyragokkal (-*mallani*, -*mallansa* stb.) *ole* »lenni, esse« ige mellett: »valamit-tevő félben.«

η) *Ablativusa* (-*malta*, -*mältü*): gerundium, gátló okot tevő cselekvés kitételére; — birtokos-személyragokkal oly előzmény kitételére, a melyre mindjárt rákövetkezés áll be, vagy a melyre nézve valamely praedicatum tulajdonítható.

7) A *-mise* képzővel teljes igetöböl készülő cselekvésnek ¹⁾ egyes-számi nominativusa mint gerundium necessitatis állító mondatban, melynek igéje *ole* »esse« (vagy *küy-* »kelni«) egyes-sz. 3. szem. (*on*, *oli* stb.); szintígy partitivusa tagadó mondatban (igéje: *ei ole* stb.); a cselekvés alanya e mellett genitivusban áll.

8) A *-maise*, -*mäise* képzős cselekvés-névnek ²⁾ többes-számi adessivusa birtokos-személyragokkal (-*maisillani*, -*maisillansa* stb.) gerundium: »valamit-tevéshez közel, vmit tevő félben«; meg ablativusa (-*maisiltani* stb.): »máris beálló vmit-tevéstől el« [mintegy: »vmit-tevő félből«].

Jegyzet. Mind ezen participiumok és gerundiumok használatáról lásd a példákkal való kimutatást alább (a Mondattani rész illető §§-aiban).

Átnézet

a verbum infinitum alakjairól.

(Activ igeők: *anta-* adni; *mene-* menni.)

I. Participiumok.

1. Part. praesentis act.	<i>antava</i> , <i>menevä</i>
2. » » pass.	<i>annettava</i> , <i>mentävü</i>

¹⁾ Modus substantivus IV.

²⁾ Modus substantivus V.

3. Part. praeteriti act. (tő)	<i>antanee, mennee</i>
(egy. nom.)	<i>antanut, mennyt</i>
4. » » pass.	<i>annettu, menty</i>

II. Gerundiumok (infinitivusok).

1. Cselekvés-név (nomen actionis): *-ta, -tä és -te*:

Egy. transl. (kop.)	<i>antaa', mennü'</i>	}	Transl. ger. (Infinit. I.)
(ép)	<i>antaakse[ni], mennükse[ni]</i>		
(pass., kop.)	<i>annettaa', mentäü'</i>	}	Instr. ger. I. Iness. ger. I.
— instruct.	<i>antaen, mennen</i>		
— iness.	<i>antaessa, mennessä</i>	}	
(pass.)	<i>annettaessa, mentäessä</i>		

2. Cselekvés-név: *-ma, -mä*:

Egy. instructivus:	<i>antaman, menemän</i>	}	Instr. ger. II. Abess. ger. Iness. ger. H. Elat. ger. Illat. ger. (Infin. II.) Adess. ger. I. Ablat. ger. I.
(pass.)	<i>annettaman, mentämän</i>		
— abessivus:	<i>antamatta, menemättä</i>		
— inessivus:	<i>antamassa, menemässä</i>		
— elativus:	<i>antamasta, menemästä</i>		
— illativus:	<i>antamaan, menemään</i>		
— adessivus:	<i>antamalla, menemällä</i>		
— ablativus:	<i>antamalta, menemältä</i>		

3. Cselekvés-név: *-mise*:

Egy. nominativus:	<i>antaminen, meneminen</i>	}	Ger. necessit.
— partitivus:	<i>antamista, menemistä</i>		

4. Cselekvés-név: *-maise, -mäise*:

Több. adess.:	<i>antamaisilla, menemäisillä</i>	Adess. ger. II.
— ablat.:	<i>antamaisilta, menemäisiltä</i>	Ablat. ger. II.

§. 31. Szerkesztett igealakok (conjugatio periphrastica).

Előjegyzet. A fő segédigéül szereplő finn *ole* (»esse«) létigének rendes concessivusa (*ollen, ollet, ollee* stb.) már csak tájnyelven divatos; az irodalmi nyelv e helyett csak a synonym *lie*-ige concessivusával él (*lienen, lienet* stb.). — Az *ole*-igének ragozása:

A c t i v u m.

Ind. praes.		Ind. praeter.	
Egy. 1. <i>olen</i>	Tb. <i>olemme</i>	Egy. 1. <i>olin</i>	Tb. <i>olimme</i>
2. <i>olet</i>	<i>olette</i>	2. <i>olit</i>	<i>olitte</i>
3. <i>on (ompi)</i>	<i>ovat</i>	3. <i>oli</i>	<i>olivat</i>

Concessivus.		Conditionalis.	
Egy. 1.	<i>lienen (lien)</i> Tb. <i>lienemme</i>	Egy. 1.	<i>olisin</i> Tb. <i>olisimme</i>
2.	<i>lienet (liet)</i> <i>lienette</i>	2.	<i>olisit</i> <i>olisitte</i>
3.	<i>lienee (lie)</i> <i>lienevõt</i>	3.	<i>olisi</i> <i>olisivat</i>
Imperativus.		Optativus.	
Egy. 1.	— Tb. <i>olkaamme</i>	Egy. 1.	— Tb. <i>olkoomme</i>
2.	<i>ole'</i> <i>olkaatte</i>	2.	<i>ollos</i> <i>olkootte</i>
3.	<i>olkaan</i> <i>olkaat</i>	3.	<i>olkoon</i> <i>olkoot</i>
Particip. praes.	<i>oleva</i>	Infinitivus I.	<i>olla' (ollakse)</i>
» praet.	<i>ollee (nom. ollut,</i> <i>tb. nom. olleet)</i>	» II.	<i>olemaan</i>
		Gerund.	(I. instr.) <i>ollen, (iness.)</i> <i>ollessa</i>

Passivum (impers.)

Ind. praes.	<i>ollaan</i>	Imperat.	<i>oltakaan</i>
»	<i>oltiin</i>	Optat	<i>oltakoon</i>
Concess.	<i>oltaneen (lietäneen)</i>	Part. praes.	<i>oltava, praet. oltu</i>
Condit.	<i>oltaiiin</i>	Gerund. (I. iness.)	<i>oltaessa</i>

1) A *-va, -vü* képzős participium praesens act. (pl. *antava, elävü, §. 30, 1.*) egyes- és többes-számi nominativus-alakjában az *ole- »esse«* segédigének ind. praesensével szerkesztve, = ind. futurum (act.): *olen antava* fogok adni, *olemmetulevat* fogunk jönni, *ovat lähtevõt* fognak elindulni.

2) A *-nee* képzős participium praeteriti act. (pl. *antane, eläne, §. 30, 2.*) egyes- és többes-számi nominativus-alakjában (*-nut, -nyt* és *-neet*) az *ole- »esse«* segédigének praesensével, még pedig az indicativuson kívül a concessivus, conditionalis (s ritkábban az imperativus, optativus) módalakjaival is szerkesztve, = perfectum: ind., concess., cond. (imper., optat.); — az *ole-* igének ind. praeteritumával = plusquam perfectum (ind.); pl. *olen antanut* adtam (ich habe gegeben) *olet ollut* voltál (du bist gewesen), *lience tullut* lehet hogy jött (er mag gekommen sein), *olisimme tehneet* tettünk volna (wir hätten getan), *olkoon sanonut* mondott legyen (azaz: tegyük hogy mondott, v. mondhatott bár); — *olin antanut* adtam volt (ich hatte gegeben).

3) Az *-u, -y* képzős participium praeteriti pass. (pl. *annettu, eletty*) egyes-számi nominativus-alakjában az *ole-* igének praesens- és praeteritumbeli egy. 3. szem.-alakjával = határozatlan többes-számi alanyt mutató (passivum impersonale-beli)

perfectum és plusquamperfectum; pl. *on annettu* adtak (man hat gegeben), *on oltu* voltak (man ist gewesen), *lience nähty* lehet hogy láttak (man wird wol gesehen haben, man dürfte g. h.), *olisi saatu* kaptak volna (man würde bekommen haben); *oli määrätty* meghatározta volt (man hatte bestimmt).

Jegyzet. A participium praes. pass. is (§. 30, 1.) az *ole-* igének egy. 3. személyével határozatlan többes-számi (»man«) alanyra mutató igealakul fordul elő; de ez nem jelent futurumot (úgy mint a part. praes. act.), hanem a cselekvésnek jelenben kellőségét, pl. *on annettava* adni kell (dandum est, man muss geben) — Közönségesebben azonban e participium egészen adjectivumszerű állítmányszóul használatik határozott alanyra mutató *ole-* segédige mellett: *hän on kiütettävä* ő dicsérni való (est laudandus), *olemme kiütettävüt* laudandi sumus. — Szintígy használható a participium praet. pass. is, pl. *työ on tehty* a munka megtéetett (meg van téve, ist getan), *olemme valitut* meg vagyunk választva, *olivat myydyt* el voltak adva.

Jegyzet. Az *ole-* igével szerkesztett participium praet. act. előfordul egy. essivusalakban is, pl. *olen sanonunna*, *olemme sanonunna* (= *olen sanonut*, *olemme sanoneet*).

Át nézet

az *ole-* segédigével szerkesztett igealakokról:

Futurum activi (ind.):	Egy. 1. <i>olen</i> (2. <i>olet</i> , 3. <i>on</i>) <i>antava</i> , <i>menevä</i> . Több. 1. <i>olemme</i> (2. <i>olette</i> , 3. <i>ovat</i>) <i>antavat</i> , <i>menevät</i> .
Perfectum act., Ind.	E. 1. <i>olen</i> (2. <i>olet</i> , 3. <i>on</i>) <i>antanut</i> , <i>mennyt</i> . T. 1. <i>olemme</i> (2. <i>olette</i> , 3. <i>ovat</i>) <i>antaneet</i> , <i>menneet</i> .
Conc.	E. 1. <i>lienen</i> (2. <i>lienet</i> , 3. <i>lience</i>) <i>antanut</i> , <i>mennyt</i> . T. 1. <i>lienemme</i> (2. <i>liennette</i> , 3. <i>lienevüt</i>) <i>antaneet</i> , <i>menneet</i> .
Cond.	E. 1. <i>olisin</i> (2. <i>olisit</i> , 3. <i>olisi</i>) <i>antanut</i> , <i>mennyt</i> . T. 1. <i>olissime</i> (2. <i>olisitte</i> , 3. <i>olisivat</i>) <i>antaneet</i> , <i>menneet</i> .
pass. (impers.) Ind.	<i>on annettu</i> , <i>on menty</i> . Conc. <i>lience annettu</i> , <i>menty</i> . Cond. <i>olisi annettu</i> , <i>menty</i> .
Plusquamperfectum act. Ind.:	E. 1. <i>olin</i> (2. <i>olit</i> , 3. <i>oli</i>) <i>antanut</i> , <i>mennyt</i> . T. 1. <i>olimme</i> (2. <i>olitte</i> , 3. <i>olivat</i>) <i>antaneet</i> , <i>menneet</i> . pass. (impers.), Ind. <i>oli annettu</i> , <i>oli menty</i> .

§. 32. Tagadó igeragozás.

Tagadó, illetőleg tiltó adverbium (»non« és »ne«) helyett él a finn nyelv egy tagadó igetővel (*e-*), mely alanyramutató személyragokat vesz föl, s egy tiltó igetővel (*älä-* v. *elä-*, csonka alakban: *äl-*, *el-*), melynek imperativus és optativus-féle mód-tőalakjához járúlnak a személyragok; — amazt a tagadólag határozandó igének, ha ez ind. praesensben áll, véghehazettel zárt tőalakja kíséri, vagy, ha concessivusban vagy conditionalisban áll, ezen módokbeli (*-ne* és *-isi* végű) tőalakja; — emezt a tiltólag határozandó igének optativus-féle mód-tőalakja, de a mely az opt. képzőnek csak alaprésztét (*-ko*, *-kö*) tartja meg; a tiltó-igének imper. egy. 2. személyét azonban véghehazettel zárt csupa igető kíséri.

Tagadólag határozott ind. praeteritumúl, minthogy a tagadó-igének csak praesensbeli ragozása van, az *ole-* segéd igének ind. praesensével szerkesztett perfectum (ind.) szerepel; de ekkor maga a segédige rendesen kihagyatik, úgy hogy a személyragos tagadó-igét csak a participium praeteriti (egyed v. többes számi nominativus-alakban) kíséri.

Az *e-* tagadó-igének ragozása:

Egy. 1. *en*, 2. *et* 3. *ei*

Több. 2. *emme*, 2. *ette*, 3. *eivüt*.

Az *älä-* v. *elä-* tiltó-igének imperativus és optativus-féle ragozása:

	Imperat.		Optat.
Egy.	2. <i>älä'</i> (<i>elä'</i>)	E.	2. <i>ällös</i> (<i>ellös</i>)
	3. <i>älkään</i> (<i>elkään</i>)		3. <i>älkөөн</i> (<i>elkөөн</i>)
Több.	1. <i>älkäämme</i> (<i>elkäämme</i>)	T.	1. <i>älkөөмме</i> (<i>elkөөмме</i>)
	2. <i>älkäätte</i> (<i>elkäätte</i>)		2. <i>älkөөtte</i> (<i>elkөөtte</i>)
	3. <i>älkäät</i> (<i>elkäät</i>)		3. <i>älkөөт</i> (<i>elkөөт</i>)

Paradigmák.

Igető: *anta-* adni:

Activum.

Ind praesens.

Egy.	1. <i>en anna'</i> (nem adok)	Több.	1. <i>emme anna'</i> (nem adunk)
	2. <i>et anna'</i> (nem adsz)		2. <i>ette anna'</i> (nem adtok)
	3. <i>ei anna'</i> (nem ad)		3. <i>eivüt anna'</i> (nem adnak)

Concess.

- Fgy. 1. *en antane* Több. 1. *emme antane*
 2. *et antane* 2. *ette antane*
 3. *ei antane* 3. *eivät antane*
- Condit. Egy. 1. *en* (2. *et*, 3. *ei*) *antaisi*; Több. 1. *emme* (2. *ette*, 3. *eivät*) *antaisi*.
- Imperat. Egy. 2. *älä' anna'* (ne adj)
 2. *älkään antako* (ne adjon)
 Több. 1. *älkäämme antako* (ne adjunk)
 2. *älkäätte antako* (ne adjatok)
 3. *älkääät antako* (ne adjanak)
- Optat Egy. 2. *ällös* (3. *älkөөн*) *antako*
 Több. 1. *älkөөмме* (2. *älkөөtte*, 3. *älkөөт*) *antako*
- Ind. praet E 1. *en* (2. *et*, 3. *ei*) *antanut*
 T. 1. *emme* (2. *ette*, 3. *eivät*) *antaneet*
- Perfectum (Ind.) E. 1. *en* (stb.) *ole' antanut*
 T. 1. *emme* (stb.) *ole' antaneet*
 (Conc.) E. 1. *en liene antanut*, T. 1. *emme liene antaneet*, stb.
 (Cond.) E. 1. *en olisi antanut*, T. 1. *emme olisi antaneet*, stb.
- Plusquamperf. (Ind.) E. 1. *en ollut antanut*, T. *emme olleet antaneet*, stb.
- Futurum (Ind.) E. 1. *en ole' antava*, T. 1. *emme ole' antavat*, stb.

Passivum (impersonale):

- Ind. praes. *ei anneta'* (nem adatik = nem adnak, man gibt nicht)
- Concess. *ei annettane*; — Condit. *ei annetaisi*.
- Imperat. *älkään annettako*; — Optat. *älkөөн annettako*.
- Ind. praet. *ei annettu*.
- Perfectum (Ind.) *ei ole' annettu*; — (Conc.) *ei liene annettu*; —
 (Cond.) *ei olisi annettu*.

Plusquamperf. *ei ollut annettu*.

Passivum (personale: §. 29. B. jegyzet): Ind. praes. E. 1. *en* (2. *et*, 3. *ei*, stb.) *anneta*; — Concess. 1. *en* (stb.) *annettane*; — Cond. 1. *en annetaisi* stb.; — Imper. E. 2. *älä' anneta'*, 3. *älkään annettako* stb.; — Optat E. 2. *ällös annettako* stb. — Ind. praet. (perf) E. 1. *en ole' annettu*.

Igetök: *luke-* olvasni, *ole-* »esse«, *pelkää-* félni:

- (Act.) Ind. praes.: E. 1. *en lue'* (*ole'*, *pelkää'*), T. 1. *emme lue'* stb.
 Concess. E. 1. *en lukene* (*liene*, *pelänne*), T. 1. *emme lukene* stb.
 Optat. E. 3. *älkөөн lukeko* (*olko*, *pelätkö*), T. 1. *älkөөмме lukeko* stb.
- (Pass.) Ind. praes. *ei lueta'* (*olla'*, *pelätä'*).
 Concess. *ei luettane* (*oltane* v. *lietäne*, *pelättäne*).
 Optat. *älkөөн luettako* (*oltako*, *pelättäkö*).

§. 33. Mondatszerkesztő segédszók (conjunctiók, nyomatékosító particulák).

A) Szóhoz simuló conjunctiók és nyomatékosító particulák :

-*pa*, -*pä* (nyomatékosító)-*ka*, -*kä* (a tagadó-igéhez járulva) »is«-*kin* [-*ki*, -*i*] »is«-*ko*, -*kö* (kérdő particula) -e?-*han*, -*hän* (nyomat., néha: »hiszen«)-*s* (nyomatékosító)

-*kaan*, -*küün* (-*ka-han*, -*kü-hän*) csak . . . is (főleg tagadó mondatban; helyette csak '-*an*, '-*än*, azaz -*han*, -*hän*, pl. *mitään*, *yhtään*, *koskaan*).

-*pa-han*, -*pä-hän*-*pas*, -*päs* (-*pa-s*, -*pä-s*)-*kas*, -*käs* (-*ka-s*, -*kä-s*)-*kos*, -*kös* (-*ko-s*, -*kö-s*)-*ko-han*, -*kö-hän*.

B) Külön álló conjunctiók :

ehkä bár, habár, ha netalán*eli*, *elikkä* vagy, avagy*ell'* ha (a tagadó-ige előtt:*ell'en*, *ell'et*, *ell'ei* stb.)*että* hogy (dass), [úgy] hogy*ja* és*jahka* mihelyt; habár, hacsak*joko* . . . *taikka* vagy . . . vagy*joll'* = *ell'* (*joll'en* stb.)*jos* ha (wenn, lat. »si«)*joska* habár, hacsak*jotta* [úgy] hogy*koska* minthogy*kuin* (*kun*) mint, mintsem,

hogysem

kun (*kuin*) minthogy, mivel-

hogy, a mint, midőn, hogy

(da, dass), ha (wenn)

kuitenkin mégis, [*ei*] *kuiten-**kaan* mégsem*muka* ugyyan*mutta* de, hanem*myös*, *myöskin* szintén . . . is,*niin myös* úgy szintén*niin* [tehát, akkor] (ném. »so, da«)*saati*, *saatikka* hát még, nem
hogy*sekä* és, meg; *sekä* . . . *että* (v.
jotta) mind . . . mind, . . . is

. . . is

sillä mert (denn)*siis* hát, tehát (also)*taas* meg (hingegen)*tai* (*tahi*), *taikka* (*tahikka*) vagy,
vagy pedig; *taikka* . . . *taik-**ka* vagy . . . vagy*tokko* vajjon?*tosin* ugyan (zwar)*vaan* hanem, de*vai* vagy*vaikka* noha, ámbár.

MONDATTANI RÉSZ.

(Észrevételek és példák a nyelvtani alakok használatáról.)

§. 34. A névszó tőalakja, melytől az egyes-számi nominativus nagyobbára vagy épen nem, vagy csak némely szóvégi hangváltozás által különbözik, szerepel mint jelző előrész a névszó-összetételben; pl. *kulta-sormus* aranygyűrű, *puu-jalka* fa-láb, *syömä-astia* evő-edény (evés-e.), *syntymä-maa* születő-föld, *uima-huone* úszó-ház (úszás-h.); *kirves-vari* fejsze-nyél, *istuin-paikka* ülőhely (ülés-h.), *henki-raha* fejadó (lélek-pénz). Hogy az összetételnek jelző előrésze, bár a módosult végű nominativussal egyező (*kirves*: tő *kivehe*, *istuin*: tő *istuime*, *henki*: *henke*), mégis tőalaknak veendő, mutatják az *-ise-*, *-se* képzős névszók, melyeknek összetételben csakis ez s nem az *-inen*, *-nen* végű nom. alakjuk alkalmaztatik, pl. *ihmis-henki* emberi lélek (nem *ihminen-*), *nais-puoli* nőnem (s nem *nainen-*), *pohjais-tuuli* északi szél (nem *pohjainen*), *eilis-päivä* tegnapi nap (nem *eilinen-*).

Meg kell jegyezni, hogy a különálló jelző (melléknévi) névszó a finnben nem úgy mint a magyarban változatlanul marad a jelzett főnév előtt, hanem ezzel egyformán fölveszi a többesítést és a casusragokat: *hyvä lapsi* jó gyermek, gen. *hyvän lapsen*, allat. *hyvälle lapselle*, több. nom. *hyvät lapset*, t. iness. *hyvissä lapsissa* stb. — De van néhány változatlan (nem ragozható) jelző szó is, mely a jelzett főnévvel mintegy összetételt képez (noha nem szokták ezzel egybeírni): *koko* egész, *kelpo* jóra való, kellős, derék; *aika* meglelt, derék, nagy, igazi; *oiva* kiváló, derék, erős; *pikku* kis. picziny; *eri* külön, különvaló; *ensi* (tő *ente*) legelső, legközelebbi; *viime* legutóbbi, legutóbb múlt; *joka* minden, mindenik (jeder); *itse* maga; pl. *koko asiasta* az egész dologból (nem *ko'osta asiasta*); *sai kelpo*

vaimon kapott jóra való feleséget; *aika tavalla* v. *lailla* derék módon, derekasan; *eri huoneessa* külön házban, szobában; *ensi tilassa* legelső alkalommal; *joka haaralta* minden oldalról, *joka paikassa* minden helyen, mindenütt; — *en anna itse kuninkaallekaan* nem adom magának a királynak sem (vagy pedig: *kuninkaalle itsellekään*).

Szintilyen ragozatlan jelzőkül állhatnak személytulajdonnevek előtt a személyek rendjére, hivatalára v. foglalkozására vonatkozó névszók (főnevek): *keisari Aleksanterin hallitessa* Sándor császár uralkodása alatt (nem *keisarin*); *piispa Tuomaan aikoina* Tamás püspök idejében; *kuningas Sigismundille* Zsigmond királynak; *torppari Ykköselmä Ykkönen* zsellértől; *lautamies Riihimäelle* Riihimäki esküdtnék. Némely ilyen jelző azonban ragozható (*lautamiehelle R.*); sőt ragozni kell az *-ise* (nom. *-inen*) képzővel valókat: *tilalliselle Mäkelälle* Mäkelä telkes gazdának (nem *tilallinen*, sem *tilallis-M.*).

A jelzett főnévnek utána a vetett jelzőkül használja a finn nyelv, szintén összetételes, az ilyen szokat: *kulta* (arany) »kedves, édes«, *parha* szegény, szegényke (miser, misellus), *rukka*, v. *rukka* id.; *vainaja* boldogúlt (defunctus); pl. *ihmisparha* szegény ember (ragozható csak az utórész: gen. *parhan*, ml. *paralle* stb.); *älä suututa äiti-kultaani* ne bosszantsd kedves (édes) anyámat; *mies-vainajaltani* boldogúlt férjemtől.

Bizonyos »jelzett tárgygyal bírót«, (pl. »nagy fejű«) jelenthet a jelző és jelzett névszónak egyszerű összetétele is, melléknévi végképző nélkül, pl. *puna-parta* vörös szakál-ú, *harmaapä* ősz fej-ű. De rendszeren az utótag még az *-ise* birtokosnévképzőt veszi föl (§. 10, h.): *harmaa-päise* (n. *päinen*), *vähäväkise* kevés erejű, *kallis-arvoise* drága becsű, nagyrabecsült, *paksu-rintaise* vastagmellű, stb.

§. 35. A csupa névszótóval (illetőleg egyes-sz. nominativussal) mint jelzővel való összetételen kívül, valamely jelzettnek »birtokosát« kifejező jelző kitételére rendes alakul a genitivus szolgál, akár összetételben (mint előtag) akár különállólág. Ha a jelzett névszó igétől való (nomen verbale), a jelzőben az abbeli igének hol alanya hol tárgya foglaltatik. Példák: *maan-tie* ország-út, *linnun-rata* madár-út, *päivän-valo* nap-világ, *kansan-koulu* népiskola; — *linnun-laulu* madár-ének, *päivän-nousu* napkelet; *viinan-poltto* pálinka-égetés, *ka-*

lan-pyyttö halfogás, halászat; *kirjan-painaja* könyv-nyomtató, *hyvän-tekijä* jó-tevő; — *pojan kirja* a fiú könyve, *talon isäntä* a ház gazdája, házi gazda; *ruuan puute* eledel hiánya, *palkan toivo* bér reménye; *poikien isä* a fiúk atyja; *eläinten kuningas* az állatok királya; — *isän antama kirja* az atya adta könyv (mely az atya *antama*-ja, adománya); *äidin ompelema paita* az anya varrta ing. — Ha gerundiumnak van külön alanya, ez genitivusban áll (minthogy a gerundiumok általában nomen verbalénak casusai): *kevään tultua* a tavasz eljövén, eljöttével; *isä toi omenoita lasten syödä* az atya hozott almát, hogy a gyermekek egyék (gyermekek evésére); *talven tullessa* midőn a tél jön (tél jöttében); *kaikkein nähden* úgy, hogy mindnyájan látják (mindnyájuk látásával v. látatjára, láttára).

Jegyzet. Néha a genitivusi jelző, superlativus mellett, partitivus értékű: *kaikkien isoin* a legeslegnagyobb (der allgerösste); *nuorin tytär on kaikkein kauniin* a legfiatalabb leány a legszebbik; *perheen nuorin* a családnak legfiatalabbika; *sen-nimisten hallitsiain ensimmäinen* a e nevű uralkodók elseje. — Sajátságos a *se* mut. névmás genitivusa (*sen*) comparativus előtt, ilyenekben: *sen edemmäksi*: »tovább« (annak továbbjára. a hol van, pl. *eivät päässeet s. e.*); *sen kovemmin* »többé« (pl. *ei s. k. häntä nähty* nem látták őt többé; *ei virkkanut s. k. koko asiasta mitään* nem szolt többé az egész dologról semmit).

Genitivusi, akár egybeszerkesztett akár különálló jelzővel való főnévtől megint új birtokos-név (melléknév) származtatható, *-ise* (n. *-inen*) képzővel; gyakran maga a jelzett főnév a genitivusi jelzővel elé sem fordul, hanem csak az *-ise* végű származéka. Pl. *karhun-nahkaise* (n. *-ainen*) medvebőrös, medvebőrből való (*karhun-nahka*); *lehmän koikoise* tehén nagyságú, oly nagy mint egy tehén (*l. *koko*), *kissan näköise* macskaképű, m. kinézésű (* *k. näkö*); *lapsi on viikon ikäinen* a gyermek egy hét korú (egy hetes); *poika on isänsä luontoinen* a fiú az atyja természetével bíró (olyan természetű, mint az atyja); *sadan jalan pituise* v. *korkuise* (n. *-uinen*) száz láb hosszúságú v. magasságú (sz. l. hosszú, magas); *tuuman pak-suise* egy hüvelyk vastagságú; *hän on veljensä muotoinen* ő a testvéréhez hasonló (testvére-képű); — ide tartoznak a *-laise*, *-moise* (e h. *muotoise*), *-kaltaise* végű összetételes nevek (»szerű, -nemű, -képű, féle«), genitivusi jelzővel (§. 17, h.): *sen-laise* (assimilálva *sellaise*) »olyan« (tkp. »az-nemű« = »annak

nemével bíró), *min-moise* (*mimmoise*) »milyen (mi-nemű, mi-féle); *vanhan-laise* öreges (öreg-nemű, öregnek nemével bíró). Megjegyzendő, hogy a genitivusi jelző e szerkezetben (úgy mint itt *sen-laise*, *vanhan-laise*-ben) melléknév is lehet (a mit úgy érthetünk, hogy a melléknév főnév értékűnek vétetik): *pahan-tapaise* rossz szokású, erkölcsös (ló), *saman-ikäise* ugyanazon-korú, *hyvän-luontoinen poika* jó természetű fiú (mintegy: jónak természetével bíró). Egyébiránt ily melléknévi jelzők genitivus-alakkal való szerkesztésére, a számos főnevek analogiája is hathatott: *kahden-vuotise* kétéves (még így is mondható: *kaksi-vuotise*), *monen-haaraise* sok ágú (így is: *moni-h.*)

Jegyzet. Fogalmilag az *ise*-végű nevű birtokosnevekhez csatlakozó képzőtelen melléknévek is vehetnek föl genitivusi jelzőt; jelesen *vanha* »öreg« (azaz »bizonyos korról való« = *ikäise*), pl. *lapsi on viiden vuoden vanha* a gyermek ötéves (öt év korú, 5 Jahre alt), *tyttö kuoli kuuden toista vuoden vanhana* a leány meghalt 16 évesen (16 Jahre alt, 16 év korában).

§. 36. A személynévmások genitivusait mint birtokos-jelzőket a jelzett névszón még a megfelelő birtokos-személyragok kísérik, vagy az utóbbiak mellett a genitivusok el is maradnak, ha a jelzőkön nincs különösebb nyomaték. A 3. személyrag mellett, ha az másra mint a mondat alanyára vonatkozik, el nem maradhat a genitivus (*hänen*, *heidän*); de ha e személyrag a mondat alanyára vonatkozik, rendesen elmarad a genitivus s az esetleg kívánt nyomaték más szóval (*oma* »saját«) fejeztetik ki. Pl. *minun isäni* az atyám (az én atyám), *meidän isällemme* a mi atyánknak; — *minä sain kirjani kotiin* én haza kaptam a könyveimet; *myyttökö talonne* eladtátok-e a házatokat; *isäntä tuli kaupunkiin, ja rengit toivat hänen hevosenza jälkeensä* a gazda a városba jött s a béresek hozták az ő lovát (v. lovait) utána (ellenben *rengit toivat hevosenza* ezt tenné: a béresek hozták az ő [saját] lovukat v. lovaikat); — *tämä puu on minun istuttamani* ez a fa az én ültetésem (von mir gesetzt, mintegy: ültetvényem); *hän ei ole nähnyt sinun tuomaasi lahjaa* ő nem látta az ajándékot, a melyet hoztál (* a hozományod ajándékot); *hänen kyntämässensä pellossa* a földben, melyet ő szántott; *me lähdemme huomenna ostamaamme taloon* holnap a házba megyünk, a melyet vettünk (in das von uns gekaufte

haus —* a vételünk-házba); — *kotiin tultuani* a mint (mihelyt, miután) haza jöttem; *kun isänsä, ikänsä päivät päätettyänsä* (-yään), *kuoli, pääsi hän hänen siaansa kuninkaaksi* mikor az atyja, élete napjait bevégezvén (miután . . bevégezte) meghalt, lett ő az ő (az atya) helyébe királylyá; *tänne tuotiin kirjoja (meidän) lukeaksemme* ide hoztak könyveket hogy (mi) olvassunk (olvasásunkra); *sinun iloitessasi itken minä* míg te örvendesz (örvendésed közben), én sírok.; *niitä isäni lauloi kirvesvarтта vuollessansa* azokat énekelte az atyám a közben hogy fejszenyelet faragott; *sen minä tiedän sinun sanomattasi-kin* azt tudom a nélkül is, hogy te mondd v. mondanád (mondásod nélkül is).

§. 37. A birtok-szó kitétele nélkül áll a birtokos-jelző-féle genitívus, az *ole- »esse«* ige mellett mint állítmány-szó, vagyis ezen helyzetben nomen possessivum értékével bír a genitívus (»valakihez birtokúl hozzátartozó = valakié«): *Tämä kirja on minun* ez a könyv az enyim (liber est meus); *nämät pellot ovat teidän* ezek a szántóföldek a tieitek (gehören euch); *ilo [on] nuoren, ehkä köyhä, vaiva vanhan, vaikka rikas* a vigaság a fiatalé, habár szegény; a baj a véné, habár gazdag; *jumalan kiitos* hála [legyen] istennek.

b) Ilyen genitívus, az *ole- »esse«* és *tule- »fieri«* igék mellett, birtokos-határozó, ha a birtok-szó a birtokos-nak valamely testi v. lelki érzésére vagy elvont-féle birtokára vonatkozik (v. ö. az adessivust §. 52, b.): *Minun on nälkä* éhezem, éhes vagyok (ich habe hunger, j'ai faim); *minun on jano, vilu, kiire, ikävä, säälä* (»ich habe durst, frost, eile, unlust v. sehnsucht, mitleid v. bedauern = szomjazom, fázom, sietek, unatkozom v. epedek v. restellek, sajnálkozom«); *mikä sinun on »was hast du (mi bajod)«, minun on oikeus, lupa, velvollisuus* »van jogom (bin berechtigt), nekem szabad, kötelességem (ich habe die pflicht, bin verpflichtet); *minun on tarve* szükségem van (habe nötig), *minun on täytymys* nekem kell (ich muss) || *minun tulee nälkä* megéhezem (ich bekomme hunger, werde hungrig). — A birt állapot (ézés) melléknévi szóval is fejezhető ki, s ilyenkor a birtokos-határozó genitívus egészen datívus féle értéket nyer: *minun on hyvä* nekem jó (tkp. jó dolgom van = ich habe es gut; pl. *hyvä minun [on], että tänne kerkesin* jó [nekem], hogy ide érkeztem = wohl mir,

dass . .); *nyt minun hyvä tulee* most jó dolgom lesz (ironice) = jól járok most, jetzt wird mir's gut gehen); *minun on mahdoton* v. *vaikea kaikkia tietää* nekem lehetetlen, nekem nehéz (bajos) mindent tudni (ich habe es schwer . . zu wissen).

A valakinek (genitivus) az *on* »van, est« vagy *tulee* »lesz, fit« igével tulajdonított cselekvés, mely *-mise* (nom. *-minen*) végű nomen actionis vagy I. infinitivussal tétetik ki, — úgy értendő, hogy az az illetőnek »dolga, kötelessége, tartozása« (v. ö. »*sapientis est, meum est* . . aliquid facere«): *Lapsen on vanhempiansa tottelemisen* a gyermek dolga szüleinek engedelmeskedni (= a gyermeknek kell sz. e.) | *pojan tulee totella* a fiú dolga lesz engedelmeskedni (tkp. »*pueri fit obedire*« = a fiúnak kell e.) | *tässä meidän on istuminen* itt nekünk ülnünk kell.

c) Eredetileg birtokos-határozó genitivus áll néhány kivált a »kellést« jelentő személytelen ige mellett is, a mennyiben ezek vagy a *tulee*-val rokonértelműek (*täytyy* tkp. »telik«, *käy* »es geht an«, vagy »*necesse, opus, aptum [est]*« névszói fogalom rejlik bennük (ú. m. *pitää, tarvitsee* [= *on tarve*], *kelpaa* [= *on kelpo*], *sopii*): *Minun täytyy lähteä pois* nekem el kell mennem; *meidän pitää auttaman toisiamme* nekünk kell egymást segitenünk; *ei minun tarvitse tulla* nincs szükségem jönni (ich brauche nicht zu kommen); *minun sopii sanoa* illik nekem mondanom (ich darf v. kann sagen); *ei minun käy sitä myymine*: nem lehet nekem azt eladnom (es geht nicht an, dass ich es verkaufe); *sinun kelpaa elää, kun olet terve* neked élned kell (te élhetsz), minthogy egészséges vagy; *ei minun kelpaa sanoa* nekem nem lehet mondanom (nem mondhatom). — Szintígy értelem szerint szerkesztve a *tekee mieli* szólás birtokos-hat. genitivussal: *isännän tekee mieli myydä talo* a gazdának kedve van eladni a házat.

Jegyzet. Némely szólásokban a birtokos-hat. genitivus már egészen *dativus*-féle (s különösen gyakran használta így a Biblia-fordítás: l. Ahlqvist, Rakennus 100 l.): *mitä hän sinun teki* mit tett ő neked (mivel bántott; v. ö. *mikä sinun on mi bajod*); *mitä pojan tekee* mit tenni a fiúval (was tut man dem knaben); *ruoka tekee sairaan paha* az étel rosszat tesz a betegnek (rosszúl hat a betegre); *anna kättä köyhän miehen, köyhällä on lämmin koura* adj kezet a szegénynek, a szegénynek meleg marka van

§. 38. A finn nyelv nem élvén névelővel (articulus), a névszó, ha különösen jelezve nincsen, egyaránt határozott és határozatlan fogalommal érthető, pl. *oksa* »ág v. az ág« *oksalla* »ágon v. az ágon«, *oksilla* »ágakon és az ágakon.« Kifejezi ellenben a finn nyelv bizonyos mértékig (t. i. az alany és a tárgy kitételében) a névszónak egészes vagy pedig részleges (total v. partial) fogalommal értendő voltát s erre három casusalakot alkalmaz, ú. m. a nominativust, az accusativust és a partitivust.

a) Nominativus és partitivus — az egészes és a részleges fogalomú alany kitételére, mind a két (egy és többes) számban: Pl. *vieras tulee kylään* idegen v. az idegen jön a faluba; *hää-väki tulee* a násznép jön v. egy (bizonyos, teljes) násznép jön; *ainapa hää-väki kokoontuu ennen vihkimistä* a násznép (általában) mindig összegyűl esketés előtt; — *hää-väkeä tulee* násznép jön (nem egy bizonyos egész násznép, hanem annak egy része); *lihaa on torilla* hús (annyi a mennyi) van a piacon || *sudet pääsivät navettoon* a farkasok bejutottak az istállóba; *linnut lentävät* a madarak (általában, v. a bizonyos ismert madarak) röpködnek; *ihmiset kuolevat* az emberek meghalnak; — *susia pääsi navettoon* farkasok jutottak az istállóba; *hiiriä on isoja-kin* egerek vannak nagyok is (nagy egerek is vannak, találtnak). — Látni való, hogy a többeszámú nominativusban álló alany egyszersmind határozott (*sudet* a farkasok), s a partitivusbeli határozatlan (*susia* farkasok).

Jegyzet. Partitivusban kitett alany mellett mindig intransitív állítmány-ige áll; transitív ige az *ole*- »esse« igehatározójává lesz. *tyttöjä oli neulomassa morsius-pukua* leányok varrták a menyasszonyi ruhát (voltak varróban). — Különböző értelem: *hevosta ei näy vielä* ló v. a ló nem látszik még (nem látni lovat v. a lovat) — *hevoinen ei näy sieltä* a ló ott (tkp. onnan) meg nem látszik (az ott, rejtekben levő ló meg nem látható).

b) Accusativus és partitivus — az egészes vagy pedig részleges fogalmú tárgy kitételére: Pl. *kissa söi kalan* a macska ette (teljesen = megette) a halat v. megevett egy halat; — *kissa syö kalaa* a macska eszik halat | *Matti löi koiran* Mátyás ütötte (teljesen = meg-, agyon-ütötte) a kutyát; — *M. löi koiraa* M. ütötte a kutyát v. ütött kutyát (adott neki ütést) | *miehet toivat hevosek kotia* a férfiak haza hozták a lovakat; — *toivat hevostia* hoztak lovakat | *hyvä*

lapsi rakastaa vanhempiansa a jó gyermek szereti szülőit; *pieni tyttö pelkkää koiraa* a kis leány fél a kutyától | *rakensiuutta huonettansa* építette az új házat; — *rakensiuuden huoneensa* meg- v. fölépítette az új házat. — Megjegyzendő, hogy a finn nyelv a tárgyat partitivusban vagyis részlegesnek teszi ki mind olyan igék mellett, melyek csak valamire ráalkalmazódó, de nem teljesen fölölelő vagy épen megemésztő, semmisítő cselekvést jelentenek, pl. »szeretni, dicsérni, csúfolni, gyűlölni, sajnálni, bántani, kívánni, örvendeztetni, aggasztani, üldözni«, stb.: *minä rakastan totuutta* én szeretek igazságot v. szeretem az igazságot; *hän rakastaa minua* ő szeret engem; *minä surkuttelen häntä* sajnálom őt, stb. Ilyenek különösen a causativ-alakú személytelen igék, melyek valamely testi v. lelki érzéssel illetést jelentenek: *minua janottaa* es dürtet mich (szomjazom), *minua kammottaa* (iszonyodom), *m. pyörryttää* (szédelgek); *päättä kivistelee* es schmerzt den kopf (der k. schmerzt = fejem fáj), *minua viluttaa* (fázom), stb.

c) **Nominativus** — az egészes tárgy kitételére — ha az állítmány-ige 1. vagy 2. személybeli imperativus (illetőleg optativus)-alak: pl. *tuo hevoinen* hozd a lovat, *lukekaamme laki* olvassuk a törvényt; *anna tämä kirja ystävälleni* add ezt a könyvet a barátomnak; *pane kissa hiiren vahdiksi* tedd (rendeld) a macskát az egér örévé; *tehkäätte se* tegyétek meg azt; *tappakaamme tuo Matti* öljük meg azt a Mátyást. — Szintígy, ha az egészes tárgy gerundialis igealakhoz (különösen infinitivus hoz) tartozik, a mely maga imperativustól vagy személytelen igétől függ (pl. passivumbeli igétől, meg ilyenektől: *pitää, täytyy* »kell«, *tulee* pertinet ad quem, *sopii* illik, *convenit*; *on käsky* meg van parancsolva, *on lupa* szabad, *on aikomus* szándék van, stb.). Pl. *käske Matin tuoda hevonen tänne* parancsold Mátyásnak, ide hozni (hogy hozza) a lovat (v. hozzon lovat) | *mene tuomaan tamma kotia* menj a kanczát haza hozni | *kehoita veljeäsi ostamaan tämä talo* biztasd a testvéredet megvenni (hogy vegye meg) ezt a házat || *hänelle luvattiin antaa markka vaivasta* neki ígérték adni (ígérték, hogy adnak) egy márkát fáradságáért | *häntä kehoitettiin pitämään puhe* őt fölszólitották beszédet tartani (hogy tartson b.) || *sinun pitäa tehdä tämä työ* neked meg kell tenned ezt a munkát; *minun täytyy päättää työ* nekem be

kell fejezmem a munkát; *nyt on tarvis lypsää lehmä* most szükséges fejni a tehenet | *minulla on lupa ottaa omena* nekem szabad az almát venni | *minulla on käsky pitää tarkka vaari pojasta* nekem meg van parancsolva tartani (hogy tartsak) szigorú gondot a fiúról (sz. gondját viselni) | *minun on mahdoton tehdä tämä työ* nekem lehetetlen ezt a munkát megtenni. — Megjegyzendő, hogy a »kell« értelmével járó *-mise* (nom. *-minen*) képzős nomen actionis is nominativusbeli tárgyat kíván: *minun on hevonen kotia tuominen* nekem a lovat haza kell hoznom | (*sinun on*) *tapa uusi ottaminen, entinen unohtaminen* új szokást kell fölvenned, az előbbit elfelejtened.

d) Partitivusban áll a tárgy-szó általában a tagadó mondatban, vagyis az ilyen mondatbeli tárgy mindig részlegesnek vétetik: *en anna sinulle hevostani* nem adom neked a loamat (tkp. lovamnak részét; következőleg még kevésbé adom az egészet) | *älä vie lakkiani* ne vidd el a kalapomat | *ei antanut pisaraa-kaan* nem adott egy cseppet sem.

Jegyzet. A többes-számi accusativus rendszeren a *-t* végű nominativussal egyező, az egyes-számbeli *n* casusrag nélkül. De némely esetben *n*-ragos, vagyis a többesi genitivussal egyező alak is használatos: pl. *nä'en hevosten tulevan* látom, hogy a lovak jönnek (v. ö. *näen hevostia tulevan* látom, hogy lovak jönnek, ich sehe pferde kommen) | *sanoo vihollisten tulleen* mondja, hogy az ellenségek eljöttek || *käksi miesten istua* fölhívta az embereket ülni (hogy üljenek) | *isäntä antoi (sallei, soi) palkollisten yhden päivän olla vapaina* a gazda adta (megengedte), hogy a béresek egy napig szabadok legyenek (tkp. adta a béreseknek lenni), (v. ö. *anna Jumala ajat mennä, päivät kultaiset kulua*).

Jegyzet. A személynévmásoknak csak accusativusuk (*minun* v. *minut* stb., *meidän* v. *meidät* stb.), de nem nominativusuk állhat az egészleges tárgy kitételére: *sulje hänet kamariin* csukd be őt a kamarába; *minun on pakko ajaa teidät pihalle* kénytelen vagyok titeket az udvarra kergetni.

Jegyzet. Az »egy«-en fölül való alapszámnevek, mint tárgy-szók nominativusban állanak; szintígy *kaikki* mind, *pari* egypár: pl. *minä ostin kaksi leipää ja yhden kalan* vettem két kenyeret s egy halat; *hän sai kaikki* ő kapott mindent; *löysin pari kirjaa* találtam egypár (néhány) könyvet; *osti viisi-kuudetta hevosta* vett 55 lovat.

e) Partitivus (s részben accusativus) és nominativus — a részleges és az egészleges tárgy kitételére személytelen passivumi állítmány-ige mellett (a nominativus, ha nem 1. 2. szem. névmás, akár alanyak is tekinthető): pl. *isäni kutsuttiin vieraaksi* atyámat vendégül hívták (v. atyám

hivatott) | *poika pantiin kouluun* a fiút iskolába adták (a fiú adatott) | *varkaat saatiin kiinni* a tolvajokat megfogták (a tolvajok megfogattak) | *minä otettiin myötä, mutta sinä jätettiin kotia* engem magukkal vittek, de téged otthon hagytak | *minut pantiin kouluun* engem iskolába adtak || *tavaroita kuljetetaan sinne, missä niitä tarvitaan* árukat szállítanak oda, a hol azokat szükséglik | *mitä nyt syödään* mit esznek (eszünk) most? | *siellä täällä korjattiin venheitä jä verkkoja* itt-ott javítottak csónakokat és hálókat | *minua suuresti kiitettiin* engem nagyon dicsérték.

f) Megjegyzendő, hogy tárgy gyanánt fejezi ki a finn nyelv az állítmány-igebeli cselekvésnek (vagy akár az állítmányi névszóbeli tulajdonságnak) tér- és időbeli kiterjedés megszámszerint való meghatározását is. Pl. *hän seurasi minua pitkän matkan* ő követett engem egy hosszú darab útig | *ampui nuolensa virstan* lőtte a nyilát egy versztnyire (nuoli ammuttiin virsta a nyilat lötték v. a nyil lövetett egy v.) | *eipä virstaakaan tultu* nem jöttek egy versztnyire sem || *päivän (kaksi päivää) olimme matkalla* egy napig (két napig) voltunk úton | *päivä oltiin matkalla* egy napig voltak úton | *emme olleetkaan täyttä päivää matkalla* nem is voltunk úton egy teljes napig | *siellä puole vuosi, toinen, käy kotihin kolmannella* ott rejtőzzél egy évet (évig) meg egy másodikat, harmadikban térj haza || *olet jo kerran minun nähnyt* már egyszer láttál engemet | *menkäämme kerta sinnekkün* menjünk egyszer oda is | *en kertaakaan ole häntä nähnyt* egyszer sem láttam őt | *useat kerrat kävi luonani* sokszor járt nálam | *neljä kertaa olen häntä etsinyt* négyszer kerestem föl őt || *ei tie virstaa-kaan pitkä* az út egy verszt hosszú sincs | *muuri on viisi sylvä korkea* a fal őt öl magas | *kaivo on kolme kyynärää syvä* a kút 3 sing mély || (vagy pedig partitivussal [partitivus mensurae], különösen comparativusi névszó mellett): *viittä kyynärää pitkä* őt rőf hosszú | *torni on viittä sylvä korkeampi kuin kirkko* a torony őt öllel magasabb mint a templom | *sinä olet paljoa vanhempi kuin minä* te sokkal öregebb vagy mint én | *tämä tie on vähäistä pitempi* ez az út kevéssel hosszabb | *mitä (kuta v. jota) pikemmin tulet, sitä parempi* minél hamarébb jössz, annál jobb | *kahta kauniimpi* kétszerre szebb | *yhtä suuri* egyaránt (egyenlően) nagy

ugyanoly nagy). — Hasonló a partitivus ezekben: *vuotta ennen Kristuksen syntymää* egy évvel Krisztus születése előtt; *vähää jälkeen joulua* kevéssel karácson után.

Jegyzet. A *joka* »minden«-nel jelzett számhatározó nominativusban áll: *ei joka päivä joulua ole* nincs mindennap karácson | *olen häntä varoitannut joka kerta, joka päivä, joka toinen vuosi* intettem őt minden ízben (pl. hogy ott voltam), mindennap, minden második évben.

§. 39. Nominativus és partitivus — a névszó állítmány (az *ole*-»esse« igével) kitételére; a különbség az, hogy a nominativussal az állítmány az alanyon egyszerűen észrevettnek vagy észrevehetőnek értendő; — a partitivussal kitett állítmány tkp. bizonyos egész (bizonyos tulajdonságuk csoportját) fejezi ki s az alany ebből valónak (ehhez tartozónak) értendő: pl. *rauta on kova* a vas kemény | *rauta on kovaa* a vas kemény valami (kemény-féle, k. tárgyakhöz való) || *hevoset ovat neli-jalkaiset* a lovak négylábuak, v. h. o. *nelijalkaisia* || *poika on suurta sukua* a fiú nagy családból való (családhoz tartozó) | *lumi on valkaista* a hó fehér (f. vmi) | *varpuset ovat lintuja* a verebek madarak || *sormus on kulta* a gyűrű arany (a.-ból való), *sakset ovat rautaa* az olló vas (vasból való) || *jumala on maailman luoja* isten a világ teremtője | *pojan isä on kauppias* a fiú atyja kereskedő | *miehet ovat oppineet* a férfiak tudósok.

Jegyzet. Többes-számi főnév, mint állítmány, többnyire partitivusban: *mustalaisetkin ovat ihmisiä* a cigányok is emberek | *nuot ovat uhkeita poikia* ezek nyalka legények.

§. 40. Nominativus és partitivus absolutus — rendesen az alanyhoz tartozó: pl. *poika kävelee, kirja kainalossa* a fiú járkal, hóna alatt könyv (könyvvel a h. a.) | *mies, keppi kädessä, ajoin lampaat orailta* egy ember, kezében bot (bottal a k.), elkergette a birkákat a vetésről | *pöyhistelee, piippu suussa, kolikoita taskussa* büszkélkedik, pipa a szájában, tallérok a zsebében | *kulkevat, useita kymmenkuntia parvessa* járnak, egy-egy csapatban több tízszám.

Jegyzet. Hasonló a múltbeli időpont jelezése, a *sitten* (»hátrafelé«) szóval: *tulin tähän kaupunkiin, viisi vuotta sitten* e városba jöttem, ezelőtt öt évvel (öt éve már); *aikaa* v. *aikoj* *sitten* ezelőtt régen, régóta.

§. 41. A partitivus egyéb használata:

a) Mennyiség- vagy érték-jelentő főnevek mellett, mint utójelző, mely az anyagot mondja, a melyből ennyi meg ennyi van: *tynnyri suoloja* egy tonna só, *leiviskä* egy lispund (20 font) vaj, *naula lihaa* egy font hús; *iso joukko rahaa* nagy rakás pénz, *joukko ihmisiä* egy sereg ember | *lasillinen vettä* egy pohárnyi víz (egy pohár víz). Megjegyzendők *täyte* (n. *täysi*) »teljes« = egész térfogat; *tarpee* (n. *tarve*) »szükséglet, kellet«, *puole* (n. *-li*) »fél« = fél térfogat; pl. *minulla on pivon täysi marjoja* nekem egy marok (marok-tele) bogyóm van | *venhe on täynnänsä (puolellansa) vettä* a csónak tele van (félleg tele) vízzel | *pani astian täyteensä vettä* az edény tele tette (töltötte) vízzel v. *puolellensa vettä* félleg tele vízzel || *vailla (vaille)* »hijával«: *ei ole jaloa mieltä vailla* ő nincs hijával nemes gondolkozásnak. — Csupa névmás és egyéb melléknév mint mennyiség-jelentő szó: *sill'* (*sillä*) *aikaa* a közben (tkp. azzal az időből), *vähällä aikaa* rövid idő alatt; *samalla kertaa, toisella kertaa* ugyanazon ízben, más ízben; *muutamaksi päivää* néhány napra | *olin ison aikaa (kaiken yötä) matkalla* nagy ideig (egész éjjel) voltam az úton | *hänellä on paljo (runsaasti, yltäkyllin) rahaa* neki sok pénze van (van bőven, elégnél több) | *minä sain enemmän kaloja, hän vähemmän* én több halat kaptam, ő kevesebbet.

Jegyzet. Partitivussal járó mennyiség-szókúl állanak az alapszámnevek is (kivéve az »egy«-et), de csak a nominativusban (mint alany v. tárgy, l. fent 83 l); egyébként e számnevek (valamint *yhte*, n. *yksi*) melléknévi jelzők: *kaksi, kolme, viisi, seitsemän, sata* hevesta két, három, öt, hét, száz ló (ellenben: *kahdella hevosella* két lóval). Plurale tantum előtt a számnév is többes-számi: *kolmet häät* három lakodalom, *viidet sakset* öt olló. — Törtszámok: pl. *kaksi kolmannesta markkaa* kétharmad márka (ellenben: *kahdella kolmannesella markalla*).

Jegyzet. Csupa partitivus, melyhez mértékszót (»egy rész, valamennyi«) hozzá kell pótolni: *toista vuotta* valami a második évből (egy éven fölül) | *siellä oli kolmatta sataa miestä* ott volt több mint kétszáz ember.

b) Partitivus comparationis (a partitivus eredeti ablativus-értékével): *mänty on kovua korkeampi* a fenyő magasabb a nyírfánál | *mieli markkoja parempi* az ész jobb a pénznél (márkánál) | *vesi pysyi yhä siltaa ylempänä* a víz mindig magasabban állt mint a híd (a hídnál m.) [Másképen

kuin »mint«-vel: kyllä minä olen kyntänyt paremmallakin auralla kuin tällä szántottam bizony jobb ekével is mint ezzel; en ole nähnyt suurempaa kalaa kuin tämä on nem láttam nagyobb halat mint a milyen ez]. — Megjegyzendő: hän on entistänsä terveempi ő egészségesebb mintsem előbb (tkp. egészségesebb előbbijénél); isä on eilistänsä surullisempi az atya szomorúbb mintsem volt tegnap (tkp. tegnapijánál).

Jegyzet. Comparativus-féle az *ennen* »előbb« adverbium, innen pl. *hän tuli ennen minua ő előbb jött mint én; ennen kesän tultua* mielőtt a nyár eljött (v. eljön).

c) Partitivus főlkialtásokban, indulatszók után: *voi minua onnetonta ihmistä oh én szerencsétlen ember! ai sydäntäni oh a szívem! hyi semmoisia poikia* ejnye milyen (tkp. ilyen) fiúk! *o sitä ihmettä* milyen csoda (csodálatos)!

d) Partitivus, *ilman* mellett, abessivus helyett: l. §. 46. jegyzet.

§. 42. Az instructivus

a) Móddhatározó kitételére szolgál — rendesen jelzős többes-számi névszótól (főnévtől): pl. *minä nä'in omin silmin, mitä nyt kerron* saját szemmel (sajátszemüleg) láttam, a mit most elbeszéllek | *kerjäläinen kulkee avo-jaloin* a koldús mezítláb jár | *et sitä kiveä yksin käsän nosta, etpä kaksin käsinkään* föl nem emeled e követ egy kézzel, de két kézzel sem (tkp. egy-, két-kezüleg) | *vuoroin vieraissa käydään* sorral (fölváltva) szoktak látogatóba jární || *yksin tein* egyazon úton, egyszerre, egyúttal | *kyryssä selin* háttal görbedt helyzetben (g. háttal). — Megjegyzendő, hogy az instructivus sajátlag nem eszköz-határozó, noha a szava esetleg a cselekvés eszközét (de soha sem a külsőt) mondja meg (pl. *omin silmin*; — szorosan eszközhatározó: *omilla silmilläni* »saját szemeim-mel«); v. ö. az adessivust.

b) Móddhatározó, egyes-számi melléknévtől, más melléknév előtt: *sanomattoman kaunis* kimondhatatlanul szép, *kauhean suuri* rettenetesen (szörnyű) nagy; *suuren suuri, pienen pieni* nagyon nagy, kicsinyen kicsiny (azaz: igen k.); *tuhkan ylpeä* ostoba módon büszke (dummstolz). — Egyéb, többes-számi móddhatározókat l. fent 43. l.

c) Participiumok egyes-számi instructivusa, mint állítmányi határozó a »verba dicendi v. sentiendi« tárgyához

(pl. *nä'en hevosa tulevan* ich sehe pferde kommen): lásd alább. — A *-te* és *-ma* képzős cselekvés-nevektől való instructivus-gerundiumok: l. alább.

Jegyzet. Némely esetben az instructivus még meglehetősen érezhető locativus-értéket mutat, pl. *ennen* előbb, ez előtt, *kesken* közbe (félbeszakításról): *kahden kesken kettő között* (négy szem közt); instr.-gerundium: *kaikkien nähden* indem es alle sehen; *aamuin* reggel; *illoin v. ehtoin* estve, *muinoin* régen. Ezeket tekintve, elég valószínű, hogy e casus ragja csak rövidült mása a *-na*, *-nä* essivus (locativus) ragnak.

§. 43. Essivus (az eredeti locativus-értékét föltüntető névutók és igehatározókat l. fent §. 18, a. és 19, b.):

a) Állapothatározó kitételére, a mondat alanyára vagy tárgyára vonatkozólag, a melyek az essivus szavával concrete megnevezett állapotban (helyzetben, korban, tulajdonságban) az állítmány tartama alatt bent levőknek értendők (az essivusi határozó locativus-féle): pl. *pienenä poikana jo tunsin tuon miehen* már mint kis fiú (k. fiú koromban) ismerem ezt az embert | *sairaana ei te'e ihmisen kelvollista työtä* beteg (beteg állapotban) nem tesz az ember jóra való munkát | *nä'in minä hänen ruumiina* láttam őt halottan (mint holt testet) | *tapasin hänet surullisena* találtam őt szomorúan (sz. állapotban) | *minä sinuna en sinne menisi* én, ha neked volnék (an deiner stelle), nem mennék oda. — Ily állapothatározó lehet állítmány is az *ole*. »esse« ige mellett, de az ilyen állítmány nem az alany mi-voltát fejezi ki, hanem csak esetleges minőségben voltát: pl. *hän on opettajana Helsingissä* ő tanító Helsinki-ben (tanítóskodik: *hän on opettaja* ő egyáltalában tanító) | *huoneet ovat kylminä* a szobák hidegek (most, esetleg, mert pl. nem fűtötték; ellenben *h. o. kylmät* csupán csak a hidegség tényét constatálja; *h. o. kylmiä* meg azt, hogy a hidegekhez, nem jól fűlőkhöz tartoznak, habár épe séggel fűtötték is). — Szintilyen essivusi állítmány áll egyéb nem teljes fogalmú igék mellett: *tyttö pysyi naimattomana* a leány megmaradt férjezetlenül (f. állapotban) | *pitiävät sen häpeänä* tartották ségyennek.

Jegyzet. A keleti-finn nyelv gyakran nominativus helyett essivusba teszi a szerkesztett igeragozásbeli participiumot: *hän on jo tullunna* ő már eljött (*on tullut*) | *mist' on rauta syntynynnä* miből született a vas (*on syntynyt*) | *kun jonkun aikaa oli mentynä* a mint egy ideig mentek volt (*oli menty*).

Jegyzet. Megjegyzendő az *ole-* ige mellett a *part. praes. essivusa* (többes- v. egyes számi), személyragokkal, a »tettetés« kifejezésére: *tyttö on ilkevinänsä* (v. *ilkevänänsä*) a leány csak tettet, hogy sír (úgy tesz mintha sírna, sírást tettet); *olen ilkevinäni* stb.

b) **Időhatározó** kitételére, bizonyos határozott időpontot vagy időtartamot jelentő szótól (mely mint ilyen rendszeren jelzős is): *tänä vuonna* ez évben, ez idén, *tulevana vuonna* jövő évben, *tänä päivänä* (v. *tänäpäinä*) e napon, ma, *huomenna* holnap; *maanantaina*, *keskiviikkona* hétfőn, szerdán; *menneenä kesänä* a múlt nyáron; *nuoruutensa aikana* ifjúsága idején | *onnen hetkinä* a szerencse óráiban | *minä kävelin yhtenä päivänä kotoa tänne* egy napon (egy nap alatt) sétáltam hazulról ide | *tämä työ valmistui viitenä vuotena* ez a munka elkészült öt év alatt. — (V. ö. az *adessivussal*, *inessivussal*, *illativussal* kitett időhatározókat).

§. 44. **Translativus** (eredeti *lativus-értékével* névutókon és igehatározókon, fent §. 18, a. és 19, b.):

a) **Czél- és véghatározó** kitételére; — a *translativus* szava megnevezi az állítmányi cselekvés rendeltetését (mire szolgál), vagy pedig concrete kifejezi az állapotot (tulajdonságot), melybe az alany vagy a tárgy az állítmány által jut (mivé lesz, mivé teszik). Ily véghatározó különösen lényeges részét teszi az állítmánynak, »lenni (válni) és tenni« meg »mondani, vélni«-féle nem teljes fogalmú igék mellett. Pl. *join vettä terveydekseni* vizet ittam egészségemre | *tule avukseni* jöjj segítségemre | *antoi rahaa lainaksi* adott pénzt kölcsön (hogy k. legyen) | *käytä opetus hyväksesi* használd a tanítást javadra | *tämä lauta kelpaa pöydäksi* ez a deszka jó (alkalmas, használható) asztalnak | *sovelias sotamieheksi* alkalmas katonának (hogy k. legyen) | *hän toi lapsensa sinulle kasvatettavaksi* ő a gyermekét hozta neked, hogy fölneveljed (tkp. neveltetőnek) || *suuttui silmättömäksi* úgy megharagudott, hogy nem látott (tkp. megh. szemetlenné) | *löi lasin palasiksi* az üveget darabokká ütötte || *tulin sairaaksi* beteggé lettem; *hevonen on käynyt* (v. *mennyt*) *lahiksi* a ló soványná lett; *rupee suutariksi* hozzá fog, hogy csizmadia legyen (beáll cs.-nak, tkp. csizmadiának fog hozzá); *muuttui suola-patsaaksi* sóbálványá változott | *pelto tehtiin niityksi* a szántóföldet kaszálóvá tették; *valittiin kuninkaaksi* királylyá választották |

sanoi minun tyhmäksi engem ostobának mondott; *vanhemmat nimittivät poikansa Matiksi* a szülék a fíjukat Mátyásnak nevezték; *luulin sinun hulluksi* téged bolondnak véltem (de *pítä* »vminek tartani« essivussal, 88 l.) | *näytä se todeksi* bizonyítsd meg (tkp. mutasd igaznak).

Jegyzet. Célhatározó translativus az I. infinitivus is: *syö eläüksesi* egyél, hogy élj (élésedre); *tuo tänne, muiden-kin nähdü* hozd ide, hogy mások is lássák (mások látására).

Jegyzet. Megjegyzendő a part. praet. translativusa a *tule-, saa-, pääse-, ole-* igékkel: *tuli tulmia sanoneeksi* találtál bolondot mondani (tkp. *sanonut-vá* lettél); *tuskin sai sen sanoneeksi* alig kimondotta azt; *viimeinpä pääsin kaikki esteet poistaneeksi* végre sikerült minden akadályt elhárítanom (tkp. *poistanut-vá* jutottam); *olkoon menneeksi* hadd legyen, nem bánom, ördög vigye (tkp. legyen elmentek) | *sana tuli sanotuksi* a szó kimondatott (kimondottá lett).

b) **Időhatározó;** — a translativus szava vagy időtartamot jelent, melynek végéig valamely (a mondatban jelölt) foglalkozás v. tartózkodás tart, illetőleg a melyre az szánva van; — vagy pedig időpontot, mint az állitmányi cselekvés beállhatásának végét (meddig áll be): pl. *hän menee kalaan kuudeksi viikoksi* halászni megyen hat hétre | *muutti ulkomaille vuodeksi v. iäksi* külföldre költözött (t. i. lakni) egy évre v. egész életre | *panen maata vähäksi aikaa* lefekszem (aludni) egy kis időre | *hän jätti kyntönsä tulevaksi viikoksi* a szántását a jövő hétre hagyta (halasztotta) || *tämä kirja jouluksi valmistuu* ez a könyv karácsonig elkészül | *ei tätä taloa kesäksi rakenneta* e házat föl nem építik nyárig.

Jegyzet. Ide valók: *ensiksi* (v. *ensimäiseksi*) először, *toiseksi* másodszor stb., pl. *ensiksi on puhuminen sodan syistä, toiseksi sodan tapauksista kolmanneksi rauhanteosta ja viimeiseksi sodan vaikutuksista* először kell szólnunk a háboru okairól, másodszer a h. eseményeiről, harmadszor a békekötésről s utóljára a h. hatásairól.

c) **Módhatározó,** a nyelvről értendő országnevektől: *keskustelu kävi suomeksi* a tárgyalás finnül (finn nyelven) folyt | *kirjoita kirjeesi saksaksi* ird a leveledet németül | *riitelivät venäjäksi* oroszúl veszekedtek (*Suome, n. -mi, Saksa, Venäjä*). — Megjegyzendő: *hän elää herroiksi* úri módon (urak módjára) él.

d) **Tekintet-határozó,** — körülmény kitételére, melyhez mérve (melynek tekintetbe v. számbavételével, mintegy célpont gyanánt szem előtt tartásával) valamely állítás törté-

nik, pl. *näin varhaiseksi on paljo väkeä torilla* ahhoz képest, hogy ily korán van (für so frühe) sok nép van a piacon | *nin nuoreksi on hänellä kyllin voimaa* tekintve, hogy oly fiatal, van neki elég ereje | *hän on hyvin ymmärtäväinen iäksensä* ő igen értelmes korára nézve (korához képest = für sein alter) || *kivi on raskas kantaakseni* a kő nehéz hordanom (nehéz, a mennyiben nekem kellene hordanom). — V. ö. I. infinitivus: *mies on tietääksemme rikas* az ember, a mennyire tudjuk (tudtunkra), gazdag.

§. 45. A comitativussal együttlétre vonatkozó módhatározó tétetik ki, mindig személyraggal, mely a mondatbeli alany vagy tárgyra (de nem más határozóra) utal: pl. *isä poikineen tuli kuupunkiin* az atya a fiával v. fiaival (fiastúl) jött a városba | *isäntä perheineen joutui maantielle* a gazda családjával együtt (családostúl) jutott koldusbotra (tkp. országu-útra) | *talo myytiin kirjoineensa karjoinensa* a ház eladatott mindenestül (*karjoinensa* tkp. nyájastúl, *kirjoinensa* csak nyomatékosító ikerszó) | *hän myi talonsa kalvineen päivineen* eladta a házát mindenestül (*kalu* eszköz, holmi — *päivineen* már nem is fordítható szószerint, csak nyomatékosít) | *jo sinuun kyllästyn valituksinesi* már rád únom panaszaiddal | *laiva hukkui kaikkine tavaroineen* a hajó elveszett minden áruival együtt | *kirkko korkeine tornineen* a templom magas tornyával.

Jegyzet. A comitativus szava a kísérő mellék-személyt v. dolgot nevezi meg (*isä poikinensa* — ellenben: *poika isänsä kanssa* a fiú az atyával együtt). — A népryelv mindig a többes-számi alakot használja, az egy kísérőről is; csak az irodalomban kezd az egyes-számi is fölkapni (*poikanensa*). — A com jelzője szintén comitativus-ragú (*kaikkine tavaroineen*); de eléfordúl, bár nem helyesen, csupa -n ragos (instructivus) jelző is (*kaikin t.*); lásd: Ahlqvist, S. k rakennus 112 l.

§. 46. A *bessivus* — valaminek hiányát kifejező módhatározó kitételére (ellentéte a comitativusnak): pl. *saat sen minutta-kin aikaan* azt nálam nélkül is véghez viszed | *te'en sen palkatta* megteszem díj nélkül | *isättänsä ei poika püäse hähin* atyja nélkül a fiú nem jut a lakodalomba || nyomatékosító *ilman-val*: *silloin itkin ilman syyttä, ilman vaivatta* *välitin* akkor sirtam ok nélkül, baj nélkül panaszolkodtam || (*abessivus-gerundium*): *sen minä tiedän sinun sanomattasi-kin* azt

tudom, ha nem mondod is (a nélkül is hogy mondanád) | *ole valehtelematta* ne hazudj (légy hazudás nélkül).

Jegyzet. Abessivus helyett partitivus használható, *ilman* mellett, ha valamely birtok (holmi) hiányáról van szó (*mies on ilman vaat-teita* az ember ruhák nélkül van; *ilman rahoja* pénz nélkül); szokottabb a partitivus akkor is, ha a hiány-szó jelzős: *ilman suuria maksuja ei tülü saada toimeen* nagy költségek (fizetések) nélkül nem vihetik ezt véghez.

§. 47. A prölativusnak nincs egyéb értéke, a tiszta lativ-féle helyirányin kívül, melylyel amúgy is főleg csak egyes névutók képzésére szolgál (*alatse, ylitse, editse, taatse, ohitse* stb., §. 18.). Pl. *minä tulin meritse, mutta isäni tuli maitse* én tengeren jöttem, de az atyám száraz úton (tkp. földön) | *juoppo kulkee seinitse* a részeges ember halad a fal mellett el.

Jegyzet. E casusnak voltaképen csak a többes-számi alakja fordul elé, < i-vel (tájnyelvi adatok szerint az i néha csak kizorúlnak tekint-hető, pl. *sivutse* e h. *sivuitse*, *alatse* e h. **alaitse*; v. ö. Déli Pohjanmaa-ban *alaatte', sivutte'*: Suomi IX, 293). De úgy látszik, hogy ezen < i nem a többségitő, hanem a raghoz tartozik (< *itse*).

§. 48. Inessivus, elativus, illativus — három-féle, belső (vminek belsejére vonatkozó) helyviszonyi casus — locativ-, ablativ-, lativ-féle helyhatározók kitételére (a »miben, miből, mibe« kérdésekre); használatuk nagyrészt correlativ (párhuzamos), a háromféle helyviszony szerint, a mi mellett csak meg kell határoznunk, hogy mit néz a finn nyelv észjárása »belső tér«-nek vagy mire alkalmazza ennek kép-zetét

a) Példák. *Poika istuu tuvassa* a fiú a szobában ül; *hän asuu kaupungissa* a városban lakik; *suru piilee sydämessä* a bú a szívben rejtőzik | *hädässä ystävä tutaan* szorultságban ismerjük meg a barátot; *hän on pidoissa* vendégségben van || *tulin myllystä kotia* haza jöttem a malomból; *muutti pois kaupungista* elköltözött a városból; *mies palasi sodasta* az ember visszatért a háborúból; *isäntä tuli häistä, püä koh-melossa* a gazda jött mámorosan a lakodalomból || *menen kirk-koon* a templomba megyek; *tulin juuri kaupunkiin* épen most jöttem a városba; *älä johdata meitä kiusaukseen* ne vigy minket kísértetbe.

Ei lapsessa ole laulajaa a gyermekben nincs énekes (es steckt kein sänger in ihm = nem énekesnek való); *onpa hä-*

nessü aika mies van ő benne egész férfiú (ő egészen férfias); *on sinussa veitikkaa* kópé van benned (kópéság = kópé vagy te) | *tüssü seinässü on liika vahvuus* ezen fal fölösen erős (e falban f. erősség van) || *myrsky särki koko perän laivasta* a vihar kitörte a hajónak az egész farát (tatját) (hajóból a fart) | *valehtelijan sanasta on kaikki arvo hävinnyt* a hazug szavának minden becse elveszett | *työnteko ajaa puhat taipumukset ulos ihmisestä* a munka kihajtja a rossz hajlamokat az emberből | *minusta tulee pappi* belőlem pap lesz | *suuri osa isä-vainajan tavarasta annettiin velkamiehille* egy nagy rész boldogult atyám jószágából a hitelezőknek adatott || *te'en orea tupaan* csinállok ajtót a szobába (a szobának ajtót) | *poika tulee isäänsä* a fiú az apjára üt (az apjába jön).

Hän on eksyksissä tévelygő állapotban van (el van tévedve, eltévedt); *tainnoksissa* elájúlva; *väyksissä* elfáradva | *hän on iloissaan* örömeiben van (örül), *murheissaan* bújában (búsúl) | *sotamiehet ovat näkyvissä* a katonák látszóban vannak (me glátszanak, láthatók), *näkymättömissä* meg nem látszó állapotban (nem láthatók); *pääsemättömissä* oly helyzetben, a melyből ki nem juthatnak (szabadúlhatatlanságban, oda veszve), *tietämättömissä* oly helyen, melyet senki sem tud || *hän heräsi tainnoksistaan* fölébredt az ájúltságból; *karhu katosi näkyvistä* a medve eltűnt szemünkből (tkp. látszóból) || *lapsi meni yksyksiin* a gyermek tévelygőbe ment (eltévedt); *äiti meni tainnoksisiin* az anya elájúlt, *vihollinen joutui näkyviin* az ellenség jutott szem elé (tkp. látszóba, láthatóvá lett).

Hän on poltteessa, rupulissa, vilutaudissa forrólázban, himlőben, hideglelésben van, *humalassa* v. *humaloissaan* részegen (tkp. komlóban) || *äiti parani poltteesta* az anya kigyógyult a lázból; *mies selkeni humalastaan* az ember kitisztult részeg állapotából (kijózanodott) || *tulee humalaan* v. *humaloihinsa* megrészegszik.

Minä olin matkalla sateessa ja tuulessa az úton esőben és szélben voltam (az esőnek, szélnek kitéve); *makaa aurin gon paisteessa* verőfényben hever (sütkérezik); *kuun valossa* *on hauska kuljeskella* holdvilágban kedves sétálni; *pyryssä en osannut kotia* a hózivatarban nem találtam haza || *reki vietiin sateesta vajaan* a szánt az esőből a fészerbe vitték; *riensin tuiskusta tupaan* siettem a zivatarból a házba || *hevonen jui*

sateesen seisomaan a lónak ott kellett állani az esőben (tkp. esőbe maradt állni); *tohditko lähteä tuuleen* mersz-e elmenni a szélben (tkp. bele a szélbe).

Rukiissa on nokipütü a rozsbán (r. között) üszög van; *hän on palvellut ikänsä talonpojissa* mindig a parasztknál (p. közt) szolgált; *lapsi ei koskaan ole ollut ihmisissä* a gyermek még soha sem volt emberek közt; *talonpojissa on monta sivistynyttä miestä* a parasztok közt sok mivel ember van || *kuka teistä tulee minulle apuun* ki jön ti közületek segítségemre | *vanhempi veljistä on täällä* az öregebbik a testvérek közül itt van || *nisuun tulee ohdaketta* a buzába (b. közé) bogács jön; *tyttö menee herrasväkeen palvelukseen* a leány urasághoz (úri nép közé) megyen szolgálatba; *jakoi kirjoja perheensä* könyveket osztott el a háznépe közé. — Megjegyzendők: *miehissä* »nagy sereggel, tömegesen« (mindegyik résztvevő »emberekben« van): *menimme miehissä karhun kimp-puihin* nagy sereggel mentünk neki a medvének; — *vieräissa* idegenek, vendégek közt = látogatóban; — *poika on paimennessa* a fiú pásztorkodik (tkp. pásztorban van); *tuli paimenesta*; — *mennä keisariin* a császárhoz fölmenni (hozzá folyamodni).

Olla kalassa, marjassa, lehdessä, elossa, heinässä, karjassa szó szerint: lenni halban, eperben, levélben, életben (gabonában), szénában, nyájban = halászni, eprészni, levelet szedni, aratni, szénát gyűjteni, nyáját őrizni (azaz a foglalkozást concrete megnevezi a tárgyának szava) || *tulivat marjasta*, stb. || *menivät marjaan* stb.

b) Belső tért alkotónak veszi a finn nyelv a valamire nagy mennyiségben ráragadt, ráömlött, kent, általában valamit terjedten befedő tárgyat: pl. *takki on voissa, tervassa, noessa* a kabát vajjal, kátránnyal, korommal be van szennyezve; *pää on veressä, otsa hiessä* a fej vérben van (véres), a homlok izzadva; *taivas on pilvessä* az ég felhőben van (beborulva, felhős); *liha on madoissa* a hús tele van féreggel || *pese takki savesta puhtaaksi* mosd ki a kabátot a sárból (a sáros kabátot) tisztára; *puhdistat matot tomusta* tisztítsd ki a gyékényeket a portól (tkp. porból) || *saappaat tulivat saveen* a csizmák sárossá lettek (sárba [agyagba] jöttek; *taivas on tullut (mennyt) pilveen* az ég felhőssé lett (befelhősödött).

c) Valamiben bent-levőnek veszi a finn nyelv a vmihez erősen kötött (hozzá szegzett, megragadt) tárgyat is: *kirves on seinässä* a fejsze a falon van (bele vágva vagy akasztva); *lakki on päässä* kalap van a fejben, *huivi karlassa* kendő a nyakon (erősen kötve), *saappaat jalassa* csizma a lábon; *poika on hevosen selässä* a fiú lóháton (a ló hátán) van; *liivissäni ei ole nappia* mellényemen nincs gomb; *minulla on sormukset sormissa* nekem gyűrűk vannak az ujjaimon; *kala on onnessa* a hal megakadt a horgon (horogban van) || *otti kirveen seinästä* levette a fejszét a falról (tkp. ki a falból); *ota lakki päästäsi, kun tulet tupaan* vedd le a kalapot fejedről, mikor a szobába jössz; *veti saappaan jalastansa* lehúzta a csizmát a lábáról || *pani kirveen seinään* a fejszét a falra tette (bele vágva); *poika hyppäsi hevosen selkään* a fiú fölugrott a lóra (ló hátára); *pane lakki päähäsi*; *pane sormus sormeesi* tedd a gyűrűt az ujjadra; *mihin tämän ripustan* mire akaszszam ezt? *naulaan* a szegre | *opetus ei pysty häneen* a tanítás nem fog rajta; *rupesi työhön* hozzá fogott a munkához (bele a munkába); *hän tarttui minuun* belém kapott (engem megragadott).

§. 49. Inessivus (külön):

a) Időhatározó kitételére; — ha bizonyos időszakról van szó, a mely alatt (*kuluessa*) vagy a melyen belül valami történik, pl. *hän kutoo verkon viikossa* ő egy hálót köt egy hét alatt | *ei taloa kahdessa kuukaudessa rakenneta* két hónap alatt nem építenek egy házat | *hän oli jo nuoruudessaan ahkera* már ifjúkorában szorgalmas volt | *kerran päivässä* egyszer egy nap alatt || *Tammikuussa, Helmikuussa* januáriusban, februáriusban stb.

b) Inessivus-gerundiumok: *lasten nukuessa* voimme lukea míg (a közben hogy) a gyermekek alusznak, olvashatunk; *sen kuulin tullessani* hallottam ezt a közben hogy jöttem | *pappi on saarnaamassa* a papi most prédikál; *olin kävelemässä* sétálgattam (sétálásban voltam). — Lásd alább.

§. 50. Az elativusnak egyéb, az inessivussal és illativussal nem párhuzamos használatában nagyrészt már háttérbe lép a belső térre vonatkozás, s jobbadán csak eredethatározó funkciója érezhető.

a) *Tyhjüstä loi jumala taivaan ja maan* semmiből terem-
tette isten az eget és a földet, *pöytä on puusta tehty* az asztal
fából van készítve.

b) *Hän suuttui yhdestä sanasta* megharagudott egy szó
miatt; *mies viettiin varkaudesta linnaan* az ember lopásért
(lopás okáért) vitetett a várba; *vapisee vilusta* reszket a hideg-
től; *lapsista on aina vaiva* a gyermekektől (gy. miatt) mindig
baj van; *kuoli kirveen haavasta* meghalt egy fejsze-sebttől;
iloitsen onnestasi örvendezek a szerencsédén (sz. miatt).

c) *Rukiista sain viisitoista markkaa* a rozserő 15 márkát
kaptam; *lehmistä pyydettiin sata markkaa* a tehenekért 100
márkát kértek; *maksoin pojalle markan hänen vaivastansa*
fizettem a fiúnak egy márkát az ő fáradságáért; *kiitoksia*
ruuasta köszönet az ételért.

d) *Antoi minulle kiven leivästä* adott nekem egy követ
kenyér helyett (k. gyanánt = *leivän asemesta, sijasta*) | *väki-*
valta kävi oikeudesta az erőszak igazságnak vétetett (galt für
recht); *hän käy herrasta maalla* elkél úrnak faluhelyen; *mitä*
saan palkastani v. *palkoistani* mit kapok díjamúl; *sille tyttä-*
reni antaisin palkoista annak a leányomat adnám jutalmúl.

e) *Sokeata talutetaan kädestä* a vakot a kezénél fogva
(kézen) vezetik; *pidä häntä kiinni korvasta* tartsd őt a füle-
nél fogva; *vanki oli jaloistaan seinässä kiinni* a fogoly lábai-
nál fogva volt a falhoz kötve || *höyhenistään lintu, tavoistaan*
mies tutaan tollairól (tollainál fogva) megismerik a madarat,
szokásairól az embert.

f) *Poika on jaloistaan kipeä* a fiú beteg a lábán; *takki*
on kauluksesta kulunut a kabát a gallérján elkopott; *tynnyri*
on pohjasta rikki a hordó a fenekén szét van repedve (v.
ütve); *täysi suusta kyyhän aitta, vaan on tyhjänä takoa* tele
van szádán a szegénynek éleskamarája, de hátulról üres.

g) *Juoksi ovesta ulos* kifutott az ajtón (az ajtó még a
határos belső térhez, a szobához van számítva); *lintu lensi*
akkunasta huoneesen a madár beröpült az ablakon át a szobába;
avaimen lävestä kulcslyukon át, *sillasta* hídon át; *täst' on*
kulta kulkenunna át ezen járt a galambom.

h) *Minusta* (v. *minun mielestäni*) *tuo paikka on hyvin*
kaunis szerintem (az én véleményemnél fogva) ez a hely igen

szép; *Mikosta oli se työ helppoa* Miskának az a munka könnyű volt (könnyűnek nézte, vette).

i) *Hän puhuu viimeisestä sodasta* az utolsó háborúról beszél; *ei hän sinusta mitään virkkanut* nem szólt te rólad semmit; *minä en ajattele (usko, luule) hänenä hyvää* nem gondolok (hiszek, vélek) róla jót; *hän laskee leikkiä kaikista tréfát* űz mindnyájukon | *pidä huolta lapsista* viselj gondot a gyermekekre; *ota vaari ajasta* ügyelj az időre | *ilo pojasta ei ollut suuri* a fiún való öröm nem volt nagy | *vielä on toivoa hänen parantumisesta in* még van remény a gyógyulásához.

k) *Tuomari eroitettu in virastansa* a bíró eltávolítottatott hivatalából (-tól); *en luovu sanastani* nem állok el a szavam-tól; *en sinusta luovu* nem pártolok el tőled; *älä estä minua työstä* ne akadályozz engem a munkában (tkp. -tól, an der arbeit); *nyt minä lakkaan (herkeän) työstä* most föl hagyok a munkával (mintegy: elállok tőle); *peloitit minua koko miehestä* elriasztottál engem egészen az embertől; *pelasti kaupungin vihollisista* szabadította a várost az ellenségektől (e. kezéből; ellenben *vihollisilta*, ha a tárgy még nincs kezükben) || *tuomari varoitti toidistajia valapatosta* a bíró óvta (óva intette) a tanukat hamis eskütől; *varjeli veljensä vahingosta* megóvta (megőrizte) a testvérét kártól | *kätkee tavaransa vihollisten saaliin-himosta* elrejtí a jószágát (s így menti) az ellenségek zsákmány-ágyától (v. elől).

l) *Időhatározó: Heluntaista on kulunut kolme viikkoa* pünkösttől (pünköst óta) három hét múlt el; *joulusta pääsiäiseen* karácsontól húsvétig; *hamasta lapsuutensa ajasta kuolemaansa saakka* egész a gyermeksége korától haláláig; *hamasta ikivanhoista ajoista (saakka)* a legrégeb időktől fogva; *kuu kiurusta kesään* egy hó a pacsirtától (első énekétől) nyárig.

m) *Időhatározó (kezdőpont, a cselekvés folytatása nélkül): alkuviiikosta* (v. *viikon alusta*) oltiin elossa a hét kezdetén aratással foglalkoztak; *ehtoo-yöstä lapsi oli levoton* éjjel felé (est-éjjel) a gyermek nyugtalan volt || v. ö. *kuukauden päästä* egy hónap múlva.

n) *Mies on rikas hyvistä avuista, mutta köyhä rahoista* az ember gazdag erényekben, de szegény pénzben (arm an geld); *metsä on tyhjä linnuista* az üres madaraktól (v. ö. kifogyott vmiből); *maa on köyhtynyt väestä* az ország elszegé-

nyedett népben; *aitta täytyi viljasta* az éléskamara megtelt gabonával; *puute kaloista* fogyasztás halakban (mangel an fischen).

o) *Elativus-gerundium*: *herkesi itkemästä* megszünt sírni (a sírástól elállott) | *isä kieltää poikaansa lähtemästä* az atya tiltja fiának, hogy ne menjen el (eltiltja a menéstől). — L. alább.

§. 51. Az *illativus* külön használatáról ugyanaz áll, a mi az *elativus*éról, hogy belső térre vonatkozása gyakran egészen háttérbe lép.

a) *Minä kehoitin poikia ahkeruuteen* intettem (buzdítottam) a fiúkat szorgalomra; *viettelee juopumukseen* elcsábít részegességre; *älä yllytä lapsiasi vihaan* ne ingereld gyermekeidet haragra || *tottuu ihmisen muukalaisiin* hozzá szokik az ember idegenekhez is (v. ö. beleszokni); *totutan sinun säästäväsyyteen* rászoktatlak takarékosagra; *opin juustontekoon* tanulom a sajtélesztést (azaz: beletanulok, bele okom; ellenben pl. *opin läksyni* tanulom a leczkémét) | *mieltyi tähän paikkakuntaan* kedvet kapott ehhez a vidékhez (beleszeretett, megkedvelte); *rakastui hänen orpanaansa* beleszeretett az unokaöcscsébe | *myönnymme, suostumme siihen* bele egyezünk abba; *kiütettävä se, joha onneensa tyytyy* dicsérni való, a ki a szerencséjével megelégszik (bele nyugszik); *joko siihen ruokaan kyllästyit* már bele úntál-e abba az ételbe (v. rá úntál) | *minä suutun poikaan* haragszom v. boszankodom a fiúra.

b) *Kulutti palkkansa vaatteisiin* elköltötte a bérét ruhákra; *käytti palkollisensa monenmoisiin toimiin* használta a szolgálait sokféle munkákra; *valmis sotaan* kész a háborúra; *hän kelpaa siihen virkaan* ő alkalmas arra a hivatalra; *ei ukosta enää ole siihen toimeen* az öreg már nem való (tkp. az öregből nincs többé) arra a munkára; *kelvoton sota-palvelukseen* alkalmatlan a hadi szolgálatra; *tähän sovelias v. sopiva* erre alkalmas | *hän kykenee vaikka mihin* ő tehetős (tehetsége van) akár mire; *mies pystyy puuhun* az ember hozzáért a famunkához (tkp. belehat a fába); *en pysty semmoiseen työhön* nem értek ilyen munkához || *sinä olet verrattava tuhlaaja-poikaan* hasonlítható vagy a pazarló fiúhoz; *ovat toisiinsa verrattavat* egymáshoz hasonlíthatók v. hasonlítandók.

c) *Poika kuoli veteen* a fiú vízbe halt; *kuoli nälkkään* éhen halt (éhségbe), *tautiin* betegségbe; *nääntyi nälkkään* erőtlennül összerogyott éhség miatt; *uuvun rasiituksiin* összerogyom a nyomasztó terhek alatt | *surmasi hänen nälkkään* megölte őt éhséggel (tkp. éhségbe ölte) | *heräsin lapsen itkuun* fölébredtem a gyermek sírása alatt (és miatta — de a sírás még tovább is tarthatott; a tiszta ok így volna kitéve: *lapsen itkusta*) | *ei puukaan ensimmäiseen lyömiseen kaadu* a fa sem dől le az első ütésre.

d) *Hän myi talonsa tuhanteen ruplaan* eladta a házát ezer rubelért (rubelen); *annoin siihen hintaan* adtam azon az áron | *ruis-tynnyrin hinta kohosi viiteen kymmeneen marka* egy tonna rozsnak az ára fölszállott 50 márkára || *maksoin kymmeneen ruplaan* fizettem 10 rubelig; *sain minä sen kymmeneen kopeikkaan* kaptam azt körülbelül 10 kopékáért.

e) **Időhatározó** (időbeli végpont): *Joulusta pääsiäiseen* karácsontól húsvétig (lásd az elativust, 97. l.); *sota kesti vuoteen* 1855 a háború tartott az 1855 évig; *vieras viipyy meillä viikon loppuun asti* a vendég marad nálunk a hét végeig; *minä odotin sinulta vastausta syyskuuhun asti, jopa hamaan uuteen vuoteen saakka* vártam tőled feleletet szeptemberig, sőt egész újévig.

f) **Időhatározó** (időszak, melynek végeig valamely nem történést terjed): *en ole isääni nähnyt kahteen vuoteen* nem láttam az atyámat egész két év óta, *mies-muistiin ei ole niin paljo lunta satanut* ember emlékezete óta nem esett annyi hó; *hyvään aikaan ei tuvasta vastattu mitään* jó darab ideig (soká) semmit sem feleltek a szobából; *emme lähde merelle kolmeen viikkoon* nem megyünk tengerre egész három hétig || (időszak, melyben vmi elterjed v. a melybe bele esik): *tähän aikaan pahuus on suuri* ez időben (ez idő szerint) a rosszság nagy; *entisiin aikoihin pidettiin täällä iloista menoa* az előbbi időkben (régenten) tartottak itt vig eljárást (mulatáságot); *joulun aikaan palaan minä kotiin* karácson tájt haza térek; *hän kuoli tänäpäni aamupuoleen* ő meghalt ma reggel felé (v. délelött).

g) **Időhatározó** (időtartam, a melybe bizonyos mértékű tevést beletelik): *kankuri kutoo kynnärän päiväänsä* a takács egy rőföt szó napjában (naponként); *saamme palkaksi kolme*

sataa ruplaa vuoteemme bérül 300 rubelt kapunk évenként; *kolmasti päiväänsä* háromszor napjában (naponként); *hevonen juoksi peninkulman tuntiinsa* a ló egy mérföldet futott egy óra alatt.

§. 52. A *deſſivus*, *ablativus*, *allativus* — háromféle külső (vminek külsejére, fölszinére, mellékére vonatkozó) helyviszonyi casus — *locativ-*, *ablativ-*, *lativ-féle helyhatározók* kitételére (a »min v. minél, miről v. mitől, mire v. mihez, minek« kérdésekre); használatuk párhuzamos a következő esetekben:

a) *Lintu istuu oksalla* a madár ül az ágon; *poika soutelee järvellä* a fiú evezget (csónakáz) a tavon; *tyttö on kaivolla* a leány a kútnál van; *ei maantiellä heiniä kasva* országúton nem terem széna; *minä seisoin korkealla vuorella* egy magas hegyen álltam; *sairas makaa kyljellänsä, selällänsä* a beteg fekszik az oldalán, a hátán; *kirves seisoo seinällä* a fejsze áll a fal mellett (hozzá támasztva); *huivi on miehen kaulalla* kendő van az embernek a nyakán (nincs erősen kötve) || *kirja putosi pöydältä* a könyv leesett az asztalról; *palasi mereltä* visszajött a tengerről; *tyttö meni kaivolta kotia* a leány haza ment a kútról; *ota kirves seinältä* vedd el a fejszét a faltól (f. mellől); *huivi putosi kaulalta* a kendő leesett a nyakról (csak rá volt vetve) || *lintu lentää katolle* a madár rárepül a házfedélre; *pane kirja pöydälle* tedd a könyvet az asztalra; *läksivät pellolle* elmentek a szántóföldre; *nousi vuorelle* föl szállt (fölment) a hegyre; *lapsi kaatui selällensä* a gyermek elesett a hátára.

Tyttö palvelee Kopposella a leány szolgál Kopponennál; *kävin eilen herra Ykkösellä* tegnap voltam (tkp. jártam) Ükkönen úrnál (látogatva a családját); *vieraat ovat meillä* az idegenek nálunk vannak || *poika muuttaa Kopposelta* a fiú elköltözik Kopponentól (a kinél lakik); *vieraat lähtevät nyt meiltä* a vendégek elmennek most tőlünk || *mennäänkö tänä iltana Kopposelle* megyünk-e ma este K.-hoz (látogatóba); *meille tulee vieraita huomenna* hozzánk holnap vendégek jönnek.

Lapsset ovat ongella, nuotalla a gyermekek a horog, a háló mellett vannak (azaz: horgásznak, hálót eresztenek); *poika on luistilla* a fiú korecsolyázik; *olla on riihellä* a szérűn

vannak (azaz csépelnek) || *minä tulen ongelta, luistilta* jövök a horogtól, a korcsolyától (azaz : horgászásból, korcsolyázásból) || *poika menee ongelle, luistille* a fiú megyen horgászni, korcsolyázni.

Isäntä on ruualla a gazda étel mellett van (étkezik); *perhe on suuruksella* v. *eineellä* a család reggelinél van (reggeliz); *lapset ovat sokkosilla* a gyermekek szembekötödsdit játszanak; *ovat keilasilla* kugliznak || *perhe nousee illalliselta* a család felkél a vacsorától; *herkesimme keilasilta* megszüntünk kuglizni (elálltunk a kuglizástól) || *nyt on aika mennä päivälliselle* most az ideje hogy ebédre (ebédelni) menjünk.

b) A birtokoson rajta vagy nála levőnek fejezi ki a finn nyelv a külső birtokot (mely szemmel látható, nem a belső vagy elvont-féle birtokot, v. ö. a genitivust, §. 37.): *Matilla on mylly* Mátyásnak van malma; *minulla on kello* nekem van órám; *hänellä ei ole kynää* neki nincs írótolla; *pojalla on kaunis kirja* a fiúnak egy szép könyve van; *isännällä on palkollisia* a gazdának béresei vannak; *on hiirellä useampiakin reikiä* az egernek több lyuka is van | *pojalla on mustat silmät* (nem *ovat*) a fiúnak fekete szeme van; *ukolla on rypistyneet kädet* az öregnek ránczos keze van (kezzei vannak); *miehellä on harmaat hiukset* az embernek ősz haja van (egész haja; *harmaita hiuksia* némely ősz hajszála) || *minulta katosi lakki* nekem elveszett a kalapom; *isännältä hukki hevonen, kuoli vaimo* a gazdának odaveszett egy lova, meghalt a felesége; *leikkasi yhden jalan hevოსelta poikki* elvágta a lónak az egyik lábát; *koira söi emännältä lihan* a kutya megette az asszonynak a húsát; *minulta jäi piippu pellolle* nekem a pipám ott maradt a szántóföldön || *heille, isänsä kuoltua, ei jäänyt perintöä muuta, kuin . .* nekik, az atyjuk halála után, nem maradt más örökségük, mint . . ; *mies kun kiven pudotti, siitä tuli kolmas lepäys-paikka kokolle* a mint az ember a követ leejtette, lett belőle a sasnak a harmadik nyugvó-helye; *torasivat, kummalle se aarre tulee* azon veszekedtek, hogy melyiknek jut az a kincs (melyiknek birtokába); *Matille tulee vieraita* Mátyásnak vendégei jönnek (lesznek, er bekommt gäste); *siitä on hyötyä pellolle ja vahinkoa metsälle* abból van haszna a szántóföldnek és kára az erdőnek.

Jegyzet. Néha, kivált a keleti-finnben, a §. 37, b. szerint kívánt genitivus helyett adessivus áll: *pojalla on hyvä sydän, mutta heikko tahto* a fiúnak jó szíve van, de gyenge akarátja; *minulla on oikeus vaatia* . . jogom van követelni; *minulla on syy olla vihainen* okom van haragudni | (keleti-finn) *minulla on nälkä, jano, vilu* stb.: éhezem, szomjazom, fádom.

c) Állapot-határozó, melynek szava jobbadán fokozati ellentéttel való vagy képzelhető helyzetet jelent: pl. *pallo on korkealla ilmassa* a golyó magason (magas fokon) van a levegőben (ellentét: *matalalla*); *ruis on oraalla* v. *orailla* a rozs füventében van; *lehti on hiiren korvalla* a levél egérfülnyire nőtt; *huone on salvoksella* a ház épülőfélben van (tkp. fölgerendázva); *teos on alkeella, tekeellä* (v. *alkeilla, tekeillä*) a munka kezdőfélben (kezdetén), csinálófélben van; *lapsi on hereellä (hereillä)* a gyermek ébren van; *isä on hyvällä* v. *pahalla mielellä* az atya jó v. rossz kedvben (bei . . laune); *olen voitolla, tappiolla* győztes vagyok, vesztes vagyok (tkp. győzedelmen vagyok); *hevonen on vallallansa (valloillansa)* a ló szabadon van (szabadjára eresztve); *pää on kallellansa* a fej félre hanyatlott; *siellä oltiin seisoalla, istualla koko päivän* ottan egész nap voltak állva, ülve (álló, ülő helyzetben) | *sairas oli juuri huonoimmallansa, kun lääkkeit tulivat* a beteg épen legrosszabbul (tkp. legrosszabban) volt, mikor az orvosságok érkeztek; *silloin lintu laihimmallaan, kulloin pojat pienimmällään* akkor legsoványabb (l. állapotban) a madár, mikor fiai legkisebbek || *kivi putosi korkealta maahan* a kő leesett magasról a földre; *söin kalan raa'altansa* megettem a halat amúgy nyersen (roh wie er war); *haava on helpompi parantaa verekseltänsä* a seb könnyebben gyógyítható, ha még fris (tkp. frisséről); *koira nieli oravan elävältä* a kutya elnyelte a mókust amúgy elevenen; *istualtaan rikas haastaa* ülve beszél a gazdag ember (tkp. últéről); *teen työttä seisoalta* állva dolgozom; *hän korjasi heinät siltänsä* betakarította a szénát úgy a mint volt || *nousta korkealle, korkeammalle* magasra, magasabbra emelkedni; *ilo tuli korkeimmallensa (-millensa)* az öröm a legmagasabbá vált; *ruis jo nousee oraalle* a rozs már füvesedik (füvesre emelkedik); *kangas saatiin alkeelle (alkeille)* a vászon szövéséhez hozzá fogtak (tkp. a vásznat kezdőre hozták); *hän tuli hyvällensä (hyville mielin)* jó kedvbe jött (jó kedve lett); *isänmaan ystävät pääsivät voitolle* a haza

barátai győzelemre jutottak; *valkea pääsi vallallensa* a tűz egész erővel kiütött (tkp. hatalmára jutott).

Lehmä on härillä v. *härillänsä* a tehén üzekedik; *tamma on suohollansa* a kancza sárlik; *sika on höngyllänsä* a disznó görög; *on kiimallansa* v. *kiimoillansa* koslat (pl. kutya); *on kudullansa* ívik (a hal).

§. 53. Adessivus (külön).

a) Időhatározó, melynek szava bizonyos minőségű (pl. természeti jelenségek szerint különböző) időszakot jelent: *kuivalla säällä* száraz időben (bei trockenem wetter), *sateella* esőkor, esős időben (ha az ember nincs is az esőnek kitéve: v. ö. *sateessa*), *tuulella* szeles időben, *päivän-paisteella* nap sütéskor; *joka tyvenellä makaa, se tuulella soutaa* a ki csendes időben hever, az szelesben evez | *päivällä, yöllä* nappal, éjjel; *aamulla, illalla* reggel, estve; *hämärällä* szürkületkor; *milloin laiska työn tekee: talvella ei tarkene, kesällä ei kerkiä, syksyllä on suuret tuulet, keväällä vettä paljon* mikor dolgozik a lusta: télen nem veheti magát rá (a hidegtől), nyáron nem érkezik, ősszel vannak a nagy szelek, tavaszkor sok víz van || *ajallansa* a maga idején, kellő időben, idejekor; *sillä ajalla* v. *sill'aikaa* az alatt, a közben, *sillä välin* u. a., *tällä aikaa* ezen időben; *samalla* (v. *samassa*) ugyanakkor, egyszeriben; pl. *talo paloi sill'aikaa, kun väki makasi* a ház égett az alatt hogy a nép aludt.

b) Időhatározó — essivus helyett (89. l.), jelzős idő-szóval, pl. *tällä aikakaudella* (*vuosisadalla, sataluvulla*) *on paljo sotia käyty* ezen korszakban (században) sok háborút viseltek; *sillä vuorokaudella* azon éj-nap (fordulószak) alatt; *menneellä viikolla kävin kaupungissa* a múlt héten a városban voltam; *tällä hetkellä* e perczen, ezen órában (*olisin valmis kuolemaan* kész volnék meghalni). — *Lapsi on kolmannella vuodella* (vagy csak: *kolmannella*) a gyermek a harmadik évben van.

c) Módhatározó, — s különösen eszköz-határozó kitételére: *Lapsi täyttäü vanhempainsa tehdon ilolla* a gyermek örömmel teljesíti szüleinek akaratját; *kuuntelevat opetusta suurimmalla tarkkuudella* hallgatják a tanítást a legnagyobb figyelemmel (pontossággal); *sillä ehdolla saat rahaa, että . .*

azzal a föltéttel (f. alatt) kapsz pénzt, hogy . . ; *vihollinen samosi suurella sotajoukolla maahan* az ellenség nagy sereggel beszállt az országba; *ihmeellisella tavalla* csodálatos módon, *aika lailla* derekasan | *tulen mielelläni* jövők szivesen (kedvvel; *mielelläsi, mielellänsä* te, ő szivesen); *te'itte sen tahdollanne* tettétek ezt szántszándékkal || *koskee sormillansa* megérinti ujjaival, *löi kirveellä kuoliaksi* agyonütötte fejszével; *voitti asiansa lahjoilla* ügyét ajándékokkal nyere meg (a. által); *näki omilla silmillänsä* saját szemével látta; *rikas pääsee rahallaan, köyhä selkänahallaan* a gazdag szabadul pénzével, a szegény háta bőrével | *te'etän, korjautan saappaani suutarilla* csináltatom, megigazítottam csizmámat a csizmadiával; *isäntü rakennutti navettaa suurella väellä* a gazda építettett istállót nagyszámú néppel.

d) Vételár: *ostin hevosen sadalla markalla* vettem lovat száz márkán; *ruis-tyynyri saadaan viidellä ruplalla* egy tonna rozst kapni öt rubelen; *sillä hinnalla kelpaa ottaa* azon az áron elfogadható.

e) Adessivus-gerundium: *lintu kulkee lentämällä* a madár jár (halad előre) az által hogy röpül; *hän kulutti aikansa tyhjiä toimittamalla* elfogyasztotta az idejét azzal hogy hiábavalókat végzett.

§. 54. Ablativus (külön).

a) Eredethatározó kitételére; — az ablativus szava élő lényt jelent, s az ettől távoznak (elválónak, óvottnak) mondott alanyt vagy tárgyat nem képzeljük vele egységben (szoros egyberagadtságban) állottnak (v. ö. az elativust, 97. l.): *Vieraat lähtevät nyt meiltä* a vendégek elmennek most mi tőlünk; *sain (pyysin, toivoin, odotin) rahaa Paavalilta* kaptam (kértem, reménylettem, vártam) pénzt Páltól; *varkailta otettiin rahoja* a tolvajoktól elvettek pénzt; *opin sen ammatin isältäni* tanultam e mesterséget az atyámtól; *käsky tuli keisarilta* parancsolat jött a császártól; *sana tuotiin kuninkaalta* üzenetet hoztak a királytól; *kuulin veljeltäni* hallottam a testvéremtől || *suojeli tavaransa varkailta lujilla lukuilla* óvta a jószágát a tolvajoktól erős lakatokkal; *pelasti kaupungin vihollisilta* megmentette a várost az ellenségektől; *varjeli lihan madoilta vahvalla suolalla* megóvta a húst a férgekkel erős

sóval; *en kiellä sinulta mitään* nem tagadok meg semmit sem tőled; *äiti kätki avaimet lapsilta* az anya elrejtette a kulcsokat a gyermekek elől; *koetti salata rikostansa tuomarilta* igyekezett a vétkét elrejteni a bíró előtt | *vaimo teki sen mieheltänsä salaa* az asszony tette ezt a férje előtt titkolva (tkp. férjétől titkon).

Megjegyzendő: *ei menestynyt se työ minulta* nem sikerült nekem ez a munka (az előre haladó munka a tevénytől távozó-nak véve); *lukeminen ei käy pojalta* nem megy az olvasás a fiúnak (geht nicht von statten); *työ valmistuu häneltä* a munkája készül (halad a készítésben) | *tämä yö kului minulta niin hyvästi* ez az éj elmúlt nekem oly jól . .

b) Tekintet-határozó; — jobbadán melléknév mellett, hogy »mire nézve« (tkp. »minek részéről«) áll a melléknévbeli tulajdonság (v. ö. az elativust, 96. l.): *Muodoltaan ja koko vartaloitaan ihana ja kaunis neito* külsejére és egész természetére nézve gyönyörű és szép leány; *joutuisa jalalta* gyors a lábára (gy. lábú); *poika on hyvä tavoiltansa* a fiú jó szokású, *lihava ruumiulta* testre kövér (k. testű) | *tuli tavoiltansa turmiolle* elromlott erkölceiben (-re nézve) || *nimeltä* névszerint, *liialta nimeltä* ragadvány-névvél (tkp. fölös-névvél); *luvulta* szám szerint, *arviolta* becslés szerint, körülbelül.

c) *Isäntä maksoi vaivais-rahaa kaksi markkaa hengeltä* a gazda fizetett szegény-pénzt két márkát a lélektől (minden v. egy-egy lélek után); *tästä velasta maksan korkoa viisi sadalta* ezért az adósságért fizetek kamatot ötöt a száztól; *annettiin kopeikka kappaleelta* egy kopékát adtak darabjáért || *tyttö sai viisikymmentä penniä päivältä* a leány kapott 50 pennit napjáért; *he saavat kaksisataa markkaa palkkaa vuodelta* kapnak 200 márka bért évenként (tkp. egy évtől).

d) *Kello kuudelta* (v. *kuuden lyömältä*) *aamulla nousin lukemaan, ja kello yhdeksältä* *menin kouluun* pontban hat órakor (v. a mint hatot ütött) reggel fölkeltem olvasni s kilencz órakor mentem az iskolába; *kahdentoista lyömältä amutaan aina linnassa* mikor tizenkettőt ütött, mindig lőnek a várban.

e) Ok, mely miatt valami nem történik: *Laiva ei pääsnyt jüältä* a hajó nem jutott által a jégtől; *en tohdi isältäni* nem merek az atyámtól; *ei nukkunut murheelta* nem aludt el a bútól (bú miatt); *lapsen itkulta ei äiti saanut lepoa koko*

yönä a gyermek sírásától (sírása miatt) az anya nem nyugodhatott egész éjjel.

f) **Állítmány-részes**, azon igék mellett, melyek a kultárgyaknak érzékeinkre való hatását jelentik (v. ö. az allativust, §. 55, b.): *omena maistuu makealta* az alma édesnek ízlik; *maistuu hyvältä* jól (jónak) ízlik; *tuntuu kovalta* keménynek érezhető (es fühlte sich hart an); *haisee pahalta* rosszul szaglik (rossz szaga van); *laulu kuuluu kauniilta* a dal szépnek hallik (hangzik); *tyttö näyttää näppärältä* a leány fürgének látszik (*näyttää* »mutat«, intr. »speciem praefert = apparet«), *näyttää siltä* úgy látszik.; *se kuului oudolta hänestä* az különösnek hangzott neki (elativus, §. 50, h.).

Jegyzet. Eléfordúl az ablativus passivum i ige mellett is, a szenvedett igecselekvés alanyának kitételére (a mely használat azonban a svéd nyelvből került idegenszerűség): *Moskova hävitettiin Ranskalaisilta* Moszkva elpusztították a francziák által (of Fransmännen = von den Franzosen); helyesen finnül: *Moskovan hävittivät Ranskalaiset* Moszkvát elpusztították a francziák (M. h. *Ranskalaisilta* tkp. ezt teszi: Moszkvát elpusztították a francziák elől) | *varkaalta otetut rahat* »das von dem diebe genomme geld« (tkp. »pénz, melyet a tolvajtól elvettek«; amaz, finnesen: *varkaan ottamat rahat*).

Jegyzet. Idegenszerűség, de a mely már egészen meghonosult, ez is: *päivä päivältä* napról napra, *vuosi vuodelta* évről évre (pl. *tulee hän köyhemmäksi* lesz ő szegényebbé); másképen: *päivästä päivään, vuodesta vuoteen*. — Meg ilyenek: *kirjeesi Elokuun kuudennella* deinen brief vom 6-ten august (augusztus 6-kán kelt leveledet) *olen saanut* megkaptam; *keisarillinen asetus Joulukuun 19:ttä päivältä* december 19-kén kelt császári rendelet (verordnung vom 19. dec.).

§. 55. Allativus (külön).

a) **Véghatározó**, — különösen a távolabbi tárgy kitételére, a melyre az állítmánybeli cselekvés (esetleg tárgyasztúl) vagy tulajdonság irányul vagy a melynek érdekét illeti (= részes határozó, dativus): *Annoin leipäät kerjäläiselle ja hänen lapsillensa* adtam kenyeret a koldusnak és az ő gyermekeinek; *lupasin hänelle rahaa* ígértem neki pénzt; *isä toi makeisia lapsillensa* az atya hozott a gyermekeinek édességeket; *sanoo kuninkaalle asiansa* mondja a királynak a maga ügyét || *kun tämän armo-työn te'it minulle* hogy nekem ezen irgalmasságot tetted; *ei muuta parempaa paikkaa ollut vieraillensa* nem volt más jobb hely vendégei számára || *tämä ei kelpaa minulle* ez nem jó (nem alkalmas) nekem; *ei se takki sinulle sovi* ez a kabát nem illik neked; *se on minulle*

hyödyllinen ez nekem hasznos; *vesi on terveellinen kaikille* a víz egészséges mindenkinek; *kuorma on liian raskas nuorelle hevosellesi* a teher fölülte nehéz fiatal lovadnak || *ole armelias köyhille* légy kegyes a szegényekhez; *äiti on hellä lapsillensa* az anya jószívü gyermekeihez; *joka on julma juh dallensa, se on valju vaimollensa* a ki kegyetlen az igás marhájával, az hidegszívü a feleségéhez.

b) *Állítvány-részes*, — úgy mint az ablativus (§. 54, f.); de kivált használatos az allativus, ha a szava főnév: *ilma näyttää kauniille* az idő szépnek látszik (mutatkozik); *hän löykähtää viinalle* büzlik pálinkától (pálinkától büzös; stinkt nach.); *hän näyttää ihmiselle* emberi képe van (sieht aus wie ein mensch); *ei ilo ilolle tunnu* az öröm nem érezhető (igazi) örömmek (Kal. 4°, 305.)

c) *Tekintet-határozó*, — úgy mint az ablativus (§. 20, b), de kevésbé használatos: *Tyttö on paha tavoillensa* (szokásaira rossz, r. szokásü); *poika on hyvä taidollensa* (tudásra, ügyességre nézve); *joutsu tarkka amunnalle* jó lövésü ij (Kal. 3, 363).

§. 56. Jegyzetek a 48—55. §§.-hoz.

a) *Locativ-féle* határozóval a *käy-* »járni, kelni, menni« ige a. m. »valahol megfordulni, lenni (látogatóban)«, pl. *kävin haupungissa* a városban voltam (megfordultam); *on käynt ulkomailla* külföldön volt (járt); *käy meilläkin* látogass meg minket is; — szintígy inessivusgerundiummal: *käyvätkä poikaa katsomassa* (nem: *katsomaan*) mennek a fiút nézni (abban járnak hogy nézzék).

b) *Ablativ-féle* határozóval használja a finn nyelv a »találni« és hasonló jelentésü igéket: *löysin veitsen tieltä* találtam egy kést az úton; *löysin aarteen maasta* találtam kincset a földben; *jo hänen keksin piilostansa* már fölfedeztem (észrevettem) őt a rejtekében; *tyttö poimii marjoja metsästä* a leány bogyót szed az erdőben; *hevosenakin löysi heinästä syömästä nurmella* a lovát is találta a mint a réten legelt (füvetevésben).

c) *Lativ-féle* határozóval — a »maradni és hagyni«-féle igék: *lapsi jäi kotiin* a gyermek otthon maradt; *hän jäi alastomaksi rannalle* ő meztelenül maradt a parton; *jäin kaupunkiin* a városban maradtam; *jätin (unhotin) rahani puotiin pöydälle* a pénzemet otthagytam (elfeledtem) a boltban az asztalon.

d) *Belső helyviszonyi casus*: *lintu istuu puussa* a madár a fán ül; *kapusi puuhun* fölmászott a fára; — *putosi puusta maahan* leesett a fáról a földre (*istuu puulla* ezt teszi: egy darab fán, pl. széken, padon ül) | *päästänsä heikko* fejére gyenge, gy. fejü (nem *päättänsä*); *heitti poikaa*

kivellä päähän a fiút kövel fejbe dobta | *maassa* a földön (feküdni, heverni), *maasta* földről (fölvenni), *maahan* földre, földhez, le (esni, ejteni, dojni, csapni); ellenben: *maalla* »falun, vidéken« v. »szárazon« (nem tengeren, merellä).

e) Belső és külső helyv. casus: *pihassa* az udvarban (kerítésén belül), *pihalla* udvaron (nem a házban) | *olla riihessä, myllyssä* a csürben, malomban lenni — *olla riihellä, myllyllä* ugyanott dolgozni (csépelni, őrleni).

f) Helyviszonyi casussal kitett jelző mellett *instructivus-*beli jelzett: *on hyvillä (pahoilla) mielin* jó (rossz) kedvben van; *tulee pahoille mielin* rossz kedvbe jó (r. kedvüvé lesz); *on vähissä hengin* kevés lélemben van (azaz: csaknem halva); *niissä tuumin* ezen szándékban v. szándékkal; *tällä tavoin* v. *näillä tavoin* e módon | *toiselta puolen jokea* a folyó másik (tulsó) oldaláról.

§. 57. A szorosabb névszó-viszonyítás kitételére szolgáló szók legnagyobb részint postpositiók (névutók), de van köztük néhány praepositio is (különösen a partitivussal járók között), mely a viszonyított névszónak előtte áll (§. 18); némelyiknek, az elhelyezés szerint, valamennyire különböző jelentése van.

a) Genitivussal járók (§. 18, a.): 1. *Koira on pöydän alla* a kutya az asztal alatt van; *hän on vieraan vällän* (v. *käskyn*) *alla* idegen hatalom (parancs) alatt van; *maan alta* föld alól; *jalka horjahtui altani* elcsúszott a lábam (tkp. a láb alólam); *kätki kirjeen kirjan alle* elrejté a levelet a könyv alá; *ajoi sillan alitse (alitse)* hajtott a híd alatt el; — 2. *pidä vaatteet ylläsi* tartsd a ruhát rajtad (magadon); *riisun takin yltäni* levetem a kabátot rólam (magamról); *pukee yllensä fölölti reája* (magára); *hyppäsi tien ylitse* ugrott az úton át; *soudettiin joen yli* eveztek a folyón át || *kello on yli kuuden* az óra haton túl (fölül) van; *yli määrän* mértéken túl (fölül); *yli päämme on kirkas taivas* fejünk fölött van a tiszta ég; *hän on kunnioitettava yli muiden* ő tisztelni való mások fölött; — 3. *katon päällä (päältä, päälle)* a födelen (födélről, födéltre); *taivas on pääni päällä* az ég fejem fölött van; *minulla on takki päälläni* rajtam van kabát (fölöltre); *riisu takki päältäsi* (v. *yltäsi*); *pane takki päällesi* (v. *yllesi*); *maan päällä* a földön (*maalla* = falun, a vidéken); *lanka kulkee huoneiden päällitse* a fonál megyen a házak fölött el; || *meitä on kymmenen päälle sadan* vagyunk százon fölül tizen (jobban: *k. toista sataa*); — 4. *seisoo tuomarin edessä* áll a bíró előtt;

astu pois kynttilän edestä lépj félre a gyertya elől; *pilvi tuli auringon eteen* felhő jött a nap elé; *katso eteesi* nézz magad elé; *te'en työtä isänmaani eteen* dolgozom a hazám javára | *myin villoja kymmenen markan edestä* eladtam gyapjút tíz márkáért (t. márka árát) | *koira menee metsästäjän edellä* a kutya előtte megyen a vadásznak (előbb való helyen); *tulee metsästäjän edeltä* a vadász előtt volt s onnan jön; *ajoi hevosenza koko joukon edelle* elébe lovagolt az egész csapatnak; *lukea edellensä* tovább olvasni; *minun editseni* előttem el (vor mir vorbei) || *edellä puolipäivän* délelött; — 5. *seinän takana* a fal mögött; *vuoren takana* a hegy mögött (hegyen túl); *tule esiin oven takaa* gyere ki az ajtó mögől; *palajan tänne vuoden takaa* visszatérek ide egy év múlva; *veti voimansa takaa* húzott ereje szerint (egész erejével); *istu taakseni* ül mögém (hátam mögé); *kävi kirkon taatse* elment a templom mögött; — 6. *isä käy edellä ja lapsi juoksee isän perässä* az atya megyen elül s a gyermek fut az atya után; *Matin perüstä tulee Erkki* Mátyás után jön (következik) Erik; *viikon perüstä* egy hét múlva; *juokse herran perään* szaladj az úr után; — 7. *kulkee jäljessäni v. jäljestäni* utánam jár (követ engem); *jätti jälkeensä kolme pientä lasta* maga után hagyott három kis gyermeket; *kuoleman jälkeen* *sinua vielä muistetaan* halálod után még emlékeznek rólad; *käskyn jälkeen* a parancs szerint || *jälkeen Kristuksen syntymän* Krisztus születése után; *jälkeen* (v. *jäljestä*) *puolipäivän* délután; — 8. 9. *asuu isänsä luona* (v. *tykönä*) az atyjánál lakik; *muuttaa pois miehensä luota* (v. *tyköä*) elköltözik férjétől; *tuletko tuttavamme luoksi* (v. *luo*, v. *ty'ö*) eljössz-e az ismerősünkhöz; — 10. 11. 12. *kerjäläinen istuu tien ohessa v. vieressä* a koldús ül az út mellett (útfélen); *sen ohessa* *voimme muutakin oppia* e mellett mást is tanulhatunk; *mene pois valkean vierestä v. ohesta* eredj el a tűz mellől; *tule viereeni istumaan* ül ide mellém; *haudattiin äitinsä viereen* az anyja mellé temették; *kulki kirkon ohitse* (v. *sivutse*) járt a templom mellett el; *ojan vieritse* az árok mellett el (partja mentében) | *istausin tien ohelle v. vierelle* leültem az út mellé; *haudan vierellä* a sír szélén; — 13. *poika istuu isänsä rinnalla* a fiú ül az atyja oldalán (oldala mellett); *mikä sinä minun rinnallani* mi vagy te én mellettem (én hozzám képest); *hän on asetettava*

parhaitten runoiliaain rinnalle őt a legjobb költők mellé kell helyezni; — 14. *minä asun kirkon likellä* v. *lähellä* közel a templomhoz lakom; *kirkon likeltä* v. *läheltä paloi talo* közel a templomhoz elégett egy ház; — 15. *hän jo on kirkon kohdalla* ő már átellenében van a templomnak (folytatott irányának azon pontján, mely átellenében van a templomnak); *laiva pääsi Haminan kohdalle* a hajó jutott Hamina (Fredrikshamn)-nak átellenébe; *tänäpäinä läksin Haminan kohdalta* ma elindúltam H. mellől (tkp. átellenéből); — 16. *tulin kaupungin kautta* jöttem a városon át (kerülve); *toimitin asian veljeni kautta* elintéztem a dolgot testvérem által || *kautta kaupungin tunnettu* város szerte ismeretes; *minun on hiki kautta ruumiini* izzadok egész testemen át; — 17. 18. *kuula meni ikkunan läpi* a golyó keresztül ment az ablakon; *seinän läpitse* a falon át, a falon keresztül; *pisti neulalla paperin puhki* tüvel szúrt a papiroson keresztül || *aurinko paistaa läpi ikkunan* a nap süt az ablakon át; — 19. *kävin metsän halki kylään* mentem az erdőn át (hosszában) a faluba || *halki metsän käy tie kylään* az erdőn által megyen az út a faluba; — 20. *juoksi tien poikki* szaladt az úton keresztül; *minä tulin tänne joen poikki* (a folyón át); — 21. *muuri on kaupungin ympärillä* fal van a város körül; *muuri hajoitettiin kaupungin ympäriltä* elszedték a várostól köröskörül a falat; *puun ympärille* a fa köré | *laiva purjehti maan ympäri* a hajó vitorlázott a föld körül (körülvitorlázta a földet); *kulki lammin ympäri* járt a tó körül (megkerülte) || *kulki ympäri lahden* járt az öblön körül (hajón); *sanoma levisi ympäri koko valtakunnan* a hír elterjedt az egész birodalomban (b. szerte); *ympäri vuoden* az egész éven át; — 22. *linnulla on pesä ontelon puun sisässä* v. *sisällä* a madárnak van fészke egy odvas fában; *otin pois omenan sisästä* v. *sisältä siemenet* kivettem az almából a magvakat; *mökin sisässä bent* a kunyhóban; — 23. *syntyi naapurien kesken* semmoinen välipuhe a szomszédok közt ilyen egyesség jött létre; *olkoon se sanottu kahden kesken* mondva legyen négyszem közt; *kyllä me keskenämme jaosta sovimme* ugyancsak megegyezünk egymás közt az osztályról | *kirkko on kaupungin keskellä* a templom a város közepén van; *pannaan kirkko kylän keskelle* a templomot a falu közepére építik || *poika nukkuu kesken lukemisensa* a fiú

elaludt olvasása közben; *naurahti kesken laulunsa* nevetve fakadt dalolása közben; — 24. *kahden kiven välissä* két kő között; *riita on välillämme* per van közöttünk; *tulin kuormien välistä* v. *väliltä* (v. *välitse*) eljöttem a terhes kocsi között át; *ajoi kirkon ja pappilan välitse* áthajtott a templom és a paplak között; *älä pane sormiasi rattaiden väliin* ne tedd az ujjaidat a kerekek közé; *älä synnytä riitaa välillemme* ne támassz pert közöttünk (tkp. közénk); — 25. *rukiiten seassa on ohria* a rozs között árpa van; *kuka on kaatanut vettä maidon sekaan* ki öntött vizet a tejbe (tej közé); — 26. *poika on isän kanssa* a fiú az atyával (együtt) van; *minun kanssani* én velem; *älä mene herrain kanssa marjaan* ne menj urakkal eprészni; *yhdessä tämän kanssa* ezzel együtt (egyetemben); — 27. *hauskempi on kulkea toisten keralla* (v. *kerassa*) *kuin yksin* kellemesebb másokkal együtt járni, mintsem egyedül; *tule keralleni* gyere velem; — 28. *istuu muiden muassa* másokkal (együtt) ül; *ei minulla ole rahoja muassani* nincs nálam pénz (nem hoztam magammal); *lähde sinäkin toisten mukaan* eredj te is a többiekkel; *lupauksensa mukaan* ígérate szerint, *mielesi mukaan* kedved szerint; — 29. *väkiluvun suhteen on täällä vähän kuolleita tänä vuonna* a népszámhoz képest itt kevés halott van ez évben; *ko'okas ikänsä suhteen* nagy (termetes) a korához képest; — 30. 31. *nälän tähden* (v. *vuoksi*) *monen täytyy muuttaa pois* az éhség miatt soknak el kell költözni; *älä minun tähteni vaivaa näe* én érettem ne fáradozzál; *sen-tähden azért* | *ystävyyden vuoksi* barátságért, b. kedveért; *minkä vuoksi* miért, *sen vuoksi* azért (azért mégis); *tulen hänen vuoksensa* ő miatta (mégis csak) eljövök; — 31. *kiitän kaikkien puolesta* köszönök mindnyájunkért (m. részéről); *Kristus kuoli ihmisten puolesta* Krisztus meghalt az emberekért; *kauneuden p.* szépségre nézve (a mi a szépséget illeti); — 32. *onko ruokaa miesten myötä van-e* eleség az embereknél (vittek-e magukkal); *ota rahaa myötäsi* vigy pénzt magaddal; *onko lapsi myötänne* van-e veletek (nálatok) a gyermek (vizitek-e magatokkal); — 33. *pellon ja niityn vaiheella* a szántóföld és a rét között; *kaloja saatiin sadan vaiheella* halat kaptak száz körül (körülbelül százat); *olen kahden* (v. *kahden mielen*) *vaiheella* tétovázok (tkp. két kedv v. akarát között vagyok).

b) Partitivussal járók (§. 18, b.): 1. *Viholliset ovat meitä vastassa* az ellenségek ellenünkben (velünk szemközt) vannak; *seisoo minua vastassa* ellenemben (velem szemközt) áll | *nyt mennään vihollisia vastaan* most az ellenségek ellen megyünk; *tuomari on meitä vastaan* a bíró mí ellenünk van; *virtaa vastaan* folyam ellenére; *sitü vastaan* ellenben (hinge-gen) | *tämä takki on tehty sinua vasten* ez a kabát készítettet a te számodra; *huone on rakettu myymistä vasten* a házat építették eladásra (*myytäväksi*) | *minä asun vastapäätä kirkkoa* a templomnak átellenében lakom || *palvelia teki niin vastoin käsikäni* a szolga tett úgy parancsom ellenére (p. daczára); *vastoin lakia* törvény ellenére | *vasten tuulta* szél ellen (ellenére); *älä lyö poikaa vasten silmiä* ne üsd a fiút képére (arczúl); *saat vasten suutasi* kapsz a szádra (ütést); — 2. *meni vieraita kohtaan* elibe ment a vendégeknek; *isä on hyvä lapsiansa kohtaan* az atya jó a gyermekei iránt | *nyt kuljetaan kuupunkia kohti v. kohden* most a város felé megyünk; *tulevat meitä kohti v. kohden* mi felénk jönnek; — 3. *asun lähellä* (v. *lähellä*) *kirkkoa*; *likeltü* (*läheltä*) *kirkkoa paloi talo* (lásd: a, 14.); — 4. *menkää maata myöten* (*myöden*) *kotia* menetek szárazföldi úton haza; *mieltä myöten* kedv szerint, óhajtás szerint; — 5. *menemme pitkin jokea* a folyó hosszában (mentében) megyünk; *pitkin tietä* út hosszát, p. *talvea* tél hosszát, egész télen át; — 6. *juoksi isäänsä takaa* futott az atyja után; — 7. *ennen minua* (v. *minua ennen*) előttem (előbb mint én, pl. *hän tuli* eljött ő); *ennen joulua* karácson előtt, e. *aikaa* idő előtt; e. *kesän tultua* nyár jötte előtt (mielőtt eljön v. jött a nyár); — 8. *pojat soutelevat ympäri lahtea* a fiúk evezgetnek az öblön körül; — 9. *kirkko on keskellä kaupunkia* (= *kaupungin k.*); *pannaan kirkko keskelle kylää* (= *kylän k.*); *naurakti kesken lauluansa* (= *k. laulansa*, fent a, 23.); — 10. *kauppaa varten kuljen ympäri maakuntaa* kereskedés ügyében utazom körül az egész tartományban; *mitü varten sinä itket* miért sírsz; *tämä on sinua varten* ez a te számodra van; — 11. *mies on rahaa paitsi* az ember pénz nélkül van || *paitsi Yrjöä on isännällä kolme muutakin poikaa* Györgyön kívül van a gazdának még három más fia is; p. *sinua emme voi mennä* nálad nélkül nem mehetünk; *paitsi sitü* ezen kívül; — 12. *menee metsäin ilman kirvestä* az erdőbe megyen fejsze

nélkül; *ilman pitkiä puheita* hosszú beszédek nélkül; *ilman sitä luin vielä toisenkin kirjan* ezenkívül még egy másik könyvet is olvastam (v. ö. §. 46); — 13. *ulkopuoletta ovea* az ajtón kívül; *tällä puolen kirkkoa* a templomon innen; *toisella puolen jokea* a folyón túl.

Jegyzet. Némely partitivussal járó viszonyító szó szorosan véve nem egyéb mint adverbium, melynek megint a partitivus (a maga értéke szerint) határozója: *ennen minua* (§. 41. b.) | *keskellä kaupunkia* (egész, melynek *keski* »közép« a része) | *lökellä kirkkoa* (közelben a *kirkko*-tól kiindulva v. számítva).

§. 58. Transzitiv ige gyanánt, részleges tárgy (partitivusban) kitételével, használ a finn nyelv némely (különösen lelki érzést kifejező) névszót is, bizonyos intranszitiv igékkel (*ole-, tule-, käy-, mene-, lähte-*) összeszerkesztve; ilyen névszónak inessivusa v. illativusa meg gerundium értékű: *minun on nällkä* (l. §. 37.) *liha-paistia* éhes vagyok pecsenyére (mintegy: pecsenyét éhezek) | *pojan oli ikävä isäänsä* a fiú epedezett az atyja után (hatte sehnsucht nach . . = ersehnte) | *minun on (v. tulee) häntä sääli* sajnálom őt | *hänen kävi (v. tuli) sääliksi minua* ő sajnált v. megsajnálta engem | *hän läksi (v. meni, juoksi) sutta pakoon* ő elfutott a farkas elől (mintegy: er floh den wolf) || *tätä ihmeissään meni hän . .* ezen csodálkozván, ment ő . . | *tätä harmissaan sekä vähän häpeissäänkin sanoi hän . .* ezen bosszankodván s egy kicsit azt szégyenelvén is, monda ő . . | *pakeni metsään rikostansa piiloon* elfutott az erdőbe, bűnét elrejteti (*piiloon* tkp. rejtékbe). — Ide való a *tekee mieli* »van kedve« szólás is: *suden tekee mieli lampaan lihaa* a farkasnak van kedve juh-húsra (húst kíván) | *ei sitä mieli tee, jota ei silmä näe* meg nem kívánja (az ember), a mit nem lát a szem.

Jegyzet. »Menés« jelentő intranszitiv igék mellett kitett egyes tárgy a czélt jelenti, a »melyért« a menés történik, vagyis ez igék »hozni, vinni, keresni«-féle véghatározó hozzápótlásával értendők: pl. *käy vettä menj* vízért (vizet hozni) | *kuka mies . . kerkiäisi unohtuneen miekkani käydä kodista* a mely ember érkeznék az elfelejtett kardomat hazulról elhozni | *mitä läksin, senpä sainkin* a miért elmentem, azt meg is kaptam | *tulin hevosta jöttem* a lóért (a lovat vinni) | *olen pahoillani, että tulinkaan tälläistä asiaa* bánom, hogy csak jöttem is ilyen dologért.

§. 59. Határozó helyett, mely valamely általánosabb fogalmú (jelesen »járás és hangadás«-ra vonatkozó) ige-cselekvésnek a módját kifejezné, ez utóbbit jelentő szűkebb fogalmú ige szolgál (*verbum descriptivum*), — mely vagy appositioniképen áll a határozandó fő-ige után, ezzel egyező alakban kitéve, — vagy pedig csak maga áll állítmány-ige-alakban, míg előtte a fő-ige I. infinitivus-alakkal tétetik ki. Pl. *hevonon juoksee neljästää* a ló vágat (tkp. fut-vágat); *tulee v. menee keikuttaa* jön v. megyen ballagva; *veisasi lorutteli* énekelt dudolva; *löi kolahutti päähän niin että se halkesi* úgy fejbe kollintotta, hogy az ketté hasadt || *tulla keikuttaa = tulee k.*; *juosta piiperti* apró lépésekkel futott (szökdécselve); *veisata lorutteli = veisasi l.*; *itkeä hyryttelee* csendesesen sir (siránkozik, pityereg); *huutaa huikahutti työvälle* rákiáltott élesen (rárivallott) a munkásnépre; *hän nauraa höhötti* száraz hangon nevetett (hehengett); *katsella tuijotteli suorasti eteensä* merőn nézett maga elé | *me olla eleskelimme rauhassa* el-édeglőtünk békében (tkp. lenni éldeglőtünk).

§. 60. Mint sajtáságos igeosztály megjegyzendők a transitiv (rendesen causativ képzésű) személytelen (illetőleg személytelenül használt) igék, melyek valamely testi v. lelki érzés keltését jelentik s melyek mellett az érző személy (v. testrészt) a részleges tárgy alakjával tétetik ki (§. 38. b.): pl. *minua janottaa* szomjazom, *m. viluttaa* fázom, *m. unettaa* álmos vagyok, *m. itkettä* sirhatnám, *m. kammottaa* iszonyodom, *m. kauhistuttaa* irtózom, *m. iljettä* v. *ilkeyttä* undorodom, *m. hiukaisee* gyötör az éhség, *m. lapsettaa* gyermekes vagyok (mintegy: gyermekhetném): *häntä l. vielä* ő még gyermekesen viseli magát, szeret gyermekeskedni, *m. pyörryttää* szédelgek, stb. || *särkee päätäni (luitani)* fejem (v. csontom) fáj, *porottaa* v. *kivistele* *päätäni* id.; *sydäntäni hiukaa* v. *hiukaisee* gyötör az éhség.

§. 61. Határozatlan többes-számi alanyra (ném. »man«) mutató, de activ értelmű, igealak a csak egyes-számi 3. szem. ragjával képzett szenvedő alak (*passivum impersonale* §. 25. 29. B.): pl. *jota kerran keksitään, sitä aina arvellaan* a kit egyszer észrevesznek (rajta kapnak), azt mindig gyanuba veszik | *käyden kylään päästään, juosten tielle jäädään* járva bejut az ember a faluba, futva ott marad

az úton | *ei sutta neulalla tapeta* farkast nem ölnek tüvel | *kyllühän tässä työtü on koettu tehdä, minkä on voitu ja eletteisinkin tässä, kun ei olisi tuota hallaa* bizony próbáltak (igyekeztek) itt munkát tenni, a mit csak bírtak s megélne itt az ember, ha nem volna az a fagy | *kyllä säikähdin; jos olisi poikki leikattu, ei olisi vertä saatu* bizony megijedtem; ha ketté vágtak volna, nem kaptak volna vért. — Meg kell azonban jegyezni, hogy a passivum néha az előző mondatokból ismeretes többes-számi alanyra is vonatkozik (3. és 1. személyre: »ők, mi«), s különösen több. 1. személyre értendő főszólító alakul is szolgál: pl. *poika otti äijän matkaansa*; — *no, kuljetaan vähän aikaa yhtenä, ja istutaan siitä lepäämään kivelle* a fiú magához (az útjára) vette az öreget; *nos, járnak egy kis ideig együtt s aztán leülnek pihenni egy köre* | *kaikkia näitä poistaaksemme on koettu tehdä työtü, minkä on voitu* hogy mind ezeket lerázzuk, igyekeztünk munkát tenni. a mennyit bírtunk | *nyt mennään* most menjünk! | *no lähdetäänpä siis* no, induljunk tehát! | *ei puhuta siitä asiasta enään* ne szóljunk erről többé!

Jegyzet. Határozatlan (»man«) alanyra mutathat még az activumi igének egyes-sz. 3. személy-alakja is, de csak praesensben: *äänestä hänen kaukaakin tuntée* a hangjáról őt megismeri az ember messziről is; *sen pian saa nähdä* mindjárt meg fogják (fogjuk) látni (man wird sehen) | *luulisi, että . . ; mutta kun asian tarkemmin tutkii, niin saapi havaita . .* azt hinné az ember . . ; de ha a dolgot szorosabban vizsgálja (az ember), észre veheti . .

§. 62. A verbum finitum alakjai, mint állítmány-szók, egyeznek személyre és száma nézve az alanyal, ha ez nominativussal van kitéve; a többes-számi partitivusi alany mellett azonban csak egyes-számi állítmány-ige áll (§. 38, a): pl. *lintuja lentäü katolle* madarak röpülnek a házfedélre.

Jegyzet. Versfélékben és a közönséges beszéd nyelvében gyakran az igének többes-számi 3-dik személy-alakja helyett (nominativusi alany mellett) az egyes-számi alak fordul elő: *muin' oli ajat paremmat* hajdan az idők jobbak voltak | *tuolla miehet on ott* vannak az emberek | *ei herrat paljoo kärsi* az urak nem szenvednek meg sokat. — Rendes használatú az egyes-számi on ilyen mondatokban: *pojalla on mustat silmät* | *miehellä on harmaat hiukset* (lásd §. 52, b.)

b) A több alanyra vonatkozó állítmány-ige többes-szám-ban áll s ha az alanyok különböző személyűek, a főbb

személy alakját veszi föl: pl. *Vapahtaja ja Pyhä Pietari kerran kävelivät . . ja tulivat muutamaan taloon* az Üdvözítő és szent Péter egyszer járkáltak . . és jöttek egy házba | *minä ja sinä elämme aina sovussa* én és te mindig egyetértésben élünk | *sinä ja naapuri riitelette usein* te és a szomszéd gyakran veszekedtek.

Jegyzet. A többes-sz. 2-dik személy-alak. tisztelő megszólításban, az egyes-számi helyett áll (úgy mint a franciaia »vous«); az *ole*-ige mellett ilyenkor a kiegyesítő névszó egyes-számban marad: pl. *pyydän, että olette hyvät ja annatte minulle tiedon tustä asiasta* kérem (önt), hogy legyen szives s értesítsen (adjon nekem hírt) e dologról | *Te olette väkevä ja maktava, minä olen heikko ja vähäpätöinen* kigyelmed erős és hatalmas, én gyenge és jelentéktelen vagyok.

§. 63. Igemódok és igeidők.

a) Az *indicativus* az egyszerű, föltétlen állítás kitételeére szolgál, — a mint az előbbieken fölhozott számos példamondatból is látható, a melyekben *indicativus*beli állítmányige fordul elé. — Az *ind. praesens*-alak esetleg *futurum*ot is jelent: pl. *lähteekö isäntä huomenna kaupunkiin?* *lähtee* megyen-e a gazda holnap a városba? *megyen* | *jos jätät minun avuttomaksi, niin menetän itseni* ha engem segítség nélkül hagysz, elvesztem magamat | *pellkään, että herra sen asian taas unhottaa* félek, hogy az úr a dolgot megint elfelejti (el fogja felejtteni) | *hän tulee kello kolme puolenpäivän jälkeen* ő eljön három óraker délután. — Szerkesztett *futurum*-alak (§. 31.): *kysy Louhelta, missä ihminen parahimman onnensa on käsittävä* kérdezd Louhitól, miben fogja az ember legjobb szerencsését találni (elérni) | *minä olen puhuva siitä vielä kerran* fogok arról még egyszer szólni | *nyt et ole pääsevä niinkuin viimein* most nem fogsz szabadúlni úgy mint a múltkor.

Jegyzet. Körülrít *futurum*, *saa-* és *tule-*igével: *kyllä se . . paljonki maksaa, saattehan nähdä* bizony az . . sokat is fog érni, majd meglátjátok (meg fogjátok látni) | *siitä mielipiteestä . . saan heti enemmän lausua* arról a véleményről . . mindjárt többet fogok mondani || *jumala tulee siunaamaan kätemme työtä* isten meg fogja áldani kezünk munkáját | *ne tapaukset, joita tulen kertoelemaan* az események, a melyeket el fogok beszélni. — Közönségesebben az így szerkesztett *saa-*ige a »tehetés«, a *tule-* meg a »történetesség« kifejezésére szolgál: *siellä saamme rauhassa elää ott békében* élhetünk; *saan mennä* mehetek || *tulin näkemään* contigit ut viderem.

Az ind. praeteritum (§. 26, 2.) egyszersmind történeti múlt (aoristus) és folyamatos múlt (imperfectum) értékével használtatik: *Talonpoika otti vaimon itsellensä, mutta tämä oli niin vastahakoinen, että teki kaikki mitä miehensä kielsi, vaan mitä hän käski, sitä hän ei tehnyt* egy paraszt vett (vön) magának feleséget, de ez oly makranczos volt (vala), hogy mindent tett, a mit a férje tiltott (teszen vala . . . tilt vala), de a mit ő parancsolt, azt nem tette meg (teszi vala). — Megjegyzendő, hogy a praeteritum használtatik praesens helyett is, oratio obliqua-ban, ha a főige is praeteritumbeli: *Vanha herra sanoí . . . everstin saattavan tehdä mitä hän tahtoi, olihan hänellä valtaa siihen az öreg úr azt mondta, hogy az ezredes tehet a mit akar (tahtoi), hiszen van (oli) neki arra hatalma | vieras antoi viittauksen, että hän tahtoi olla yksin sairaan kanssa az idegen jelt adott, hogy a beteggel egyedül akar lenni | poika pyysi isältä lupaa olla koulusta poissa, kun hän muka oli kipeä a fiú az atyától engedelmet kért, hogy az iskolából elmaradhasson, minthogy (muka = ugyanis, a mint mondta) beteg | vihdoin tuli käsky, että syyllisimmät piti vankina tuotaman Tukholmaan végre parancs jött, hogy a legbűnösebbeket fogva (foglyokúl) Stockholmba kell (piti) vinni.*

Ind. perfectum: pl. *minulla on ollut paljo tukaloita päiviä maailmassa, mutta ei yhtään sellaista kuin tämä* sok nehéz napom volt (már) e világon, de egy sem olyan mint ez | *ei elämässäni ole vielä ollut minulla niin pahaa hetkeä kuin tämä* életemben még nem volt oly rossz óráim mint ez | *onko mies-tappoa tapahtunut? kiitä onneasi, ett' ei niin ole laita* történt-e emberhalál? adj hálát, hogy nines úgy a dolog.

b) A finn nyelv indicativusa (praesens) néha fölszólító értelemben is fordul elé (holott a magyar nyelv imperativus-alakot használ): 1) A passivum (impersonale) ind. praesense: lásd a §. 61. végén; — 2) Kétkedő kérdésekben: *Metso pyysi minua syöttämään itseänsä vuoden . . . ; syötätkö, taattoseni az erdei fajd kért engem, hogy etessem egy éven át; etessem-e, édes apám? | mihin tämän ripustan hova akaszszam ezt? — 3) Függető fölszólító mondatokban: *sano Juholle ja tyttärelleni, että he tulevat tänne* mondd meg Jánosnak és a leányomnak, hogy jöjjenek ide | *morsian tahtoo välttämättö-**

mästi, että pidetään hiljaisia häitä a menyasszony okvetetlenül akarja, hogy csendes lakadalom tartassék | *minä rukoilien, että käynte istumaan könyörgök*, (hogy) foglaljatok helyet (menjetelek ülni) || *annas (annappas, maltappas) isä tulee kotia, niin saat nähdä, kuinka sinun käy hadd* (tkp. add, engedd) jöjjön haza az atya, fogod látni, hogyan lesz dolgod | *annappas minä juttelen hadd beszélljem el*.

Sajátságos az ind. praeteritum-nak félig fölszólító, félig potentialis értelme, ilyenekben: *katsella karsasteli häntä, ikääänkuin olisi hän aikunut sanoa: peijakas sinua uskoi!* görbén nézett rá, mintha akarta volna mondani: ördög higyen (*uskoi*) neked (der teufel wird v. soll dir glauben) | *jos minä uskoisin, minä tekisin niinkuin sinä esittelet, maksoi mitä maksoi* ha én hinnék . . , én úgy tennék a mint ajánlod, kerüljön akármibe (*coüte que coüte*) | *hän tulee, . . mutta kuinka ja koska, tiesi jumala, sillä . . .* ő eljön, . . de hogyan és mikor, tudja isten, mert . . (das weiss gott, v. mag gott wissen) | *ken-tiesi (kenties)* tkp. ki tudja = »talán« | *harva työhuone löytynee Kasanissa, olipa sen isäntä Venäläinen, Saksalainen tai muu, jossa ei joku osa työmiehistä olisi Tatarilaisia* ritka műhely található Kazánban, légyen bár annak gazdája orosz, német vagy más, a melyben a munkásoknak egy része nem volna tatár ember.

c) A »híhetőnek, valószínűnek« állított cselekvés kitételeére szolgál a concessivus, szintén (úgy mint az ind. praesens) gyakran a jövő időre való vonatkozással: *Sinä jo arvannet, ken se oli* te jóformán már elgondolod (elgondolhatod, sejtetheted), kicsoda volt az | *kirjeen kirjoittamista pidetään helppona työnä; mutta ne sen sinä pitänevät, jotka eivät ole koettaneet, mitä se on* a levélírást könnyű dolognak tartják; de alkalmasint csak azok tartják annak, a kik meg nem próbálták, mi az | *vieläkö löytynee niitä, jotka tästä epäilisivät* még találkoznak-e, a kik ezen kételkednének (sollte es wol noch solche geben)? | *sanonee joku: minulla on niin paljo muutakin työtä, ett'en kerkeä . . ; siihen vastaan . .* talán azt fogja valaki mondani (azt mondhatja): nekem annyi más dolgom van, hogy nem érek rá . . ; arra azt felelem . . | *kenpä ne maksanee* ugyan ki fogja azokat megfizetni (wer wird die wol bezahlen) || *kun sen tehnet, saat huomenna pal-*

kan mieltäsi myöten ha ezt megteszed (t. i. gondolom hogy megteszed), kapsz holnap jutalmat kívánságod szerint | *mihinkä vienevätkin sinua isä, olen aina luonasi* akárhová fognak is téged vinni, atyám, mindig nálad leszek | *jonka jalkaan tämä kenkä sopinee, sen minä nain* kinek ez a cipő ráillik (fog illeni) a lábára, azt nőül veszem | *jos mielinet estüä hänen naimistansa, niin älä viivyttele* ha talán meg akarod akadályozni az ő házasodását, tehát ne késsél || *lieneekö näillä Pohjanmailla pakkanen häneltä suun hyytänyt kiinni? vai pitäneekö hänkin Suomen kieliraukkaa niin halpana* vajjon ez északi vidéken talán a nagy hideg fagyasztotta be neki a száját? vagy talán ő is tartja a szegény finn nyelvet oly silánynak . . ? | *toissa päivänä meni pirun poika askareillensa, minne lienee mennyt* másnap ment az ördögfia a dolgára, valahova (tkp. a hova lehet hogy ment). — Még néhány példát l. §. 27, a jegyzetben.

d) A conditionalis (§. 27, b.) alapértéke szerint, szintűgy mint a concessivus, a lehetőnek állítás módja (potentialis), de jobban érezteti az állítás bizonytalanságát és föltétes voltát; ehhez képest főleg föltétes és föltétes alakú óhajtó, valamint célhatározó mondatokban szerepel, meg a kétkedő, félénk kijelentés kitételére szolgál. Pl. *jos varas voisi valalla päästä hirsipuusta, niin ei ketään hirtettäisi* ha a tolvaj esküvel szabadúlhatna az akasztófától, senkit sem akasztanának | *eikä tuota pantaisi maahan . . , jos ken hänen velkansa maksaisi* nem temetnék-e el őt, ha valaki az ő adósságait megfizetné? | *olisin tullut, mutta (vaan) en saanut* (sc. tulla) eljöttem volna, de nem lehetett | *työ ei lopu, vaikka tekisit yöt päivät* a munka nem ér véget, habár éjjel-nappal dolgoznál || *jospa ne tulisivat* bárha azok jönnének! | *joska hän olisi täällä* ha csak itt volna ő! *kunpa tuttuni tulis* bárcsak az ismerősem eljönne! || *poika luki ahkerasti, että häntä kiitettäisiin* a fiú tanúlt (olvasott) szorgalmasan, hogy őt dicsérjék | *äiti laulaa, että (jotta) lapsi nukkuisi* az anya dalol, hogy a gyermek elaludjék | *valvokaa ja rukoilkaa, ett'ette kiusaukseen lankeisi* vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek | *tämä sanoi menevänsä sitä semmoista laivaa tekemään, mikä juoksisi maalla ja merellä* ez azt mondta, hogy ő megyen olyan hajót készíteni, a mely földön és tengeren

futna | *koki viivyttää häntä siinä, kunne vuorenpaikko tulisi kotiin, että se muka kostaisi Helliin entisiä pahatöitä igyekettä otta marasztalni, míg a hegyi-ördög haza jönne, hogy az ugyanis Helliinek előbbi gonosztetteiért bosszút állana* || *minusta oli ikään kuin olisi kuu nyykäyttänyt päättä minulle úgy tetszett nekem, mintha a hold nekem a fejével intett volna* || *mitä sinä neuvot? minä neuvoisin herraa ensin kirjoittamaan hänelle mit tanácsolsz? én tanácsolnám, hogy az úr először írjon neki* | *haluaisin tietää, miten tämän käypi szeretném (óhajtánám) tudni, hogyan jár ez* | *en soisi hänen tulevan ennen sitä aikaa* nem szeretném (akarnám), hogy azon idő előtt jöjjön | *emmeköhän söisi tässä istuessamme nyt* nem ennénk-e most, hogy itt ülünk? | *nyt alkaisi aika olla minun lähteä pois* most már az ideje volna (tkp. kezdene lenni), hogy elmenjek.

e) Az imperativus (I. és II. vagyis optativus) az egyenes parancs v. fölszólítás (kérés, óhajtás, ráhagyás) kitételeire szolgál: *syö eläüksesi, älä elä syödäksesi* egyél hogy élj, ne élj hogy egyél | *pidä suusi, tahi korjaa luusi* tartsd a szádat vagy hordd el magadat (tkp. csontodat) | *antakaa [-kaatte] anteeksi* bocsássátok meg (bocsássa meg uraságod) | *olkoon niin* legyen úgy, *olkoon menneeksi* ördög vigye (90. l.) | *käykäämme vähän syrjälle* menjünk egy kicsit félre.

§. 64. A participiumok (§. 30.) — mint jelzők nem különböznek más jelző névszóktól; azaz szintén fölveszik a jelzett főnév számát és casusragját (§. 34.); kísérhetik a participialis jelzőket az igefogalomhoz illő határozók is, de tárgy szó (az activumbelieket) csak kivételesen; a passivumbeli part. praesentis (*-ttava*) előtt külön alany is tehető ki, genitivusban (§. 35). Pl. *itkevü lapsi* síró v. a síró gyermek (azaz nem általában, hanem esetleg síró gy.): gen. *itkevän lapsen*, part. *itkevü lasta*, allat. *itkevülle lapselle*, több. nom. *itkevät lapsset*, allat. *itkevülle lapsille* stb. | *penkillä makaava mies* a padon heverő ember | részleges tárgygyal: *jumalata pelkävü mies* isten-féltő ember; *mieltäni tydyttävü* kedvetmet kielégítő; *tättü huonetta rakentava mies* az ember, a ki ezt a házat építi || *pudonnut kivi* a leesett kő: gen. *pudonneen kiven* stb., *pala-neen huoneen rauniot* az elégett háznak romjai | *Suomeen*

muuttancet Ruotsalaiset a Finnországba költözött svédek | *yötä ollut vieras* az éjjeli szálláson volt (tkp. éjjel volt) vendég | *ei ole Vuoksen voittanutta (koskea)* nincs vizesés, a mely a Vuoksit fölülmulta (Kal. 3, 181.) | *ei ole työtä maansa myönehellä* nincs dolga annak, a ki eladta a földjét || *tilattava kirja* megrendelni való könyv, *kunnioitettava herra* tisztelni való (tisztelendő) úr; *siinä tehtävät muutokset* a változtatások, melyeket abban tenni kell || *puhuttu puhe ammuttu nuoli* elmondott beszéd ellőtt nyíl | *syöpi susi merkitynkin lampaan* megeszi a farkas a jegyezett birkát is | *tuleville vieraille valmistettu ruoka* a jövő vendégeknek készített étel.

Jegyzet. Az activumbeli *-va* part. helyett előfordúl, mint jelző, a *-ja* képzős nom. agentis is, előző határozószóval (kivált tárgyszóval): *hiiren (v. hiirien) syöjä kissa* egeret v. egereket evő macska (eger-evő); *maan meren kulkija laiva* földön tengeren járó hajó; *kala rukoili pyytäjäänsä miestä* a hal könyörgött az embernek, a ki őt fogja v. fogta (tkp. az ő fogója embernek); *hän on vastusten poistaja mies* ő olyan ember, a ki az akadályokat elhárítja. — A passivumbeli (*-ttava*) part. praesentisnek külön alanya. genitivusban (v. ö. §. 35): *kirjakauppiiaan tilattava kirja* a könyv, melyet a könyvárusnak meg kell rendelnie (a könyvárus által megrendelendő könyv); *kissan syötävä hiiri* az egér, melyet a macskának meg kell ennie. — Ilyen genitivus subjectivus mellett, a part. praet. passivi (*-ttu*) helyett a *-ma* képzős nomen acti áll: *isän antama kirja*; *äidin ompelema paita*; *sinun tuomasi lahja* (§. 35. 36.; v. ö. §. 54. jegyzet).

Jegyzet. Néha a *-mattoma* képzős fosztó melléknév is (§. 11. b.) participium-féle: *hullu huolensa pukuupi huolen tumemattomalle* bolond beszéli gondját annak a ki a gondot nem ismeri (a gondot nem ismerőnek) | *minulta tietämätön asia* elöttem (tkp. tőlem) ismeretlen dolog.

Jegyzet. Idegenszerűség a participiumoknak utó-jelzőkül (appositióul) való használata: *Karatai on puhdas tatarilainen nimi, merkittävä: musta-mäki* K. tiszta tatár név, mely ezt jelenti: fekete-hegy | *Suomalaiset, kaikkista enemmän länteen tulleet, asettuivat nykyisen Turun seuduille* a szuomaiak, a kik legtovább jöttek nyugatra, letelepedtek a mostani Abo vidékén.

b) A passivumi participiumok állanak állít m á n y s z ó k ű l (a szerkesztett igeragozáson kivül: §. 31.), szintűgy mint más névszók (§. 39. 43, a.): *päästä pino aljettava* a végéről megkezdendő a farakás | *tämä tärkeä asia ei ole unohdettava* ez a fontos dolog el nem felejtendő | *työ on miesten toimitettava (v. -ttavana)* a munka az emberek által elvégzendő | *talo on myytävä* a ház eladandó (el kell adni); *talo on myytävänä*

a ház eladó | *olemme kiitettävät* laudandi sumus; *olemme kaikki rangaistavia* mindnyájan büntetni valók vagyunk || *lehmä on jo tapettu ja lihat ovat myydyt* a tehén már le van ölte s a hús el van adva | *en ole hiihin kutsuttu* nem vagyok meghíva a lakadalomra | *kun virsi oli aljettu* a mint az ének el volt kezdve. — Ezenkívül e participiumok leggyakrabban transitívus-alakú határozókül fordúlnak elé: *moni kasvi on luotu ihmisten syötäväksi* sok növény arra van teremtvé, hogy az emberek egyék (emberek enni-valójáúl) | *luulin työn tehdyksi* azt hittem, hogy a munka meg van téve | *lahja tuli luvatuksi* az ajándék megígértetett (v. ö. §. 44, a.). — Főnévi értelemmel: *onko teillä mitään syötävää* van-e nektek valami enni-valótok; *ei sieltä sanottavia kuulu* nem hallhatók onnan említésre méltó dolgok (tkp. non audiuntur dicenda); *minulla on paljon tehtävää* nekem sok tenni-valóm (dolgom) van.

Jegyzet. Az »on...ttava« esetleg passivum impersonale-nak értendő (§. 31.): *Nyt meidän on kirkkoon mentävä* most nekünk a templomba kell mennünk (eundum est); *lasta on neuvottava* a gyermeket oktatni kell.

§. 65. Az actívumbeli participiumoknak nagy szerepük van egy a latin »accusativus cum infinitivo«-hoz hasonló constructióban. Oly mondatokban ugyanis, melyekben az állítmány valamely verbum dicendi v. sentiendi (pl. »mondani, hallani, látni, tudni, hinni, gyanítani, reményleni, félni« stb.) e participiumok egyes-számi instructívusával (-van, -neen) tétetik ki, határozóképen, a verbum dicendi v. sentiendi egyenes tárgyának állítmánya (= állítmányi, praedicatív határozó) — vagyis az így határozott tárgy egy tárgyi mellékmondatlál ér föl. E mellett az egészleges tárgy szava rendesen a többes-számban is veszi föl az accusativus-ragot vagyis ilyenkor a többes-számi genitívussal egyező alakban lép föl (§. 38. jegyz. 1.). Ha a tárgy a névmással kifejezendő 1. vagy 2. személy, vagy pedig 3. személy s egyszersmind egyazon a mondat alányával, megfelelő birtokos-személyraggal tétetik ki az állítmányi határozón (az instructívus-ragos participiumon: -vani, -vasi, -vansa stb., -neeni, -neesi, -neensä stb.). Példák: *näen hevostia tulevan* látom, hogy lovak jönnek (ich sehe pferde kommen) | *näen hevosten tulevan* látom, hogy a lovak jönnek | *oppimattomat luulevat auringon liikkuvan maan ympäri* a tanulatlanok azt vélik, hogy a nap a föld körül mozog | *sanoo*

pojan jo kuolleen mondja, hogy a fiú már meghalt | *tuomari tunnusti minulla olleen syytä valitukseen* a bíró elismerte, hogy nekem okom volt panasza | *opettaja sanoi poikien olevan laiskat* a tanító azt mondta, hogy a fiúk lusták | *toivon huoneitten olevan lämpiminä, kun tulen kotia* reménylem, hogy a szobák melegnek lesznek, mikor haza jövök | *pelkään virheitä tulleen kirjoitukseeni* félek, hogy hibák jöttek (csúsztak) be az írásomba || *kenties keksi hän olevani rehellinen mies* talán észrevette ő, hogy becsületes ember vagyok | *pelkään tekeväni pahaa* félek, hogy rosszat teszek | *te luulette tulevanne toimeen ilman palveliatta* azt hiszitek, hogy boldogúltok szolgál nélkül | *toivoi kauppiaalta hyvän palkinnon saavansa* azt reménylte, hogy a kereskedőtől jó jutalmat kap | *Matti sanoi nähneensä* M. mondta, hogy ő (maga) látott.

A *passivumiparticipiumok* egyes-számi *instructivusa* (-*ttavan*, -*tun*) szintígy szerepelhet állítmányi határozóul, a melyben egyszersmind a *verbum dicendi* v. *sentiendi*-nek tárgya (vagy pedig az *activ* értelemben vett *participiumnak* alanya) már benne foglaltatik, t. i. határozatlan többes-számi személy («man»): pl. *kuulen sanottavan* »ich höre [sie] sagen« (azaz: dass man sagt) | *nä'in miestä saatettavan joen yli* láttam, hogy egy embert átvittek a folyón || *hän vakuutti ahkeruuttansa kiitetyn* erősítette, hogy a szorgalmát megdicsérték | *pelkään häntä lyödyn* félek, hogy őt megverték (dass man ihn geschlagen hat).

Maga a *verbum dicendi* v. *sentiendi* fölveheti bár, a tárgynak állítmányi határozása mellett, a *passivum impersonale* alakját is (mely voltaképen *activ* értelmű): *sanotaan hänen tulevan* mondják, hogy ő jön (*dicunt eum venire*) | *nykyisten kouluin kehutaan olevan entisiä paremmat* a mostani iskolákat dicsérik, hogy az előbbieknél jobbak | *sanottiinpa miehen hukkuneen mereen* mondták, hogy az ember beleveszett a tengerbe | *sanottiin jo eksyneesi* már azt mondták, hogy eltévedtél. — De az állítmányi határozás alanya (= *verbum dicendi* tárgya), ha 3-dik személyi, állhat egyszersmind mint a *passivum* *verbum dicendi* v. *sentiendi*-nek alanya is (úgy hogy a *passivum* alak személyes ragozásának és *passiv* értelműnek veendő): *mies sanottiin* (*dicebatur*) *hukkuneen mereen* | *nykyiset koulut kehutaan* stb. — Szintígy elfogadnak *participialis*

állítmányi határozást, mely a formalis mondat-alanyra vonatkozik, a *näkky-* és *näyttä-* »videri, apparere«, *tuntu-* »sentiri«, *kuulu-* »audiri« igék: *tuolla isä näkyy tulevan* ott az atyát lehet látni (tkp. az atya látható), *hogy jön | tyttö näyttää olevan kaunis* a leány, úgy látszik hogy szép (videtur pulchra esse) | *ilma tuutuu olevan kylmä* érezhető, hogy a levegő hideg | *keisari kuuluu tulleen kaupunkiin* hallik, hogy a császár a városba jött.

Jegyzet. Az *ole-* »esse« igétől való állítmányi határozóhoz (*olevan, olleen*) megkivántató névszói állítmány általában úgy tétetik ki, mint ez igének verbum finitum-alakjai mellett (§. 39. 43, a.); de ha a verbum dicendi v. sentiendi tárgya egyes-számi s accusativussal van kitéve vagy személyraggal, mely nem a mondat-alany személyével egyező, fölveszen az *olevan (olleen)-*hoz járuló névszó (a mely különben nominativusban állana) szintén *n-*ragos (accusativus vagy instructivus?) alakot: *luulen pojan olevan ahkeran* azt vélem, hogy a fiú szorgalmas (de: *poikien olevan ahkerat* hogy a fiúk szorgalmasok) | *luulen olevasi kipeän* azt vélem, hogy beteg vagy | *tiedän hyvin hänen olevan viattoman* jól tudom, hogy ő ártatlan || ellenben: *sanoi olevansa kipeä* azt mondta, hogy (ó maga) beteg | *luulet olevasi aika mies* azt hiszed, hogy derék ember vagy.

§. 66. Egyéb, a participiumoktól való gerundiumok:

a) Az activumbeli participium praesentisnek *ole-* igével szerkesztett egyes- vagy többes-számi *essivusa*, a mondat-alanyval egyező személyragok hozzájárultával, a cselekvés tettetését jelenti; pl. *tyttö on itkevänensä* (v. *itkevinänsä*) a leány azt tetteteti hogy sír (úgy tesz mintha sírna, v. sírást tettet) | *olin uskovinani asian* úgy tettem, mintha a dolgot elhinném | *olimme nukkuvinamme* úgy tettünk, mintha aludnánk | *oltiin ottavinansa* úgy tettek, mintha vennének | *poika on olevanansa* (v. *olevinansa*) *oppinut* a fiú úgy tesz (úgy lép föl), mintha tudós volna | *ei ollut tietävänensä asiasta mitään* úgy tett, mintha a dolgról semmit sem tudna.

b) A passivumbeli participium praeteriti-nek egyes-számi *partitivusa* gerundiumúl szolgál, melyben megelőzőleg végbemenő (illetőleg végbement v. menendő) mellékeselekvés tétetik ki; külön alanya genitivusban áll vagy személyrag képében járul hozzá (*-ttua* és *-ttuani, -ttuasi* stb.): pl. *kissan mentyä hiiret pöydällä käyvät* a macska elmentével (elemente után, v. midőn, mihelyt a m. element v. elmegy) az egerek az asztalon járnak | *syötyä mentiin ma'ata* miután ettek, aludni

mentek | *kevään tultua jäät lähtevät* tavasz eljöttével (mihelyt a t. eljött v. eljövend) elmegyen a jég; *jäähyväiset sanottuansa* (-ttuaan) *sairas kuoli* a beteg meghalt, miután bucsút mondott | *päivän levätyäni läksin taas matkaan* miután egy napig pihentem, megint útra indultam | *päästyämme katon alle tuli hän meitä tervehtimään* miután fedél alá jutottunk, eljött ő minket üdvözölni. — Ugyane gerundium *ennen* »előtt« névszónviszonyítóval (§. 57, b: 7.) pl. *ennen mentyäni* mielőtt elmegyek (v. elmentem) | *ennen kesän tultua* mielőtt eljön (v. jött) a nyár.

§. 67. Infinitivus I. (vagyis translativus-gerundium: §. 30, 4.).

a) Célhatározó gerundium (§. 44, a), külön alany-nyal, mely az infinitivus kopott ragú alakja előtt genitivusban áll (§. 35.), az ép ragú alakhoz meg személyrag képében járul hozzá (s ez rendszeren a mondat-alany személyével egyező): pl. *tuot tänne kirja, muidenkin nähdä* hozd ide a könyvet, hogy mások is lássák | *rievut viskoi virran viedä* a pelenkát eldobta, hogy a folyó elvigye | *ostivat leluja lasten leikkiä* vettek játékszereket, hogy a gyermekek játszzanak || *syö eläüksesi, älä elä syödäksesi* egyél hogy élj, ne élj hogy egyél | *tule tänne nähdäkseni vitjat kaulassasi* gyere ide, hogy lássam a lánczot nyakadon | *vei kaloja kaupunkiin, niitä siellä myydäksensä* halat vitt a városba, hogy ott eladja | *minä oleskelen täällä paikkakunnan kieltä oppiäkseni* tartózkodom itt, hogy a vidék nyelvét tanuljam | *heidän täytyi mennä kylään ruokaa saadäksensä* nekik a faluba kellett menniök, hogy ételt szerezzenek.

Jegyzet. Megjegyzendő az *otta-* »venni« ige, mely személyragos infinitivussal = »vállalkozni, kész lenni, akarni, kezdeni«: pl. *otan tehdäkseni* vállalkozom vmit csinálni | *kissa otti uskoäksensä ketun sanoja* a macska kész volt hinni (elhitte) a róka szavait | *otti näin puhuaäksensä* kezde így beszélni.

b) Tekintet-határozó, — a translativus (§. 44, d.) használata szerint: pl. *hän oli liian heikko kelvataäksensä minulle apumieheksi* ő nagyon gyenge volt arra, hogy alkalmas legyen nekem segédnek (zu schwach um zu taugen . .) | *nuora kestää lasten kiikkua* a kötél tartós (elég erős) arra, hogy a gyermekek hintázzanak | *tämä asia on vaikea toimittaa* ez

az ügy nehezen elintézhető (nehéz arra nézve hogy valaki elintézzé) | *kirjat ovat hyödylliset lasten lukea* a könyvek hasznosak (arra nézve), hogy a gyermekek olvassák | *sepä oli iloista kuulla* ez ám örvendetes volt hallani (erfreulich zu hören) || *mies on tietääkseni rikas* az ember, a mennyire tudom (tudtomra), gazdag; *luullakseni* a mint hiszem v. vélem (véleményem szerint); *muistaakseni* a mennyire emlékszem; *niin sanoakseni* hogy úgy mondjam (so zu sagen).

c) Kopott ragú alakjában, külön alany nélkül, áll az I. infinitivus czélba-eső cselekvés kitételére (vagyis mint czél- és végghatározó gerundium) — oly igék mellett, melyek csak valamely cselekvésnek neki irányulást vagy arra való készütséget jelentenek. Ilyenek jelesen a »posse« és »velle«-féle igék, pl. *voi-*, *jaksa-* bírni; *taita-* tudni, -hatni (könnyen: vmire ügyességgel v. könnyűséggel bírni); *osaa-* tudni, alkalmat találni vmire; *saatta-* bírni, tudni, -hatni; *saa-* posse (alkalmat, szabadságot nyerni vmire), debere; *kehtaa-* viitsi-, *malтта-* magát vmire rávehetni; *tohti-* merni | *tahto-* akarni; *aiko-* akarni, szándékozni; *huoli-* vmire rágondolni, rajta lenni (sich angelegen sein lassen); *koke-*, *koetta-* próbálni, igyekezni; *lupaa-* ígérni (késznek nyilatkozni); *uhkaa-* fenyegetni (ijesztve ígérni) | *alka-* kezdeni, *ennättä-* csakhamar érni vmire || *pelkkää-* félni (= nem akarni), *häpee-* szégyenleni (nem merni). Pl. *minä en jaksa kaivaa ja kerjätä minä häpeen* nem bírok ásni s koldúlni szégyenlek | *minutta ei hän voi toimeen tulla* nálam nélkül ő nem boldogúlhat | *tämä kaupunki voidaan valloittaa* ezt a várost meg lehet hódítani | *en enää taida kauan viipyä* nem maradhatok már soká | *taidan lukea* tudok olvasni | *kuin Turkuun muutti, taisi viedä tämän oppilaan kanssaan* a mint Aboba költözött, vihette (alkalmasint vitte) magával ezt a tanítványt | *saanko mennä* szabad-e elmennem? | *olette saaneet seisoa* nektek kellett állani (ihr habt stehen müssen) || *huomenna tahdon lähteä kanssanne* holnap akarok elmenni veletek | *tahtoisin tietää, mitä voin saada ruuaksi* szeretném tudni, mit kaphatok ételül | *mitä nyt aiot tehdä* mit szándékozol most tenni? | *aiotaan pitää kokous* szándékoznak gyűlést tartani | *koetettiin estää heitä* igyekeztek őket akadályozni | *en huoli vastata* nem akarok (eszem ágában sincs) felelni; *älä huoli murehtia* soh'se búsúlj;

ei siitä ajasta huolinut ukkonsa asioita kylässä ilmoitella attól fogva eszébe sem jutott, hogy férje dolgait a faluban kijelentse || *linnut alkavat laulaa viserrellä* a madarak kezdenek éne-énekelni, csicseregni | *alkoi niitä näitä haastella tytön kanssa* kezdett egyről-másról beszélgetni a leánynyal | *kun ennätti tottua jyräkkään* a mint csak arra ért, hogy megszokja a lármát (= mihelyt csak megszokta) | *emo ennätti sanoa* az anya csakhamar mondta | *ei hän kuitenkaan ennättänyt tavoittaa sitä* ő mégsem ért rá azt megfogni (mégsem foghatta meg).

Szintígy áll az infinitivus I. mint véghatározó gerundium a »permittere, jubere«-féle igék mellett (melyek fogalmilag a a »posse, velle«-félék causativumai), csak hogy itt az infinitivushoz alanszemélyül ez igék tárgyának személye értendő: pl. *anna hänen olla rauhassa* engedd őt békében lenni (hadd békében) | *salli minun sanoa* engedd nekem mondani (e., hogy mondjam) | *käski miesten istua* fölszólitotta az embereket, hogy üljenek (er hiess sitzen) | *pyysi meidän antaa hänelle leivän* ő kért bennünket, hogy adjunk neki egy kenyeret (er bat.. zu geben).

d) Úgy mint a »posse, velle; permittere, jubere« igékhez mint állítmány-szókhoz, járúl a véghatározó gerundium (inf. I.) mint kiegészítő oly állítmányhoz is, a mely általában a mondott igék fogalmát, habár névszói alakban is, kifejezi: pl. *pojilla on lupa mennä luistimaan* a fiúknak engedelmük van (a fiúknak meg van engedve), hogy menjenek korcsolyázni | *maaherran on valta eroittaa nimismies virasta* a kormányzónak hatalma van, a szolgabíróét hivatalától elmozdítani | *sain käsken ottaa varkaan kiinni* parancsot kaptam (= jusus sum), hogy a tolvajt elfogjam | *minun on aika lähteä kotiin* ideje, hogy haza menjek (tkp. az időm van = es ist zeit für mich; »idő« itt a. m. az idő haladtából folyó kényszerültség, parancs) | *isännän tekee mieli myydä talo* a gazdának kedve van (= akarja) eladni a házat. — Efféle, inf. I.-val kiegészítendő állítmányok még pl. *saa tilaisuutta* alkalmat nyer | *(minun) on oikeus* (v. *velvollisuus*) jogom van (v. kötelességem) | *(minun) on syy* okom van, *m. on aikomus* szándékom van, *m. on täytymys* kelletem van (azaz »nekem kell«) | *(minun) on pakko* kénytelen vagyok | *hänen onnistui* neki

sikerült. Ide tartoznak általában a »kellést« jelentő személytelen igék (a melyek mellett a logikai alany genitivussal tétetik ki: §. 37. b. c.): *minun täytyy lähteä pois* nekem el kell mennem | *nyt tulee minun vielä lisätä, että..* most még hozzá kell adnom, hogy . . | *jokaisen tulee olla ahkera* mindenkinek kell szorgalmasnak lenni | *juomaveden pitää olla suolatointa* ivóvíznek kell sótalannak lennie | *kyllä sitä katsella kelpaa* ugyancsak érdemes azt megnézni | *sitä ei tarvitse etsiä* azt nem kell keresni.

Jegyzet. A *pitää* »kell« személytelen ige mellett közönségesebben a *-man* végű gerundium használatos (l. alább). — A *pitää, täytyy, tarvitsee* »kell« igék logikai alánya (mely egyszersmind a véghatározó I. inf-nak alánya) néha nominativussal vagy partitívussal tétetik ki, ha az inf. igéje intransitívum: pl. *hyvä vuosi pitää tulla* egy jó esztendőnek kell jönnie (jó esztendő kell v. szükséges) | *suuria muutoksia täytyy tapahtua* nagy változásoknak kell történni | *härkä tarvitsee olla lihava* szükséges, hogy az ökör kövér legyen, (ha jó árt kívánnak érte). Külömböző értelem: *isännän pitää olla talossa* a gazdának kell a házban lennie || *isäntä pitää olla talossa* kell hogy gazda legyen a házban (v. hogy a háznak gazdája legyen).

Jegyzet. Csupa infinitívus I. a »kell« ige kihagyásával, ilyen mondatokban: *tuskin tiesivät mitä luulla hänestä* alig tudták, mit gondoljanak róla (*mitä heidän pitäisi luulla*) | *ei tiedä kunne lähteä* nem tudja, merre induljon.

e) A cselekvés mint alany I. infinitívussal tétetik ki — lelki érzés keltésére vonatkozó személytelen állítmány-ige után meg személytelen névszói (*on* »est« igével szerkesztett) állítmány után; szorosán véve ilyenkor az infinitívus csak értelmezője az állítmányban benne foglalt formalis (= német »es«) alanynak: pl. *minua iljettä nähdä häntä* utálok őt látni (tkp. engem utálatra indít = es ekelt mich, taedet me) | *häntä arvelutti lähettää ainoa poikansa kaukaiselle matkalle* gondolkodóba ejtette (aggasztotta) őt, hogy egyetlen egy fiát messze útra küldje | *lapsia peloittaa kuulla hirvittäviä satuja* a gyermekeket félelembe ejti, ha ijesztős meséket hallanak (tkp. es macht furcht . . zu hören) | *minua huvittaa olla leikin johtajana* mulattat engem, hogy a játék vezetője legyek (es ergötzt mich . . zu sein) || *somap'on sotahan kuolla* dicső a háborúban meghalni (decorum est . . mori) | *parempi (on) lehmä lypsää kuin tappaa jobb* a tehenet fejni mintsem ölni | *parempi kuolla kuin kerjätä* jobb meghalni mintsem koldúlni

| *paha on nahkatointa nylkeä* rossz (nehéz) dolog, egy börtent megnyúzni | *minun mielestäni on surkeata olla sokeana* véleményem szerint szánalmas dolog vaknak lenni (blind zu sein) | *terveellistä on juoda vettä aamuisin* egészséges reggel vizet inni.

Jegyzet. Ritkábban vonatkozik az ily értelmező infinitivus az állítmány-igében foglalt (»es«-féle) tárgyra: *mies otti tavaksi nukkua päivällä* az ember megszokta (szokásúl vette azt), hogy nappal aludjék. — Más eset az, hogy ha a személytelen állítmány (pl. *parempi on*) transitív igéjü mondatban határozóvá válik: pl. *Katson paremmaksi lehmän lypsää kuin tappaa* jobbnak nézem, hogy a tehenet fejjük, mintsem hogy öljük.

f) A »*verba descriptiva*« (§. 59.) mellett használató I. infinitivus, a melylyel az általánosb fogalmú ige tétetik ki, — tekintet-határozó gerundiumnak magyarázható: pl. *tulla keikuttaa* szorosán így értendő: »jövésre nézve (jövését tekintve) ballag.«

g) Az *ole- »esse«* ige mellett az I. infinitivus beállófélben levő cselekvést jelent: pl. *olin kuolla* azon voltam (közel ahhoz voltam), hogy meghaljak (= majd meg nem haltam) | *olen monta kertaa ollut jättää koko puuhan silleen* sokszor már azon voltam, hogy az egész munkát abba hagyjam | *olen pakahtua* mindjárt megpukkadok.

Jegyzet. *Meni ma'ata v. pani (paneutui) ma'ata »ment* aludni, lefeküdt (aludni)« — I. inf.-val (v. ö. a *-maan* végü II. infinitivust).

§. 68. I. Instructivus és I. inessivus-gerundium (§. 30, 5.).

a) Az instructivus-gerundium (*-ten, -den, -en*) főleg módhatározó, melynek igéje többnyire a mondat-alanyra vonatkozik; de lehet külön alanya is (genitivusban, v. személyraggal). Kifejezi, mint locativ-féle határozó, a kísérő körülményt vagy alkalmat, melylyel valami történik: Pl. *tuli itkien kotihin* haza jött sirva | *lapsi tuli juosten perässä* a gyermek szaladva jött utána | *mies vastasi, sanoen tärkeät syynsä* az ember felelt, elmondván fontos okait | *ei maaten markat juokse, istuen isot hyvydet* nem fut (kerül, gyül) a pénz, ha az ember hever, nem a nagy jószág, ha veszteg ül || *luki kirjeen kaikkien kuullen* olvasta a levelet mindnyájuk hallatára (m. hallván = indem es alle hörten) | *väysi juostensa* elfáradt

futván | *kyllä se minun tieteni* (v. *luulteni*) *on tosi biz' az igaz, a mint tudom v. vélem* (tudtomra).

Jegyzet. Némely ily gerundium (kivált *ollen* »lévén«) mellett egyik-másik író nominativussal teszi ki a külön alanyt: pl. *monet yöt päivät läpitsensä laahasimme tuota aarretta, ollen meillä suuri vastus siitä, kun ei ollut meillä rattaita* sok éjen-napon át czipeltük azt a kincset, lévén nagy akadékunk, hogy nem volt szekerünk.

b) Az *inessivus*-gerundium (*-tessa, -dessa, -essa*), mint locativ-féle határozó, egyidejű mellékeselekvés kitételére szolgál; lehet külön alanya (genitivusban v. személyraggal): pl. *lasten nukuessa voimme lukea* a közben hogy a gyermekek alusznak (míg . . alusznak), olvashatunk | *talven tullessa lähte-vät muuttolinnut muille maille* mikor a tél jön, elmennek a költöző madarak más országokba | *isäni lauloi kirvesvartta vuollessansa* atyám dalolt fejszenyelet faragván (a közben hogy faragott) | *aika menee arvellessa* az idő múlik, míg az ember meggondolja magát || *kirkkoa rakennettaessa tapahtui suuri onnettomuus* mikor (az alatt hogy) a templomot építették, nagy szerencsétlenség történt | *työtä tekemättä oltaessa maattiin* míg nem dolgoztak (tkp. dolgozás nélkül voltak), aludtak.

Jegyzet. Megjegyzendők a »*mikä on . . -tessani*« alakú kérdő mondatok: pl. *mikä on tullessani* tkp. »mi van abban hogy jövök« = miért ne jöjjek? | *mikä on kohta lähtiessämme* miért ne induljunk mindjárt?

§. 69. A *-ma* képzős cselekvés-névtől való gerundiumok (§. 30, 6.):

a) II. *Instructivus*-gerundium (*-man*): csak a *pitää* és (ritkábban) *täytyy* »kell« személytelen igék mellett (v. ö. §. 67, d.) mint a *formalis* alany (= német »es«) értelmezője: pl. *meidän pitää auttaman toisiamme* nekünk kell egymást segítenünk | *nyt pitää teidän myöskin elämässä osoittaman, että . .* most nektek kell az életben is megmutatnotok, hogy . . | *minun täytyy tuleman teille* nekem kell ti hozzátok jönnöm || személyraggal: *pitää välillä lepäämüsi-kin* közben pihened is kell || *passivumi* igeitől: *se työ pitää tehtämän* azt a munkát meg kell tenni; *tätä kirjaa pitää luettaman* ezt a könyvet olvasni kell (man soll . . lesen).

b) A *bessivus*-gerundium (*-matta*) — tagadólagos mód- és körülmény-határozó (v. ö. az I. instr.-ger.), oly mellékese-

lekvés kitételére, a mely nélkül történik valami; lehet külön alanya (genitivusban, v. személyraggal): pl. *minä tulin tänne isältäni lupaa kysymättä* ide jöttem, nem kérdezve apámtól engedelmet (a nélkül hogy e. kértem) | *sen minä tiedän sinun sanomattasikin* azt én tudom a nélkül is hogy mondod (ha nem mondod is) | *pääsin kotia kenenkään näkemättä* haza jutottam a nélkül hogy valaki látott volna | *oisin (olisin) kukostellut . . nämät kummat kuulematta* viritottam volna . . nem hallván e csuda dolgokat || *ole valehtelematta* ne hazudj (légy hazudás nélkül) | *en voi olla muistuttamatta, että . .* nem lehet hogy meg ne jegyezzem (= meg kell jegyezzenem), hogy . . Transítív igétől való ilyen gerundiumnak lehet passív értelme: pl. *palkka on vielä pojalle antamatta* a jutalom még nincs adva a fiúnak | *minkä kerran tekemättä jättää, se usein tekemättä jääkin* a mit az ember egyszer megcsinálatlan hagy, az gyakran marad is megcsinálatlan | *yksi seikka on vielä mainitsemattani* egy dolgot még meg nem említettem (mintegy: nincsen megemlítvém) | *se kirja jää sinulta lukematta* (ez a könyv marad töled olvasatlan) ezt a könyvet te meg nem olvasod.

c) II. Inessivus-gerundium (-*massa*) — rendszeren a locatív-féle határozót kívánó *ole- »lenni (esse)«* és *käy- »jární, kelni«* (§. 56, a.) igék mellett, — a cselekvés kitételére, a melyben a mondat-alany »benne van (vele elfoglalva)« vagy »a melyben eljár«: pl. *palvelia on vieraita kutsumassa* a szolgálta abban van, hogy vendégeket hívjon (épen most hív vendégeket) | *isäni on vähystä paljoo pyytämässä* apám most kevésből sokat keres (abban van, hogy keressen) | *herrat ovat kävelemässä* az urak épen most sétálnak || *käyvät orjat poikaa katsomassa* mennek a szolgálta a fiút nézni (eljárnak abban hogy . . nézzék) | *tyttö kohta kävi isältänsä lupaa kysymässä* a leány mindjárt ment az atyjától engedelmet kérni | *minun isäni linnasta on hedelmiä käynty varastamassa* atyám várából gyümölcsöt lopott (a várában járt és lopott) || *pitäisikö minun istua täällä häntä odottamassa* itt üljek-e őt várván?

d) Elativus-gerundium (-*masta*) — ablatív-féle határozót kívánó igék (különösen »eljönni vmiből, megszűnni, elállani«; s ezek causatívumai: »akadályozni, eltiltani, megóvni«-félék) mellett, — a cselekvés kitételére, a melyből a

mondat-alany (illetőleg a mondat-tárgy) megválik vagy a melytől távol tartatik: pl. *tuli viemästä hevosen laitumelle jött attól el, hogy a lovat legelőre vitte* | *herkesi (lakkasi) itkemästä megszünt sírni* | *ystäväni esti minua pulaan joutumasta barátom megakadályozott (megóvott), hogy bajba ne jussak (bajba jutástól)* | *pakkanen ei kauan viipynytkään tulemasta a hideg nem is késett soká (nem maradt el jövéstől)* | *että kansa tottuisi pois püspoja välttämättömänä pitämästä* hogy a nép attól elszoknék, hogy püspököket elkerülhetetlenül szükségesekek tartson | *kielsi häntä auttamasta minua megtiltotta neki, hogy ne segítsen nekem.* — »Találni«-féle igék mellett: *hevosensakin löysi heinää syömästä nurmella* (§. 56, b.) | *minä tapasin opettajan lukemasta találtam a tanítót olvasás közben (a közben hogy olvasott).*

e) Illativus-gerundium v. II. infinitivus (-maan) — lativ-féle határozó, tényleges »indulást, haladást, neki-menést« (illetőleg »indítást, mozdítást, neki-eresztést«) jelentő igék mellett, — a célül-vetett cselekvés kitételére, a melynek a mondat-alany neki-megy vagy (valamely tárgyat) neki ereszt: pl. *mene noutamaan hevonen kotia menj haza hozni a lovat* | *hän on tottunut työtä tekemään* hozzá van szokva, hogy dolgozzék (dologtevéshöz) | *rupeen lukemaan* elkezdek olvasni (olvasáshoz fogok, olvasásnak neki-megyek) | *isäni lähti nyt aarrettansa katsomaan* apám elment most a kincsét nézni | *ei hän päässyt puhetta pitämään* nem jutott ahhoz, hogy beszédet tartson | *lähestyi minua tervehtimään* közeledett hozzám köszönteni (hogy köszöntön) | *sattui sitte paja olemaan tien varrella* talált aztán egy kovács-műhely lenni az út mellett (= volt történetesen) | *tuli havaitsemaan* találta észrevenni; *jumala tulee siunaamaan* (fog áldani: §. 63, a.) | *tule nyt minulta palkkasi saamaan* gyere most tőlem a jutalmadat kapni (hogy kapjad) | *nousi laivaan ja sai purjehtimaan* hajóra szállt s kezdett vitorlázni || *rauta kohta saatiin tulehtumaan* a vasat mindjárt arra vitték, hogy megtüzesedett (mindjárt megtüzesítették) | *isäntä panee poikansa palvelemaan* a gazda a fiát szolgáltni (szolgálatba) küldi | *poika pani toverinsa vettä tuomaan* a fiú a társát küldte vizet hozni (abba tette v. rendelte, hogy hozzon) | *kehoitu ystävääsi tulemaan tänne* késztesd (biztasd, szólítsd föl) a barátodat, hogy ide jöjjön | *nälkä*

Lappalaisen ampumaan opettaa az éhség a lapp embert löni tanítja | *hän totuttaa lapsiansa työtä tekemään* szoktatja gyermekeket dolgozni (dologtevéshez) | *lintu on luotu lentämähän* a madár arra van teremtvé, hogy röptüljön. — A »maradni és hagyni«-féle igék mellett (§. 56, c. szerint): *jää tänne vähäksi aikaa odottamaan* maradj itt egy kevés ideig várakozni | *hevonnen jäi sateesen seisomaan* a ló ott maradt az esőben állva || *tässä tilassa heittävät hänen pihalla makaamaan* ez állapotban ott hagyták őt az udvaron fekke.

Már az I. infinitivus (§. 67, c.) körébe vág a II. infinitivus használatá, a mennyiben »kés z ű l t s é g e t, neki-irányultságot« kifejező (>posse, velle« értelmű) névszó (melléknévi) állítmányhoz való cél- és véghatározó tételük ki vele: pl. *hevonnen on hyvä juoksemaan* a ló jó futni (jó futásra; »jó« = tüchtig) | *koira on paha puremaan* a kutya igen szeret harapni (= igen harapós; tkp. tkp. »gonosz harapni«; »gonosz« praegnanter = »gonoszúl hajlandó«) | *hän on paha tappelemaan* ő nagyon verekedni szerető | *mies on valmis (taipuva v. taipuvainen, mieluinen, halukas) lähtemään sotaan* az ember kész (hajlandó, vágyó) a háborúba menni | *härkä on sovelias vetämään iso kuorma* az ökör alkalmas egy nagy terhet húzni (arra hogy . . húzzon) | *pidän sinun kelvottomana tekemään tämän työn* alkalmatlannak (nem arra valónak) tartlak, hogy e munkát megtegyed | *sinä et ole mies sitä tekemään* te nem vagy [arra való] ember, hogy azt megtegyed.

Jegyzet. Némely igék mellett (*käske-, pyytä-, tahto-, vaati-*) mind az I. mind a II. infinitivus fordul elé határozóul, részint némi értelembeli különbözettel (v. ö. §. 67, c.): pl. *käskän poikaa lukemaan* parancsolom a fiúnak, hogy olvasson (tkp. parancsolva küldöm v. hívom a fiút olvasni; de: *käskän pojan lukea* parancsolom, hogy a fiú olvasson) | *pyysi meidät antamaan hänelle leivän* kért (kérve ösztönzött) minket, hogy neki kenyeret adjunk | *tahtoi miehet ottamaan rosvon kiinni* arra kívánta az embereket, hogy a rablót megfogják. — Hasonló jelentésű igék mellett más-más határozó: *alka-* »kezdeni« I. inf.-val; *rupee-, ryhty-* »kezdeni (hozzáfogni)« II. inf.-val — Különböző értelem: *kissa on kelvoton syömään* a macska alkalmatlan (nem arra való) hogy ő egyék (ezt vagy azt), meg: *kissa on kelvoton syödä* a macska nem arra való, hogy őt egye valaki.

Jegyzet. Élénk előadású elbeszélő mondatokban előfordul a csupa II. infinitivus, *rupesi (rupesin stb.)*-féle állítmány-ige kihagyásával; pl. *tästä susi huutamaan erre* a farkas [kezdet] ordítani | *riennä, riennä, huusi opettaja, ja minäkök juoksemaan!* fuss, fuss, kiáltott a tanító, s én ugyan-

csak [neki eredtem] szaladni | *lapsen, kun näkivät . . heti itkemään a gyermekek, a mint látták . . , mindjárt sírni [kezdték]*

Jegyzet. A *-ma* képzős cselekvés-névnek egyes-számi inessivus-, elativus- és illativus-alakjai esetleg nem is gerundium-félék, hanem csak olyan határozók, mint egyéb névszóknak ezen casusai: pl. *kalastamassa on monta temppua muistettavana* a halászásban (beim fischen) sok ügyes fogást kell eszében tartani | *kiitos tulemastasi* köszönet az eljöveteledért (azért hogy eljöttél) | *opettamaan soveliasta miestä ei ollut kolko kylässä* tanításra alkalmas ember nem volt az egész faluban | *saarnaamastani teidän kirkossanne on viisi vuotta kulunut* a tí templomotokban való prédikálásom óta (azóta, hogy . . prédikáltam) öt év múlt el.

f) A *desivus*-gerundium (*-malla*): *eszközül* szolgáló cselekvés kitételére (§. 53, c. e.); — az *ole* >lenni, esse< mellett, a mondat-alanynyal egyező személyragok hozzájárultával, e gerundium oly cselekvés kitételére szolgál, a melynek az alany >épen a kezdetén< áll: pl. *mitä minä aikaasi kulu-tan juttelemalla semmoisia turhanpäiväisiä* mit töltssem (fogyaszszam) az idődet azzal, hogy ily hiábavalókat elbeszéljek | *ostamalla kaikkia saapi* vétel útján (az által hogy vesz) kap az ember mindent | *pyytämällä pyydän, että olette hyvä . .* kérve kérem, legyen szives . . || *olen juuri lähtemälläni* épen most akarok elmenni (azon vagyok, hogy elmenjek v. elmenőfélben vagyok) | *vihollinen oli juuri kaupungin valloittamallansa, kun rauha solmittiin* az ellenség épen azon volt, hogy a várost megvegye, a mint békét kötöttek | *oltiin saamallansa suuri vahinko* azon voltak, hogy nagy kárt valljanak.

g) A *blativus*-gerundium (*-malla*): *gátló okot tevő* cselekvés kitételére (§. 54, e.); — a mondat-alanynyal egyező személyragokkal, *előző* cselekvés kitételére, a melyre az állítmánybeli cselekvés mindjárt rákövetkezik (§. 54, d.); — *tekintet-határozó* (§. 54, b. szerint): pl. *vastustajani riitaa pitkittänytä en kahteen päivään pääsyt keräjistä* attól, hogy ellenfelem a pört folytatta, két napig nem szabadultam a törvénygyűlésből | *lapsen itkemältä en voinut tulla* a miatt, hogy a gyermek sírt (a gy. sírásától) nem jöhettam || *väsyit kohta rupeemaltasi* elfáradtál mindjárt az után, hogy elkezd-tél (alig hogy kezd-tél, már el is fáradtál) || *langat ovat huonot kehräymältänsä* a fonál rossz arra nézve, a mint fonták (= rossz fonású).

§. 70. II. Adessivus- (*-maisilla*) és II. ablativus-gerundium (§. 30, 8.). — Mind a kettő csak a mondatalany-nyal egyező személyragokkal fordul elé; az adessivus-alak, az *ole* »lenni, esse« ige mellett, egészen úgy mint a *-malla* gerundium; — az ablativus-alak az immár beálló (kezdőfélben levő) cselekvés kitételére, a melytől az alany távozóna k (megóvottnak, szabadulónak) mondatik. Pl. *olin járveen putoomaisillani* már be akartam esni a tóba (beesőfélben voltam); *pappi oli juuri kirkkoon menemäisil-länsä, kun minä tulin* a pap épen a templomba akart menni, a mint én jöttem || *vahingon saamaisiltansa pelastui hän ystä-vän avun kautta* attól, hogy kárt ne valljon [a mihez pedig közel volt], megszabadult ő egy barát segítsége által (kár-valló félből) | *menemäisiltänsä hän käskeettiin takaisin* visszaparan-csoltatott, mikor épen már menni akart.

§. 71. A *-mise* képzős cselékvés-név (§. 30, 7.).

a) Egyes-számi nominativusa (illetőleg partitivusa) ala-nyi gerundium, a formalis mondatalany kitételére; ennek állítmánya az *on* »est« vagy *käy* »kel (= lesz)« ige, birtokos-határozó genitivussal, — s ez által az alanybeli cselekvés a genitivusi határozóban kifejezett logikai alany »tar-tozó vagy lehető dolgának« mondatik (§. 37, b.): pl. *kissain on hiiriä tappaminen* a macskáknak az a dolguk, hogy ege-reket öljenek (a macskáknak kell egereket ölniök) | *kissat on sinun säästäminen* a macskákat neked kimélned kell | *minun on kouluun meneminen* nekem az iskolába kell mennem | *viikko-kausi oli hänen kalastaminen, toinen kalat suolaaminen* egy hétig kellett neki halásznia, egy másikon (másik héten) át a halakat besóznia || *käypihän minun sitä tekeminen* hiszen lehet nekem ezt tennem | *ei minun käy sitä myyminen* (§. 37, c.).

Jegyzet. Ha a határozó genitivus hiányzik (mint többnyire tagadó mondatban) logikai alanyúl a határozatlan többes-számi alany (ném. »man«) értendő hozzá: *tehty kauppa [on] kiittäminen* a megkötött alkút dícsérni kell | *käykö näin sanominen* lehet-e így mondani (geht es an so zu sagen = dass man so sage) || *ei koiraa ole karvaan katsomista* a kutyát nem kell a szőre szerint nézni (becsülni). — Megjegyzendő *on* helyett *tulee* »lesz. fit« (§. 37, b.): *nyt tulee selittäminen* most kell magyarázni (szükségessé válik, hogy magyarázzunk).

b) Az állítmány-igének a *-mise* képzős cselekvés-név egyes-számi partitívus-alakjában való ismétlése, a mondat-alanyal egyező személyragok hozzájárulával, a cselekvés szakadatlan (és valamennyire erélyes) folytatását jelentő határozóul szolgál: pl. *aamusta alkain olen istumistani istunut kirjoituspöydän ääressä* reggeltől fogva egyre ültem az íróasztal mellett || *poika juoksee juoksemistansa* a fiú szalad egyre (és a hogy bírja) | *musta pilvi kasvoi kasvamistansa, kunne viimein peitti koko taivaan* a fekete felhő egyre nőtt, míg végre az egész eget befedte.

§. 72. A nyomatékositó particulák (§. 33, A.) közül némelyek már csak igen gyenge kiemelő erővel bírnak, úgy hogy majdnem pusztá szóhosszabbítóknak tűnnek föl, melyeknek a fordításban nem kell külön aequivalenst keresni. Esetleg szolgálhatnak azonban ilyen aequivalensül a magyarban: > -sza, ám, csak, ugyan, pedig, hiszen. <

1. *-ko, -kö* (*-kos, -ko-han*): a kérdő particula; mindig azon mondatrészhöz járúl, a melyre a kérdés voltaképen vonatkozik (tagadó mondatban csakis a tagadó igéhez): pl. *tuletko (tuletkos) kotia vai jüütkö kylään* jössz-e haza vagy maradsz a faluban? | *onko se mahdollista* lehetséges-e az? | *isäntäkö huomenna kaupunkiin lähtee* a gazda megyen-e holnap a városba? | *sanaa sanomattako hän meni* úgy ment-e el, hogy egy szót sem szolt? | *hevosiako vai lehmiä ostelet* lovakat veszel-e vagy teheneket? | *kylänkö kraatari täällä työssä on* a falubeli szabó van-e itt munkában? | *oletteko jo nähneet* már láttátok-e? | *sekö olet, jonka tykö lähetin palvelijani* az vagy e, a kihez a szolgálmat küldtem? || *eikö se ole hyvä* nem jó e az? | *etkös näe* nem látod-e? | *tuletko vai etkös? en* jössz e vagy sem? nem én | *sano suoraan: lähdemmekö vai emmekö* mondd meg egyenesen: megyünk-e vagy nem (tkp. nem mi)?

etköhän heittäisi koko asian ugyan nem hagynád-e abba az egész dolgot? || kérdő névmáson, feleletül ismételt kérdésben: pl. *missä olet ollut? missäkö olen ollut* hol voltál? hogy hol voltam [azt kérdezed]? | *mikäkö nimeni on* hogy mi a nevem?

b) Erősen bizonyító (>bezzeg<): *tüstäkös nyt poika kävi hyvillensä* bezzeg ezért jó kedve lett a fiúnak! | *sekö silloin huutamaan bezzeg* az kezdett akkor kiabálni! | *sütäkös*

Fahlander pahaan pulaan joutui, jott'ei tiennyt . . . a miatt bizony F. csúnya bajba jutott, úgy hogy nem tudta . . . | vihdoin yritys onnistui, mutta nytkös vaiva alkoi végre az igyekezet sikerült, de most ám kezdett a baj.

Jegyzet. Dubitativ alakú kérdésben (ko-val) a »sok-e?» esetleg »mennyi?» értelemben veendő: pl. *paljonko kaloja ostit* [sok halat vettél-e] »mennyi halat vettél?» | *kauanko sotaa kesti* meddig [tkp. sokáig-e] tartott a háború? | *vanhakos olet* mily öreg vagy? | *joko vanhakin olet* mily öreg vagy már?

2. -ka, -kä nyomatékositó, kérdő és relativ névmásokon (lásd §. 17, c.): *kuinka* hogyan? *milloin* v. *milloinka* mikor? stb. || -s szintaz, főleg kérdő névmásokon: *mitäs tahdot* [ugyan] mit akarsz, *mistäs aineesta* mi[csoda] anyagból | némely más nyomatékositó végén: -ko-s (l. az előbbi pontot), -pa-s (l. alább), -ka-s: *mitenkäs* [ugyan] miképen, *kukas se on* kicsoda az? || -han, -hän (néha »ám, hiszen«): *vaan olenhan minäkin seppä ja nüinhän minä, miten he tekivät* de hiszen vagyok én is kovács s [hiszen] láttam, miképen tettek ők; *kysyikös vieras muutakin?* *montahan sillä oli kysyttävää* kérdezett-e az idegen mást is? sok [ám] volt annak kérdezni valója; *keitähän ruokasi valmiiksi* csak főzd meg az ételeket || -pa, -pä: *tulivat muutamaan kylään;* . . *olipa sinä kylässä kaksi taloa* jöttek valamely faluba; . . volt [pedig] abban a faluban két ház; *oli kärkeä kaikkein kanssa sanoja vaihtelemaan;* *senpä kautta kysyikin kohta* . . szeretett minden emberrel szót váltogatni; [épen] azért kérdezett is mindjárt . . ; *varas vei rahat, veipä ynnä kukkaronkin* a tolvaj elvitte a pénzt, elvitte [. .] egy szerszmind az erszényt is | -pa-s, -pä-s (főleg imperativus-alakon): *katsoppas* nézz csak, *tuoppas* hozd-sza, hozd csak | -pa-han, -pä-hän: *onpahan sillä nenä, silmät ja suu* van ám annak orra, szeme és szája.

3. -kaan, -kään (kérdő mondatokban »csak . . is«): *oletko ketäkään nähnyt* láttál-e csak valakit is? *tehtiinkö pädtöstä yhdessäkään kysymyksessä* hoztak-e határozatot csak egy kérdésben is? | *tuskin tätä tietoa mistäkään kirjasta saa* bajosan szerzi e tudást bármely könyvből | (tagadó mondatokban: §. 17, f. 4. *kukaan, kenkään, mikään, jokaan*): *ei kukaan ollut* senki sem jött; *enkä sano sitä minäkään mielelläni* s nem mondom azt én sem szívesen; *toiset eivät olleetkaan vielä*

kotona a többiek még nem is voltak otthon; *älkää olko asiasta millännekään* ne törődjeteK a dologgal (tkp. »ne legyetek semmitekkel se«: se jó se rossz kedvvel); *älkäätte yrittäkökään nousemaan* ne is próbáljatok fölkelni; *kenenkään näkemättä* a nélkül hogy valaki látott (úgy hogy senki sem látott); *ei yhdelläkään ole niin hyvää hevosta kuin minulla* egyiknek sincs oly jó lova, mint nekem van. — Gyakran, kivált tagadó mondatokban, *-kaan* (*-ka-han*) helyett az egyszerű **-han** (*'an*) járúl a névmási alakhoz (ha ez kéttagú és *a*, *ä* végű): *mitään, ketään, missään, minään, koskaan, yhtään* stb.

§. 73. Szóhoz simuló conjunctiók (§. 33, A.).

a) **-kin** (*-ki, -i*) »is«: pl. *minäkin olin siellä* én is voltam ott; *senkin tähden* azért is; *korkeimmatkin vuoret* a legmagasabb hegyek is; *niin se on minunkin mielestäni* úgy van az én véleményem szerint is; *lähetin sanan ja isä tulikin* izentem s az atya el is jött; *toinen on yhtä hyvä kuin toinenkin* az egyik épen oly jó mint a másik [is]. — Ugyanezen **-kin**-vel alakúlt határozatlan névmások: §. 17, f. 4.

b) **-kä**, a tagadó és tiltó igéhez járuló (*enkä, etkä, eikä* stb., *äläkä* stb.) kapcsoló conjunctio (»és, s«): *en näe, enkä kuule* nem látok, se nem hallok; *enkä näe, enkä kuule* sem látok, sem hallok; *emme syö, emmekä juo* nem eszünk se nem iszunk; *tule heti, äläkä vitkastele* jöjj mindjárt, s ne késedelmezzél.

§. 74. Példák némely különálló conjunctiók (§. 33, B.) használatáról (főleg azokról, a melyek használatköre a fent adott magyar aequivalensekével nem teljesen megegyező):

1. **eli** (*elikkä*) és **tai** (*taikka* v. *tahi, tahikka*) meg **vai** (»vagy«): pl. *minun on jano eli minua janottaa* szomjam van vagy (avvagy: azaz, vagy más szóval mondva) szomjazom || *isäni muuttaa Helsinkiin taikka lähtee Ruotsiin* atyám Helsingforsba költözik vagy pedig elmegy Svédországba | *taikka mennään taikka ruvetaan työhön* vagy menjünk vagy fogjunk hozzá a munkához | *joko poika tai (taikka) tytär saa talon* vagy a fiú vagy pedig a leány kapja meg a házat || *kuoleta pahat himosi, taikka ne surmaavat sinun* nyomd el rossz vágyaidat, külömben azok ölnek meg tégedet | *tuliko sade? taikka lett-e esö? Dehogy! || tuletkos kotia vai jäätkös kylään*

haza jössz-e vagy maradsz a faluban? | *hevosiako vai lehmii ostelet* lovakat veszel-e vagy teheneket? | *oletko väsynyt, vai mikä sinua vaivaa* elfáradtál-e vagy mi a bajod? | *kotoako tulet vai kylästä* hazulról jössz-e a vagy faluból? | *tuletko vai etkös* jössz-e vagy nem? | *vai niin* vagy úgy? | *nyt täytyy ruveta työhön. Vai vieläkö lienee liian varhaista?* most hozzá kell fogni a dologhoz. Vagy talán még nagyon korán volna?

2. **ja és sekä; meg sekä . . että:** pl. *minä ja sinä* én és te; *nä'in hevosiä ja lehmii* láttam lovakat és teheneket | *isä tulee ja poika menee* az atya jön s a fiú megyen; *sinä iktet ja minä nauran* te sírsz s én nevetek || *Matti oli hiukan pitempi veljeänsä sekä väkevämpi* M. volt valamicskével hosszabb a testvérénél meg erősebb [is] | *äiti kehrää sekä laulaa lapsellensa* az anya fon s egyszersmind dalol a gyermekének | *isäntä toimitti heille ruuan sekä vuoteen* a gazda adatott nekik ételt és ágyat | *siellä ostetaan paljon sekä maksetaan hyvin* ott sokat vesznek meg jól fizetnek || *minä olen myynyt sekä taloni että irtaimen omaisuuteni* eladtam mind a házamat, mind ingó birtokomat | *sekä kuulin että nä'in* mind hallottam, mind láttam (hallottam is, láttam is).

3. **että és jotta** (>hogy, dass«): pl. *näen kyllä, että olet pahoillasi* látom bizony, hogy rossz kedvben vagy | *se on hyvä, että tulit jó*, hogy jöttél | *herra käski sanoa, ett'ei hän nyt saata tulla* az úr azt üzente, hogy ő most nem jöhet || *moni hyörii pyörii päiväkaudet, että* (v. *jotta*) *saisi ihmisiltä kiitoksen* sokan sürögnek-forognak napokon át, hogy az emberek-től dicséretet nyerjenek | *äiti laulaa, jotta lapsi nukkuisi* az anya dalol, hogy a gyermek elaludjék | *jott'ei torkku taaskin valtaa saisi, rupesi poika laulamaan* hogy a szunnyadás megint erőt ne vegyen rajta, kezdett a fiú dalolni || *hän oli sairas, ett'ei kyennyt työhön* ő beteg volt, úgy hogy nem volt képes munkára | *mies juopui, jotta lankesi selällensä* az ember le-részegedett, úgy hogy a hátára esett | *sinä olet niin köyhä, että sinun täytyy toisilta pyytää apua* oly szegény vagy, hogy másoktól kell segítséget kérned.

4. **jos meg ollä v. jolla** (*ell', joll'*) és **kun** (*kuin*): pl. *jos sinä jätät minun avuttomaksi, niin menetän itseni* ha engem segítség nélkül hagysz, elvesztem magamat | *jos elämää rakastat, niin älä tuhlaa aikaa* ha az életet szereted, ne pazarold

az időt | *jos hullu taitaisi vaiti olla, niin usein viisaana pidettäisiin* ha a bolond hallgatni tudna, sokszor bölcsek tartanak | *jos et anna suosiolla, niin otamme väkisin* ha nem adod jó szerivel, elveszszük erőszakkal || *ell'et (joll'et) sinä rahaa saa, niin saat jotakin parempaa* ha nem kapsz pénzt, kapsz valami jobbat | *ell'ette (joll'ette) ota pahaksi, niin luulen . .* ha nem veszitek rossz néven, úgy azt vélem . . || *kun sen tehned, saat palkan mieltäsi myöten* ha ezt megteszed, kapsz jutalmat kívánságod szerint | *kuin olisit nähnyt enemmän, sinä et puhuisi niin* ha többet láttál volna, nem beszélnél így | *kun (kuin) työ loppuu, loppuu leipäkin* ha (a mint) a munkának vége szakad, a kenyérnek is vége van.

5. *kuin* és *kun*: pl. *laki on niin kuin luetaan* a törvény úgy van, a mint olvassák | *minun kävi samoin kuin sinun oli käynyt* én épenúgy jártam, mint te jártál volt | *hän puhuu kiivaammin, kuin asia vaatii* hevesebben beszél, mintsem (hogysem) a dolog kívánja | *ei hänen edessään ollut muuta kuin avara lumi-meri* nem volt előtte más, mint egy rengeteg hótengeter || *sen sijaan kuin (kun) minä olen saanut nähdä* a helyett hogy én láthattam (míg én . . láthattam); *sill' aikaa kuin (kun) . .* az alatt hogy . . ; *siitä kuin (kun) saivat olla yhdessä* azért hogy együtt lehettek; *joka kerta, kuin (kun) tuli* valahányszor (mindenikszor hogy) jött || *kun (kuin) rikkaat riitelevät, silloin köyhä rauhaa saapi* midőn (ha) a gazdagok veszekednek, akkor a szegény ember békét kap | *kun ilta tulee, lähtee koko luonto levolle* midőn az este jön, az egész természet nyugalomra megyen | *heti kun kevät tulee . .* mihelyt (mindjárt hogy) a tavasz jön | *mies kun kiven pudotti, siitä tuli kolmas lepäyspaikka kokolle* (fent 101. l.) || *kun (kuin) asia niin on, . .* minthogy a dolog úgy van | *kun (kuin) mökki paloi köyhältä mieheltä, täytyi hänen . .* mivelhogy a szegény embernek elégett a kunyhója, kellett neki . . | *kuin alkorania ei saa lukea muuten kuin sen alkuperäisellä kielellä* minthogy a kóránt nem szabad másképen olvasni, mint az eredeti nyelven || *tulen kun tulenkin* eljövök minden bizonynyal (tkp. eljövök, minthogy el is jövök) | *hän myönsi kuin myönsikin, että . .* ő csakugyan megengedte, hogy . . | *no, mene poikasen kun menet, ota talosta evästä* no, már csak menj, kedves fiam, végy a házból útravalót, stb.

Jegyzet. Látni való, hogy az irodalmi nyelv még ingadozó a *kuin* és *kun* alakok használatára nézve.

Jegyzet. A *kuin*, mely tkp. relativ módadverbium, gyakran »a milyen«-féle relativ névmás helyett áll: *minä annoin sinulle semmoisen kirjan, kuin hänellekin* adtam neked olyan könyvet, mint a milyent neki is [adtam] | *semmoinen talo kuin minulla on* olyan ház, a milyen nekem van | *semmoisen miehen toimi, kuin sinä olet* olyan ember munkája, mint a milyen te vagy | *hän joutui yhtäläiseen tilaan, kuin sinäkin* ő ugyanoly helyzetbe jutott, mint a milyenbe te is.

6. **niin** — következtető utómondat bevezetésére, kivált föltétes vagy okhatározó mondat után: pl. *kului muutama viikko, niin tuli isäntä kotia* elmúlt néhány hét, hát a gazda haza jött | *annas isä tulee kotia, niin saat nähdä, kuinka sinun käy* (§. 63, b.) | *ei aikakaan, niin kuoli isä* nem soká (tkp. nem [múlt v. telt bele sok] idő sem) meghalt az atya || *jos . . . , niin* (lásd a példákat *jos* alatt) || *kun oli talvinen aika ja tiet jäiset ja koleat, niin putosi hevosen jalasta kenkä* minthogy téli idő volt s az utak jegesek és rögöseks voltak, [tehát] leesett a ló lábáról a patkó.

7. **saatikka**: pl. *tanssi vanhat ukotkin, saatikka sitten nuoret ja jaloiltaan nopsemmat* táncoltak az öreg emberek is, hát még (v. annyival inkább) aztán a fiatalok és serényebb lábuak | *ei mieskään, saatikka lapsi, sitä kiveä nosta* egy ember sem, nem hogy (v. még kevésbé) egy gyermek, emeli azt a követ.

§. 75. Jelző és határozó-féle alárendelt mondatok bevezetésére a finn nyelvben épen úgy szolgálnak a relativ névmások, mint a magyarban is (vagy más nyelvben, mely relativ névmással él). Egy kis eltérés abban van, hogy a relativ módadverbium *kuin* »mint«-néhány esetben az »a milyen«-helyett áll: §. 74, 5., jegyzet. — Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a *jo* (*joka*) relativ névmás, úgy mint a magyarban az »a mi«, esetleg egész mondat tartalmára vonatkozik, még pedig úgy is fordul elő, hogy a magyarban helyette mutató névmást és kapcsoló (>és<) mondatkötőt kell használni: pl. *kaikkein jokien ja kanavain jäitä taidettiin* hevosilla kulkea, *joka siellä ylen harvoin tapahtuu* valamennyi folyó és csatorna jegén lovakkal járhattak, a mi ott igen ritkán történik | *Meidän Herramme tuli havaitsemaan, että toisetkin kolme kenkää olivat huonoja, jonka vuoksi leikkasi ne kolme jalkaa* hevoselta *ja toimitti niihinkin uudet kengät, jonka jälkeen*

sovitti taas hevosen jalat paikoillensa a mi Urunk észrevette, hogy a többi három patkó is rossz volt, s ezért elvágta a lónak azt a három lábát s szerzett azokra is új patkókat, s a z után megint helyükre illesztette a lónak lábait | *silloin otti pullonsa ja ryypäsi . . , josta hyppäsi jo hevoiselleen selkään* akkor vette a palackját s húzott egyet belőle . . , s a z t á n már fölugrott a lova hátára | *Voguuli sytyttää useasti senkaltaiset paikat tuleen, josta ne monet metsävalkeat ovat selitettävät* a vogul ember gyakran az efféle helyeket meggyújtja, a m i b ől azt a sok erdőégetést kell magyarázni.

Jegyzet. A relativ névmás és a főmondatbeli mutató névmás correlatiójának esetei közül megjegyzendő a comparativus-határozó *mitä* (v. *kuta*, v. *jota*) . . *sitä* = »mennél . . annál« (§. 38, f.) : pl. *mitä pikemmin työsi päätät, sitä parempi* mennél hamarább a dolgotat elvégzed, annál jobb.

Jegyzet. A relativ névmást kísérő *hyvänsä* v. *tahansa* (*tahtonsa*) v. *ikänä*, *ikinä* (*ikänensä* — illetőleg a mondatalanynyal egyező személyraggal : *ikänäni* stb.) a vonatkozás általánosítását fejezi ki (»akár-ki, -mi« stb.) : pl. *hän aina älysi kunnon, olija se minkä-laatuinen hyvänsä* ő mindig észrevette a derékséget, akármilyen-nemű is volt | *tulkoon mitä tahtonsa* (v. *hyvänsä*) akármí jöjjön | *ota noista kumpi tahansa* vedd azok közül akármelyiket || *joka ikänensä tahtoo autuaaksi tulla* valaki (wer immer) üdvözülni akar | *kuussa ikänäni olen* akárhó vagyok | *milloin ikinä kirkonkellot soivat, silloin ajattelen kuollutta ystäväni* bármikor harangoznak, akkor meghalt barátomra gondolok.

Szintén általánosított vonatkozást nyer a relativ névmás, a mely két azonos mondat közül a másodikat bevezeti : pl. *teki isä, mitä teki, poika heti häntä jäljitteli* akármit tett (v. tehetett) az atya, a fiú mindjárt utánozta őt (der vater mochte tun, was er wollte, . .) | *sanoi opettaja, mitä sanoi, oppilas ei parantanut tapojansa* akármit mondott a tanító, a tanítvány nem jobbitotta szokásait.

§. 76. Két azontövű, de különböző ragú határozatlan névmás-alak, melyek utóbbikához a *-kin* szócska járult (pl. *mikä missäkin, kulloin kullakin, jos jonnekin* stb.) — két ellentétes határozatlan és mutató névmás-párnak értelmével bír (pl. »egyik itt . . . másik ott«) : *vieraita tuli kuka kustakin* (v. *mikä mistäkin*) vendégek jöttek, egyik innen másik onnan (v. ki innen ki onnan) | *lahjoja annettiin, mikä millekkin* ajándékok adattak, kinek ez kinek az | *hän kokoeli rahoja milloin milläkin keinolla* ő gyűjtött pénzt majd ilyen majd olyan módon | *käydä huppuroi sinne tänne, jos jonnekin* találomra ide-oda járt, majd erre majd arra.

OLVASMÁNYOK.

Kettu ja kalastaja.

Olipa kerran ukko. Hän sai eräänä talvi-päivänä niin paljon kaloja, kuin mahtui hänen laiturinsa. Hyvin iloisena lähti hän kotiinsa, ajaen isoa kuormaansa. Siinä lauleli hän ilomielin. Mutta mikähän tuo on, joka makaa tuolla keskellä tietä? Kuollut kettupa se on. Tämän piti ukko hyvänä saaliina. Kaunis turkkisi, kettu kulta, sattuikin minulle hyvään tarpeesen. Nostipa ukko ketun taka-puolelle kuormansa päälle. Mutta itse istui hän etu-puolelle. — Eipä se ilkeä-juoninen kettu ollutkaan oikein kuolleena. Oli vaan niin olevinaan ¹⁾). Hän tiesi kyllä, miksikä hän niin oli. Ukon havaitsematta nakkeli hän kuormasta kaikki kalat tielle. Sitte hyppäsi hän itse pois re'estä. Rupesipa heti kokoamaan kaloja tieltä; muutamat säästi hän, toiset söi hän suuhunsa. Niin hyvää ateriaa ei hän ollut saanut kaukaan aikaan ²⁾). — Ukko, joka ajeli iloisena eteen-päin, ei havainnut tätä ollenkaan. Viimein tuli hän kotiin kuormineen. Vaimo tuli häntä vastaan. Missä olet viipynyt niin kau'an, ukkoni. Älä ole milläsikään ³⁾), akkani; nyt pidetäänkin ⁴⁾ isot pidot. Laita pata tulelle; minulla on reki täynnä kaloja. Niinkö ukkoseni? Se on tietty ⁵⁾). Minulla on vielä sitte komea kettu, jonka löysin tieltä kuolleena. — Akka tuli re'elle. Voi kuin narraat, ukkoseni! Eihän tässä ole yhtään kalaa; vielä vähemmin tässä on kettua. Ukkoa hyvin hävetti ⁶⁾). Näen sen kyllä, akkaseni; kavala kettu on tehnyt minulle aika kolttoson.

¹⁾ Lásd §. 66, a. — ²⁾ §. 51, f. — ³⁾ ei ole millänsäkään nem gondol vele, föl sem veszi a dolgot. — ⁴⁾ §. 61. — ⁵⁾ tietty e h. tiedetty (tietä-); — ⁶⁾ §. 60.

Tarinoita.

Mies sanoi toiselle, joka suuresti kehui oppiansa: jos minä tietäisin kaikki, mitä et sinä vielä tiedä, niin olisin oppinein mies koko maan piirissä.

Talonpoika löi lapiolla naapurinsa koiran kuolijaksi, jonka¹⁾ tähden hän joutui oikeuteen. »Mitä varten olet sinä naapurisi koiran lapiolla tappanut?« kysyi tuomari. »Se puri minua,« vastasi talonpoika. »Miksi et sinä tuota varrella rangainnut?« sanoi tuomari. »Eipä hankään minua hännällensä purrut«, oli vastaus.

Asian-ajaja, joka ihmisten riidellessä²⁾ oli rikastunut, teki testamentin ja lahjoitti kaiken omaisuutensa hulluille, mainiten: »hulluilta minä sen saanutkin olen.«

Arka-luontoinen herra kaupungissa sai haavan sormeensa ja antoi suurella kiireellä kutsua lääkärin verta sulkemaan. Lääkäri tuli ja, nähtyänsä pienen haavan, lähetti kutsujan samalla kiireellä apteekistä lääkitystä tuomaan. Tämän tähden kysyi haavoitettu: »onko haava aivan vaarallinen?« »Ei suinkaan«, vastasi lääkäri; »vaan jos ei joutua tehdä, niin se paranee lääkityksettä.«

Varkaan yöllä tultua³⁾ köyhän miehen majaan ja nurkissa etsien jotakin saadaksensa, mainitsi köyhä vuoteelta: »mitäs, veikkonen, siellä pimeässä turhaa etsit, kussa en minä päivälläkään mitään löydä!«

Helpompi asia. Joku valitti, että eräs hänen ystävänsä ei tuonut häneltä lainaksi otettuja kirjoja takaisin. — »Sekö kumma«, selitti veitikka; »onhan paljon helpompi asia pitää itselleen kirjat⁴⁾ kuin niiden sisällys.«

Kohtelias kaiku. Muutamassa seurassa kehui eräs herra kaikua syntymäpaikassaan, joka muka 6, 7 kertaa toisti mitä huudettiin. »Ei se mitään«, kerskasi toinen, »mutta minunpa kotipaikallani on vasta oivallinen kaiku; se, näet, kun sille huutaa⁵⁾: »Mitä kuuluu?« kohta vastaa: »Paljon kiitoksia, ei mitään liikaa!«

Se onnistui. Palvelijan luoksi, joka talon ulko-oven edessä harjaeli isäntänsä nuttua, tuli vieras, antoi hänelle kirjeen ja

¹⁾ § 75. — ²⁾ §. 68, b. — ³⁾ §. 66, b. — ⁴⁾ §. 38, c. — ⁵⁾ §. 61, jegyzet.

käksi kiireesti viedä herralle. Tämä, saatuaan ⁶⁾ kirjeen käteensä, avasi sen ja näki siinä ainoasti sanat: »Jos onnistuu, niin on hyvä; jos ei onnistu, niin mitäs siitä?» — »Jaakko, kutsupas kirjeentuoja ⁷⁾ sisään.« — Jaakko meni ulos ja tuli kohta takaisin. »Kylläpä se onnistui«, sanoi hän, »sillä se lurjus poissa-ollessani vei teidän nuttunne!»

Vanhaa viiniä. »Tää ⁸⁾ se on oikein aika viiniä!» sanoi muuan kerskailija, tarjotessaan vieraillensa yhtä pulloa. »Se on oikein elämä-juomaa, joka voi ihmisen ikää pidentää! Se on saatu luostarin kellarista, jossa jo on seisonut pullossa 200 vuotta!» — »Kyllähän mar se näkyy ikää pidentävän ⁹⁾«, muistutti muuan pilkka-kirves, »koska tuossa pullossa yksi karpänenkin, joka 200 vuotta takaperin siihen suljettiin, vielä kävelee aivan pirteästi.«

Käskettyä työtä. Kolme aviomiestä, juotuaan ravintolassa vähän liiemmältä ¹⁰⁾, tekivät poislähtiessään semmoisen päätöksen, että he kotia tultuansa ehdottomasti tekevät kaiken, minkä muijat käskevät. Joka ei voi täyttää eukkonsa käskyä, laittakoon niin ja niin monta putelia pöytään. Toistensa rehellisyydestä he olivat vakuutetut. — Huomenna he tulivat jälleen yhteen, ja nyt kukin tiliä antamaan ¹¹⁾ töistensä. Ensimmäinen kertoi: »Illalla kotia tullessani satuin, kumma kyllä, kompartumaan taikina-altaasen. Muija tuiskasi tuohon: »mene nyt suin päin ¹²⁾ altaasen, juopporalli.« Minä tottelin, niikuin puhe oli, mutta onneksi ei ollut siellä taikinaa kuin vähän pohjalla vaan. Tukka kumminkin kävi takkuihin ¹³⁾.« — Toinen jutteli: »Satuin minäkin, ihmeellistä kyllä, pitäneeksi ¹⁴⁾ vähän jyrä kotia tullessani, ja kuulin eukon ärjäsevän: »särje nyt se lasikaappi, mokoma.« Yks-kaks oli lasikaappi sirpaleina.« — Kolmas vaikeroi: »Hiljaa minä tavallisesti kotia yöllä tulen, mutta miten lie ¹⁵⁾ ollut eilen, niin luiskahti jalka ja minä menin vähän kellelleni. Muija tuohon: »taita nyt niskasi samalla, juomari.« »No, no, mammaseni, ei vielä kiirettä ¹⁶⁾, arvelin ja niinkuin näette, en ole lupaustani täyttänyt.«

Nyt vasta kysyttiin. Nuori tyttö oli vihittävä yhteen vanhan ukon kanssa. Koska pappi tavallisuuden mukaan kysyi:

⁶⁾ §. 66. b. — ⁷⁾ §. 38. c. — ⁸⁾ *tää e h. tämä: »tää (viini), se on...«* — ⁹⁾ §. 65. végén; — ¹⁰⁾ §. 19. b. 5. — ¹¹⁾ §. 69. e. 2. jegyzet. — ¹²⁾ tkp. szájjal-fejjel, t. i. esve. — hanyatt-homlok. — ¹³⁾ §. 48. b. — ¹⁴⁾ §. 44. a. 2. jegyzet. — ¹⁵⁾ *lie e h. lienee.* — ¹⁶⁾ *hozzápótlándó: ole.* —

tahtoiko ¹⁷⁾ hän ottaa länä-olevan miehen avioksensa, vastasi morsian: »Enpä huoli, enkä tarvitse, vaan te olette ensimmäinen, joka sitä minulta on kysynyt.«

Elatuskeino. Ylioppilaan, jolta ¹⁸⁾ rahat olivat muihin tarpeisiin kuluneet, täytyi pantata lain-opilliset kirjansa, saadakseen ruokaa. Samana päivänä, kun hän kirjoitti isälleen, pyytäen rahaa lisään, saattoi hän siis aivan valhettelematta kehua, että jo alkoi lain-opillisten kirjainsa kautta saada jokapäiväisen leipänsä.

Erehdys. Kaksi herraa istui vierekkäin rautatie-vaunussa ja toinen, kun ei löytänyt nenä-liinaansa, rupesi kohta syyttämään toista sen ottamisesta. Tarkemmin katsottuaan löysi hän kuitenkin liinansa lattialta ¹⁹⁾ ja pyysi anteeksi. »Ei se tee mitään«, sanoi toinen, »se oli vaan molemmin puolin pieni erehdys; te luulitte minua varkaaksi ja minä teitä sivistyneeksi mieheksi.«

Rakasta viha-miehiäsi! Pappi: »Palo-viina on sinun pahin vihamiehesi, Pekka!« Pekka: »Kyllä, herra pastori, ja sanoohan raamattu, että meidän tulee ²⁰⁾ rakastaa vihamiehiämme!« — Pappi: »Aivan oikein, mutta ei se missään käske, että ne tulee niellä suuhunsa.«

Varas, joka oli varastanut hevosen, julistettiin vapaaksi, kun hän toi oikeuteen todistajan, joka vannoi, että hänellä oli tämä hevonen ollut jo varsasta asti ²¹⁾. Vähän myöhemmin haastettiin sama mies oikeuteen pyssy-varkaudesta. Silloin astui sama todistaja esiin vakuuttaen, että hänellä oli ollut tämä pyssy jo pistolista asti.

»Matti, älä unhota herättää minua huomen-aamuna kello kuus ²²⁾,« sanoi eräs upseeri palvelijalleen. »Olkaa huoleti herra luutnantti, kyllä herätän. Vaan jos unhottaisin, olkaa hyvä ja soittakaa vaan«, vastasi Matti.

Nuori sota-mies oli määrätty vartioimaan kanuunaa, mutta kun aika tuli siinä pitkäksi, läksi hän matkoihinsa. Sota-oikeudessa, johon hänet vedettiin, antoi hän seuraavan selityksen: »Eipä olisi ketään hyödyttänyt, vaikka olisin siellä seisonut; sillä yksi mies ei voi kuljettaa kanuunaa mihinkään ja useampia vastaan en minä taas olisi voinut mitään. Sen tähden läksin minä pois.«

¹⁷⁾ §. 63, a. — ¹⁸⁾ §. 52, b. — ¹⁹⁾ §. 56, b. — ²⁰⁾ §. 67, d. — ²¹⁾ §. 19, d. — ²²⁾ *kuus* e h. *kuusi*.

Muutamassa seurassa oli maalta tullut hiljainen, vähän yksinkertaisen näköinen pappi. Apteekkari, joka oli olevinansa sukkela, tahtoi tehdä pilaa hänestä ja kysyi siis häneltä: »Sanokaas²³⁾, herra pastori, mistä se tuli että patriarkat ennen aikaan²⁴⁾ tulivat niin ihmeen vanhoiksi? — »Taisi olla syynä«, vastasi pappi, »ett'ei silloin vielä ollut apteekkia!«

Samalla mitalla. Talonpoika toi kaupunkiin voita eräälle kauppiaille. Tämä punnitsi voin ja havaitsi, että joka leiviskästä puuttui pari naulaa. »Kas kummaa!« ihmetteli talonpoika, »ja olinhan minä toki punninnut voin, minulla kun ei puntaria ole, teiltä ostetun leiviskäisen kahvi-säkin avulla.«

Vahva-lupauksinen. »Te rikoitte lupauksenne«, moitti eräs herra kerran toista. — »Alkää olko siitä millännekään«, vastasi toinen, »kyllä teen toisen yhtä²⁵⁾ hyvän.«

Ilman apua. Muija tuli papin luoksi ilmoittamaan miehensä kuolemaa. »Voi, pastori kulta, tätä onnettomuutta!« voivotti muija. »Sepä sangen ikävätä kuulla«, lausui pappi. »Oliko vainajalla lääkärin apua?« — »Ei ollut, pastori kulta; mieheni kuoli aivan itsestensä«, vastasi muija.

Omantunnon mitta. Tuomari, jolla ei ollut partaa ja joka ei muissakaan kärsinyt tätä miehuuden merkkiä, lausui kerran syytetylle, jolla sattui olemaan tuuheat poskiparrat: »Omatuntosi on luultavasti yhtä väljä kuin poskipartasi ovat tuuheat.« — »Jos parta«, vastasi tämä, »on omantunnon mitana, ei teillä ole sitä laisinkaan.«

Kohteliaisuutta. Varkaan²⁶⁾ onnistui kerran saada kauppa-puodista siepatuksi kymmenen naulan pussi kahvia. Juuri kun hän oli menemäisillään puodista ulos, tuli häntä vastaan ovessa puodin omistaja, joka luuli varkaan ostaneen²⁷⁾ jotakin ja lausui sen vuoksi kohteliaasti: »Käykää toki toistenkin, kun jotakin tarvitsette.«

Vasenkätinen. Kerran oikeudessa laski eräs vierasmies, kun hänen piti tehdä todistajanvalaa, vasemman käden raamatulle oikean asemesta. »Pane oikea kätesi«, muistutti tuomari. »Antakaa anteeksi, korkea oikeus«, vastasi todistaja, »mutta minä olen vasenkätinen.«

²³⁾ *sanokaa-s*, nyomatékosító s-vel (§. 72, 2.) — ²⁴⁾ §. 51, f. — ²⁵⁾ §. 38, f. — ²⁶⁾ §. 37, c. és 67, d. — ²⁷⁾ §. 65.

Kaksi nappia.

Olin kerran huutokaupassa, jossa myötiin erään tuttavan herran taloutta. Muutamissa hetkissä oli kaikki se ylpeä talous hajoitettu satoihin eri käsiin. Kullat ja hopeat, sametilla kate-
tut sohvat ja tuolit, seinillä rippuneet kuvat ja lattian kirjavat
peitteet, jotka ennen olivat ystävyydellä katselleet toisiansa ¹⁾
sen vainajan herran komeissa huoneissa, olivat revityt erilleen
ilman armotta. Ne eivät itse virkkaneet, taikka minä en kuul-
lut niiden virkkavan mitään. Herran leski ja lapset olivat
ainoat, jotka itku-silmin sitä katselivat ja jättivät hyvästi
jokaiselle eri kappaleelle.

Mitähän ²⁾ sanoisivat nuo kapineet, jos ne voisivat pu-
hella? arvelin minä. Ja eivätkö ne todellakin mitä puhele,
vaikka niiden puhetta ei kuulla? Tuossa oli vielä vanha kansi,
täynnä kullattuja virkanappia vainajan virkatakista. Minusta
tuntui, kuin ne voisivat puhella, niin järjelliseltä ne näyttivät ³⁾.
Niistä par'aikaa kaksi oli seisattunut vastakkain, ja ne näyt-
tivät ⁴⁾ nyt katsovan toinen toisensa silmiin. Toinen oli vielä
kirkas ja kullattu, vaan toinen kulunut ja tumma. Niiden
keskuus näytti aivan sellaiselta kuin ylpeän esimiehen ja talon-
pojan. Mikä ylpeä katsanto oli tuolla kirkaalla napilla, kuin
se katsoa tuijotti ⁵⁾ yli olkansa vieressään seisovan silmiin!
Todella kuulinkin pian seuraavan puheen.

»Voit sinä seisoa vähän etempänä«, sanoi se kirkas nappi.

»Tiedätkö, mikä sinä olet ja missä sinulla on paikka?«

»Mikä minä sitten olen?« sanoi se tumma nappi; »eikö
tässä ole toinen yhtä hyvä kuin toinenkin?«

»Mitä kaikkia sinä tohdit! Eikö sinulla ole häpyä? Tie-
dätkö sinä, kelle niin puhut?«

»Kellenkö? Enkö minä ole sellaisia herroja nähnyt! Ja
onko nykyaikana enää niin suurta eroitusta kansanluokkain
välillä? Eikö kaikki ala tulla yhdenvertaiseksi?«

¹⁾ Az egy toise »másik«, a mondat-alanynak megfelelő birtokos-
személyragggal, kifejezi az »egymás (einander)«-t, pl. rakastamme toisi-
amme szeretjük egymást. — ²⁾ mitä-hän §. 72, 2. — ³⁾ §. 54, f. —
⁴⁾ §. 65, végén. — ⁵⁾ §. 59.

»Sinäkinkö ehkä yhdenvertaiseksi? Huuti! Jos se ei olisi tällaisessa tilassa, niin — Mutta mitä sinä ymmärrät?»

»Minä ymmärrän sen, että tällaisessa tilassa toinen on yhtä hyvä kuin toinenkin. Mitä parempi te nyt olette?

»Mitäkö⁶⁾ parempi? Kuin olisit nähnyt vähän enemmän, sinä et puhuisi niin. Sinä ymmärtäisit, missä seuroissa minä olen elänyt, ja missä sinä. Sinä olet ikäsi istunut herran seljän takana, etkä tiedä mitään, sen sijaan kuin minä olen aina etunappina saanut nähdä kaiken sen kunnian, joka herralle tuli elin-aikanaan. Mitä sinä tiesit kaikista pidoista, joita herra piti korkeille vierailleensa? Nä'itkö sinä, miten kaikki joivat herran kunniaksi, ja kuuditko sinä ne koreat puheet, joilla herraa ylistettiin ja kiitettiin sitä loistoa, jonka hän levitti ympärilleen? Luitko sinä ne sampanilasit, jotka juotiin, niin että se ankara juoma valui pitkin⁷⁾ minun kirkasta naamaani? Ja nä'itkö sinä, miten kaikki ihmiset olivat ihastuneet siitä, että herra oli iloisin isäntä talossaan, jossa jokaisella oli hauska viipyä ja nautita? Minä arvaan kyllä, kuinka kaikki nyt itkevät ja valittavat hänen kuolemaansa.«

»Antakaa anteeksi, hyvä herra etunappi! Paljon te olette kyllä nähneet, mutta ettenpä⁸⁾ nähneet sitä, jonka minä nä'in samaan aikaan. Minä, joka olin herran seljän takana, minä nä'in aina toista kuin te hänen edessään. Ne samat herrat, ne samat ihmiset, jotka häntä silmäin edessä ylistivät, ne irvistelivät hänelle seljän takana, ne pilkkasivat ja nauroivat häntä ja sopottivat toisilleen, sanoen: »tuota on aika narri. Sillä, jonka hän näissä juomissa ja ruuissa hävittää, hän voisi kasvattaa lapsiansa, jotka aikanaan kunnioittaisivat hänen muistonsa ja tulisivat kunnon ihmisiksi ja isänmaan kunniaksi.«

(Hannikainen).

Kuun tarinoita.

Johdatus.

Yhtenä iltana sattui käteeni Tanskan sulosuisen tarinoit-sijan, Andersen'in, kirja »*Billerbog uden billeder*«¹⁾. Mä²⁾ ihastuin jo ensi-sivuihin ja mitä edemmä³⁾ pääsin, sitä enem-

⁶⁾ §. 72, 1, a. ⁷⁾ §. 57, b, 5. — ⁸⁾ *ette[n]* és *-pä*.

¹⁾ »Képeskönyv képek nélkül«. — ²⁾ *mä* e h. *minä*. — ³⁾ §. 19, b, 1.

män se minua miellytti. Jo oli myöhään kun kirjan sain loppuhun. — Mutta en vielä ma'ata pannut; kauan istuin vielä ikkunan edessä, muistossa uudestaan ihaellen noita utuisia, puolihämäräisiä piirroksia, jotka hämöttävät kuni⁴⁾ ihana seutu kuutamossa, puoleksi valaistuna, puoleksi pimeyden peitossa. Mitä ei selitä silmä, sitä mieli kuvaelee, ehkä paljon kauniimmaksi, viehättävämmäksi kuin todella onkaan.

Näin istuessani juotui minulle mielehen, että kummahan se on, kun ei meillä kuu kellenkään ole ruvennut tarinoimaan näkemiänsä. — Kumottaahan meillä sama kuu kun Tanskassakin! — Lieneekö näillä poloisilla Pohjanmailla pakkänen häneltä suun hyytänyt kiinni? Vai onkos kuu siitä ä'issään, kun kesän kaunehimpana ollessa, ei auringon valolta pääse ensinkään näkyviin? — Vai pitäneekö hankin Suomen kieliraukkaa niin halpana, ettei sillä huoli huuliaan pilata?

Näissä miettein⁵⁾ kohotin silmäni taivaalle, johon kuu paraillaan oli noussut. En tiedä, lieneekö ollut mielihairaus vai totta, — vaan minusta oli ikään kuin olisi kuu nykykäytänyt päätään minulle ja samassa vieno ääni kuiskahtanut korviini: »Nuorukainen! Kerkeät olette aina te ihmiset muita moittimaan, kun itse olette syypäät. En ole mä pakkasesta mykkä, eikä kateudesta ääneti. Ja ihan olet väärässä, kun minun luulet kieltänne halveksivan. Tiedä, että minä maan kiertelijä, joka kaikki maat ja mantereet olen nähnyt ja kuulut kaikkein kansojen murteita, tuskin tunnen yhtäkään sen vertaista rikkaudessa ja suloisuudessa. Josko sen onkin kauan täytynyt korvissa kuhnustella kaukana mahtavien saleista ja oppineiden kammareista, niin muista, että kultakin aikoja venyy maan mustassa povessa ennenkuin ilmi saateetaan ihmisten ihanteheksi. — Teissä itsissä vaan on syy, jos ei se vielä väkikoskena kohise ja lempilauluna helise! — Teissä on syy, jos ei maailma vielä tiedä, mitä Suomenniemellä on ihanaa, on suloista ja jaloa. Teillä on korvat ja ette kuule, teillä on silmät ja ette näe, teillä on ääni ja ette laula!»

Näin lausui kuu innoissaan ja peittäysi sitten pilven taa. Mutta seuraavana iltana, kun näki harrasta haluani hänen tarinoitansa kuulemaan, se leppyi, ja on siitä päivin usein

⁴⁾ = *kuin*; — ⁵⁾ §. 56, f.

käynyt minulle juttelemassa, mitä retkillänsä on nähnyt, milloin äsköisiä tapauksia, milloin muistelmia muinaisista, jo kauan unhotetuista ajoista. Mitä kuu kertoo, sen panen paperille. Kuun omia sanoja en kerkiäkään tarkalleen panna; kyhäänpä, miten paraiten muistan ja osaan. Mutta jos ei lukija tällä tavoin saakaan näitä kertomuksia niin viehättävässä muodossa kuin ne kuun omasta suusta kuuluvat, niin se kuitenkin on lohdutuksenani, että »kun ei muut lihavat laula, minä laulan laiha lapsi.« Tulloon toinen tarkempi korva ja suloisempi kieli! Kyllä kuulla on tarinoita, kun vaan olis⁶⁾ kuuntelijoita.

Ensimmäinen ilta.

Sovittuaan minun kanssain alkoi kuu tarinoida: Mennä⁷⁾ yönä luikertelin äärettömän valtameren ylitse; aalloilla keikkui yleten aleten suuri laiva. Se pöyhkeili valkeissa purjeissaan ja iloisesti liehui lippu maston huipussa. Kansi oli täynnä ihmisiä: vanhoja, nuoria, miehiä, naisia; kaikkien silmistä loisti iloa ja toivoa. — Erillään muista seisoivat nuorukainen ja neitonen käsi kädessä; nuorukainen painoi palavan suukkosen armahansa huulille ja lausui: »Huomenna olemme Amerikassa! Siellä saamme rauhassa elää: siellä ei meitä tunne kukaan. Minä olen köyhän miehen poika, sinä mahtavan kreivin tytär; vaan siellä me vaan olemme mies ja vaimo. Jumala tulee siunaamaan kätemme työtä!« — Toisessa paikassa istui vaimo, polvillaan pieni lapsi; kaksi suurempaa seiso vieressä. Vähän matkaa siitä istui hopeatukka vanhus; hänen edessä verevä mies. Mies virkkoi: »Huomenna olemme Amerikassa, huomenna onnemme perillä! Siellä on työllä palkkansa; siellä saattaa köyhäkin elää, kun vaan on ahkera. Voi niitä onnen päiviä!« Vaimo nosti vetiset silmänsä luottamuksella häneen, joka niin puhui; lapset karskuttivat kovaa leipäkannikkataan toisillensa kuiskuttaen: »huomenna saamme vehnäistä.« Ja ukko pani kätensä ristiin sanoen: »Amen, suokoon meille Jumala siellä parempaa onnea!«

Aivan kokkapuun nenähän oli kiivennyt yksi nuorukainen ja katseli sieltä länteen päin, eiköhän jo ruvenne näkymään mannerta. — »Huomenna olemme Amerikassa!« huusi hän riemuiten. »Terve, tuhannen terve sä⁸⁾ vapauden kultai-

⁶⁾ = *olisi*; — ⁷⁾ = *menneenä (mennyt)*. — ⁸⁾ sä e h. *sinä*.

nen koti! Toista on siellä elää kuin vanhassa, elähtäneessä Europassa; siellä saa kenenkään estämättä käyttää voimiaan ihmisveljien hyväksi! Siellä ei sanota kapinoitsijaksi, ken yrittää väärää lakeja kumota; siellä ei ole hallitsijata, joka kansan vapautta pelkäisi kuni omaa surmaansa. Terve sä toivoni maa!« — Pimeässä nurkassa seisoi synkeännäköinen mies; hän huokasi syvään ja ojensi itsensä suoraksi: »Huomenna olemme Amerikassa! Siellä ei tunne kukaan minua eikä rikostani. Kotimaassa pääsin vankiudesta vapaaksi, vaan kaikki minua kammoivat; eihän kukaan tahtonut palvelukseensa murhaajaa! — Ja kuitenkin olen niin syvään katunut, mitä vimmassa tein! — Siellä saan ruveta uuteen, parempaan elämään. Jumala on antanut anteeksi rikokseni! ihmiset sitä siellä eivät tunne!«

Niin kuulin toivon ja riemun sanoja joka paikasta. Yö kun tuli puoleen, alkoi väki kannelta vähetä; toinen toisensa perään meni kannen alle makuusijalleen. Kohta oli kansi tyhjä; ainoasti peränpitäjä ja muut yövartiat olivat enää valveella. — Kaikkia tätä katsellessa en ollut älynnytkään mustaa pilveä, joka alkoi nousta itäiseltä taivaan rannalta; se kasvoi kasvamistansa, kunne viimein peitti koko taivaan ja esti minunkin näkemästä. Hirmuisesti rajusi myrsky niinkuin niissä seuduin tavallisesti tekee; salamoita leimahteli yhtenäen ja ukkonen jyräeli, kuin olis taivas ollut puhkeamassa. Sitä kesti kaiken⁹⁾ yötä; ei ilma asettunut eikä taivas selinnyt jälleen ennen kuin aamua vastaan, koska jo olin alas menemällän¹⁰⁾. Minä heti katsahdin merelle: taannoista laivaa ei näkynyt enää! Se jo on tainnut keritä satamaan, arvelin mä ja loin silmäni rannalle. Siellä missä Amerika ylpeästi kohottaa kivrintaansa valtameren hyrskyä vastaan, nä'in jotain mustaa aalloilla keinuvan; mä katsahdin tarkkaan — se oli laivan hylky! mastot poikki, kansi tyhjä, runko yhä syvemmälle aaltoihin vajoamassa; ei kaukana siitä ui parsi, parressa vaate, — se oli laivani lippu!

Huomeisaamu oli tullut, jota odottivat toivottelivat; — he olivat päässeet toivonsa perille; — he olivat siinä maassa,

⁹⁾ §. 41, a. — ¹⁰⁾ = *menemälläni*.

missä ei ole eroa, ei köyhyyttä, ei väkivaltaa, ei katuvaiselle armottomuutta.

Toinen ilta.

Kuu nousi tavalliseen aikaansa, tervehtyi minua ja jutteli sitten:

Kerran tulin yksinäisellä matkallani perimmäiseen Pohjaan, siihen maahan, jonka paljas nimi jo hirvittää — Siperiaan. Mä nä'in Obi-virran viertelevän mutaisia vesiään ja rientävän Jäämeren kylmään povehen, jossa häntä odotteli kuolema Rannalla seisoi yksinäinen Samojedilaiskota eli jurtta, puoleksi maahan uponneena. Koko seutu oli kolkko ja kuollut. Surkeille puuttomille soille ja kanervikoille oli lumi levittänyt valkoisen peitteensä ja leikitteli, pyrytteli pohjan tuullessa. Elävää ei näkynyt, ei kuulunut; yksin vaan nälkäisen suden ulvonta yhdistyi pohjoistuulen valitusvirsiin. — Tässä oli kuoleman ja yön valta. Aurinko oli jo aikoja sitten paennut paremmille maille. Pimeä olis ollut alinomaa, jos en minä olisi välistä käynyt kumottamassa ja revontulet toisinansa välähtelleet monivärisiä sätehiään.

Mä katsahdin kotaan, josta valkeata välkkyi: lampun himeässä valossa istui, pää käden nojassa, pöydän ääressä nuori kalvakas mies. Kasvonsa olivat laihat, otsahan oli liika työ ja vaiva piirtänyt syviä kurttuja. Silmissä paloi taudin tuli ja siuhoten kulki henki vaikeasti kipeässä rinnassaan. Hän kohotti päätään ja tarttui taas kynään. Mä vaan vilaukselta nä'in hänen silmiänsä ¹⁾, vaan kuitenkin juohtui heti mieleeni, että häntä ennenkin joskus olin nähnyt. — Mutta se oli kaukana tästä, se oli Suomen pääkaupungissa Helsingissä. Matalasta katon alaisesta kammarista silloin loisti kirkas valo, ja riemu kaikui ulos kadulle. Minä tirkistämään ²⁾ sisälle. Kammarin oli täynnä iloisia nuorukaisia; loistavin silmin ja hehkuvin poskin puhuivat armahasta kotimaasta, toivoistaan ja riennoistansa. Kättä kätchen lyöden vahvaksi liitoksi he lupasivat kukin tavallaan uhrata elämänsä Suomen edistymiselle, kukoistamiselle, eikä vaivoja, ei kuolemaakaan pelätä, kun vaan olis Suomen onneksi, Suomen kunniaksi. Sen teh-

¹⁾ »szemeit« = k p t, arcz t. — ²⁾ §. 69, e, 2. jegyzet.

tyä he lähtivät, mutta kammarissa asuja seiso i vielä kauan ikkunan vieressä; hänen huuliltaan kuului rukous: »Anna Jumala voimaa täyttämään, mitä olemme luvanneet!«

Minä silloin nä'in lupauksen, — nyt se oli täytetty. Se rakkauden kipinä, jonka silloin olin nähnyt syttyvän, oli kasvanut sammumattomaksi tuleksi; se hänen oli vienyt kauas kotomaasta ventovierasten majoille; se hänen oli tuonut tähän vihattuun, kammottuun maahan Suomen kunniaa enentämään. — Ulkona oli kylmä talvi ja pimeä yö; hänen sydämessään suloinen suvi ja valoisa päivä! — Sinä jo arvannet, ken se oli! — Ympäri maailman maine kannattaa, kotimaa lukee parasten poikainsa joukkoon nimen — Kastrén.

(*Suonio* [*J. Krohn*]).

Az

Olvasmányokhoz és a Mondattani részben
előforduló példamondatokhoz való

SZÓTÁR.

Előjegyzet. Névszók és igék teljes tőalakjukban vannak fölhozva; amazok nagy része mellett, rövidítve, az egyes-számi nominativus is van kitéve: pl. *aartee*, *-rre'* | *armaa*, *-mas* | *varle*, *-rsi*; vagy néha a genitivus, pl. *härkä*, g. *-rjän*, *-rän*; a *-ttoma*, *-ttömä* végűek (§. 10, l.) nominativusa *-ton*, *-tön* v. *-toin*, *-töin*; — szintgy némely igék mellett az I. infinitivus, pl. *häpeä*-, inf. *hävetä* | *alene*-, inf. *aleta* | *hüiritse*-, inf. *-itü* — vagy az ind. praesensbeli egyes-sz. 1. személy alakja, pl. *alka* (*alan*) | *hake*- (*ha'en*) | *anta*- (*annan*). — Egyéb rövidítések: *tö.* = többes-számi nominativus (oly névszóknál, melyeknek főleg vagy csakis a többes-számi alakjuk használatos); *dim.* = diminutivum; *fr.* = verbum frequentativum; *mom.* = verbum momentaneum; *caus.* = verbum causativum; *refl.* = verbum reflexivum.

Aalto hullám.

aamu reggel (reggeli idő); *aamuisin* reggel, reggelenként.

aarte, *-rre'* kincs.

ahjo kohó, tűzhely.

ahkera szorgalmas, buzgó, munkás; *ahkeruute*, *-uus* szorgalom.

ahnee, *-ne'* mohó, kapsi: *ahneute*, *-us* mohóság.

ahtaa, *-hdas* szoros.

aika idő: *aikaan saada* létrehozni; véghez vinni; *tulla aikaan* boldogúlni, ellenni vmivel

aika (§. 34.) meglett, derék, igazi, nagy.

aikaise, *-ainen* időbeli; kora, korán való: *elin-a* holtig való.

aiko szándékozni, akarni.

aikomukse, *-us* szándék.

aina mindig, mind, egész (-ig), egyre
ainee, *-né'* anyag. tárgy.

ainoa egyedüli (unicus), egyetlen egy; *ainoastansa* csak; *ainoasti* csupán. csak.

aisa székér- vagy szán-rúd.

aita kerítés, sövény.

aitta tárház, szerkamara, élés-k.

aivan igen, nagyon, egészen, teljességgel.

aja- hajtani, vinni (pl. ügyet);
ajele fr.

ajattele- gondolni.

ajatukse-, *-us* gondolat.

ajo hajtás, üzés; szekerezés, kocsi-zás.

akka asszony, öreg asszony, feleség;

akkase, *-anen* dim. *akka*.

ala al, vmi alatt levő tér, álló vagy

fekvő hely, tér (melyet vmi befed, elfoglal): *alla, alta, alle, alatse* v. *alitse* (108. l.)
alaise, -ainen vmi alatt való, alsó.
alaisime, -sin a mi vmi alatt van, ülő (ambosz).
alammaise, -ainen alattvaló.
alastoma, -toin meztelen.
alene-, inf. *aleta* alább szállni, ereszkedni.
alhaalla alant, lent; *alhaalle* le, lefelé; *alhaltia* alulról.
alhaise, -ainen alacsony, alant való.
alimmaise, -ainen alsó, legalsó.
alinomaa mindig, egyre, örökké.
alinomaise, -ainen szünetlen, szakadatlan.
alka- (*alan*) kezdeni.
alkee, -lje' kezdet, kezdőfél.
alku kezdet: *alku-kieli* az eredeti nyelv.
alotta elkezdeni.
altaa, -llas teknő.
altii, -ltis kész vmire, rendelkezésre álló, odaadott
alukse, -us alj, alul való vmi, alap, talapzat, bőlés.
ammatti hivatal, mesterség, foglalkozás.
ammunta lövés, lövöldözés.
ampu- löni.
ani igen, nagyon, leg-.
ankára buzgó, erősen ható, derék.
ano- kérni, megkérni, kérelmezni; *anele-* fr.
ansio érdem.
anta- (*annan*) adni; engedni, hagyni: *a. kutsua* hívatni.
antautu- adni magát, megadni magát, bocsátkozni.
antee, anne' ajándék, elengedés: *antaa anteeksi* megbocsátani, *pyytää anteeksi* vmiért bocsánatot kérni.
antoisa bőven adó, sikeres, jövedelmes.
apaja hálólhúzó hely.

appe, -ppi ip, ipa.
apteekki patika, *apteekhari* patikárus.
apu segítség.
apulaise, -ainen segéd.
arka érzékeny, könnyen sérthető
arkki ív (árkus).
armaa, -mas kedves, drága, szeretett.
armeliaa, -ias kegyes, irgalmas.
armo kegyelem, irgalom.
armottoma kegyetlen
armottomuute, -uus kegyetlenség.
aro alant fekvő gyepes föld. völgy.
arvaa- becsülni, hozzá vetni, gyanítani, vélni, gondolni: *arvattava* gyanítható, gondolható, hihető.
arvele- gondolni, gyanítani, sejteni; meggondolni, fontolni.
arvelutta- gondolkodóba ejteni, aggasztani
arvio becslés.
arvo becs, ár, érték.
arvoise, -oinen becsű (*kallis-a.*)
arvollise, -inen, becses, becsült, tisztelt.
arvostele- bírálni.
arvottoma becs nélkül való értéktelen.
asee, -se' eszköz, szerszám, fegyver.
asema hely, állapot
aseme, -sen hely; *asemesta* helyett.
asetta- helyezni, állítani, tenni vhová; alapítani.
asettu- helyeződni, helyére ülni v. állni; ülepedni, lecsillapodni, lenyugodni.
asia ügy, dolog: *asian-ajaja* prókátor, ügyvéd.
asiallise, -inen dologbeli.
askeree, -re' foglalkozás, házi dolog, munka.
askelee, -le' v. *askele, -kel* lépés.
asti, -ig (usque, §. 19, d.).
astia edény.
astu- lépni.
asu- lakni; *asuskele-* fr.
asunto lakás.

asukkaa, *-ukas* lakos.
ateria, *atria* ebéd, étkezés, lakoma.
aukaise- nyitni, megnyitni.
aukea nyílt, tárt.
aukene-, inf. *aueta* nyílni, megnyílni.
aura eke.
aurinko nap (sol).
autio puszta, lakatlan; puszta föld,
 pusztaság.
autta- segíteni; *auttele*- fr.
autuaa, *-uas* boldog.
avaa- nyitni.
avaime, *-ain* kules
avara kiterjedt, terjedelmes, tág
avio házasság; hitvestárs: *a.-mies*
 házas ember.
avo: *avo-jaloin* mezítláb.
avoime, *-oin* nyitott, nyílt, fedetlen.
avu erkölcs, tulajdonság, tehetség:
hyvät avut erények; *hyvä-avuisse*,
-inen jó erkölcsű, jóra való, éré-
 nyes.
avuttoma segítség nélkül való.

E- v. neg. (1. *en*, 2. *et*, 3. *ei*; lásd
 §. 32.).

edellise, *-inen* előbbi (1. *ete*).
edes elé, előre (*e. jataas* előre hatra);
 legalább, még csak (*ei e. sitäkään*
 még csak azt sem).
edisty- eléhaladni, elémentelt tenni.
ehcü ép, épséges; jeles, szép.
ehkä ámbár, bárcsak; talán.
eho ép, egész, erős.
ehäi- ráérni, odaérni (idejében),
 sietni.
ehto föltétel: *ehdottoma* föltétlen.
ehtoo este.
eilen tegnap.
eilise, *-inen* tegnapi
einee, *-ne'* reggeli (frühstück).
eksy- eltévedni; *eksyukse* tévelygő
 állapot.
eleskele- éldegélni.
etatuksse, *-us* eltartás, élelem: *elatus*-
 keino keresetmód.
elime, *-lin*: *elin-aika* életidő.

elo élet; eleség, élelem; vetés,
 gabona; *elo-kuu* augusztus.

elä- élni: *elävä* (élő) állat.

elähtä- egyszerre föléledni; megéle-
 medni.

eläime, *-äin* állat.

elämä élet.

elättä- életben tartani, eltartani.

emo = *emä*.

emä anya, szüle.

emäntä háziasszony, gazdasszony,

enempä, *-mpi* (compar. *enä*) több.

enentä- öregbíteni, nagyobbítani,
 növelni.

enimmäen többnyire (*enimpä*).

enimpä, *-nin* legtöbb, legnagyobb.

ennen 1. *ente*.

ennusta- jövendőlni.

ennustukse, *-lus* jövendőlés, jóslat.

enmättä- megelőzni, elérni, utólag érni,
 csakhamar érni vmire.

ensiksi 1. *ente*.

ensimmäise v. *ensimmäise*, *-äinen* első,
 legelső.

ensin: *ei*-*kään* ingyensem, koránt-
 sem.

ente, *-nsi* első, legközelebbi; *ennen*
 előtt (időről); ez előtt, az előtt.

entise, *-inen* előbbi.

enää, *enään* többé.

epä: *epä-usko* hitetlenség, babona;

epä-toivo reménytelenség, kétség-
 beesés; *epä-arvoinen* kétséges be-
 csű, tiszteletvesztett; *epä-selvä*

nem világos, sok értelmű; *epä*-
säännöllinen szabálytalan.

epäile- kételkedni, megkérdelni, gya-
 nuba venni.

erehty- tévedni, hibázni.

erehtyukse, *-ys* tévedés.

eri külön (§. 34.): *erillään* (§. 19, c.)

eriläise, *-äinen* különemű, külö-
 mőző.

erinäise, *-äinen* külön való, különös.

erinomaise, *-äinen* kiváló, különös.

erinomattain kiváltképen, rendkívül.

eriä, erii- elkülönödni, különválni, eltérni.
ero elválás, búcsú, elbocsátás.
eroa- elválni, eltérni, különbözni.
eroitta- elválasztani, elbocsátani, eltávolítani.
eroitukse, -tus különbség.
erä íz (ízben), -szer, -szor.
eräü, -rüs bizonyos, egyvalamely, némely.
esiin l. *ete*.
esinee, -ne' tárgy.
esittä- elérteszteni, eléadni, bemutatni; *esittle-* fr.
estee, -te' akadály.
esty- akadályozva, gátolva lenni.
estü- akadályozni, gátolni.
ete, n. esi elő; *edessä, edestä, eteen; edellä, edeltä, edelle; editse* (109. l.); — *edeltä-päin* előre, eleve; *edellä* (adv.) elül, előbb; *esiin* elé (pl. lépni).
etelä dél.
eteläise, -äinen déli.
etenkin kivált, főleg (*ete*).
etsi- keresni.
että hogy (§. 74, 3).
etu elő (l. *ete*); előny, haszon; *etupuoli* előrész, *etu-jalka* első láb.
etuise, -inen előbbvaló; hasznos, előnyös.
etumaise, -ainen elülső.
etäü: etäällä messze, távol; *etäältä, etäälle* (§. 19, a, 4.)
eukko aggnő, anyus; ük.
eversti ezredes.
evä úszószárnny.
eväü, -väs útravaló élelem.

Haakte, -hti (v. *haaksi*) hajó.
haamoittale- gyöngén fényleni, csilámlani.
haapa nyárfa.
haara ág, elágazás; tájék, irány.
haaraise, -äinen ágas, ágú (elágazott).
haaska- elrontani, tönkretenni.

haasta- beszélni; idézni.
haastele- beszélgetni.
haava seb (vulnus).
haava íz (ízben), -szer: *tällä haavaa* ez ízben, most; *yhtä haavaa* egyszerre
haavoitta- megsebezni.
haikea csipős, éles, keserves.
haira tévelygő (állapot); *h.-ietév-üt*
hairaa- vaktában hozzá kapni, hibásan fogni: *hairaukse, -us* n. act.
haise- szaglani (-lik).
haitta akadály.
haittaa- akadályozni, gátolni, ártani.
haja széjjelvaló, elszéledtség (*h.-mie-linen* szórakozott): *hajalla, -lta, -lle* §. 19, b, 3.
hajoa- szétmenni, elszéledni.
hajoittaa- szétbontani, -szórni, szétvetni.
haju szag, illat.
hake- (*ha'en*) keresni.
hakkaa-, inf. hakata vágni.
hakoise, -oinen: vasta-h. ellentőrekvő, makranczos.
halkaise- hasítani, repeszteni.
halkea- hasadni, széth., megrepedni.
halki ketté, szét, meghasadva; -n át (hosszában) (110. l.)
halko hasáb (fa).
halla fagy, éjjeli f., dér.
hallitse, inf. -ita igazgatni, kormányozni, uralkodni.
hallitukse, -us kormányzás, kormány, uralkodás.
halpa olcsó, kevésbecsű, silány.
halu vágy, kívánság, kedv vmire.
hajlandóság.
halua- ohajtani, vágyódni.
halukka, -ukas vágó.
halveksi- kevéssé becsülni, megvetni.
hama (egész): *hamasta* 97. l., *hamaan* 99. l.
hampaa, -mmas fog (dens).
-han, -hän hiszen, ám, csak: §. 72, 2.
hankala nehézkes, bajos, alkalmatlan.

hankki- fölszerelni, -készíteni, készületet tenni; szerezni, megszerezni.

happame, -*apan* (-*apain*) savanyú.

happane- savanyodni, erjedni.

hapse, -*si* haj (hajszál, -fürt).

harja sörény, taraj, hátserte; kefe.

harjaa-, *harjaele*- kefélni.

harjantee, -*nne'* háta^s emelkedés, kisebb hegyhát.

harjoitta- gyakorolni.

harmaa szürke, ősz.

harmi bosszúság, bosszankodás.

hartaa-, -*rras* buzgó, szorgalmas, sovár, áhítatos.

hartea felső hát, váll.

harva ritka.

hassu hóbortos, bolondos.

haukku- ugatni.

hauhi srét (svéd: hagel).

hauraa-, -*ras* törékeny, porhanyó; fajtalan, feslett.

hauska mulatságos, kellemes.

havta gödör, verem, sír.

hautaa-, inf. *haudata* temetni.

hauto- meleg által puhítani, melegíteni; tojáson ülni.

havaitse-, inf. -*aita* észrevenni.

he (g. *heidän*) tb. *hän*.

hedelmä gyümölcs.

hehku- izzótűzzel égni; fényleni, ragyogni; égni (vágytól).

heikko gyenge.

heikäläise-, -*äinen* ő közülök való, saját emberük.

heimo nemzetség, atyafiság.

heimolaise-, -*äinen* rokonságbeli, atyafi, rokon.

heinä széna, fű: *heinä-kuu* július.

heittä- vetni, hajítani, dobni: *h. henkensä* lelkét kiadni.

heleü tisztán hangzó, csengő; tiszta, fényes.

helise- csengeni.

hellü érzékeny, gyöngé, lágy, szelíd, jószívű.

helma ruhaszegély, fölötött ruhaalj.

helme-, -*mi* gyöngy: *helmi-kuu* februárius.

Heluntai pünköszt.

hempä puha. érzékeny, kényes.

helppo könnyű (facilis).

hengellise-, -*inen* lelki, szellemi.

henke-, -*ki* lélek, lélegzet.

hepo ló.

heree éber állapot, ébrenlét.

herkeä-, inf. -*rjetä*-, -*retä* szűnni, megszűnni.

herkku jóízű étel, nyaláncság.

herkullise-, -*inen* jóízű, finnyás; kéjelgő.

herra úr.

herrase: *herras-väki* úri nép

herättä- ébresztetni, föl-é.

heräü- fölébredni.

heti mindjárt.

hetke-, -*ki* pillanat, perc; kis idő óra.

hevoise, *hevose*, n. -*oinen*-, -*onen* ló.

hieno finom, vékony.

hiero- dörzsölni.

hieta homok, futóhomok.

hiha ruhaujj.

hihna szíj.

hiile-, -*li* szén, parázs.

hiippa süveg, püspöki s.

hiippakunta püspökség.

hiire-, -*ri* egér.

hiite-, -*iisi* rossz szellem, ördög, manó (mene *hiiteen* eredj pokolba, a manóba).

hiike-, -*ki* izzadság.

hilja halk, lassú, csendes; adv. *hiljaa*.

hiljaise-, -*ainen* halk, csendes; lassú, késő; szerény.

himeä homályos, fénytelen.

himo vágy.

himoise-, -*oinen* vágygial való, vágyó.

hinta ár (pretium).

hio- (v. *hijo*-, *hivo*-) köszörülni, fenni, súrolni.

hipeä bőr, test bőre; test.

hirmu rettenet, rémség, iszonyat.

hirmuise, -inen rettenetes, iszonyatos
hirte, -rsi szálfá, gerenda, akasztófa.
hirttä- fölakasztani.
hirve, -vi jávor szarvas, szarvas.
hivittü- irtóztatni, iszonyítani, ijesz-
 teni.
hitaa, -idas lassú, rest.
hiukaa-, inf. *hiuvata* éhséggel gyö-
 törni (§. 60); *hiukaise*- id.
hiukka kis darabka (morzsa, pe-
 hely), kevéské.
hiukse (v. *hivukse*), -us haj (crinis):
 tb. *hiukseä*.
hohta- fényleni, ragyogni, csillogni
hoikka vékony, karcsú, sovány.
hoikkene-, inf. *hoiketa* karcsúlni.
hoita- őrizni, gondozni.
hoito őrzés, gondozás.
hoksaä- észrevenni, észlelni.
holho oltalom, gondviselés, gyámság
homee, -me' pénész.
honka erdei fenyő.
hopea ezüst.
hoppu sietség, hamarság.
horjahtu- tántorodni, megbotlani,
 elcsúszni.
horju- tántorogni, ingadozni.
housu nadrág.
huhta irtóvány, irtásföld.
huhti-kuu aprilis.
huhto- sujtani, erővel ütni; suly-
 kolni (ruhát), mosni.
huikahutta- kurjantani, rivallani.
huima szilaj, féktelen, vad.
huippu csúcs.
huivi kendő; nyakravaló.
huikka veszcdelem, vész, elveszés.
hulku- beleveszni, elveszni.
hullu bolond.
hullutta- bolondítani, bolondozni.
humala komló, részeg állapot.
humina zúgás, bűgás.
huojenta- megkönnyebbiteni, enyhí-
 teni.
huokaa-, inf. *huo'ata* sohajtani, pi-
 hegni, megpihenni; *huokaile*- so-
 hajtozni.

huokea könnyű (nem bajos); enyhe ;
 olcsó.
huole, -li gond; *huoleti* gond nélkül.
huolettona gondatlan.
huoli- gondolni vmivel, rajta lenni,
 eszeágában lenni.
huomaa- észrevenni.
huomio figyelem, ügyelet, észrevevés.
huomene, -men reggel; holnap, hol-
 napi nap; *huomenna* holnap (cras),
 másnap reggel; *ylíhuomenna* hol-
 napután.
huomaise, *huomise*, -inen reggeli,
 holnapi (másnapi).
huonee, -ne' ház, lakóépület, szoba.
huono hitvány, rossz, nyomorú.
huppuroi- kapkodva (tétovázva) mo-
 zogni.
hurja örült, veszett; szilaj, vad.
hurjapäise, -äinen örült, eszeveszett
hurskaa, -kas igazlelkű, igazságos ;
 jámbor, istenfélő.
huukto = *huhto*.
huule, -li ajak.
huuta- kiáltani.
huuti (elkergető, elutasító indulat-
 szó).
huuto kiáltás.
huvi mulatság, kedvtelés.
huvitta- mulattatni, mulatságossá
 tenni.
hyljeksi- megvetni, megutálva ott-
 hagyni.
hyljää = *hyllää*.
hylky elvetett ember v. tárgy; hajó-
 rom, törthajó (wreck).
hyllää- elvetni, elcsapni, megvetni
hymy mosoly, mosolygás.
hymyile- mosolyogni.
hyppi- szökdödni.
hyppää-, inf. *hyppätä* szökdni, ugrani.
hyrsky sziszegés, szuszogás.
hyryttelä- csendes surogást hallatni,
 dúdolgatni; *ilkeä h.* esendesen
 sírni.
hyttise v. *hyttyse*, -inen, -ynen szűnyog.
hyvyite, -yys jóság; jóság, birtok.

hyvä jó: *hyvin* (adv.) nagyon, igen; *hyvänsä* (§. 75. jegyz.).
hyväksy- jónak tartani, jóváhagyni.
hyväile- jósággal illetni, szeretni, czírógatni.
hyväise: tb. *hyväiset* (tkp *jää-l.*)
 búcsú: *jättää hyväiset* elbúcsuzik.
hyy dér, zuzmara, szaj (vékony jég)
hyytä- bezajzani, befagyni; fagyasz-tani.
hyödyllise, *-inen* hasznos.
hyödyttä- haszonnal illetni vkit, használni vkinek.
hyökellä- rátámadni, rárohanni.
hyötý haszon.
hyövi- sűrögni.
häijý rossz, hitvány; gonosz
häiritse-, inf. *-itä* zavarni, háborgatni.
häiriö zavar, háborgás; tévedés
hämmästy- megzavarodni, megdöb-benni
hämmästyttä- zavarba hozni, megdöbbenteni, meglepni.
hämähülki pók.
hämärä homályos; szürkület, alkony, homály.
hämäräise, *-äinen* sötétlő, homályos, alkonyuló.
häne, n. *hän* ő; tb. *he* ők.
häntä fark.
häpeä szégyen.
häpeä-, *häpee-*, inf. *hävetä* szégyenleni.
häpy szégyenérzet, szégyenlet, szemérem.
härkä, g. *-rjän*, *-rän* ökör.
hätýyttä- sietésre szorítani, szorultságba hozni.
hätä szorultság, veszedelem.
hävetä-: *minua hävetäü* pudet me.
hävittä- elpusztítani.
hävitykse, *-ys* pusztítás.
häviä-, inf. *hävitä* elpusztítani, tönkre menni.
häviö romlás, rozzantság, pusztulás, vesztesség
hää, tb. *hää* lakodalom, menyegző:
hää-väki násznép.

Budenz, finn nyelvt.

häämöttä- gyengén fényleni, homályosan látszani.
höhöttä- hehngeni, száraz hangon nevetni.
hönký rühetés.
hönkä szellő, gyenge széljárás.
höyhene, *-hen* toll.
höyry gőz.

Thaele- gyönyörködni, élvezni.
ihan egészen, épen, nagyon.
ihana gyönyörű, szép.
ihante, *-nne* gyönyörűség, eszme kép
ihastu- örülni, még-ö., gyönyörűséget lelmi vmiben.
ihastukse, *-us* gyönyörködés, öröm.
ihmee, *-me* csoda.
ihmeillise, *-llinen* csodás, csodálatos
ihmise, *-inen* ember.
iho bőr, tesibőr (haut).
iki: *iki-vanha* ösrégi.
ikkuna ablak.
ikä életkor (aetas): *ikänä* valaha;
ikäänkuin épen úgy mint, mintha;
ikäs (ikäsü): *i.-kuin* épen úgy mint.
ikänsä (§. 75. jegyz.)
ikäise, *-äinen* kórú.
ikävä unalmas, epedéstől kedvetlen, kellemetlen; unalom, epedő v. restellő állapot (*minun on i.*)
iljettä- = *ilkeyttä-*.
ilkeä csúnya, gyűlöletes, gyalázatos.
ilkeyttä- utálatra indítani (§. 60).
illallise, *-inen* vacsora.
ilma levegő, ég; idő (wetter).
ilman (§. 46.) nélkül
ilmau-, *ilnautu-* megjelenni.
ilmi nyilván, világra, közre (-bocsátani).
ilmoitta- nyilvánítani, jelenteni.
ilmoitukse, *-us* nyilvánítás. jelentés.
ilo öröm, vígság.
iloise, *-oinen* víg, örvendező.
iloitse-, inf. *-oita* örvendezni, örülni.

ilta este.
ilvee, -ve', tb. *ilveet* tréfa, bohóság, csinytevés.
imarrukse, -us hízélgés.
ime- emni, szopni, szívni.
imettä- szoptatni.
imisä szoptató nőstény, emse.
impe, -pi szüz (virgo).
inho utálat, undor.
inhoa- undorodni.
inhotta- undorítani.
innokkaa, -okasindulatos, nagyheví.
innostutta- lelkesíteni.
insenöri inzsellér, mérnök.
into lelki erő, buzgóság, lelki hév.
inta: *irralta* szabadon, nem kötve.
irtaime, -ain kötetlen, ingó (jóság).
irti szabadon, eloldva.
irvistele- viczorogni, gúnyolni.
iske- ütni, vágni: *isku* ütés.
iso nagy.
istau- leülni.
istu- ülni; *istutta*- ültetni.
istuime, -uin szék.
isä atya: *esi-isä* előd, ő.
isäntä gazda, háziúr.
itara fősvény.
iikka szúnyog, rovar.
iike- sírni.
ilku sírás.
itse maga (§. 17. c.).
itä kelet, napkelet; *itäise* keleti.
itä- csirázni: *itä* csira.

Jaakko Jakob.
jahka mihelyt; hír, hacsak.
jaka- (*ja'an*) osztani, elosztani.
jakau- osztani.
jako osztás, osztály.
jaksa- bírni (vermőgen).
jakso sorozat, folyam.
jalka, g. *jalan* láb.
jalkaise, -ainen lábú (*neli-j*).
jalkinee, -ne' lábravaló, lábbeli.
jalo nemes, kitűnő.
jano szomjúság.
janotta- szomjaztatni (§. 60.)

jatka- hozzákötni, folytatni.
jatkee, -le' hozzátoldás, folytatás.
jauha- örleni: *jauho* liszt.
jo már.
jo, n. *joka* a ki, a mely; comp.
jompa, n. -pi melyik a kettő közül (uter): *jompa-kumpa* alteruter, valamelyik.
johdatta- vezetni, vinni.
johdatukse, -us vezetés, bevezetés.
jokta- vezetni: *johtaja* vezető.
johtu- kerülni, jutni.
joka minden (§. 34.)
jokapäiväise, -äinen mindennapi.
jo-kaan: *ei jokaan* semmi.
jokaise, -äinen mindenik, mindegyik.
joke, -ki folyó (fluvius).
jokin valaki, valami, vmely.
jo-ku valaki, valami, valamely.
jolloin a mikor; *j-kulloin* némelykor, hébehóba.
jonne a hova; *j-kunne* valahova.
jono vonal, sor.
jopa már; sőt.
jos ha; *joska* hír, vajha.
josko vajjon.
joskus hébehóba, néha.
joten [úgy] hogy; a mint, miképen.
jotentin, *jotensakin* valamiképen, valamennyire; *joten-kuten* valamiképen.
joukko csapat, rakás.
joulu karácson: *j-kuu* december.
jouse, -si ij, kézj.
joutava dologtalan; haszontalan, szükségtelen.
jouto ráérkezés, dologtalanság.
jouta- ráérkezni vmire.
joutse, -si = *jouse*.
joutsene, -sen hattyú.
joutu sietés, sietés.
joutu- sietni, jutni; kerülni, bele-k.
joutuisa gyors.
juhla ünnep, ünnepély.
juhta igás marha.
julista- nyilvánítani.
julkaise- hirdetni, közzétenni.

jülkea nyilvános; merész.
jülki nyilván, láthatólag.
jülkise, *-inen* nyilvános.
julma rút, rettentő, kegyetlen.
jumala isten: *epä-j.* állisten, bálvány.
juna vonal, sor; vonat (vasuti).
juo- inni.
juohtu = *jöhtu*.
juokse-, inf. *juosta* folyani, futni; *juoksentele*- fr.
juoksu folyás, futás; folyamat, menetel.
juoma ital.
juomari iszákos, részeges.
juominki ivás, duska.
juone, *-ni* sor, hosszú rend; csiny, esel, ravasz fogás; *juonise* (adj.: *juone*-val való).
juoppo részeges ember: *juoppo-lalli* v. *-ralli* részegesap (saufterl).
juopu- lerészegedni.
juopumukse, *-mus* részegedés, részegesség.
juotta- itatni (*juo*).
juotta- forrasztani.
**jurtta* (or. *jurta*, votj. mord. *jurt*, *jurta*) lakás, ház.
juttele- elbeszélteni, beszéltetni.
juttu elbeszélés, mese, historia; peres-ügy.
juure, *-ri* gyökér, tö.
juuri épen, teljesen [ügy].
juurtu- gyökeredzeni, meg-gy.
juusto sajt.
juuttu- megnyuvadni.
jukeä vastag, nehéz, tömördek.
jylhä sötét, zordon (erdő, felhő).
juylkä- meredek, makaes, durva, kemény.
juury dörgés, láрма; *juylkä* id.
juyä-, fr. *juyale*- dörogni.
juvä gabona-szem; (tb.) gabona.
juise, *-inen* jeges.
jujittelle- utánozni.
jülke, *-ki* nyom (vestigium); *jüljessä*, *jüljestä*, *jülkeen* után (109 l.); *jüljelle* v. *juelle* hátra; *jülkeen*

hátra, utána, később: *jülkeen-päin* utóbb, későbbben.
jülkimmäise, *-äinen* utóbbi, leg-u.
jülleen megint, újra.
jülte, *-lsi* háncs, belháj (splint).
juänkise, *-is* nyúl.
juätee, *-nne'* ideg.
jujellise, *-inen* eszes, értelmes, okos.
jujestykse, *-ys* rend, elrendezés, rendszer.
jujrestä- rendezni, elrendezni.
jujke, *-ki* ész, értelem, okosság.
jujve, *-vi* tó.
jujene, *-sen* íz, tag.
jujtiläise, *-äinen* óriás.
jujtä- hagyni, elhagyni.
jujylkä merő, kemény, hajlíthatatlan.
jujü- maradni.
jujü jég.
jujähly- lehülni, kihülni.
jujähvyäiset: l. *jujväise*.
jujüty- megjegyesdni, befagyni.

-kaan, *-kään* (nyomatékosító §. 72, 3).
kaappi szekrény.
kaare, *-ri* ív, ívalakú fa, hajóborda, bókony.
kaasu köd, ködös gőzölgés.
kaata- dönteni; önteni, tölteni (pohárba).
kaatu- eldőlni, ledőlni, elesni.
kadotta- elveszteni.
kahakka zenebona, csetepaté.
kahda ketté.
kahdeksa, *-san* nyolcz.
kahlee, *-le'* láncz.
kahmalo öszsemarok.
kahte, *-aksi* kettő; *kahdesti* kétszer; *kahtia* kétfelé, ketté.
kahvi kávé; *kahvila* kávéház.
kaikke, *-kki* minden: *kaikkialla* mindenütt, *kaikkialta* mindenün-nen, *kaikkialle* mindenüvé; *kaiketi* mindenképen, egyáltalában, teljesen; valóban, bizonyára; mégis csak, legalább.
kaiku ekhó, viszhang.

kaiku- hangzani, visszahangzani.

kainalo hón, hón-al.

kaipaa-, inf. *kaivata* nélkülözni; megkívánni, szükségleni; panaszkodni.

kaista káka, nád.

kaita, *kaitaise*, *-ainen* szűk, keskeny.

kaitse-órizni: *kaitsija* pásztor.

kaiva- ásni, túrni, vakarni.

kaivo kút.

kala hal.

kalasta- halászni; *kalastaja* halászó, halász.

kalastukse, *-us* halászat.

kaljame, *-jain* v. *kalju* sikos, sima; kopasz.

kallii, *-llis* drága.

kallio szikla, kőszikla, hegy.

kallo koponya

kalpea = *kalvea*.

kaltaise, *-ainen*-féle. -szerű: *sen-k.* afféle, olyan.

kalte (félrehajolt, félre hanyatlott): *kallella*, *kallelle* f. h. helyzetben, -be.

kalu szerszám, holmi: *huone-kalu* házi bútör

kalvakkaa, *-akas* halovány, sápadt képű.

kalvea halovány, fakó.

kalvo hártya, hályog.

kamari, *kammari* kamara.

kamiini kandalló.

kammo-, *kammoa-* irtózni vmitől. iszonyodni.

kammotta- iszonytatni (§. 60.)

kampela, *kampura* ferde, görbe.

kana tyúk

kanava csatorna, kanális.

kanerva hangafü.

kanervikko hangás (mező).

kankaa, *-ngas* vászon.

kankaa, *-ngas* homokos mező.

kankea merő (mereven), feszes

kankuri takács.

kannatta- hordozni; fönntartani. megbírni.

kannikka szél, vég, karaj.

kansa nép, nemzet.

kansalaise, *-ainen* néptárs.

kanssa -vel együtt.

kanta sark (lábsark); kiálló vég, szöglet

kante, *-nsi* fedél, fedő; hajófedél.

kanto fatőke, törzsök.

kanuuna ágyú.

kapakka koresma.

kapea szűk, keskeny.

kapina lázadás, zendülés.

kapinallise, *-inen* lázadással való. lázadozó.

kapinee, *-ne'* holmi.

kapinoitse- lázadni, lázadást támasztani.

kappa mérő, véka.

kappalee, *-le'* darab; tárgy.

kapteeni kapitány.

kapua-, inf. *kavuta* fölmászni.

karhu medve.

kari köszirt.

karja nyáj (főleg szarvasmarha).

karjaise, *-ainen* nyájjal, marhával bíró; legelőre járó: *yksi-k.* első évben legelőre járó (másodfü)

karkaa-, inf. *karata* ugrani, szaladni.

karkea durva kemény; vastag.

karku futás. szaladás.

karkuri szőkevény.

karsaa, *-rsas* ferde, görbe; kancsal.

karsastele- görbén nézni.

karskutta- ropogtatni.

kartano nemes telek, udvar, úri ház.

karte, *-rsi* füstölgő üszök. gyertya-hamú; füstszag, égésszag.

karitta- elkerülni.

karttu- növekedni, gyarapodni.

karva szőr; szín (color).

karvaa, *-vas* keserű, fanyar.

karvaise, *-ainen* szőrös.

kaske, *-ki* irtott erdő, irtásföld.

kasta- nedvesíteni; keresztelni; *kastatta-* caus.

kastee, *-te'* harmat; kereszttség.

kastu- nedvesedni, megázni.

kasva- nőni, növekedni, teremni; teremni vmit.
kasvatta- nevelni, növeszteni.
kasvatli növendék.
kasvatukse, -us nevelés.
kasvo oreza, pofa.
kasvu növés: *kasvuise* növésű.
kateute, -us irigység.
kateuttoma bánattalan, nyugodt.
katkaise- elszakítani, le-sz., elvágni, esonkítani.
katkea- elszakadni, szét-sz.
katkera keserű.
katoa- elveszteni.
katsakta- egyet nézni, oda n., te-kinteni.
katsanto tekintet.
katsasta-, mom. *katso-*.
katsela-, fr. *katso-*.
katso- nézni.
katta- fedni, befedni.
kattee, -ale' fedő, takaró.
kattila katlan.
katto fedél, ház-f., háztető.
katu úcza (uteza).
katu megbánni.
katuaise, -ainen bánatos, bűnbánó.
kauas, kauan, l. *kauka*.
kauha merő kanál, m. edény.
kauhea rettenetes, iszonyú.
kauhistu- iszonyodni; *kauhistutta-* iszonytatni (§ 60).
kauka távol, messzevaló: *kaukaan aikaan* (hosszú időbe) régen; *kaukaa* messziről, *kaukana* messze, távol, *kauas* messzire (comp. *kauempaa, kauempaa, kauenmaksii* v. *-mmas, -mma'*); *kauan* sok ideig, soká.
kaukaise, -ainen messzevaló, távoli.
kauka nyak.
kaukukse, -us gallér.
kauneute, -eus szépség.
kaunii, -nis szép (sup. *kauneimpa*).
kauppa vétel, vásárlat, alku, adás-vevés: *huuto-k.* árverés.
kauppiaa, -ias kereskedő

kaupunki város.
kaupunkilaise, -ainen városbeli.
kaute, -ausi (ambitus temporis): *aika-k.* korszak, *kuu-k.* hónap, *päivä-k.* egész nap, *vuoro-k.* egy 24 óra, éjnap.
kautta által, -n át (110. l.)
kavalta- hirtelen fölkelni, fölszökni.
kavala ravasz.
kavio lóköröm, pata.
kehittä- fölfejtteni; fejleszteni.
kehkeä-, kehkiä-, inf. *-hitä* fölöldödni, kifesleni; fejlődni.
kehno hitvány, haszontalan, rossz.
kehoitta- buzdítani, biztatni, unszolni, késztetni.
kehoitukse, -us ösztönzés, indítás, unszolás.
kehrü orsó: *kehräü-* fonni.
kehtaa- magát rávehetni vmire.
kehu- dicsekedni vmivel, dicsérni vmit.
keihäü, -häs kopja.
keikku- hintázni, ringani; ugrálni.
keikutta- ballagni (§ 59.)
keilase, tb. -set kuglizás.
keino eljárás, út, mód.
keinu- himbálódni, hánykolódni.
keisari császár, czár.
keittä- főzni.
keksi- kitalálni, észrevenni.
keii szán-út.
kellari pincze.
kello harang, óra (nap órája: pl. *kello kuusi hat óra[kor]*; óramű (uhr).
kelpaa-, inf. *-lvata* alkalmas lenni, kelleni; *kelpaa* (impers.) lehet.
kelpo jóravaló, kellős, derék.
kelta, keltaise, -ainen sárga.
kelvollise, -inen jóravaló.
kelvottoma, -otoin vmire nem való, alkalmatlan, rossz.
kene, n. ken ki, a ki; *ei kenkään* senki.
kengittä- megpatkolni (lovat).
kenkä cipő; patkó.

kepeä könnyü.
kerä: *kerassa*, *keralla*, *kerä* -vel együtt (111. l.)
kerjäläise, -*äinen* koldús.
kerjää- kéregetni, koldúlni.
kerkeä serény, hamar kész vmire.
kerkeä-, *kerkee*-, inf. *kerjetä* v. *keretä* sietni, elérni, odaérni, ráérni.
kerkiä-, inf. -*rjitä*, -*ritä* = *kerkeä*-.
kernaä, -*nas* készakarátú, *kernaasti* készséggel, szívesen.
kerran l. *kerta*.
kerskaa- kérkedni, dicselkedni.
kerta réteg, emelet; -szer: *kerran* egyszer.
kertaise, -*ainen* -szeres, -szerü; *keskin-k.* középszerű; *kaksin-k.* két-szeres; *monen-k.* sokszoros.
kerto-, *kertoo*-, inf. *kerrota* ismételni, elbeszélteni; *kertoole*- fr.
kertomukse, -*us* elbeszélést.
keräjä gyűlés, törvénygyűlés, törvényezék.
keräyty- gyűlni.
keräü- gyűjteni.
keske, -*ki* köz, közép: *kesken*, *keskenä*, *keskellä*, *keskellä*, *keskelle* (110. 112. l.)
keskimmäise, -*äinen* középső.
keskiviikko szerda.
keskustelu tárgyalás, értekezés.
keskuute, -*uus* közép; egymásközt való érintkezés (találkozás, társalkodás, viszony).
kestä- tartani (dauern), kitartani.
kesu, *kesy* szelíd, kezes (zahn).
kesyttömä szelíditetlen, vad.
kesä nyár: *kesä-kuu* június.
ketä, n. *kesi* hártya, bőr, hám.
ketu róka.
keuhko tüdő.
keula orrtőke (hajón); szántalpnak felnyúló előrésze, szánorr.
keveä, *keveye*, -*yt* könnyü.
keväime, -*äin* tavasz.
kidutta- kínozni, gyötörni.
keväise, -*äinen* tavaszi.

kevää, -*vät* tavasz.
kiehkura koszorú.
kiekura tekerő vonal, csigavonal, karika.
kielaa, -*las* v. *kielevä* nyelves, fecségő.
kiele, -*li* nyelv: *sata-k.* csalogány, filemile.
kieltä- tiltani, eltiltani, meg-t., meg-tagadni.
kiertä- (*kierrän*) forgatni, sodorni; kerülni, körüljárni.
kieto- bonyolítani, behálózni.
kihise- sziszegni; hemzsegni.
kihoitta- buzdítani, nekihajtani.
kihko buzgóság, heves igyekvés.
kiikku- hintázni.
kiiltä- (*-llän*) fényleni.
kiima koslatás, bakzás.
kiinni erősen tartva (fest): *ottaa k.* megfogni (fest nehmen), *hyttää k.* befagyasztani.
kiinnittä- megerősíteni vmihez, megkötni, odakötni.
kiipeä-, inf. *kiivetä* mászni, föl-m.
kiiree, -*re*' sietség, adv. *kiireesti* siet-séggel.
kiiree, -*re*' fejtető.
kiistä- veszekedni, vitatkozni.
kiitokse, -*os* köszönet, hála.
kiittä- köszönni, dicsérni.
kiitä- sietve menni, röpülni.
kiivaa, -*vas* heves, buzgó, haragos.
kilju- élesen kiáltani, sívítani.
kiilpa verseny, vetélkedés.
kimppu köteg, nyaláb: *käydä jonkun kimppuun* valakivel kikötni, vkit megtámadni, *olla jkun kimppussa* vkivel küzdőfélben lenni.
-kin, -*ki* is (S. 73.).
kiipeä fájós, beteg.
kipinä szikra.
kirise- nyöszörögni, siseregni.
kirja czifraság; irat, könyv.
kirjallise, -*inen* könyvhöz tartozó, írásbeli, irodalmi.
kirjallisuute, -*uus* irodalom.

kirjasto könyvtár.
kirjava cifra, tarka.
kirjee, -je' levél (brief): *todistus-k.*
 bizonyítvány.
kirjoitta- írni.
kirjoitukse, -us írás.
kirkkaa, -rkas fényes, ragyogó, tiszta.
kirkasta- megdicsőíteni.
kirkko egyház, templom.
kirkollise, -inen egyházi.
kiroo- átkozni.
kirppu bolha.
kirvee, -ves fejsze.
kisko- kiszakítani, le sz., kihúzni.
kissa maeska.
kita torok, száj (rachen).
kitu- nyikorogni, fájdalmasan sírni.
kiukku harag.
kiukkuise, -inen haragos.
kiuru pacsirta.
kiusa bosszantás, gyötrelem.
kiusaa- bosszantani, kísérteni.
kiusautkse, -us kísérlet (versuchung).
kive, -vi kő.
kivistele- fájni
kivuloise, -oinen beteges.
klasi üveg (l. *lasi*).
koetta- igyekezni, próbálni.
kohden (112. l.)
kohise- zúgni.
kohmelo mámor.
kohoa-, *kohoo*- földagadni, emelkedni,
 fölszállni.
kohtta- emelni.
kohta átellenben való hely, irány;
 körülmény, nézőpont, tekintet:
kohdalla, *kohdalle*, *kohdalla* (110.
 l.); *kohtaan* (112. l.).
kohta mindjárt.
kohtaa-, inf. -*hdata* szemközt találni,
 találkozni; (vele) bánni; (iránta)
 viselni magát; *kohtele*- fr.
kohtalo sors.
kohte, -ti irány, irányba eső hely:
tässä kohden e helyen.
kohtele- l. *kohtaa*-.
kohteliaa-, *-ias* udvarias, módos.

kohteliaisuus, -uus udvariasság.
kohti, *kohtia* felé (112. l.)
kohtu méh (uterus).
kohtuullise, -inen méltó, méltányos,
 illő; mérsékelt, módjával való.
koi hajnal, virradat.
koi moly.
koipe, -pi láb, lábszár (állaté).
koira kutya, eb.
koirakse, -as hím.
koitta- hajnalodni, virradni.
koivu nyírfa.
koke- (*ko'en*) kísérteni, meg-k., igye-
 kezni; tapasztalni.
kokka csúcs, kiálló vég: *k. puu*
 hajóorr.
kokko sas (*kokka*).
koko rakás; termet, nagyság; egész
 (§. 34.): *kokonansa* egészen; *kokoon*
 össze, *ko'ossa* együtt.
kokoa-, *kokoo*-, inf. *ko'ota* gyűjteni,
 összerakni; *kokoele*- fr.
kokoise, -oinen nagyságú.
kokonaise, -ainen egész, teljes.
kokoontu- összegyűlni.
kokoukse, -us gyűjtemény, gyűlés.
kolahutta- döngetni, kollintani.
kolea rögös (út), zord (idő).
kolikko ezüstrel (tallér).
kolikko zordon. kietlen, komor.
kolkutta- kopogtatni.
kolmante, -mas harmadik.
kolme három: *k. kymmentä* harmincz.
kolmia háromfelé.
kolo bevágás; odu, üreg.
kolttose, -onen csiny, csinytevés.
komea ékes, csinos, pompás, díszes.
komero fülke, czella.
kompastu- botlani, meg-b.
konee, -ne' gép, szerszám.
konna béka; gazember.
konsa, *konsana* mikor: *ei konsanaan*
soha; *konsanansakin* akármikor
 is, egyáltalában.
ko'okkaa-, *-okas* termetes.
kopea büszke, kevély.
kopeikka kopéka (orosz pénznem.)

korea ékes, csinos, pompás.
koreute, -us ékesség.
korista ékesíteni.
koristukse, -us ékesítés, díszítés.
korjaa- összeszedni, föl-szedni, el-
 hordani, elrakni, betakarítani;
 rendbeszedni, megigazítani, meg-
 csinálni.
korjautta- kijavíttatni, igazíttatni.
korkea magas
korke magasság; kamat.
korkuise, -inen magasságú.
korpe, -pi vadon erdő.
korsku- büszkélkedni, büszkén járni.
kortteeri kvártély, szállás.
korva fül.
korventa- leperzselni, égetni, sütni.
kosi- leányt kérni.
kosija kérő, leánykérő.
koska mikor; minthogy.
koske, -ki vizesés, sebesfolyam.
koske- illetni, érinteni.
koso dús, bőséges.
kosta- viszont adni, visszafizetni,
 megf., megtorolni, bosszút állani.
kosto megtorlás, bosszuállás.
kostu- nyirkosodni; gyarapodni.
kota kunyhó.
koti ház, lakás: *kotiin*, *kotia* haza
kolka sas.
koto ház, honnyalóság: *kotoa* hazól,
 hazulról; *kotona* honn (domi).
kotva némi idő.
koulu iskola.
koura marok.
kraatari szabó.
kouristu- összegörbülni.
kova kemény, erős: *kovin* erősen,
 nagyon.
kovuute, -uus keménység.
kreivi gróf.
kristi: *kristin-oppi* keresztyén hitis-
 meret, k. vallás.
kristillise, -inen keresztyén.
kristitse-, inf. -stitä kereszteni, ke-
 resztyénné tenni.
Kristukse, -us Krisztus.

krouvi koresma
kruunu korona.
ku, n. *kuka* (§. 17, e) ki, mely: *ku-
 kaan* valaki is, *ei kukaan* senki;
kuikin minden, mindenki, kiki.
 akárki is; — *kussa* hol *kusti*
 honnan. *kuhun* hova
kuhnusta-, fr. *kuhnustele*- lézegni,
 lézengeni
kuihtu- elsovadni, hervadni.
kuin mint; minthogy, mivelhogy;
 a mint, midőn, hogy, ha (§. 74.
 5); *kuinka* hogyan: *k. paljo* mily
 sok, mennyi.
kuiskaa-suttogni; *kuiskahta*-(mom).
kuiskutta- suttogni
kuiten: *kuitenkin* mégis, [ei] *kuiten-
 kaan* mégsem.
kuitu rost.
kuiva száraz.
kuiva- száradni, megszáradni.
kuivaa- szárítani.
kuka-ties talán (ki tudja).
kuukista- ledönteni, leverni
kuukka virág.
kuukaro zaeskö, erszény.
kuuko kakas.
kuukura v. *kuukula* csúcs, kúp.
kukoista- virágozni, virítani; *kukos-
 tele*- fr
kukseskele- járkálni, sétálni.
kujjetta- szállítani, vinni.
kuuke- járni, haladni.
kuuku járás, menet
kuuloin mikor, a mikor.
kulma kiálló szöglet: *silmä-k.* ha-
 lánték.
kulo avarfű.
kulta arany; (appositióul) kedves,
 drága.
kultaa-, inf. -lata aranyozni.
kultaise, -ainen aranyos; drága, sze-
 retett, kedves.
kulu kopás, fogyás, költség; elhasz-
 nált, kopott holmi.
kulu- elkopni, elhasználdni, el-
 fogyni; elmúlni (idő).

- kulutta-* elhasználni, elfogyasztani, elkölteni; elmúlatni (időt).
- kumarta-* hajolni, magát meghajtani.
- kumma* csoda.
- kummallise, -inen* csodálatos.
- kumminkin* akárhogy is, mégis.
- kumo*: *kumoon*, *kumossa* §. 19, b, 2.
- kumoo-* ledönteni.
- kumotta-* fényleni (gyengén).
- kumpa, -pi* melyik a kettő közül (üter): *k-kaan* valamelyik, egyik vagy másik.
- kumppali* társ.
- kun* l. *kuin*.
- kuninka*, *-ngas* király.
- kuninkaallise, -inen* királyi.
- kunne, kunnes* meddig, míg, hova.
- kunnia* tisztelet, tisztesség, becsület.
- kunnioitta-* tisztelni.
- kunnioitukse, -tus* tisztelet.
- kunnollise, -inen* derék, jóra való.
- kunta* (csak összetételben) egész (-ság, -ség): *heimö-k.* nemzetség, törzs, család; *kymmen-k.* tízes csapat (decas); *perhe-k.* család, háznép; *piiri-kunta* kerület; *yhdys-k.* egyesület, egyesület.
- kunto* testi-lelki erő, derékség.
- kuohu* habzás, hullámvérődés.
- kuokka* kapa, *kuokki-* kapálni.
- kuokki-* kapálni.
- kuola* tajték (geifer).
- kuole-*, inf. *-lla* halni, meghalni: *kuolija* halott.
- kuolema* halál.
- kuoletta-* ölni, megölni (halatni).
- kuolo* halál, kimúlás.
- kuono* orr (állatoké: schnauze).
- kuoppa* verem.
- kuore, -ri* kéreg, héj.
- kuorma* kocsi- v. szán-teher; terhes-kocsi.
- kupee, -uve'* lágyék, oldal.
- kupo* kéve, köteg.
- kuri* mód, eljárás, fegyelem.
- kuritta-* fenyíteni, megfenyíteni.
- kuritukse, -us* fenyítés, megf.
- kurja* nyomorú, rossz.
- kurke, -ki* daru.
- kurkku* torok.
- kurttu* ráncz.
- kurttu-ránczosodni*, *össszeszsugorodni*.
- kuuse, -si* húgy; *kuuse-* húgyozni.
- kustannukse, -us* költség.
- kustanta-* költséget, költséget viselni: *kustantaja* költségviselő, [könyv]-kiadó.
- kuten* hogyan, mint.
- kutistu-* összeszorúlni, megszükülteni.
- kutkutta-* csiklándozni.
- kuto-* szöni; kötni (hálót, harisnyát).
- kutsu-* hívni.
- kuu* ívás (hal ívás).
- kuu* hold, hó (luna, mensis): *heinäkuu* július; *elo-kuu* augusztus; *kuukausi* hónap, hónap.
- kuudente, -des* hatodik.
- kuula* (kupla) hólyag.
- kuula* golyó.
- kuule-*, inf. *kuulla* hallani.
- kuuluaise, -ainen* szófogadó, engedelmes.
- kuulo* hallás.
- kuultele-* l. *kuuntele-*.
- kuulu* (a mi hallik) hír.
- kuulu-* hallatszani, hallani (-ik), hírleni (hírlík); tartozni vmihez.
- kuuluisa* híres.
- kuuma* meleg, hő.
- kuuntele-*, inf. *kuunnella* hallgatni, rá-h, meg-h.: *kuuntelija* n. ag.
- kuura* dér.
- kuuro* süket.
- kuuse, -si* fenyő-fa: *lehti-k.* vörös fenyő; *hopea-k.* lúcz-f.
- kuusikko* fenyves (erdő).
- kuutamo* v. *kuutama* holdvilág.
- kuute, n.* *kuusi* hat.
- kuva* kép (bild).
- kuvaa-* ábrázolni, leképezni.
- kuvaele-* képzelni.
- kuverta-* kivájni.
- kuvitukse, -us* képzelet: *mieli-k.* id.

kylhky galamb.
kylhää- csak amúgy összehányni, összecsinálni, -tákolni.
kylkene-, inf. *kyl'etä* erőben lenni, bírni (vermőgen), képességgel b.
kylky tehetség, képesség vmire.
kylke, -*ki* oldal.
kylkin l. *kyllä*.
kyllyyte-, *-yys* elégség, jóllakottság
kyllä elég; (adv.) eléggé, ugyan-
 csak, bizony, ugyan; *kylläksi*
 eléggé.
kyllästy- beleünni, ráünni.
kylmä hideg.
kylpe- fürödni; *kylpy* fürdő.
kylvä- magot vetni (serere).
kylä falu.
kymmene-, *-enen* tíz.
kynä tollszár, íróttoll.
kynte-, *-nsi* köröm.
kynttilä gyertya.
kyntä- szántani, *kyntö* szántás.
kypse-, *-si* érett, megfőtt.
kypsy- megérni, megfőni.
kysy- kérdezni, kérni, követelni:
kysäle- fr., kérdezni.
kysymykse-, *-mys* kérdés.
kyte- égni (láng nélkül).
kytke- nyugózni.
kyy kígyó.
kyykkyy-, *kykkyy*- guggolni, guggon
 ülni.
kyynele-, *-nel* köny.
kyynärä sing, rőf.
kyyry görbült helyzet (állapot).
käkeä-, inf. *kä'etä* igyekezni.
käke-, *-äki* kakkuk.
kämmene-, *-men* tenyér: *karhun-k.*
 medvetalp.
käpy toboz, fenyű-t.
kärke-, *-ki* hegy (spitze).
kärkäü-, *-rkäs* hamar kész, serény,
 igen hajlandó.
kärmeä-, *käärmeä*-, *-me'* kígyó.
kärppä hölgymenyét.
kärpäse-, *-pänen* légy.
kärsi- tűrni, szenvedni.

kärventä- perzselni, megégetni, sütni.
käsittä- megfogni, fölfogni, elérni.
käske- parancsolni, fölhívni, idézni.
käskey parancsolat
käte, n. *käsi* kéz: *on käsissä* jelen
 van. megérkezett; *käsini* felé (§.
 19, d.): *kođista k.* hazulról.
kätise-, *-inen* kezü.
kätke- elrejtteni.
kätkye-, *-yi* böleső.
kävele- járkálni, sétálni.
käy- kelni, járni, menni.
käynti, *käynty* járás: *metsän-k.* va-
 dászat.
käyrä görbe.
käyttä- járatni; ráfordítani, hasz-
 nálni vmire.
käytökse-, *-ös* magaviselet, használat.
käännökse-, *-ös* fordítás.
käänty- fordulni.
kääntä- fordítani, megfordítani.
kääri- begöngyölni.
köyhty- elszegényedni.
köyhyyte-, *-yys* szegénység.
köyhä szegény.
köyte-, *-öysi* kötél.
köyttä- kötéllel kötni.

Laahaa- czipelni, hurezolni.
laaja széles, kiterjedt.
laakea lapos, sík.
laakso völgy.
laati- alkotni, csinálni, szerzeni.
laatu rend, mód, minőség, nem, faj:
laatuise-, *-inen* nemü, fajta.
lahja ajándék.
lahjoitta- ajándékozni.
lahko osztály, párt, szakadék, nem-
 zetség.
laho rothadt; *lahoa*- rothadni.
lahte-, *-ti* tengeröböl.
lai (*laji*) faj, mód: *aika lailla* de-
 rék módon, derekasan.
laika sóvány.
la'illise-, *-inen* törvényes.
laimea csendes, enyhe, langyos.
laimi: *laimiin lyödä* elhanyagolni.

- laina* (adott v. vett) kölcsön: *lainaa-* kölcsönözni, kölcsön adni v. venni.
lainee, *-ne'* hullám.
-laise, *-lainen* (csak összetételekben): *ison-l.* nagyféle, meglehetősen nagy; *vanhan-l.* öreges; *monen-l.* sokféle, *yhden-l.* egyféle, ugyanolyan.
laisin: *ei laisin-kaan* sehogysem.
laiska rest, lusta, henye.
laita rend, életmód, állapot
laitta- rendezni, intézni; csinálni, készíteni, eszközölni.
laitume, *-aidun* legelő.
laituri kikötő hidás, tutaj.
laiva hajó.
lake, *-ki* boltozat, boltos fedél; *pään-l.* fejtető.
lakea nyílt, egyenes, sík, kiterjedt.
laki törvény.
lakkaa- megszűnni, elállani vmitől.
lakki kalap.
lama megdőlt, lecsepült, pangó (állapot); *lamassa*.
lampaa, *-nmas* juh, birka.
lampi kis tó.
lamppu lámpa.
langetta- ejteni (caus. *lankea-*).
lanka fonál; tb. *langat* fonál (garn).
lankea-, *lankee-*, inf. *langeta* esni, dőlni.
lankeemukse, *-mus* esés, ledőlés.
lanko sógor.
lantee, *-nne'* csipő, tompor.
lapa lapoczka: *lapa-luu*.
lapio lapát, ásólapát.
lappaa lapos, tertyedt; oldal.
Lappi Lappföld: *lappalaise*, *-ainen* lapp, lapp ember.
lapse, *-si* gyermek.
lappetta- gyermekességre indítani (§. 60).
lapsunte, *-uus* gyermekség, gyermekkor.
lasi üveg, pohár: *lasillise*, *-inen* pohárnyi.
laske- eresztetni, le-e.; ereszkedni (*päivä laskee*); *laskeu-* ereszkedni, leapadni.
lastu forgács.
lattia palló, szoba földe, padozat.
latva csúcs, fatető: *jo'en latva* folyónak felső része, kútfőtájéka.
lauha lágy, enyhe, szelid.
lauhtu- lanyhúlni, enyhülni.
laukea-, *laukene-*, inf. *lauweta* meg-ereszkedni, engedni; csappanni, soványodni, hervadni; ellövédni. elsülni (puska).
laula énekelni; *laulele-* fr.
laulu dal.
lauma nyáj, falka.
lausee, *-se'* mondás, mondat.
lausu- szólani, kimondani.
lauta deszka: *lauta-mies* esküdt (bíró társ).
lavantai szombat.
lavea széles, kiterjedt, tág, hosszadalmas.
lavitsa lóca.
lehmä tehén.
lehte, *-ti* levél (falevél).
leikkaa- metszeni, vágni, szabni; *leikkele-* fr., metélni.
leikitse-, inf. *-itä* játszani; *leikittele-* fr.
leikki játék, tréfa.
leikki játszani.
leimahta- villanni; *leimahtele-* fr.
leimu láng.
leipo- kenyeret sütni.
leipä kenyér.
leiviskä lispund (20 font): *leiviskäise* 20 fontos.
lelu játékszer.
lempe, *-pi* szeretet, szerelem
lempeä kegyes, szende.
lempi- szeretni: *lemmitty* szeretett, kedves.
lennättä- röpíteni.
lenseä langyos.
lentä- röpülni.
lepo nyugalom, pihenés.
leppeä = *lempeä*.

leppy- megengesztelődni kibékülni.
leppä égerfa.
lepyttä- megengesztelni, kibékíteni.
lepä-, inf. *levätä* nyugodni, pihenni.
lese- megszítálni, szitára örleni.
leske, *-ki* özvegy.
letittä- fonni (haját).
letti fonadék (flechte).
leuka áll: *l-luu* állcsont, állkapeza.
leuto lágy, enyhe (idő).
levene- szélesedni, terjedni.
leveyte, *-ys* szélesség.
lereä széles.
leviä-, inf. *levitä* elterjedni.
levittä- elterjesztetni, kiteríteni.
levottoma nyugtalan (*lepo*).
levähtä- egyet nyugodni, pihenni.
liehakoitse- hizelegni.
liehu- lebegni, lobogni.
liekki láng.
liepe, *-mi* lé, leves.
liepe- concess. *lie-* (§. 31).
lientä lágy, enyhe.
liepee, *-ieve'* alsó ruhaszél; szél, oldal.
liepe, *-iesi* tűzhely.
lieveä petyhüdt, gyöngén kötött (v. sodort).
liha hús. *lihava* húsos, kövér.
lihoitta- hizlalni.
liika fölös, szerfölött való; különös (ei *mitään liikaa*); *liian* v. *liioin* szerfölött, nagyon.
liikahta- mozdúlni, meg-m
liikahutta- mozdítani.
liikee, *-iike'* mozgás, mozgalom
liikku- mozogni.
liikunto mozgás, mozgalom.
liina len; vászon, vászondarab (kendő, törülköző, kötény).
liitto szövetség, frigy.
liittä- összekötni, összeeresztetni.
liittäyty- szövetkezni.
liivi mellény.
lika sár, mocsok, szenny.
likaise, *-ainen* sáros, szennyes.
like, *-ki* közelvaló (v. ö. *lähe*): *likellä*, *likelle*, *likellä* (110. 112. l.)

likeise, *likeise*, *-inen* közelvaló (-fekvő), közeli.
likempä, *-pi* comp. *liki*.
likistä- nyomni, összenyomni.
likoa-, inf. *liota*, *lijota* ázni, ázva puhúlni.
liotta- caus. *likoa-*.
linko parittyta.
linna vár.
lintu madár.
lipeä lüg.
lipeä csúszós sikamlós.
lippaa, *-ipas* láda.
lippu lobogó.
lisä fölös, hozzáadás
lisäü- fölibe adni. hozzáadni, hozzátoldani.
litteä lapos, tertyedt.
liukahta- elcsúszni, kimarjúltni.
liukka, *-iukas* csúszós, sikamlós; hajlékony, ügyes.
liuska hosszukáslap, szelét (papiros).
lohdutta- vigasztalni: *lohdutukse* -ás.
lohe, *-hi* lazac.
lohkea-, inf. *-hjeta* darabokra szakadni.
lohko darab, töredék, szakasz.
lohti- igérni, varázsolni.
lohtu ígérés, ráolvasás.
loikku- lógni, lóbálódni.
loista- ragyogni.
loisto ragyogás, fény.
loitto messzevaló, távol.
loka sár: *loka-kuu* október hava.
loma hézag, üres köz.
lonkka csipő: *l-luu*.
lonkkaa- biczegve járni, sántítani.
lopen végképen.
lopetta- végezni, el-v., bevégezni; elkölteni (ételt).
loppu vég.
loppu- végződni, véget érni.
loruttela- dudolni.
loukkaa- megütni, sérteni.
loukkaukse, *-us* megütés, sértés.
loukko hasadék, lyuk, nyílás.
loukku kelepcze, fogó, tör.

louna v. *lounaa*, -nas délnyugat, dél;
déli idő, ebéd.

love, -vi berovás, barázda.

luetta- olvastatni (l. *luke*-).

luettele- elszámolni, elésorolni.

luikahta- csúszni, el-cs., be-cs.

luikertele- elsikamlani vmin, végig
suhanni.

luiskahta- = *luikahta*-.

luisti- koresolyázni.

luisti v. *luistime*, -*tin* koresolya.

luja erősen álló, biztos.

luke-(*lu'en*)olvadni; számítani, szám-
lálni.

luikko, *luukku* lakat, zár.

luku olvasás, szám: *sata-luku* század
(évszáz).

lume, -*mi* hó (nix).

luoaa- megigézni, megbűvölni.

luouksee, -*us* bűvölés, igézés, varázs.

luonasta- kiváltani, megváltani.

luo: *luoksi* (v. *luo*) -hoz, *luona* -nál;
luota -tól (109. 1)

luo-, inf. *luoda* teremteni; vetni
(pillantást).

luokka osztály.

luola barlang.

luoma teremtmény.

luouksee, -*us* teremtetett állat, terem-
mény.

luonnollise, -*inen* természetes, ter-
mészeteszerű.

luonto természet; *luontoise*, -*oinen*
természetű.

luontee, -*nne'* természet, jellem (cha-
racter).

luopu- elállani vmitől, elválni, el-
pártolni.

luostari kolostor, klostrom.

luotee, -*uode'* északnyugat.

luoto köszirt, kis sziget.

luotta- bízni, meg-b. vmiben.

luottamukse, -*us* bizodalom.

luovutta- elválasztani, távolítani, el-
bocsátani.

lupa engedelem, szabadság.

lupaa-, inf. *luvata* ígérni.

lupaukse-, *us* ígélet: *lupauksise*, -*inen*
ígéretű.

lurjukse-, *us* pimasz, gazember.

lusikka kanál.

luuce, -*ude'* poloska.

luu csont.

luule- vélni.

luulo vélés, gyanítás; vélemény,
hit: *epü-l.* gyanú, gyanakodás.

luuta seprű.

luutnantti hadnagy.

lyhye, -*yt* rövid.

lykkä- lökni, taszítani.

lymy rejtek.

lypsä- fejni.

lyö-, inf. *lyödü* ütni, verni.

lähe, -*hi* közel, közelvaló: *lähellä*,
lähettä, *lähelle* (110. 112. 1.); *lähes*
közelbe, közelítőleg.

läheise, -*einen* közelvaló, közeli.

lähene-, inf. -*hetä* közeledni.

lähesty- közeledni.

lähettä- küldeni.

lähte- elindulni, elmenni: *tästü läh-*
tein ettől fogva. ezentúl.

lähtee, -*hdē'* forrás, kútfő.

läikky- csapkodni, hullámzani; fény-
leni, csillogni

lää rakás.

läksy lecke.

lämmittä- melegíteni, fűteni.

lämpimä, n. *lämmin* meleg, melegség.

länte, -*nsi* nyugat, napnyugat.

läpe, -*pi* lyuk: *läpi* v. *läpitse* -n át,
keresztül, által (110. 1.)

läsnä közel, jelen: l. *oleva* jelen levő.

lääkitykse, -*ys* orvoslás, orvos-szer.

lääkkee, -*äake'* orvosság.

lääkäri orvos

lääni helytartóság, kormányzóság.

löykähtä- büzleni (-lik).

löyty meleg gőz, pára, gőzfürdő.

löyty- találkozni; találhatónak lenni,
találtni.

löytä- lelni, találni.

Maa föld; ország; vidék, falu (el-

lentét: város): *isän-maa* haza,
ulko-maa külföld.
maaherra kormányzó.
maailma világ (welt).
maakunta vidék, tartomány.
maalis-kuu márczius.
maallise, -inen: *isän-m.* hazai, honi,
 hazafi-
maanantai hétfő.
maha has, gyomor
mahdollise, -inen lehetséges.
mahdottoma lehetetlen.
mahta-hatni, -hetni.
mahtava hatalmas; hathatós.
 • *mahtu* férni, beleférni.
mainee, -ne' hír, híresség.
mainio hír, hírhedt dolog; híres.
mainitse, -inf. -ita említeni, meg-
 említeni.
maisteri magister.
maista- izlelni, meg-izlelni.
maistu- izleni (-lik).
maito tej.
maja kunyhó; szállás.
majava hód (biber).
makaa-, *inf. ma'ata* feküdni, he-
 verni; aludni.
makea édes, jóízű.
makeise, *tb. -set* édességek.
maksa- fizetni; belekerülni (pénzbe),
 érni (wert sein).
maksu fizetés.
maaku fekvés.
malta- bírni, visszatartani; bírni,
 magát rávehetni; *maltappas* várj
 csak, hadd.
mamma (gyermek-szó) mama; *mam-*
mase *dim.*
manala alvilág, halottak országa.
mantere, -ner v. *manteree, -re'* száraz-
 föld, kontinens.
mar (ebből: *maar, maarian*) bizo-
 nyító szó (»biz isten«).
marja bogyó.
markka márka (pénz = 1 frane).
markkina vásár.
marras-kuu november.

masto árbocz.
mata- mászni.
matala alacsony.
matka út, utazás.
matkusta- utazni.
matkustavaise, -äinen utazó.
mato féreg.
Matti Mátyás.
me (g. *meidän*), *tb. minä*.
mehiläise, -äinen méh (biene)
meikäläise, -äinen mi közülünk való,
 hozzánk tartozó.
melkeä vmennyire való, meglehető.
 jókora; *melkein* jóformán, majd-
 nem.
melkoise, -oinen tetemes, meglehető.
mela hormánylapát; *meloitse-*, *inf.*
-oita kormánylapáttal evezni.
melu lárma.
mene-, *inf. mennä* menni.
menesty- jól haladni, előre menni;
 sikerülni.
menettä- elveszíteni.
meno menet; eljárás, szertartás.
mere, -ri tenger.
merkillise, -inen megjegyezni való,
 nevezetes.
merkki jel, jegy: *esi-m.* példa.
merkitse, inf. -itä jegyezni, jelenteni.
merta varsa (reuse).
messu mise.
mestari mester.
mete, n. mesi méz.
metso erdősz fajd, süket f., fajdtyúk.
metsä erdő.
metsäise, -äinen erdős.
metsästyksse, -ys vadászat.
metsästä- vadászni.
mi, n. mikä (§. 17, e) mi, a mi;
mikä . . mikä az egyik . . a másik,
ki . . ki; *mi-ku, n. mikä-kuka* egyik
 vagy másik, itt is egy ott is egy;
mikään csak valami, valaki is:
ei mikään semmi, senki; — *missä*
 hol, *mistä* honnan.
miehe, n. mies férfit, ember: *maan-m.*
 földi, honfi; *sota-m.* katona; *esi-m.*

előjáró, főnök, elnök, kormányzó;
kauppa-m. kereskedő; *liha-m.* mé-
 száros, *velka-m.* hitelező.
miehuute, -uus férfiasság.
mieleka kard.
miele, -li ész, elme; kedv; gondo-
 lat, szándék: *miehi tekee* §. 58.
miehi- akarni.
miellyttä- kedvet (tetszést) okozni,
 vonzani; *minua miellyttäü* tetszik
 neken
mielty- kedvet kapni, beleszeretni.
miehuise, -inen szerető, vmire kedv-
 vel való.
miettee, -iele' gondolat, elmélkedés.
milloin mikor, midőn; *milloin-kulloin*
 néha, hébehába.
mill'ei majdnem, csaknem.
mimmoise, -oinen milyen, a milyen.
minü meny.
minne hová.
minu, n. minü én (§. 17, a).
minen mint, miképen.
mitta mérték.
mittaa- mérni.
mittari mérő (messer): *maa-m.*
moitti- gáncsolni.
mokoma olyan (olyan nagy, derék);
 (színdólag) ilyen meg olyan, sem-
 mirekellő.
molempa, -mpi mindkét, mind a
 kettő, monnó.
mone, -ni néhány, nem egy, sok;
niin m. annyi; *monesti* sokszor.
monenmoise, -oinen sokféle.
morsiamme, -an menyasszony, mátka;
morsiukse, -us id.
muassa l. *muka.*
muija aggnő, anyóka.
muikea savanyús, fanyar.
muina hajdan, régen.
muinaise, -ainen hajdani, régi.
muinoin = *muina.*
muista- emlékezni, meg-emlékezni;
muistele- fr.
muistelma emlékezés.
muisti emlékezet (*mies-m.*).

muisto emlékezet, emlék.
muistutta- észbe juttatni, emlékez-
 tetni, figyelmeztetni, megjegyezni.
muka ugyanis.
muka: (111. l.) *muassa* -vel együtt;
mukaan -vel, szerint.
mukua-, fr. *mukaile-* utánozni.
mukaise, -ainen vmi szerint való,
 alkalmas: *toden-m.* valószínű.
multa föld (porhányó f.), por.
mulista-: *m. silmänsü* ámulva nézni,
 szemet meresztetni.
nulli tinó, tulok.
muna tojás; *muna* -*se, -as* vese.
muoto alak; arz; kép; mód.
muotoise, -oinen alakú, képü, vmi-
 hez hasonló.
murehti- búsulni.
murha gyilkolás, megölés.
murhaa- gyilkolni.
murhee, -he' bú, gond.
murkina reggeli; ebéd.
murta- (*murran*) törni.
murtee, -rre' törés: *kielen m.* nyelv-
 járás, tájszólás, dialectus.
muserta- apróra törni, zúzni.
musta fekete.
mustalaise, -ainen cigány.
muta iszap: *mutaise* iszapos.
mutka hajlat, györbület; körülmény,
 cselfogás.
mutta de.
muu más, egyéb: *muutama* v. *muu-*
ame, n. muuan egyvalamely, egy-
 némely; *muualla* másutt, *muualta*
 másunnan, *muualla* máshová.
muukalaise, -ainen idegen, máshová
 való.
muulloin máskor.
muuraa- falazni, kövel rakni.
muuri kőfal.
muuten másképen.
muutokse, -os változás, változtatás.
muutta- változtatni; más helyre át-
 tenni; költözni.
muutto költözés (*m.-lintu*).
muuttu- változni, megváltozni.

muuttumattoma változatlan.
mykkä néma.
mylly malom.
myrkkä mérég.
myrsky vihar.
myrskyie, *-inen* viharos.
myö-, *myy*-, inf. *myydä* eladni.
myöhä késő.
myönti eladás, árulás.
myönty- engedni, beleegyezni.
myöntä- megengedni (nem tagadni).
myös, *myöskin* szintén . . . is.
myötä -vel, szerint (111. l.); *myöten*
 szerint, folytában, mentiben, vmit
 követve.
mäke, *-ki* halom.
mänty fenyő (erdei f.)
märehti- kérődzni.
märkä nedves; ev. genyedtség.
mättä-, *-ätäs* gyepes dombocska, ho-
 pores
mätä rothadt, korhadt.
mätäne- rothadni.
mäyrä borz.
määrä mérték, mennyiség; szabott
 határ.
määrä- határozni, kitűzni, rendelni.
mökki kunyhó.
Naali éjszaki róka.
naama kép (vultus, facies).
naapuri szomszéd.
naara v. *naarakse* -*ras* nőstény.
naarma sebhely, forradás.
nahka, g. *nahan*, *nahkan* bőr.
nai-, inf. *naida* nőt venni, nősülni:
 nőül venni: *naimattoma* nőtlen,
 férjezetlen.
naise, *-ainen* nő, asszony.
naitta- kiházásítani.
naija tréfa.
nakkaa- vetni, dobni; *nakkele*- do-
 bálni.
napa köldök; középpont, sarkpont.
nappi gomb.
narraa- bolondítani, rászedni.
narri bolond.
nato sógorné (férjnek nőtestvére).

nauha szalag.
naula szeg; font.
naura- nevetni, ki-n.; *naurele*- fr.
naurahta- nevetve fakadni.
nauratta- caus. *naura*-.
naurii-, *-ris* répa.
nauru- nevetés.
nautinto élvezés, használat.
nautitse-, inf. *-ita* élvezni, élni vala-
 mivel.
navetto istálló.
neite, *-ti* = *neito*.
neitee-, *-eide'* nedv, nedveség.
neiteä nedves, nyirkos.
neito, *neitose*, *-onen* leány, hajadon,
 kisasszony; *neitsy* v. *neitsye*, *-yt* id.
neli-jalkaise-, *-ainen* négy lábú.
neljä négy; *neljänte*-, *-jäs* negyedik
neljästä- vágatni (ló).
nenä orr; kiálló vég.
nero elmeerő, értelmesség.
nestee, *-te'* nedv.
neula tű.
neulo- varrni.
neuro tanács; eszköz, szerszám.
 készlet.
neuvo- tanácsolni.
niele- nyelni, elnyelni.
nieme-, *-mi* földnyelv, félsziget.
nieta = *neiteä*.
niä, tb *tö*, l. *si* (§. 17. d).
niin úgy; oly, annyira: *niin paljo*
 oly sok, annyi.
niine-, *-iini* hárs.
niite-, *-iisi* nyüst.
niittu, *niitty* kaszáló, rét.
niittä- kaszálni.
niija nyálka, sikosság.
nime-, *-mi* név; *nimise*-, *-inen* nevű:
nimis-mies szolgabíró.
nimittä- nevezni: *-ttäin* nevezetesen,
 névszerint.
nimitykse-, *-ys* elnevezés.
niska nyak, nyakszirt.
niskaise-, *-ainen* nyakas, nyakú
uppi-n. makacs.
nisu búza.

nisä csees, emlő.
nito- kötni, bekötni.
niukahta- kificzamodni, kimarjúltni.
niukka szük, szegény; fukar.
nivele, -el íz, csukló.
noita búbajos, igézö, javas-ember.
noi, tb. tö, l. *tuo* (§. 17, d.).
noin ügy, amúgy; körülbelül.
noja rátámaszkodó helyzet (*nojalla*,
nojassa); támasz.
noke, -ki korom: *noki-päät* üszög
(vetésben).
nolka orr (madár-orr), hegyes vég.
nopea gyors.
norsa gyors, serény.
norea hajlós, hajlékony, fürge.
noro vizes völgy; ér (víz), patak.
nosta- emelni, fölemelni.
nosto fölemelés, keltés.
notkea hajlékony.
noudatta- követni.
nouse- fölkelni, emelkedni, fölhágni,
támadni; *nousu* n. act.: *päivän-n.*
napkelet.
nouta- vmiért menni, elhozni.
nuhee, -*hde'* szemrehányás, feddés.
nuija verö, buzogány.
nuo (g. *noiden*) tb. *tuo*.
nuole, -li nyíl.
nuole, inf. *nuolla* nyalni; *nuoleskele-*
nyalogatni.
nuopea levert, kedvetlen.
nuora kötél, zsinór.
nuore, -ri ifjú, fiatal.
nuortea = *norea*.
nuorukaise, -*ainen* fiatal ember, ifjú.
nuoruute, -*uus* ifjuság, fiatalság.
nuoska, *nuoskea* nyirkos, nedves.
nuotti nóta, dallam.
nuotta kerítő háló, gyalom.
nurja félre fordúlt, megfordított,
fonák, visszás; adv. *nurin*.
nurkka szöglet.
nuttu kabát.
nuuskaa- burnótot színi, tobákolni.
nuuski- megszaglálni.
nyhtä- tépni, kitépni.

nyky mostanság; *n.-oika*.
nykyise, -*inen* mostani.
nykäise- rántani, megrántani.
nylke- (*nyljen*) nyúzni.
nyrkki ököl.
nyt most.
nyykäyttä- meghajtani (fejét), bó-
lítani.
näi, tb. tö, l. *tä* (§. 17, d.).
näin így.
näke- (*näen*), inf. *nähdä* látni.
näky- (*nä'yn*) látszani, meglátszani.
näkö látás, tekintet, kinézés, szín;
näköise képü, színü, kinézésü.
nälkä éhség; *nälkäise* éhes.
näppi ujjhegy.
näppärä fürge.
näyttele- fr. *näyttä*-; eléadni, ját-
szani (színpadon): -*lijä* színész.
näyttä- mutatni; valaminek mutat-
kozni, látszani (§. 54, f; §. 55, b.)
näälä sógor (feleségnek fitestvére).
näänty- erőtllenül összerogyni, ele-
pedni.
näätä nyest.
nöyryä engedelmes, alázatos.
nöyryyte, -*yys* engedékenység, aláza-
tosság.

Odotta- várni, várakozni: *odottele*- fr.
ohdakkee, -*ake'* bogács.
ohé, -*hi* mellék, oldal: *ohessa*, *ohella*;
ohelta, *ohesta*; *oheen*, *ohelle*; *ohitse*
(109 l.).
ohimo, tb. -*mot* test oldala; halánték.
ohja kantár, fékszár.
ohra árpa.
ohue, -*ut* vékony.
oikea igaz, helyes; jobb (dexter):
oikein igazán, helyesen.
oikeute, -*eus* igazság, jog, törvény,
törvényszék.
oiko igaz, egyenes, helyes (írás).
oikoise, -*oimen* egyenes.
oiva, *oivallise*, -*inen* derék, erős, ki-
tűnő.
oja árok, patak.

ojeta- egyenesíteni, igazítani, ki-nyújtani.

okaa, n. *oas* száлка (kalász sz.), fu-lánk, horog.

oksa ág.

ole-, inf. *olla* lenni (esse): *olemat-toma* meg nem levő, létlen; je-lentéktelen, semmis.

oleksi- tartózkodni, rendesen lenni vhol.

olento létel, létezés; lény.

oleskele- tartózkodni.

oletta- (caus. *ole-*) állítani, föltenni; *olettele-* fr.

olettele- fr. *ole-*: *olla olettelee*.

olka váll.

olkene-, *olkea-*, inf. *oljeta* jutni, ke-rülni vhova (történetesen).

olke-, *-ki* szalmaszál, szalma (tb. *oljet*).

ollenkaan: *ei o.* sehogysem, koránt-sem, ingyensem.

olletikin kivált, különösen.

olo lét, létel, állapot.

olue, *-ut* sör.

oma saját: *oma-tunto* lelkiisméret.

omaise, *-ainen* saját, sajátos: *erin-o.* különös, kiváló

omaisuute, *-uus* tulajdon, birtok; tu-lajdonság, sajátosság.

omena alma.

omista- bírni, birtokba venni; aján-lani (dedicálni).

omituisse, *-inen* tulajdon, saját, saját-szerű.

ompele-, inf. *ommella* varrni.

on, pr. 3. *ole-* (§. 31.)

onke, *-ki* horog.

onne, *-nni* szerencse.

onmenta- kivájni.

onnettoma szerencsétlen.

onnettomuute, *-uus* szerencsétlenség.

onnise, *-inen* szerencséjű.

onnistu- sikerülni; boldogúlni, sikert nyerni.

onte, *-nsi* odvas; *odu*, mély völgy;

ontelo, *onteva* odvas.

ontu- sántítani.

opetta- tanítani, oktatni; *opettele-* fr. *opetukse*, *-us* tanítás.

opillise: *lain-o.* jogtudományi.

opisto tanintézet: *yli-opisto* felső t., egyetem.

oppaa, n. *opas* útmutató, vezető.

oppi- tanulni: *oppinut* tanult, tudós (gelehr): *oppimattoma* tanulatlan.

oppi oktatás; tanultság, tan.

oppilaa, *-las* tanuló, tanítvány.

ora kis fűró.

oraa, *-ras* v. *orasa*, *oro* kan (disznó), ártány.

oraa, *-ras* kihajtott zöldvetés: *on oraalla* füventiben van.

orava evet, mókus.

orui, *-ris* ménló.

orja rabszolga.

orjuute, *-uus* rabszolgaság.

orpana unokaöcs.

orpo árva.

orte, *-rsi* pözna (ráaggatásra).

ora rész; osztályrész.

osaa- érteni, hozzáérteni, hozzá-tudni; eltalálni valahová.

osittain részint.

osoitta- mutatni, meg-m., jelenteni.

osta- venni (emere): *osto* n. act.; *ostele-* fr.

otsa homlok.

ota v. *otaa*, n. *odas* szűrő hegy, fu-lánk.

otaksu- vhoggy fölvenni, nézni vmit.

otava gönczölszekér.

otollise, *-inen* elfogadható, hasznos, alkalmas.

otta- venni, elvenni; vállalkozni, kezdeni (§. 67, a.): *vastaan-o.* el-fogadni.

ottele- fr. *otta-*; (egymást fogni), ve-rekedni, küzdeni.

otto n. act. *otta-*: *otto-lapsi* fogadott gyermek.

otukse, *-us* fogni való állat, vad.

otukse, *-us* idegenelleni, idegenkedni vmitől.

outo idegen, szokatlan, különös;

hozzá nem szokott.
ove, -vi ajtó.

Paahla- sütni, pörkölni.
paarma raj (méh), sereg (hal).
paarma bögöly.
paale, -aasi v. *paatere*, -aader nagy lapos kő.
paasto böjt; *paastoa*- böjtölni.
paatu-megkeményedni, megrögzeni.
paavi pápa.
paha rossz, gonosz.
pahka bötök, gumó, kelevény.
pahna alom.
pahuute, -uus rosszság.
paikka hely; folt: *paikalla* helyben, azonnal; *paikka-kunta* tájék, vidék.
paimene, -men pásztor.
paina- nyomni; nyomtatni (könyvet); festeni (kelmét): *painava* nyomós, súlyos.
painatta- nyomtatni.
painele-, *paineskele*- fr. *paina*-; birközni.
paino n. act. *paina*-; súly.
painokse, -os nyomat, könyv kiadása.
paikkaa- dobni.
paista- sütni; fényleni; meglátszani.
paistee, -te' sütés (*päivän-p.*)
paisti sült, pecsenye.
paistime, -tin sült; sütő eszköz.
paistu- megduzzadni, dagadni; megáradni.
paita ing.
paitsi, *paitse* nélkül, -n kívül (112. l.)
paja kovácsműhely.
paju fűzfa.
pakahtu- megpukkadni.
pakana pogány.
pakene, inf. *pa'eta* megszaladni, megfutamodni.
pakise- fecsegni, beszélgetni; *pakina* n. act.
pakkaise, -ainen fagy.
pakko kénytelenység, kényszerítés.
pako futás, menedék: *pakoon* §. 58.

pako repedés, rés.
pakoitta- kényszeríteni.
paksu vastag; *paksuise* vastagságú.
pala darab.
pala- égni: *palava* égő, hő.
palaa-, *palaja*-, inf. -lata visszatérni.
palase, -anen darabka.
palele- fr. *pala*-; fázni, fagyot érezni.
palelta- fagygyal vétetni (etwas erfrieren), megfáztatni.
paleltu- megfagyni, megfázni.
paljaa-, -jas meztelen, csupa.
paljasta- meztelenné tenni, leleplezni.
paljo sok.
paljoute, -us sokaság.
palkee, -lje, -le' fuvó (blasebalg).
palkinto díjazás, jutalom.
palkitse-, inf. -ita díjazni, jutalmazni; megtéríteni (kárt), megfizetni.
palkka díj, bér, fizetés.
palkkio díj.
palkollise-, -inen béres.
pallea lágyék, oldal.
pallo golyó, labda.
palmikko hajfonadék.
palo égés: *palo-viina* égett bor, pálinka.
paltta hegyoldal, lejtő.
paluu visszatérés: *p.-matka*.
palvele- szolgálni: -laja szolgál.
palvelukse, -us szolgálat.
pane- vhová tenni, letenni, rávetni, rendelni: *p. kokoon* összetenni, szerkeszteni; *p. käymään* járásba hozni, járásra indítani; *panen ma'ata* lefekszem, aludni megyek.
paneutu- refl. *pane*-.
pano n. act. *pane*-.
panntaa- zálogba adni.
paperi papiros; papirpénz, bankó.
papisto papság.
pappi pap; *pappila* paplak.
papu bab.
paraa, *parhaa*, *paraha*, n. -ras legjobb: *paraasta päästä* leginkább,

főképen; *parailaan* legjavában, épen (akkor).
par-aikka épen (most v. akkor).
parane-, inf. -*rata* javúlni, gyógyúlni.
paranta- jobbitani; gyógyítani; megigazítani; *parantu*- gyógyúlni.
paraten, *paraiten* legjobban.
parempa-, *-mpi* jobb.
pari pár, egypár, néhány.
parka jámbor, szegényke (76. l.)
parku- ordítani, rini.
partaa-, *-rras* szél (margo), part.
parta szakáll.
parsi- foltozni (tüvel).
parte-, *-rsi* gerenda, szarufa; divat, mód: *puheen-p.* szólás, sz.-mód.
parve-, *-vi* csoport, csapat, falka.
parve-, *-vi* házhéja, padlás.
paska fos; *paski*-, *paskanta*- fosni.
pastori lelkész.
pata fazék.
patikka dobogás: *jalka-p.* szapora gyaloglás.
patsaa-, *-as* oszlop, szobor.
patto: *vala-p.* hamis eskü.
paula szalag, zsinór.
pehmeü puha, lágy.
peijakkaa-, *-akas* ördög.
peili tükör.
peitte-, *-eite*' fedő, takaró.
peitto fedés; fedő, takaró.
peittä- fedni; *peittäy*- refl.
Pekka Péter (Peti).
pelasta- megmenteni, szabadítani.
peli játék; *pela*- játszani.
peljästy- megfélemedni, megijedni.
peljättä- megijeszteni.
pelko félelem.
pelkkü tiszta (vegyítetlen), merő.
pelkää-, inf. -*jätä*-, *-lätä* félni.
peloitta- félelembe ejteni, elriasztani.
pelto szántóföld.
peni, *penikka*, *pentu* kölyök, kutya-k.
peninkulma mérföld.
penkki pad.
penni (pézt, 100 = 1 márka).
pensaa-, *-nsas* bokor.

penseü lombos, dús lombú.
penseü langyos, lágymeleg.
perchty- beleszokni (házhoz-sz.).
perhee-, *-he'* család, háznép.
peri (l. *perä*): *peri-kato* teljes elvesztés, végromlás; *peri-mies* kormányos, *p. synli* eredendő bűn.
peri- örökölni; *perintö* örökség.
perillise-, *-inen* örökös.
perimmüise-, *-äinen* legvégső, legszélső.
perin egészen, tökéletesen.
perintö örökség.
perjantai péntek.
perkaa- kiszakítani, irtani; gyomlálni, tisztítani.
perkelee-, *-le'* ördög.
permanto padozat, palló.
perna lép (milz).
persee-, *-se'* far, segg.
persu mohó, mohón kívánó.
perukse-, *-us* v. *perusta* alap.
perusta- alapítani.
perü hátsó rész, utó, far; fenék, alap, végczél; *perän-pitäjä* vagy *perä-mies* kormányos; *perässä*, *perästä*, *perään* után (109. l.); *peräti* egészen, épenséggel.
peräise-, *-äinen* utóbeli; vmi utóval (alappal, eredettel) bíró, -eredeti: *alku-p.* eredeti.
perättömä alaptalan.
pese-, inf. *pestä* mosni.
pesetime-, *-tin* mosószer, szappan.
pesi- fészket rakni.
pesü fészek.
peto vad állat.
petokse-, *-os* család.
petturi csaló.
pettä- csalni, megcsalni.
petäjä fenyő (erdei f.)
peukalo hüvelyk
pian (l. *pika*) hamar, mindjárt.
pidentä- hosszabbítani.
pidättä- tartóztatni, visszatartani, megállítani.
piekse-, *pieksä*- verni, virgácsolni

piete, -li karó, oszlopfa, árboez.
piene, -ni vékony, finom, kicsiny, apró.
pihlaja berkenyefa.
piha udvar.
pihka gyanta, szurok.
pihti, *pihte*, -ti fogó (zange).
pii fog (zacken. zinke: gereblye-, borona-fog); kova, tűzkő.
piika leány, szolgáló leány.
piikki nyárs, kopja; szúróhegy, szeg.
piikko durva vászon.
piile- rejtőzni.
piimä aludt tej.
piilo rejtek: *piilon* §. 58.
piilu bárd.
piipertä- tipegni, szökdécselni.
piiri kör, kerület.
piirittä-bekeríteni, körülvenni, megszállani (várost).
piirrokse, -os bevésés, bekarcolás, vonás. rajzolás.
piippu pipa.
piirtä- bekarcolni, vézni, rajzolni.
piiska ostor.
piispa püspök.
pika gyors, hamar; *pikemmin* hamarabb, inkább.
pikaise, -ainen gyors, hamaros.
piki (g. *pi'in*, *pi'en*, *pikin*) szurok.
pikku kis, pieziny.
pila csúfság, tréfa; romlás.
pilaa- elrontani: *pilaele*- fr.
pilautu- elrontódni, elromlani.
pillka folt. bevágott jegy, hajk.
pillka tréfa. gúny: *p.-kirves* csúfolódó, csúfondár.
pillkkaa-, *pillkkoa*- hajkolni, jegyet vágni.
pillkkaa-, inf. -lkata kicsúfolni, ki-gúnyolni.
pilli síp.
pillo gaztett, erőszak, rontás.
pillo- erőszakot tenni, megrontani
pilve, -vi felhő.
pilekse, -ves árnyék, árnyékos hely.

piemeä sötét; *piemeyle*, -ys sötétség.
pinnistü- szorítani, csiptetni; megszeríteni.
pino fa-rakás.
pinta külső rész, felszín (*veden p.* víz színe).
pintee, -nne' feszültség, szorultság.
pirahta- cseppenni, fercsenni.
piraa-, *pirise*- csepegni, fercsegní.
pirsta szilánk, forgács.
pirta takácsborda.
pirteä fris, éber, élénken mozgó.
pirtti lakószoba; fürdőszoba.
piru ördög.
pisara csepp.
pisimpä, -sin, sup. *pitkä*.
pistele-, fr. *pistä*-.
pistoli pisztoly
pistä- szűrni, be-sz., bedugni.
pitee, -ide' : mielő-p. vélemény.
pitäele- fr. *pitä*-, használni, bánni vkivel.
pitempä, -pi comp. *pitkä*.
pitkin hosszában, mentiben (112. l.)
pitkittä- folytatni.
pitkä hosszú.
pito tartás: tb *pidot* vendégtartás, lakoma.
pituite, -uus hosszúság; *pituisse*, -inen hosszúságú.
pitä- tartani; (személytelen igéül)
pitää kell
pitäjä v. *pitäjää*, -jäs egyházmegye, fára.
piukea, *piukka* feszes, kemény.
piukotta- feszíteni, feszesre húzni, szorítani.
pivo marok (*pivon-täysi*).
pohja fenék, éjszak.
pohjaise, -ainen éjszaki.
pohmelo mámor.
pohiti roham, neki eredés.
pohiti- szórni (gabonát).
poika fiú; madárfi, kölyök: *talon-poika* paraszt, pór.
poiki- fiadzani, kölyközni.
poikkea-, *poikkee*-, inf. *poiketa* el-

térni, letérni.
poikki -n keresztül, keresztül át; szét, el (-törni, -vágni).
poimi- szedni, összeszedni.
poimu n. act. *poimi*-, ráncz, összehajtás.
pois el, félre; *poissa* el (nem jelen: *on poissa* ist fort, nincs jelen).
poista- eltávolítani, elhárítani, lerázni.
pojintima mostoha fiú.
polke- taposni, lépni; alányomni, kevésre becsülni (árút).
polku n. act. *polke*-; ösvény.
polo nyomorúság; *poloise*, -*oinen* szegény, nyomorúságos.
pollta- égetni; *p. tupakkaa* dohányozni.
polltee, -*lte'* forróház.
pollto égetés: *p. puut* tűzifa.
polve, -*vi* térd, hajlat; nemzedék, embernyom, öltő (*suku-p.*): *mies-p.* férfi-kor.
ponnista-, fr. *ponnistele*- lábbal támaszkodni, ellenszegülni, rúgolódozni.
poro meleg hamú; por (*sahan-p.* fűrészpor).
poro rénszarvas.
porotta- §. 60.
porsaa, -*rsas* malacz.
porstua tornác, pitvar.
portaa, -*rras* бүрү; lépcső.
portti kapu, ajtó.
porvari polgár.
poske, -*ki* pofa, orcza.
pole- beteg lenni, betegeskedni; *potilaa*, -*las* beteg, beteges.
polka csánk.
polkaise- rúgni; *polki*- rúgolódozni.
pouta derű, tiszta száraz idő.
pove, -*vi* kebel.
pudista- rázni.
pudotta- lecjteni.
puhalta- fújni, fuvallani.
puhaltime, -*llin* fuvó (blasebalg).
puhdistukse, -*us* tisztítás: *uskon-p.*

reformáció.
puhee, -*he'* beszéd, szólalkozás.
puhele- (fr. *puhu*-) beszélgetni; *puheliasa*, -*ias* beszélés.
puhkee-, inf. *puhjeta* fakadni, kitörni, pukkadni.
puhkaise- átszúrni, kiszúrni.
puhki által, át, keresztül.
puhtaa, -*hdas* tiszta.
puhu- beszélteni.
pui-, inf. *puida* csépelni.
puikki- bújni (be- v. el-b), elosonni; *puikahta*- id.
puhuttele- szólítani.
puikko pálczika, faszeg, szilánk.
puista- = *pudista*-.
puisto liget, park.
pujahta- = *puikahta*-.
puka bog, gomb, gumó: *satulan p.* nyeregkápa.
puke- (*puen*) fölölteni; *pukeu*- refl., öltözni.
pukime, -*u'in* öltöruha, öltöny.
puku öltözet.
pula jégnyílás; szorultság, baj.
pulli duzzadtság: *pullista*- duzzasztani, fölfúni, feszessé tenni.
pullo palaczk: *p. poski* duzzadt képű.
pulska, *pulskea* természetes.
puna: vörösség, vörös szín; *p. parta* vörös szakálú.
punaise, -*ainen* vörös.
punasta- vörösíteni, vörösre festeni.
punastu- elvörösödni, elpirulni.
punerta- pirosítani (-lik), vörösnek látszani: *punertava* vörösös.
punnitse- mérni, mérlegelni.
puno- fonni, sodorni.
puntari mérleg, csapófont.
puo far, segg.
puola áfonya (vörös á.).
puole, -*li* fél: *mies-p.*, *miehen-p.* férfi-nem, férfi ember; *puoli-päivä* dél; *äiti-p.* mostoha anya; — *puolella*: *ulko-p.* -n kívül, *sisä-p.* -n belül; *puolen*: *tällä p.* -n innen, *toisella p.* -n túl (113. l.); *puolesta*

részeről, -ra nézve (111. l.)
puolise, -inen félbeli; délebéd.
puoliso feleség.
puolitta- felezni: -*ttain* fele részben (részenként).
puolta-, *puolusta*- vkinek felén (pártján) lenni, vkit védeni.
puoluce, -ue' párt.
puoti bolt: *kauppa-p.* kereskedő-bolt.
puraa, -ras v. *purasime*, -sin véső, fúró vas.
puraise-, mom. *pure*-, harapni.
pure-, inf. *purra* harapni, rágni.
purjee, -je' vitorla.
purjehti- vitorlázni, hajókézni.
purka- v. *purkaa*-, inf. -*rata* bontani, szétszedni, leszedni.
puro patak, ér; kis völgy.
purte, -rsi naszád, dereglye, csónak.
purkahta- fercsenni, szökelleni: *p. nauruun* nevetve fakadni.
pursto u. = *pyrstö*.
puru n. act. *pure*-; *p.-tupakka* bagó; *sahan-p.* fűrészpör.
puserta- nyomni, szorítani, facsarni.
puske-, *puski*- öklelni, döfni.
pussi zacskó, zsák.
puteli palaczk.
putke, -ki cső, csöves fűszár.
putoa-, *putoo*- esni, leesni.
puu fa.
puuha munka, igyekezet.
puukko gyilok; faragó kés, bicsak.
puulea, *puuleva* duzzadt, teljes, nagy.
puuro kása.
puuska, *puusku* hirtelen neki-eredés (harag-, láz-ról).
puutta- összehogni, kötni.
puuttee, -uute' hiány.
puuttoma fátlan.
puuttu- megragadni vmin; vmihez fogni, illetni.
puuttu- hiányozni.
pyhä szent; ünnep.
pyhittä- szentelni, föl-sz.
pyki- (*py'in*) róni, rovátkolni, be-

metszeni.
pykälä rovás, rovátka; fok.
pylvää, -väs oszlop, támaszfa.
pyrintö törekvés.
pyrki- igyekezni, iparkodni.
pyrstö fark (hal-, madár-f.).
pyry hózivatar.
pyryttä- szállingózni (hó); *pyryttele*- fr.
pyssy puska.
pysty v. *pystö* egyenesen álló (állás), fölegyenesedett, fölálló: *pystyssä*, *pystyyn* (42. l.).
pysty- rajta fogni, belehatni; érteni vmihez (§. 51, b.)
pyssy- maradni, megmaradni, megállani (helyén).
pyssä- megállítani; megállani (stehen bleiben); *pyssä*- id.)
pyy fajd, császár-fajd, cs.-madár.
pyydykse-, *ys* fogó, kelepce, csapda
pyyleä tömérdek, nagy, tetemes.
pyyntö fogás (fang); keresés.
pyytä- fogni (halat, vadat); kérní.
pyytö- l. *pyyntö*.
pyöreä kerek, gömbölyű.
pyöri- forogni.
pyörryttä- szédíteni, szédelgést okozni.
pyörty- szédülni, ájúltni.
pyörtä- forgatni; esztergályozni.
pyörü kerék, karika, henger.
pähkinä dió, mogyoró.
päin felé (§. 19, d).
päihty- megrészegegni.
päise, -äinen fejű.
päitse, tb. *päitset* fék.
päivittelen- panaszkodni, jajveszékelní.
päivä nap (különösen »dies«): *päivä*-vineen §. 45.
päiväise, -äinen napos, napi: *pahan-p.* nyomorgós, nyomorúlt.
päivällise, -inen délebéd.
päkeä, *päikeä* vastaghús (láb talpán).
päre, -re' szilánk; fáklya

- päte*- érni vmit, vmire valónak lenni;
pätö n. act.; *pätöise* értékű.
pää fej; fő (-ember); vég (*matkan päässä*; *päästä* múlva); — *päällä* rajt, *päällä*, *päälle*, *päällitse* (108. l.)
päälle fölibe, azonfölül.
päälletysten egymás fölött.
päällikkö főnök, fővezér.
päällise, *-inen* fölülváló, fölső.
päällykse, *-ys* föle vminek, fölső resz.
pääse-, inf. *päästä* oldódni, szétválni; szabadulni; eljutni, bejutni, lenni (vmivé).
pääsiäise, *-äinen* húsvét.
pääsky fecske.
päästä- ereszteni (ki-e., el-e.), szabadítani.
päätte, *-äite'* végzés, befejezés, tetőzés; véghatározat, következtetés; végzet, szöveg.
päättä- befejezni, elvégezni; elhatározni.
pääTTY- befejeződni.
pääty- kerülni vhoval, jutni vmire, találni (vmit tenni).
pöhnä részeg állapot.
pöhö poffadtság, duzzadtság.
pölkky töke (fa-t.), tuskó.
pöllö bagoly.
pöly röpülő por, szállingózó hó.
pörhä, *pörhö*, *pörrö* berzedt, borzas.
pötki- ügetni: *p. pakoon* futásnak eredni.
pöyheä, *pöyheä* duzzadt, fuvalkodott; pöffeszkedő, büszke.
pöyhistele-, *pöyheüle*- büszkélkedni.
pöytä asztal.
- Raaja* tag, végtag.
raaka (g. *raa'an*) nyers, főtlen.
raamattu szentírás, biblia.
raappaa- megragadni, rántani.
raasta- szakítani, tépni, megkarcolni.
raata- erővel dolgozni.
raatele- szaggatni: *-lija* ragadozó vad.
- raato* dög, holt test.
raatsi-, *raahiti*- magát rávehetni.
raha pénz; *rahasto* pénztár.
rahi pad, lóca.
rahtu kevéské (csepp, szikra).
rahvaa-, *-vas* nép, köznép.
raikkaa-, *-aikas* fris, romlatlan.
raiska aprólék, hulladék; rossz, haszontalan; szegényke.
raiskaa elrontani; *raiskaantu*- refl.
raittii-, *-aitis* fris.
raivo düh; *raivoa*- dühöngeni.
raja határ.
rajoitta- meghatározni.
rajua- dühöngeni, viharzani.
rakasta- szeretni.
rakastu- beleszeretni.
rakee-, *-ae'* szem (darabka: korn): *rae-sade* jégeső.
rakenta- építeni; *rakennutta*- caus.
rakennukse-, *-nnus* építés, alkotás; szerkezet.
rakettu e h. *rakennettu* (*rakenta*-).
rakkaa-, *-akas* kedves, szeretett.
rakkaute-, *-aus* szeretet.
rakki kisebb fajta kutya, eb.
rakko hólyag.
rako rés (*raollaan* kissé nyitva).
rakuttele- ropogtatni; csattogni (madárhangról).
rampa sánta, béna.
rangaistukse-, *-tus* büntetés.
ranskaise- büntetni, fenyíteni.
ranskalaise-, *-ainen* francia.
ranta part, szél (margo).
rantee-, *-nne'* kéz-tő, kéz-csukló.
rapea porhanyó (föld).
rapea erős, duzzadt.
rappio szakadozó, rozzant állapot.
rasitta- terhelni.
rasitukse-, *-us* megterhelés, nyomorgatás.
raskaa-, *-kas* nehéz.
raski- rávehetni magát.
rata út, ösvény.
ratkaise-, *ratkase*- szétválasztani, elintézni (peres ügyet).

ratsaa, -*tsas* lovas, lóhátas.
ratsasta- lovagolni.
ratsu hátras ló, paripa.
raittaa, -*atas* kerék, tb. -*aat* szekér.
raudoitta- megvasalni.
rauha béke.
raukea- összerogyni, leszakadni, bomlani.
raukka szegényke, nyomorúlt.
raunio, tb. -*niot* romok.
rauta vas.
ravakka gyors, tüzes, erős.
ravinto eleség; *ravintola* vendéglő.
ravitse- táplálni, etetni.
rehellise, -*inen* becsületes.
rehellisyyte, -*yys* becsületesség.
rehentele- büszkélkedni.
rehettä- bujáng nőni, díszleni.
reikä lyuk, nyílás.
reippaa, -*eipas* serény; rátartó, büszke.
reite, -*eisi* czomb.
reke, -*ki* szán.
renkaa, -*ngas* karika, gyűrű.
renki szolgál, béres.
renttu fityegő, rongyos; r. ember.
repalee, -*le'* rongy, foszlány.
repeä-, inf. *revetä* repedni, szétszakadni.
repi- szakítani, szét-sz.
repo róka.
retke, -*ki* út, járat.
reuna szél (margo), part.
reutoa- erőlködni (erővel törni, czipelni, dobni).
revon-tule, tb. -*tulet* északifény.
riehahta- följajdúlni, följendülni.
riehu- zúgni, zajlani, följajdúlni.
riemu örömjaj, nagy öröm.
riemuitse-, inf. *uuta* örvendezni, örömében ujjongani.
riento igyekezni, törekvés.
rientä- sietni, sietve menni.
riepu rongy, pelenka.
rieska fris (nem savanyodott).
riettaa, -*ietas* csúnya, rút.
rihma fűző (fonál, szíj); lenfonál,

czérna
riihe, -*hi* szárító csűr v. pajta.
riippu = *riippu*.
riista készlet (gabona); *metsän-r.* elejtett vad.
riistä- leszakítani, fosztani.
riisu- levetni (ruhát).
riita veszekedés, per.
riitele- veszekedni.
riitte, -*iite'* vékony jég.
riittele- vékonyan bejegendeni.
riittä- bevonni, befedni (vékony jéggel); telni vmire, elég lenni.
riivaa- megzavarni, háborítani: *riivattu* veszett (dühös).
rikastu- gazdagodni.
rikastutta- gazdagítani.
rikkaa, -*ikas* gazdag.
rikkaute. -*aus* gazdagság.
rikki széttörve (ütve. repedve).
rikko- szegni, meg sz ; bünt tenni.
rikokse, -*os* vétek, bűn
rinta mell: *vasta-r.* ellentállás; — *rinnalla* mellett, *rinnalta* mellől, *rinnalle* mellé (109. l.)
ripeä gyors, serény; csinos.
riippu- függni
ripse, -*si* szempilla (*silmä-r.*).
ripusta- akasztani, függeszteni
ristaise-, *ristase*- (mom. *risti*-): r. *silmiänsä* keresztet vetni.
risti kereszt; *risti*- keresztelni.
rivi sor, rend.
rohkaise- fölbátorítani.
rohkea bátor.
rohkene-, inf. -*hjeta* bátorodni. merni.
rohki-, *rohki*- gerebenezni, ecselni.
rohto fű, gaz; fűszer, gyógyítószer.
rohtu- rühesedni, bibircósodni.
roisto hulladék, söpredék
rokko himlő, csécs.
roso rabló; *rosova*- rabolni.
roteva erős, vaskos; bátor.
rouhi-, *ruhto*- apróra vágni, törni, zúzni.
rouva asszony.
ruhtina v. *ruhtinaa*, -*nas* fejedelem.

rukii, -uis rozsz.
rukka szegényke.
rukoile könyörögni.
rukoukse, -ous inádság.
ruma rút.
runko törzsök, derék-test.
runo költemény, vers.
runoelma költemény.
runoile költeni (verset).
runoilija költő, versszerző.
runsaa, -sas bőséges.
runteva testes, vaskos.
ruoho fű.
ruoka (g. *ruo'an, ruu'an*) étel.
ruokki- étellel tartani, élelmezni.
ruoko (g. *ruovon*) nád.
ruoska ostor.
ruostee, -te' rozszda.
Ruotsalaise, -ainen svéd.
Ruotsi Svédország.
rupatta- csacsogni, fecsegni.
rupe, -pi kosz; himlő.
rupea-, rupee-, inf. ruveta kezdeni,
 hozzá fogni.
rupla rubél (orosz pénz).
rupuli himlő.
rusikka ököl.
ruskea riska, barna.
rusko pirosság, pir (*aamu-r.*)
rutto hirtelen, gyors; pestis.
ruuhe, -hi válú, ladik.
ruumene, -men, tb. -menet polyva.
ruumi, -mis test, holttest.
ruuna herélt ló.
ruusu rózsa.
ruuti puskapor.
ryhmä csoport.
ryhty- hozzáérni, hozzáfogni; rá-
 ragadni.
rynnäkkö megrohanás, ostrom.
ryntää- neki rohanni, ostromolni.
ryntää, -nnäs mellsont.
rype- (*ryven*) sárban fetrengeni.
rypisty- ránczosodni.
ryppy ráncz.
rytisty- ránczosodni, elgyűrődni.
ryppää- inni, egyet húzni (italból).

ryömi- mászni (négykézláb).
ryöstä- erőszakkal elvenni, rabolni.
ryöväri rabló.
räjähä- fölrobbanni.
rämeä, -me' mocsár, sár-rét.
rämeä átható, éles (hang).
ränsteä nyirkos, nedves.
ränsty- nyirkosodni; podvasodni.
räpükse, -ys pillanat (*silmän-r.*)
rönsy sarj, tőhajítás.
röyheä bolyhos: duzzadt.
röyheä, röykeä büszke, daczos,
 megátalkodott.

Saa-, inf. saada kapni; érni, ér-
 kezni; -hatni, -hetni.
saakka »usque, tenus« (§. 19, d.).
saalii, -lis fogás, zsákmány.
saappaa, -aapas csizma.
saapu- kaphatónak lenni, megje-
 lenni, megérkezni, kerülni vhoval.
saare, -ri sziget.
saarna prédikáció.
saarnaa- prédikálni, papolni.
saasta mocsok, szenny.
saati, saatikka §. 74, 7.
saatta- vinni (vmire, vhová); -hatni
 (posse).
saavutta- elérni, utólérni.
saha fűrész; *sahaa-* fűrészelni.
saipio v. *saippio, saippu, saippua*
 szappan.
sairaa, -ras beteg.
saita fősvény.
saiware, -ar v. *saiwaree, -re'* sörke.
sakea sűrű.
sakko birság, pénz-b.
Saksa Németország; német nyelv.
saksalaise, -ainen német.
sakse, tb. -kset olló.
sala titok; titkos: *salaa* titkon.
salaa- eltitkolni, elrejtteni.
salama villám.
salee, -le' szilánk.
sali terem (saal).
salko pózna, hosszú rúd.
salli- megengedni.

salme, -mi tenger-szoros.
salo erdős sziget; erdő, berek.
salpa retesz; *salpaa*- reteszelni.
salva- ácsolni; kivágni, herélni
(salve-): *salvokse*, -os gerendázat.
sama ugyanaz, ugyanez; *samassa*
 ugyanakkor, egyszermind; *samo-
 inen* épenúgy.
samanlaise, -*ainen* ugyanolyan,
 ugyanilyen.
samaten azonképen, szintúgy.
samea homályos.
sametti bársony.
sammakko béka.
sammale, -*al* moh.
sammalta- megmohozni, mohhal be
 fedni v. kitömni.
sammu- elaludni (tűz), elenyészni.
sammutta- eloltani.
samoa- gyorsni.
sampani champagnei (bor), pezsgő.
sana szó; hír, üzenet.
sanele- fr. *sano*-.
sangen igen, nagyon.
sankari vitéz, hős.
sankea, *sankka* vastag, sűrű; jó-
 módú, tehető.
sano- mondani: *sanoma* hír.
sanomattoma kimondhatatlan
saparo kurta fark (juh-, egér-f.)
sappe, -*ppi* epe.
sarja lécz, hosszú szilánk; sor, rend.
sarka tábla (szántó föld).
sarka daróc.
sarve, -*vi* szarv.
sata száz.
sata- esni (eső, hó).
satama kikötő.
satee, -*ade'* eső.
sateise, -*einen* esős.
sato termés; vedlés, hullás.
sattu- hozzáérni, rátalálni; történe-
 tesen esni, előfordulni; t. jutni,
 kerülni v. hová, találni (vmit esele-
 kedni).
sattuma esetleges történet, előfor-
 duló jelenség.

satu mese.
satula nyereg.
saukko vidra.
saura serény, szorgalmas.
sauva bot.
save, -*vi* agyag. sár.
savu füst.
savusta- füstölni, meg-f.
se l. *si*.
seassa, *seasta* l. *seka*.
seikeä v. *seikee*, -*eijes* v. *sekee*, n.
sees derű, tiszta, felhőtlen.
seikka dolog, körülmény.
seinä fal (wand).
seipää, -*eiväs* sövénykaró.
seisahta-, *seisahta*-, *seisattu*- meg-
 állani.
seiso- állani: *seisoallensa* állóhely-
 zetbe (lábra).
seitsemä, n. -*män* hét; *seitsemänte*,
 -*mäs* heted, hetedik.
seitti pókháló.
seka (elegy, vegyített valami): *se-
 assa* között (elvegyítve), *seasta*
 közül, *sekaan* közé (111. l.)
sekaantu- elegyülni.
sekaise, -*ainen* elegyes.
sekoitta- vegyíteni, keverni.
sekä §. 74, 2.
selittä- földéríteni, magyarázni, tisz-
 tán kivenni.
selitykse, -*ys* magyarázat.
selkene-, inf. -*ljetä* tisztulni, derülni;
 tisztába jönni, szabadulni.
selkeä tiszta, derű, világos.
selkeä-, inf. -*litä*, -*ljitä* = *selkene*-.
selkä hát.
sellaise, -*ainen* olyan, ilyen.
selvene-, inf. -*vetä* l. *selkene*-.
selvä, l. *selkeä*.
semmoise, -*oinen* olyan, ilyen.
sentähden azért.
sepillä- kovácsolni, megcsinálni; *se-
 pittele*- fr.
seppä kovács.
serkku unokaöcs.
setä nagybátya.

seula (*siekla*) szita.
seura társaság.
seuraa- követni, következni.
seurakunta gyülekezet.
seuraukse, *-aus* következés.
seuruee, *-ue'* kíséret, társas kör, társaság.
seutu környék, táj.
si, n. *se* (tb. *tö nü*, n. *ne*, *net*) az, ez (§. 17, d).
sia l. *sija*.
siellä ott, *sieltä* onnan.
sielu lélek (seele).
siemene, *-men* mag.
siene, *-ni* gomba.
siippaa- megkapni, megcsípni, kaparítani.
siippeä, *sippeä* serény, fürge.
siera köszörűkő.
sieraime, *-ain*, tb. *-aimet* orrlyukak.
sietä- túrni, eltúrni. kitartani.
sievä csinos, szép.
sihteeri titkár.
siili süldisznö.
siima zsinag, ostorszój.
siimekse, *-mes* árnyék; szürkület.
siintä- gyengén (távol) látszani; homályosan látni.
siinä, *siitä* §. 17, d.; §. 19, b, 2.
siipe, *-pi* szárny.
siirty- átszármaazni v hová, költözni.
siirtä- költöztetni, odább tenni.
siis tehát.
siisti tiszta, csinos.
siisti- tisztítani, csinosítani.
siittä- (*sijittä-*) megfogantani, szülni.
siity- kihűlni, hidegülni.
siivo kellő rend, tisztaság, csín, illőség; illedelmes, szerény, csendes.
sija hely, befogadó tér; állomás:
tuli-s. tűzhely.
sijava tág.
sijoitta- helyezni, elhelyezni.
sika disznó.
sikeä szívós, tartós; *s. uni* mély (nehéz) álom.

sikeä, *sikene*, *sikiä*, inf. *si'etä*, *si'itü*
 fogantatni (concupi), születni; szaporodni.
sikiö magzat; fajzat; kölyök.
sileä sima.
silittä- simítani, csizrogatni.
silikka tiszta (vegyítetlen), merő.
silloin akkor.
sillä mert.
silmä szem.
silmä-, *silmäile-* szemlélni, megnézni.
silpa vékony fahéj (fenyű-, nyirfa-h).
silpaa-, inf. *-lvata* lehántani.
silta híd.
simeä homályos, nem tiszta.
siine, *-ni* kék: *sini-kukka*.
sinise, *-inen* kék.
sinne oda: *s. päin* arrafelé.
sinu, n. *sinä* te (§. 17, a.)
sipalee, *sirpalee*, *-le'* száka, darabka.
sirkeä egyenes, szálas, sudar.
sisare, *-ar* nőtestvér.
sisukse, *-us* belseje vminek, beltér:
 tb. *sisukset* belek.
sisä belső, b. rész: *sisässä*, *sisällä*
-n belül, *-ben* bent; *sisästä*, *sisältä* *-ből* ki; *sisään*, *sisülle* *-be* bele (110. l.)
sisültä- magában foglalni.
sisüllise, *-inen* belső.
sisällykse, *-ys* tartalom (inhalt).
sitce, *-ide'* kötés, kötelék.
siten úgy, akképen.
sitkeä szívós, fősvény.
sito- kötni; *sitoele-*, *sitele-* fr.
sitte, *sitten* azután; ezelőtt (bizonyos idővel), óta: *aikaa s.* ezelőtt régen, régóta
siuhoa- sivitani (sípoló hanggal).
siunaa- áldani.
sivalta- hirtelen kézmozdulatot tenni (kül.: csapni, vágni, ragadni).
siveä szerény, illedelmes, mívelt.
sivisty- művelődni, művelté lenni.
sivistykse, *-ys* művelődés, műveltség.
sivistä- művelni, művelté tenni.

sivu oldal; lap (pagina); *sivu'*, *si-
vutse* mellett el.
sohva pamlag.
soi-, inf. *soida* hangzani, zengeni.
soihtu fákllya.
soikea szálas, hosszukás.
soimaa- elhatni, ráhatni; szidal-
 mazni, csúfolni, vádolni.
soime, -*mi* jászol.
sointu összehangzás: *alku-s.* allite-
 ráció.
soipea enyhe, langyos.
soitta- caus. *soi-*, hangszeren ját-
 szani; csejgetni, harangozni.
soitto hangszeren-játszás, zeneszó.
sokea vak.
sokkose, tb. -*set* szembekötödsi.
sokuri czukor.
solea szálas, karcús.
solke, -*ki* csat.
solmitse- kötni (csomóval).
solmu v. *solme*, -*mi* csomó.
soma alkalmas, illó; szép, dicső.
sonni bika.
sonta trágya.
sopi- (*sovin*) megegyezni, alkalmas-
 nak lenni, illeni; féjni.
sopu egyesség, egyetértés.
sopotta- susogni, súgni.
sorea egyenes, szálas; szép, csinos.
sorkka hasadt köröm.
sorme, -*mi* ujj (digitus).
sormukse, -*us* gyűrű.
sorta- (*sorran*) lenyomni, elnyomni,
 lerontani.
sota háború: *sota-mies* katona.
soti- csatázni, háborút viselni, har-
 czolni.
solke- taposni (sárt), gyúrni (tésztát).
soukka szűk, keskeny.
souta- evezni; *soutele-* fr.
soveliaa, -*ias* illó, alkalmas.
sovinto egyetértés, egyezkedés.
sovitta- egyeztetni, illeszteni, össze-
 illesztteni.
suhta v. *suhtee*, -*hd'* helyes mérték,
 arány; viszony, vmire való te-

kintet: *suhteen* -hoz képest, -ra
 nézve.
suikalee, -*le'* hosszukás vékony da-
 rab, csík, szelet.
suikaa szálas, karcús.
suin: *suinkin* egyáltalában; [*ei*]
suin-kaan korántsem.
suise, -*inen* szájú.
suitse, tb. -*itsel* zabola.
suitse- füstölögni, párologni: *suitsu*
 füst.
suitta- bírni, tehetni, -hatni (lehet
 hogy, talán).
suju- hajlani, engedni; suvadni,
 könnyeden folyani.
suka serte; lókefe; *suki-* kefélni.
sukelta- elmerülni, víz alá bukni.
sukeu- v. *sukene-*, inf. *sueta* haladni,
 sikerülni; alakülni, változni.
sukka harisnya.
sukkelä serény, gyors, ügyes; gyors
 elméjü, elmés, leleményes.
sukse, -*si* hótalp.
suku nemzetség, család, rokonság.
sukulaise, -*ainen* családbeli, rokon.
sula híg, folyó, olvadt; tiszta, merő.
sulaa- olvadni, fölengedni (*sulau-*);
 olvasztani (*sulatta-*).
sulka toll.
sulke- zárni, be-z., el-zárni.
sulku záró vmi (retesz, gát).
sullo- sulykolni; lenyomni, csomo-
 szolni.
sulo kedves, kellemetes, bájos: *su-
loise*, -*oinen* id.
sumea v. *summa* homályos, ködös;
 szomorú.
summa somma, összeg.
sumu köd, párolgás.
sunnuntai vasárnap.
suo mocsár.
suo- kívánni, akarni, ohajtani; nem
 sajnálni, oda engedni, oda szánni.
suoho sárló nyálka, sárlás.
suoja fészter, pajta; oltalom.
suojaa-, fr. *suojele-* oltalmazni, óvni.
suola só; *suolattoma* sótalan.

suolaa- sózni.
suole, -li bél (darm).
suomalaise, -ainen finn; finn ember.
Suome, -mi Finnország; finn nyelv.
suomenta- finnre fordítani.
suomennokse, -os finnre fordítás.
suomu, suomukse, -us halpénz, pik-
 kely.
suone, -ni ín, ideg; ér (vena).
suopea kegyes, jóakaró.
suora egyenes.
suori-, suoritta- egyenesíteni, eliga-
 zítani, elintézni, rendbe hozni.
suosi- egyetérteni; kedvezni.
suosio jóakarát, egyetértés: *suosiolla*
 jószerivel.
suosiollise, -inen jóakaró, kegyes.
suostu- beleegyezni.
suostumukse, -mus beleegyezés.
supista- megszorítani, összevonni.
suppea szoros, megszorított.
sure-, inf. surra búsulni vmin, fáj-
 lalni.
surkastu- elhervadni, elsorvadni.
surkea szánalmas, nyomorú.
surkuttele- sajnálni.
surma halál (kivált erőszakos).
surmaa- megölni.
suru bánat, bú, aggodalom.
surullise, -inen bánatos, szomorú.
suruttoma gondatlan.
survaa- hajtani, taszítani.
survo- törni, zúzni.
sute, -usi farkas.
suu száj, nyílás.
suukko csók; *suukkose, -onen* dim.
suulaa, -las szájas, nyelves, fecsegő.
suullise, -inen szájbéli, élőlőszóval való.
suunta irány; rend, helyes mérték.
suure, -ri nagy.
suuruise, -uinen nagyságú.
suurukse, -us reggeli (frühstück)
suuruute, -ruus nagyság.
suutari csizmadia, suszter.
suutele- csókolni.
suuttu- megbosszankodni, meghara-
 gudni.

suututta- bosszantani, haragítani.
suvaitse- túrni, megengedni.
suve, -vi nyár.
sydäme, -dän szív; belső, (belseje
 vminek), közép (*sydän-paikka*).
sydämellise, -inen szíves, szívből való.
sydänty- megbosszankodni.
sykkö, sykkyy v. *sykkyrä* gombolyag.
syksy ősz (autumnus).
syksyise, -yinen őszi.
syle, -li öl (klafter, schooss).
syleä-, syleile- ölelni.
syllke- köpni.
synkeä, synkkä sötét, komor.
synnyttä- szülni; támasztani, elé-
 idézni.
synti vétek.
synty születés. eredet.
synty- születni; létre jönni.
syryä oldal, mellék.
sysää- tolni, taszítani.
syle, -ysi szén.
sytty- gyúladni.
sytyttä- gyújtani, meg-gy.
syvä mély.
syvä ok; syvä-pää vétkes vmiben (ki
 az oka vminek).
syyllise, -inen bűnös.
syyske, n. syys ősz (l. *syksy*): *syys-*
kuu szeptember.
sytyttä- okolni, vádolni.
syö-, inf. syödä enni.
syökse- hajtani, dobni, taszítani;
syöksy- neki támadni, rohanni.
syöttä- etetni.
säikky- ijedni; *säikähtä-* mom.
säily- megmenekülni, megmaradni.
säilyttä- megőrizni, megmenteni, me-
 nedékbe juttatni.
säke, -ki v. *säikä* marj (ló marja).
säkenä, säkenee, -ne' szikra.
säkki zsák.
säle, -le' szilánk.
sälkö, sälkäv csikó (két éves).
sänke, -ki tarló.
särke- törni; fájni (§. 60).
särky- eltörni (-rik), szakadni.

särise- sisteregni.
sürpü-, *sürppüü-* szörpölni.
sütee, *-üde'* sugár (strahl).
süvele, *-vel* hang (laut, ton).
süvy arcz kifejezés; hangmódosulat, hangulat.
süü kötélnék egyes összesodrott fonala; sor, rend.
süü idő, időjárás.
süükse, *-si* v. *süüske*, *-ki* szúnyog; kánya, halász-sólyom.
süüli sajnálat, száanalom (§. 58).
süüli- sajnálni.
süünnöllise, *-inen* szabályos.
süüntö elrendelés, szabály.
süüre, *-ri* lábszár.
süüstü- megtakarítani, megkimélni, eltenni; *süüsty-* refl.
süüstävüise, *-äinen* takarékos.
süüstävüisyyte, *-yys* takarékoság.
süüstö takarék, megtakarítás.
süüty rend (társadalom osztálya), rang.
süüttü- rendezni, elrendelni.
Taa' (= *taaksi*) l. *taka*.
taaja sűrű, gyakor.
taakka teher, hordani való.
taannoin az imént, a minap; *taannoise*, *-oiven* imént volt, minapi.
taas megint.
taatto, *taattose*, *-onen* apa (édes a.)
taha: *tahallansa* szánt szándékkal, kész-akarva; *tahansa* §. 75, jegy.
tahi, *tahikka* = *tai*, *taikka*.
tahko szöglet-él, szél, oldal; köszörű kő.
tahraa-, fr. *tahraele-* besározni, bemázolni.
tahto- akarni.
tahto akarat; *tahtonsa* (§. 75, jegy.)
tahtoise, *-oiven* akaratú.
tai, *taikka* vagy (§. 74, 1.)
taikina dagasztott tészta (teig).
taima, *-mi* csemete növény, plánta.
tainnokse aléltság, eszméletlen állapot.

taintu- elaléltni, ájúltni.
taipu- hajlani vmire, neki engedni magát; *taipuva* hajlandó; *taipuvaise*, *-ainen* id.
taipumukse, *-mus* hajlandóság.
taistele- küzdeni, birkózni; kiköttni vkivel.
taita- tudni, hozzáérteni; *-hatni*, *-hetni* (= lehet hogy, alkalmasint).
taitee, *-aide'* művészet.
taito tudás, hozzáértés, jártasság, mesterség.
taitta- elszakítani, letörni.
taittu- elszakadni.
taivutta- hajlítani, rábírní.
taivaa, *-vas* ég (coelum).
taju értelem, értelmesség.
tajua-, inf. *-uta* érteni.
taka hátulsó rész v. tér, vmi mögött való tér; hátulsó: *takaa*, *takana*, *taaksi* (*taa'*), *taitse* (109. 1.)
takaa-, inf. *ta'ata* kezeskedni, jót állani.
takaise, *-ainen* vmi mögött való, hátulsó.
takaisin, *takasin* (*-si*) vissza, hátra.
takaperin visszafelé (a múltba = ez előtt).
takerta-, *takelta-* gyúrni, bele-gy., bekeverni, bogyní.
takista- megragasztani vmin; akadályozni.
takki kabát.
takku gubancz (kolonczos haj).
tako- (*ta'on*) kovácsolni.
talja szőrös (kikészített) bőr.
talla lap, lemez, talp (*kengän-t.*)
tallaa- taposni.
talli istálló.
talo ház, major, tanya; ház és telek: *talonpoika* paraszt.
taloute, *-ous* gazdaság, háztartás.
talte: *tallessa* v. *tallella* őrizet alatt, eltéve; *panen talteen* v. *tallella* elteszek
talv-, *talutta-* vezetni.
talve, *-vi* tél; *talvise*, *-inen* téli.

tamma kancza.
tamme, -*mmi* tölgyfa: *tammi-kuu*
 januáriuſ.
tanea merev, feszült, erőſen álló.
Tanska Dánorszáſ.
tanssi táncz; *tanssi-* tánczolni.
tantere, -*mer* mező, tér, csatatér.
ta'otta-, *caus. tako-*.
tapa szokás, erkölcs; mód.
tapaſe, -*ainen* szokású, erkölcsű.
tapaa-, inf. *tavata* találni.
tapaktu- történni.
tappa- agyonütöni, ölni, megölni;
 csépelni.
tappele- verekedni: *tappelu* ütközet,
 csata.
tappio vesztes állapot.
tappo ölés.
tappura kőcz, csepű.
tarha kerített hely, kert.
tarina elbeszéléſ, adoma.
tarinoi-, *tarinoitſe-*, inf. -*oita* elbe-
 szélleni.
tarjoa-, *tarjoo-* kínálni; *tarjoele-* fr.
tarkene-, inf. *tarjeta* merni vmitől,
 rávenni magát vmire.
tarkka pontos, szigorúan ügyelő.
tarkkuute, -*uus* pontosság.
tarkkaa-, *tarkasta-* szorosan vizs-
 gálni, megfigyelni.
tarkoitukſe, -*tus* szándék, czél.
tarpee, -*rvé'* ſzükség, kellet (bedarf).
tarpeellise, -*inen* ſzükséges.
tarpo- zurbolni, turbokolni.
tarttu- odaragadni, hozzáfogni, bele-
 kapni.
tarvis = *tarve'* (*tarpee*).
tarvitſe-, inf. -*ita* ſzükségelni: *tar-
 vitſee* kell, ſzükség (§. 37, c.).
tasa egyenlő magasság, egyenes tér.
tasaiſe, -*ainen* egyenlő (magas),
 egyenes, sima; nyugodt kedvű,
 csendes.
tasku zseb.
tatarilaiſe, -*ainen* tatár.
taukoa-, inf. *tauvota* elállni, meg-
 szünni.

taula tapló.
taulu tábla.
ta'usta mög (mögött való tér).
tauti betegség: *kulku-t.* járvány;
vilu-t. hideglelés.
tavallise, -*inen* szokott, közönséges;
tavallisuite (-ság, -ség).
tavara árú, jószág.
tavattoma szokatlan.
tavoitta- megfogni.
te (g. *teidän*) tb. *sinä*.
teettä-, *caus. teke-*.
tehtaa, -*hdas* műhely, gyár.
teho foganat, hatás, erő.
teiri, *teeri* nyirfajd.
teittömä útatlan.
teke- (*te'en*, *teen*), inf. *tehdä* tenni, csi-
 nálni, készíteni; (*hänen*) *tekee*
mieli kedve van.
tekee (§. 52, c.) munka, csinálófél.
teko tevés, tett, tétemény: *rauhan-t.*
békekötés; *mieli-teko* kedv.
telta sátor.
temmaa-, *tempaa-*, inf. *temmata* rán-
 tani, ragadni, tépni.
temppu ügyes fogás.
tenho hatás, varázserő.
teokſe, -*os* munka, mű.
terva kátrány.
tervee, -*ve'* ép, egészséges; *terve* légy
 üdvöz! (*salve*).
terveellise, -*inen* egészséges.
tervehti-, *tervehyttä-* üdvözölni.
terveyte, -*ys* egészség.
terä él (kés-él), éles hegy.
terükſe, -*üs* aczél.
terüvä éles.
testamenti végrendelet.
teurasta ölni, levágni (marhát).
tiäise, -*ainen* czinege.
tie út.
tiedusta- tudakolni, tudakozni.
tienoo környék, táj, vidék.
tietee, -*iede'* tudomány.
tieto tudás.
tietty (e h. *tiedetty*): *tietysti* magától
 érthetőleg, természetesen.

tietä- tudni
tietämättömyyte, -yys tudatlanság.
tihëä, tihkeä sűrű, tömött; fukar.
tiili téglá.
tiima óra (stunde).
tiistai kedd.
tiivii, tivii, -vis l. *tihëä*.
tila hely; állapot, alkalom.
tilaa- megrendelni (pl. könyvet).
tilaisunte, -uus helyzet, alkalom.
tilallise, -inen telkes gazda.
tili számadás.
tilkka csepp, darabka.
tilukse, -us telek, földbirtok, jószág.
tina czin.
tinki- alkudozni, lealkudni.
tippa, *tippu* csepp.
tirkistä- kandikálni, kukucsálni.
todellise, -inen valódi, igazi.
todista- bizonyítani: *todistaja* bizonyítékvő, tanú.
todistukse, -us bizonyítás, bizonyíték.
tohti- merni, merészelni.
tohtori doktor, orvos.
toime, -mi dologelintézés, munkafolytatás, ügy: *saada toimeen* rendbehozni, véghezvinni; *toimeen tulla* boldogulni.
toimitta- végezni (munkát), rendre szerint megtenni; szerezni, megszerezni, elintézni, gondoskodni vmiről: *toimittaja* szerkesztő.
toimitukse, -us művelés, dologvégzés, munka, teendő; szerkesztés, szerkesztőség.
tointu, *toipu-* magához jönni, föl-
 üdülni, erőre kapni.
toisaalla (toisialla), -lla, -lle §. 19, a, 4.
toise, -oimen más, másik, második; *toisiansa* néha, hébehóba.
toista- ismételni.
toisten, *toiste* másszor.
toivo remény; *toivo-* reményleni.
toivotta- kívánni, ohajtani; *toivottele-* fr.
tokee, -oé' töltés, gát.
toki mégis.

tolko vajjon?
tonu por.
tora veszekedés, szidás.
toraa-, *toraja-* veszekedni.
tori piac.
torju- elhajtani, visszaverni (támadót).
torikka, *torikku* szunnyadás.
torikku- bélogatni, szunnyadni.
torni torony.
torppari zsellér.
torstai csütörtök.
toru- veszekedni, szidni.
torve, -vi kürt, cső.
tole, -osi való, igaz, igazság: *tosin* ugyan, igaz; *totta* (tottahan) igazán, bizony.
toteulu- megigazulni, megvalósulni.
totise, -inen igaz, való; komoly.
tottele- vele-gondolni, engedelmessékedni, szótfogadni.
tottu- szokni, hozzászokni, bele-
 szokni: *t. pois* elszokni.
tottumukse, -us megszokás, hozzászokottság.
totutta- szoktatni.
totuute, -uus igazság.
toveri társ.
touko vetés (tavaszi v.): *touko-kuu* május.
tuhante, n. tuhannen, tuhat ezer.
tuhka hamu.
tuhlaa- pazarolni.
tuhma ostoba.
tuhni- turkálni.
tuh vész, rombolás.
tuhraa- turkálni, sárban fetrengeni, mocskolni.
tuijotta-, *tuijottele-* kandikálni; merőn nézni.
tuikkaa-, *tuikki-* döfni, szúrni.
tuikea, *tuikka* szűrős, éles; haragos.
tuima erőszakos, vad, szilaj.
tuiskaa- hajigálni, dobálni; (átv.) haragosan rákiáltani.
tuisku hózivatar, fürgeteg.
tukala nehéz, kínos, bajos.

tuke, -*ki* v. *tukee*, -*ue'* támasz.
tuke- (*tuen*) támasztani, támogatni.
tukeva erősen álló, erős, vastag.
tukka üstök, haj.
tukko bedugultság; nyaláb, csomag
 (*tukku*).
tule-, inf. *tulla* jönni; vmivé lenni,
 válni; megérni (érik).
tule, -*li* tűz.
tuleentu- érni, megérni (érik).
tulehtu- tüzesedni.
tulise, -*inen* tüzes.
tulo jövetel; jövedelem.
tulukse, -*lus*, tb. *tulukset* tűz-szerszám
tulva tavaszi árvíz, víz-ár.
tumma sötétes, megfakult, színe-
 hagyott.
tunke- benyomni, dugni; nyomulni.
tunkeutu- behatni, nyomulni.
tunmusta- fölismerni, elismerni.
tunte- ismerni, tudni, érezni.
tunti óra (stunde).
tuntise, -*inen* órai.
tunto érzet, tudat, eszmélet, öntudat.
tuntoise, -*inen* (*tuntoval* való): hem-
 peä-t. érzélgős.
tuntu- érződni (sentiri); érezhető-
 nek, fölismerhetőnek lenni.
tuo, tb. *tõ noi*, n. *nuo*, *nuot* (§. 17, d)
 az, amaz; — *tuolla* ott, amott,
tuolta onnan, amonnan.
tuo-, inf. *tuoda* hozni.
tuohu, -*hi* nyírfa-kéreg.
tuohukse, -*us* (nyírfahéj-) fáklya;
 gyertya.
tuoksu szállongó por; illat.
tuoli szék.
tuomari bíró (ítélő b.)
tuome, -*mi* zelnicze-meggy.
tuomio ítélet.
tuomiset (tb.) útról hozott ajándék,
 vásárfia.
tuonaan, *tuonain* nem régen, a minap.
tuonne oda, amoda, tova.
tuoree, -*re'*, -*res* friss (még nyirkos,
 nyers).
tuorstai = *lorstai*.

tuotta-hozatni; meghozni, elérni.
tupa szoba, ház.
tupakka dohány.
tuppe, -*ppi* hüvely, tok.
tuprua- kavarogni.
tupsu bóbíta, bojt.
turha hiábavaló; *turhan-päiväise* id.
turkki szőrös bőr (pélz), bunda.
turmele- megrontani, elrontani.
turmio vész, romlott állapot.
turmiollise, -*inen* vész.
turpee, -*rve'*, -*rves* gyep, gyeptözeget.
turva menedék, oltalom; bizodalom.
tuska kín, szorultság: *tuskin* alig,
 nehezen.
tutaan (e h. *tunnetaan*) l. *tunte-*.
tutkaime, -*ain* hegyes vég (késhegy).
tutki- vizsgálni, nyomozni.
tuttava ismerős (l. *tunte-*).
tuttu (e h. *tunnettu*) ismert, ismerős.
tutustu- megismerkedni.
tunditta- ringatni.
tunhea duzzadt, sűrű, dús lombú.
tuule, -*li* szél (ventus).
tuule-*füjni* (szél).
tuuma hüvelyk (mérték).
tuuma tanakodás, tanács; szándék,
 terv.
tuumaa-, *tuumi-* tanakodni, megfon-
 tolni, gondolni, szándékozni.
tuumene, -*men* tögy (uber).
tyhjü üres; semmi.
tyhmä ostoba.
tylkeki ágyú.
tylkkü, *tylkkö* nagy darab, tuskó:
tylkkünänsä egészen.
tylkö: *tylkönä* -nál, *tylköä* -től, *ty'ö*
 -hoz (109. l.)
tylsä tompa.
tyly durva, kegyetlen, szigorú.
tyinke, -*ki* v. *tynkü* csonka (meg-
 maradt) vég.
tynnryri tonna, hordó.
typerä ostoba.
tyrehty- elakadni, megállani (folyás);
tyrettä- megállítani.
tyrmeü megmeredt, mereven; ma-

kacs.
tyttäre, -*ytär* leány (filia).
tyttö leány (puella).
tyve, -*vi* tő (fa töve), alsó vég.
tyvene, -*ven* = *tyjyne*.
tyydyttä-kielégíteni.
tyjyne, -*ni* csendes; csend, szélcsend.
tyyty- megelégedni, belenyugodni.
työ munka, dolog.
työlää, -*läs* terhes, fáradságos.
työntä-taszítani; küldeni.
työttömä, dologtalan.
tä, n. *tämä*, tb. *tö näi*, n. *nämä*,
nämät ez (§. 17, d)
tähden-ért, végett, okáért.
tähtä kalász.
tähte, -*ti* csillag; célpont, ismertető
jel; *panna tähdelle* megfigyelni,
megvizsgálni.
täi tetű.
täikäläise, -*äinen* ide való, itteni.
tälläise, *tälläise*, -*äinen*, -*äinen* ilyen.
tällöin ekkor.
tämmöise, -*öinen* ilyen, efféle.
tänne ide.
täpäri legszélén, legvégén való.
tärkeä fontos, jelentős.
tärjä-, *tärise-* remegni, reszketni;
tärähtä- mom.
täten így, ekképen.
täyte, -*äysi* teljes, tele: *täynnä* tele
(van), *täyteen* tele §. 41, a.
täyttä- tölteni, betölteni, teljesíteni.
täyty- telni: *täytyy* (impers.) kell.
täytymykse, -*mys* kellet, kellés, tar-
tozás (§. 67, d).
tää = *tämä* (l. *tä*).
täällä itt, *täältä* innen.
töllö ostoba.
tölmä, *törmä* meredek lejtő, m. part.
tönkeä, *tönkkä* mereven, kemény.
törkeä durva.

Uhka fenyegetés, dacz: *uhalla* me-
rész koczakára-tevéssel.
uhkaa-fenyegetni.
uhkea nyalka (u. *poika*).

uhkuele- kibuzogni.
uhraa- áldozni.
uhraukse, -*us* áldozás.
uhri áldozat.
ui- úszni; *uiskele-*, *uiskenetele*- fr.
uinaa-, *uinaele-* szunnyadni; *ui-*
nahta- el-sz. (hirtelen).
ujo szemérmes, ajangós.
ukko öreg ember, férj; mennydör-
gés; *ukkose*, -*onen* dim.
ukse, -*si* ajtó.
uljaa, -*jas* bátor, hős; derék.
ulko külső, künt való: *ulko-maa*
külföld; *ulkona* künt, *ulkoa* ki-
vülről, *ulos* ki.
ulottu- kiterjedni.
ulvo- ordítani; *ulvonta* ordítás.
ummista- elrekeszteni, bezárni.
umpe, *pi-* tökéletesen zárt, nyilasta-
lan, hézagtalan: *umpi-aita* egész
kerítés (nyílás nélkül); *u.-jää*.
umpinaise, -*ainen* teljesen zárt.
une, -*ni* álmom.
uneile, *unksi-* álmodozni.
uneliaa, -*ias* aluszékony.
unetta- álmra indítani (§. 60.)
unettoma álmatlan.
unhotta-, *unhoitta-*, *unohta-* felejtteni,
elfelejtteni.
unhottu-, *unohtu-* feledésbe menni,
felejtődni.
upea jeles; kevély.
opera iparkodó, serény.
upokse elsülyedt állapot: -*ksissa*.
upotta- elsülyesztteni.
uppoa- süllyedni, él-s.
uppi-niskaise, -*ainen* makacs.
upseeri katonatiszt.
urho, l. *uroo*.
urhollise, -*inen* vitéz, hősi.
urkki- motozni, kutatni, keresgélteni.
urokse, -*os* hím (állat).
uroo, *uroho*, -*ros* férfi, hős.
usea nem egy, gyakor, sok: *usein*
gyakran; *useimminen* leggyakrab-
ban.
uskalta- merni, merészlni; *bizni*

vmiben.
usko hit, vallás.
usko- hinni, elhinni; rábizni.
uskollise, -*inen* hü, hűség.
uskollisuute, -*uus* hűség.
uskonto vallás (religio).
utare, -*ar* v. *utaree*, -*re'* tőgy (uber).
utele- nyomozgatni, tudakozni: *ute-
liaa*, -*ias* kíváncsi.
utu köd, pára; *utuise*, -*inen* ködös.
uudista- újítani, megújítani.
uudistutta- megújíttatni.
uuni kemencez.
uupu- erejét veszteni, ellankadni,
 lerogyni.
uurta- csinolni (hordót), berovát-
 kolni.
uute, n. *uusi* új.
uutise, -*inen* új, újdón; újság (új hír).
uuttera serény, szorgalmas, buzgó.
uuvutta- ellankasztani.

Vaakte, -*ti* v. *vahto* hab (spuma).
vaaka mérleg.
vaaksa arasz.
vaalea halovány, fehéres.
vaali választás.
vaan csak; hanem, de.
vaara veszély.
vaara hegy (mons).
vaarallise, -*inen* veszélyes.
vaari gondos ügyelés: *ottaa vaari*
 (*jstakin*) gondosan ügyelni; *pitää*
vaaria gondot viselni.
vaatetta- ruházni.
vaati- követelni, kívánni.
vaatimukse, -*us* követelés.
vaattee, -*aate'* ruha
vaatteukse, -*us* öltözet, ruházat.
vaelta- járni, vándorolni.
vaha kőszirt.
vaha viasz; hab (spuma: *veden* v.)
vahingollisse, -*inen* káros.
vahinko kár.
vahtere, -*hder* jávorfa, juharfa.
vahti őr, őrállás.
vahva erős.

vahvista- erősíteni.
vahvistukse, -*us* erősítés, megerősítés.
vahvuute, -*uus* erősség.
vai, *vain* vagy (§. 74, 1.)
vaihee, -*he'* köz: *vaiheella* között
 (111. 1.)
vaihetta-, *vaihta*- váltani, cserélni;
 fr. *vaihettele*-, *vaihtele*- váltogatni;
 váltakozni.
vaihto csere.
vaikea nehéz, bajos, keserves, nyo-
 morúságos.
vaikeoi-, *vaikeoiise*- jajgatni, óbé-
 gatni.
vaiikka noha, ámbár; akár (v. *mihin*
 akármibe).
vaiikutta- hatni, behatni, indítani,
 működni.
vaiikutukse, -*tus* hatás.
vailla l. *vajaa*.
vaiilinaise, -*ainen* hiányos, tökélet-
 len.
vaimene- csillapodni, megszűnni.
vaimo feleség, asszony.
vainaja megboldogult (defunctus),
 néhai.
vainio mező, szántóföld.
vaino gyűlölség, üldözés, ellenséges-
 kedés.
vaino, *vainu* szagnyom.
vainoa- üldözni, ellenségeskedni
 vkivel.
vaipu- lehanyatlani.
vaiti veszteg, csendesen.
vaiva baj, fáradság.
vaivaa-, inf. *vaivata* bántani, gyö-
 törni, fárasztani.
vaiweise, -*ainen* bajjal küzdő, sze-
 gény.
vaivaloise, -*oinen* bajos, terhes, fá-
 radságos.
vaja fészter.
vajaa híj; híjával való: *vajaalla*
 (*vailla*) vminek híjával.
vajoa-, *vajoo*- súlyedni, merülni.
vaka v. *vakaa* erősen álló, biztos;
 nyugodt kedvű, komoly; *vakava*

vakaise, -ainen id.
vakka véka (scheffel).
vako barázda.
vakunte, -uus biztosság, biztosíték.
vakutta- bizonyossá tenni, meggyőzni vmiről, erősíteni.
vala eskü.
vala- önteni; *valele* fr. öntözni.
valaise, valkaise- világitani; fehéríteni.
valee, -le' v. *valhee, -he'* hazugság.
valettele-, valehtele-, valhettele- hazudni.
valista- világitani, világosítani.
valitse-, inf. -ita választani.
valitta- panaszolni, jajgatni, síratni.
valitukse, -us panasz, p-tétel.
valjaa, -jas, tb. -jaat hám, lószerszám.
valju hidegszívű.
valkea fehér; tüzfény, tűz.
valkene-, inf. -ljeta világosodni, virradni.
valko fehér, fehérség; *valkoise, -oinen* fehér.
vallattoma féktelen, kicsapongó, rakonzátlan, szilaj.
vallitse, inf. -ita uralkodni.
valloitta- hódítani, megh., megvenni.
valmii, -mis kész.
valmista- készíteni, elkészíteni.
valmistu- elkészülni.
valmistukse, -us készítés, készület.
valo világ, fény, világosság.
valo: luu-v. köszvény (csont-fájás).
valoisa fényes, világos.
valppaa, -lpaas éber, vigyázó
valppaute, n. -aus éberség.
valta hatalom, szabad rendelkezés;
valta-meri nagy tenger, óceán.
valtaa- hatalmába venni; bitorolni.
valtaise, -ainen: väki-v. erőszakos;
oma-v. önálló, független.
valtakunta birodalom.
valtiaa, -ias hatalmas, uralkodó.
valtio állam.
valtiollise, -inen állami, politikai.
valu- ömleni.

valvee, -ve' éber állapot, virrasztás.
valvo- ébren lenni, virrasztani.
vamma, vampa testi hiba, baj, sérülés (seb).
vangitse- foglyúl ejteni, elfogni.
vanha vén, öreg; *vanhempa, tb. -mmat* szülék.
vanhukse, -us öreg ember.
vanhurskaa, -kas igaz (ember), igazságos (l. *hurskaa*).
vankente, vankiute, -us fogság.
vankka erősen álló, erős, hatalmas.
vanki fogoly (gefangener).
vanno- esküdni.
vantee, -nne' abroncs.
vanu- beereszkedni, sűrűbbé lenni (posztó).
vanulta- beavatni (posztót), ványolni.
vapaa szabad.
vapahta- szabadítani: *vapahtaja* szabadító (kül. az üdvözítő).
vapaute, -us szabadság.
vapautta- szabadítani.
vapaja-, vapise- reszketni.
vara készlet, vagyon, birtokbeli (pénzbeli) mód: *varaksi* számára (készletül — hogy legyen meg).
varakkaa, -akas v. *varallise, -inen* vagyonos, jómódú, gazdag.
varasta- lopni.
varhaa (varaha, varaa), -ras korán való (früh): *varhain* korán, *varhemmin* korábban.
varhaise, -ainen korán való, korai.
vari forró, hév.
varikse (varekse), -ris, -res varjú.
varjele- megőrizni (vmitől), megővni, védeni.
varjo árnyék, ernyő; oltalom.
varkaa, -ras tolvaj.
varkaute, -us tolvajság.
varma biztos, bizonyos.
varoa-, varoo- óvakodni; tartani vmitől.
varoitta- meginteni, óva inteni vkit (warnen).

varova, varovaise, -ainen óvatos, vi-
gyázó.

varpa, varpu vessző, hajtás, gally.
varpaa, -rvas láb-ujj (zehe).

varpuse, -unen veréb.

varsa csikó.

varsinaise, -ainen sajátképen való.

vartaa, -rras pózna (ráaggatásra).

vartalo termet (statura).

varte, -rsi nyél, szál (fa), felnyúló

törzsök; termet: *jo'en v.* folyó

melléke; — *varrella* (hosszában)

mellett, mentében, mellékén; —

varsin nagyon, különösen, kivált-
képen.

varten -ért, számára (112. l.)

varteva termetes.

vartia ör, őrző.

vartioi-, vartioitse -örizni, strázsálni.

vartise, -inen nyelű (szálú, szárú).

vartoa- ügyelni, vigyázni, elvárni.

varusta- fölkészíteni, ellátni.

vasa, vasikka borjú.

vasama gombos nyíl.

vasara kalapács.

vasempa, -sen bal.

vaske, -ki réz; *valkea-v.* sárga-réz.

vasta csak (erst), imént: *v. nyt*

csak most.

vasta adversus, contrarius: *vastassa*

ellen, ellenében; *vastaan* ellen,

ellenébe, ellenére; *vastoin, vasten*

ellen, ellenére; *vasten* számára

(112. l.); *vastapäätä* átellenben;

vastakkain egymás ellenében.

vastaa-, inf. -stata felelni.

vastaise, -ainen ellenében álló;

majdani, ezentúl való.

vastaukse, -us felelet.

vastukse, -us akadály, akadék.

vastusta- ellenezni; *-ustaja* ellenfél.

vasu kosár.

vati tál.

vatsa has.

vauhti neki-eredés, sebes menet.

vaunu, tb. -nut kocsi.

vauraa, -ras fölépült, erős, dús;

vaurastu- fölépülni, erősödni.

vavahta-, mom. *vapaja-*.

vedültä- rántani, meg-r. (*vetä-*).

vehkee, -he' v. *-hke'* eszköz, út-mód,

fondorlat: *sota-v.* hadmozgalom.

vehnä búza; *vehnäise, -äinen* búzá-

ból való; búzakenyér, kalács.

veikka verseny, fogadás (*wette*).

veikko (dim. *veikkose, -onen*) l. *velje*.

veisaa- énekelni.

veistä- faragni (fejszével, kóssal);

veistele- fr.

veisuu ének, éneklés.

veitikka kópé.

veitse, -si kés.

velintimä mostoha fitestvér.

velje, n. veli testvér (*frater*); társ,

barát.

veljekse, -jes, tb. -jekset testvérek

(*gebrüder*).

velka adósság: *velaksi* hitelbe.

velkau- eladósodni.

velko- adósságot követelni, a. be-

hajtani: *velkoja* hitelező.

veltto ernyedt; renyhe

velvoitta- kötelezni, kötelessé tenni.

velvollise, -inen köteles vmire.

velvollisuute, -uus kötelesség.

vempele, -mmel ív, ív alakú fa.

venche, venee, -né' v. *venhee, -nhe'*

sajka, csónak.

vento: *v.-vieras* egészen idegen.

veny- nyújtózni, heverni, hente-

regni.

Venäjü Oroszország; orosz nyelv.

venäläise, -äinen orosz.

verallise, -inen megfelelő, hasonló;

verallisesti hasolításképen, arány-

lag.

vere, -ri (part. *vertä, verta*) vér.

verekse, -res fris (nem avas).

verevä teljesvérű, fris színű, piros

képű; színű.

verho lepel, takaró, ruha.

verise, -inen: *valko-v.* szőke.

veristä- vérezni, meg-v.

verka posztó.

verkka lassú, túnya.
verkko háló.
vero adó (steuer, tribut).
verrattoma hasonlíthatatlan, páratlan.
verta vminek megfelelő mennyiség (nagyság, érték): *sen-v.* annyi, *pisaran v.* egy cseppnyi; *vetää vertoja* vétekelhetni vkivel, hozzá foghatónak lenni.
vertaa-, inf. *verrata* hasonlítani, egybevetni.
vertaise, *-ainen*: *yhden-v.* egyenlő, egyet érő: *sen-v.* annak párja, vele egyetérő, annyi.
verüjä kapu, kertkapu.
vesa sarjadék, tőhajtás (fán).
vete, *-esi* víz.
vetelä vizes, vizenyős.
vetise, *-inen* vizes, nedves, könnyes.
vetkää nyúlós, szívós.
veto n. act. *vetä-*.
veto fogadás (wette); fölhivatkozás, fölebbezés.
vetäy- húzódni, vonólni.
vetä- húzni, vezetni; *vetäise-* mom. *viällise*, *-inen* hibás; vétkes vmiben (l. *vika*).
viattoma ártatlan.
vie-, inf. *viedä* vinni.
viehättä- csábítani, vonzani.
vielkaa, *-ikas* ravasz.
vielä még.
vieno vékony, finom; csendes, enyhe.
vieraa, *-ras* idegen; vendég: *vieras-mies* tanú.
vierasta- vendégelni; idegenelleni; *vierastele-* idegenkedni.
vierastu- elidegenedni.
viere, *-ri* szél, part, oldal: *vieressä*, *vierellä* mellett, *-nál*; *vierestä*, *vierellä* mellől, *-től*; *vierenen*, *vierelle* mellé, *-hoz*; *vieritse* mellett el (109. l.); — *vierekkäin* egymás mellett.
vieri- gördülni, hengeregni, lefo-rogni.

viertä- gördíteni, hengeríteni; *vier-tele-* fr.
vieru n. act. *vieri-*; lejtő.
vierukse, *-us* oldal-táj, mellék.
viettele- elcsábítani.
viettä- mulatni, tölteni (időt); üleni (ünnepet).
viha harag, gyűlölség; *v.-mies* ellenség; *vihaise* haragos, ellenséges.
vihaa- gyűlölni.
vihanta, *viheriä*, *vihreä* zöld, viritó.
vihdoin végre.
viheltä- fűtyölni.
vihittä-, *caus.* *vihki-*.
vihki- (*vihin*) szentelni, beszentelni, föl-sz.; esketni (jegyeseket).
vihko köteg, füzet.
vihma permetezés, harmatesés.
vihnee, *-ne'* kalász, polyva.
viholaise, *-ainen* hangya; csalán.
vihollise, *-inen* ellenség.
viidhyttä- csitítani, csendesíteni.
viihty- csillapodni.
viikko hét (woche): *keski-v.* szerda.
viikse, *-si* bajusz.
viile-, *viiltä-* szelni, fölhasítani.
viileä hüvös, fris.
viima vonal: *tuulen v.* széljárás.
viime (*viimme*) legutóbbi, legutóbb múlt (§. 34): *viimein* végre, utol-jára, a múltkor; *viimeksi* végre.
viimeise, *-inen* utolsó.
viina bor (pálinka); *viini* bor.
viipy- elmaradni, késni, tartózkodni.
viisaa, *-sas* bölcs.
viisaute, *-aus* bölcsesség.
viisto rézsutos, félszakos, csapinós.
viitta haraszt, bokrok.
viite, *-isi* öt; *viidente*, *-des* ötödik.
viitsi- rávehetni magát.
viitta útmutató (fa).
viittaa- jelt adni, inteni.
viittaukse intés, jeladás.
viiva = *viima*.
viivyttä- késleltetni, elhúzni, tartóztatni, marasztalni; *viivyttele-* fr.; késni.

vika hiba (testi h.); hiba, véték.
vikahtee, *-hde'* v. *vikahtee*, *-ate'* (*vii-kahtee*) kasza.

vilaa- csillámlani; *vilahta*- mom.

vilaukse, *-us* villanat, csillámlat.

vilise- hemzsegni; csörögni.

vilja termés (gabona), jövedelem, bőség (*viljalta* bőven).

viljela- művelni (földet), tenyészteni.

viljely, *viljelykse*, *-ys* művelés.

vilkkaa, *-lkaas* élénk, fürge, serény.

vilkku- csillámlani, tündökölni.

villa gyapju.

vilppi csel, csalás, ravaszság: *vilpittömü* egyenes, jámbor, őszinte.

vilu hideg, hidegség.

vilutta- fáztatni, fázást okozni (§. 60).

vimma düh, fölháborodás, veszettség.

vino rézsutos, csapinós, ferde.

vipu emelő rúd, mázsarúd.

virallise, *-inen* hivatalos.

viree, *-re'* fölhúzott (feszült) állapot: *on vireellü*.

vireä feszült; élénk, virgoncz, szorgalmas.

virhee, *-he'* hiba.

virittä- fölélesztetni, szítani (tüzet); fölhúzni (íjat), kivetni (tört, hálot).

virka tiszt, hivatal.

virkeä élénk, fürge; fölüdült.

virkestä- fölfrísiteni, üdíteni.

virikka- mondani, szólni.

virikku élénk, fürge, gyors.

virkoa, *virkoo*, inf. *-rvota*, *-rota* föléledni, megfríszülni, fölüdülni, erőre kapni.

virpe, *-pi* vékony fa-szál (pózna, vessző).

virsta verszt.

virta folyam (strom).

virtaa- folyani (ömleni, özönleni).

virte, *-rsi* ének, egyházi ének.

viru- nyúlani; nyújtózni (heverni).

virutta- nyújtani, ki-ny.; kimosni, öblíteni.

virvoitta-, 1. *virkestä*-.

visertä-, *visertele*- csicseregni.

viskaa- dobni, vetni.

vissi bizonyos, biztos

visu szoros, pontos, fukar; sűrű, tömött, ép.

vitja, tb. *-jat* láncz.

vitka lassú, lomha; adv. *vilkaan*, *-kalleen*.

vitkastele- késedelmezni.

vitša vessző.

viulu hegedü.

vivahta- elvillanni, belejátszani (színbe), némileg hasonlítani valamihhez.

vohla kecske-olló, gödölye.

voi oh!

voi vaj.

voi-, inf. *voida* tudni (posse), -hatni, -hetni, bírni; magát bírni (egészségről).

voima erő.

voimaise, *-ainen* erős.

voimalkaa, *-akaa* v. *voimallise*, *-inen* erős, hatalmas.

voimistu- erősödni, meg-e.

voitele- kenni, meg-k.

voitta- győzni, megnyerni.

voittela- győzködni, birkózni.

voitto győzelem, nyereség.

voivotta- jajgatni, jajveszékeln.

voura, *vuokra* bér, haszonbér.

vouti tisztartó (vogt).

vuohi, *-hi* kecske

vuokraa- bérelni, kibérelni.

vuokse, *-si* erős folyam, ár.

vuoksi szerint, -ért, -hoz képest, -nálfogva, kedvéért, miatt (111. l.)

vuole- faragni.

vuona bárány; *vuonilo* rénüsző.

vuoraa- bélelni.

vuore, *-ri* hegy.

vuoro forduló sor.

vuote, *-uosi* év.

vuotee, *-uode'* ágy.

vuotise, *-inen* éves.

vyö öv; öv-táj, derék.

vyöri- gördülni, forogni, örvényezni.

vyöttä- övezni.
vähene-, inf. -hetä kevesbedni.
vähennykse-, -ys kevesbités.
vähentä- kevesbiteni.
vähimpä, sup. vähä; vähintäkin, vä-
hintänsä legalább.
vähyyte-, -yys keveys, kevésvolta
 vminek.
vähä, vähäise kevés, kis, csekély :
vähä-pätöinen jelentéktelen.
väijy- leselkedni, lesben állani.
väily- ingani, lebegni.
väistä- kitérni, elkerülni.
väittä- erősen állítani, vitatni.
väike-, -ki erő; nép : *nosto-v.* felkelő-
 sereg; *väkevä* erős.
väkise-, -inen erős, erőszakos; erejű :
väkisin erőszakosan.
väleen (välehen) gyorsan, hamar ;
välemmin (comp.)
väli köz : *väli-puhe'* egyesség; —
välissä, välillä között, *välistä, vä-*
liltä közöl; *väliin, välille* közé;
vältse között el (111. l.); — *vä-*
listä hébehóba, helylyel közzel.
välillise-, -inen közvetett; *välillisesti*
 közvetve.
välittä- közbenjárni.
välittömä közvetetlen.
väljä tág, kiterjedt.
välkky- villogni, ragyogni.
välkähtä-, välähtä- villanni.
välähyttä- villantani.
välttä- kerülni, elkerülni; *välttämät-*
tömä elkerülhetetlen.
väri szín (farbe); *värise* színű.
värise- reszketni, remegni; *värahtä-*
 mom.
värkki szerek, készlet.
värsy vers.
värttinä orsó.
väsny- elfáradni.
väsnykse fáradt állapot: *-ksissä.*
väsnyttä- fárasztani, el-f.
vätküä- dobni.
vävy vő.
väylä hajóút, hajózható víz (fahr-

wasser).
vääristä- görbíteni, ferdíteni, hami-
 sítani.
vääntä- csavarni, el-cs.
väärä görbe; nem igaz, nem he-
 lyes, hamis (v. vala).
vöyryä üdült, fris, egészséges.
Yhdeksä-, -sän kilencz.
yhdenlais-, -ainen egyféle, egyenlő.
yhdisty- egyesülni.
yhdyskese-, -ys egyesültség, együttva-
 lóság : *yhdys-kunta* egyesület,
 egylet, társulat.
yhte, n. yksi egy; egyazon, ugyan-
 azon : *yhdessä* egyben, együtt ;
yhteen egybe, össze; *yhtenä* együtt ;
 — *yhteensä* összesen; *yhtenänsä*
 egyre ; — *yksin* egyedül; *yksin* ..
-kin még . . . is, sőt . . . is; *yksinänsä*
 egyedül [ö, ök].
yhteise-, -einen összes, egyetemes, ál-
 talános.
yhteyte-, -eys egység.
yhty- egyesülni.
yhtäkkiä egyszerre, hirtelen.
yhtäläise-, -äinen egyenlő, egyféle,
 hasonlő.
yhtäällä-, -ltä-, -lle §. 19, a, 4.
yhä, yhäti egyre, folyvást.
yksi (l. *yhte*) : *yksipäise-, -äinen* fejes,
 makacs.
yksinkertaise-, -ainen egyszerű.
yksinäise-, -äinen egyedülvaló, magára
 való, magányos
yksittäin, yksitellen §. 19, 6, 4. (43. l.)
yle, -li fölső : — *yllä* rajt, *ylle* -ra,
yllä -ról; *ylitse, yli* rajt el, rajt
 által, fölött el (108. l.); — *yleen-*
sä általában.
yleise-, -einen általános.
yleisö közönség.
ylempä-, -pi, comp. yle.
ylellise-, -inen fölös, túlságos, mér-
 téktelen.
ylen, ylöen szerfölött, fölötte.
ylene-, inf. yletä fölszállni, emel-

kedni; *ylentä-* fölebb emelni.
ylenvä fölebb való, magas, fen-
 költ.
ylhäise, -äinen emelkedett, előkelő.
ylhäällä, -ltä, -lle §. 19, a, 4.
ylimalkaan általában.
ylimpä, -lin, sup. yle.
ylise, -inen fölső; f. rész.
ylistä- magasztalni.
ylkä (yrkä, yrkö) vőlegény.
yllyttä- fölindítani, ingerelni.
ylpeile- kevélykedni.
ylpeä büszke, kevély.
ylpeyte, -ys kevélység, gög.
ylös, yles föl (sursum).
ylty- emelkedni, nőni, fölindúlni.
yltä-kyllin elégnél több, fölösen.
ymmärtä- érteni.
ymmärtäväise, -äinen értelmes.
ympäri körül, -n körül; *ympäriillä*
 körül, *ympäriile* köré, *ympäriitä*
 körül . . el (110. 112. l.)
ympäri-, *ympäriitse-* körülvenni.
yynnä (e h. *yhtenä*) együtt; meg, és.
yrittä- próbálni, igyekezni, meg-
 kísérteni.
yriytykse, -tys igyekezet, kísérlet.
yskä köhögés; *yski-* köhögni.
ystävyyte, -yys barátság.
ystävü barát.
ystävällise, -inen barátságos.
ytelä édeses, émelýtő.
ytime, n. ydin velő; *yty* id.
yö éj; *yöllise, -inen* éjjeli.
yötise, -inen éjtszakai (éjen át való).

Ahkä-, ähkäü- nyögni.
äijä sok, nagy; öreg ember.
äimä tü (nagyoobbféle).
äitelä, l. ytälä.
äiti anya.
äkeä heves, haragos, gonosz.
äkki hirtelen: adv. *äkkisti, äkkiiä.*
äkä harag (on *ä'issään*).
äly észrevevő tehetség, elme.
älyä- észrevenni.
älä- (ül-), tiltó-ige: §. 32.
ämmä öregasszony.
änkkä hebegő; *änkkäü-* hebegni,
 dadogni.
äpä utóhajtás, sarjú; fattyú (gyer-
 mek).
äreä haragos, morgó.
ärjäse- ráförmedni, rivallani.
äsken imént, csak most.
äsköse, -äinen csak imént történt,
 legújabb.
äveriä, -iäs dúsz, gazdag; kevély.
äyriä, -riäs meredek part (v. hegy-
 oldal).
ääne, -ni hang: *ääneti* hang nélkül,
 veszteg, hallgatva.
ääntä- hangoztatni, kiejteni (han-
 got, szót); szavazni; *ääntele-* fr.
ääre, -ri szél (margo), vég, határ
ääressä (äärellä) mellett.
äärettömä határtalan, végtelen.

Öise, n. öinen éji, éjjeli.
öitsi- éjtszakázni.
öljy olaj.

TARTALOM.

Nyelvtan.

	Lap.
Hangtani rész	1—7
§. 1. Egyszerű nyelvhangok	1
» 2. Hosszú önhangzók. Iker-önhangzók	1
» 3. Az önhangzók kétféle hangjellege	2
» 4. Szótövégi önhangzók gyengülése, változása, kizorolása	3
» 5. Mássalhangzó-gyengülés	4
» 6. Egyéb mássalhangzó-változás	6
» 7. Szó és szótag végén tört mássalhangzók	6
Alaktani rész	7—74
» 8. Névszótök alakjai	7
» 9. Egy-, két- és többtagú névszótök	8
» 10. Névszótötől származó névszótó	8
» 11. Igetötől származó névszótó	11
» 12. Többes-számi névszótó	14
» 13. Névragozás: a casusok jellemzése	16
» 14. Paradigmák	18
» 15. Észrevételek némely casusalakok képzéséről	25
» 16. Számnevek	30
» 17. Névmasok (pronomina)	31
» 18. Névtök (postpositiók)	36
» 19. Igehatározók (adverbia)	39
» 20. Igető alakjai	45
» 21. Egy-, két- és többtagú igitők	45
» 22. Igetők csonka alakja	46
» 23. Igetötől származó igitő	48
» 24. Névszótötől származó igitő	52
» 25. Alanyra-mutatással járó igealakok	54
» 26. Egyszerű alakú igeidők	54
» 27. Módok	56
» 28. Személyre, mint alanyra, mutató ragok	57
» 29. Paradigmák	59
» 30. Alanyra-mutatás nélkül való igealakok (participiumok, infinitivus, gerundiumok)	65

	Lap.
§. 31. Szerkesztett igeragozás (conjugatio periphrastica) . . .	69
» 32. Tagadó igeragozás	72
» 33. Mondatszerkesztő segédszók (conjunctiók, nyomatéko- sító particulák)	74
Mondattani rész	75—142
§. 34. Névszótő mint jelző. Változatlan jelzők. Utójelzők . . .	75
» 35. Birtokos-jelző genitívus. Szerkesztett birtokosnevek . . .	76
» 36. Birtokos-személyragok	78
» 37. Genitívus mint állítmány. Birtokhatározó genitívus. Ge- nitívus a »kell«-féle igék mellett	79
» 38. Nominatívus és partitívus (alany). Accusatívus és parti- tívus (tárgy). Nominatívus (tárgy). Partitívus és nomi- natívus (tárgy v. alany, pass. ige mellett). Tárgy gya- nánt kifejezett tér-, idő- és számbeli határozás	81
» 39. Nominatívus és partitívus (névszói állítmány)	85
» 40. Nominatívus és partitívus absolutus	85
» 41. A partitívus egyéb használata (mennyiség-jelentő fő- nevek mellett; part. comparationis; part. fölkiáltások- ban; abessívus helyett)	86
» 42. Instructívus (módhatározó)	87
» 43. Essívus (állapothatározó; időhatározó)	88
» 44. Translatívus (cél- és véghatározó; idő-, mód-, tekintet- határozó)	89
» 45. Comitatívus	91
» 46. Abessívus	91
» 47. Prolatívus	92
» 48. Inessívus, elatívus, illatívus (locatív-, ablatív-, latív- féle helyhatározók)	92
» 49. Inessívus (külön)	95
» 50. Elatívus (külön: általánosb eredethatározó)	96
» 51. Illatívus (külön)	98
» 52. Adessívus, ablatívus, allatívus (locatív-, ablatív-, latív- féle helyhatározók)	100
» 53. Adessívus (külön: idő-, mód- és eszközhatározó)	103
» 54. Ablatívus (külön: eredet-, tekintet-, ok-határozó; állít- mány-részes)	104
» 55. Allatívus (külön: datívus; állítmány-részes; tekintet- határozó)	106
» 56. Jegyzetek a 48—55. §§-hoz	107
» 57. A név-viszonyító különszók (főleg névutók) használata: a) Genitívussal, — b) partitívussal járók.	108 és 112
» 58. Ige gyanánt használt névszó	113
» 59. Módhatározó igék (verba descriptiva)	114
» 60. Transitív személytelen igék	114
» 61. Határozatlan többes-számi (»man«) alanyra mutató ige- alak	114

	Lap.
§. 62. Az állítmány-igének az alanyyal való egyezése számra és személyre nézve	115
» 63. Igemódok és igeidők	116—120
» 64. Participiumok (mint jelzők; mint állítmányszók)	120
» 65. Participiumok egyes-számi instructivusa (verba dicendi v. sentiendi mellett)	122
» 66. Egyéb, a participiumoktól való gerundiumok (-v ⁱ na v. -v ⁱ na és -ttua)	124
» 67. Infinitivus I. (vagyis translativus-gerundium)	125—129
» 68. I. Instructivus és I. inessivus-gerundium (-ten, -den, -en és -tessa, -dessa, -essa)	129
» 69. A -ma képzős cselekvés-névtől való gerundiumok (II. instructivus-ger. -man; abessivus-ger. -matta; II. inessivus-ger. -massa; elativus-ger. -masta; illativus-ger. v. II. infinitivus -maan; adessivus-ger. -malla; ablativus-ger. -malta)	130—134
» 70. II. adessivus- és II. ablativus-gerundium (-maisilla és maisilta)	135
» 71. A -mise képzős cselekvés-név	135
» 72. Nyomatékosító particulák	136
» 73. Szóhoz simuló conjunctiók	138
» 74. Peldák némely különálló conjunctiók használatáról	138
» 75. Relatív névmások: jo (joka); általánosított rel. névmás	141
» 76. Két különböző ragú határozatlan névmásalak jelentése	142

O l v a s m á n y o k.

Kettu ja kalastaja	143
Tarinoita	144
Kaksi nappia (Hannikainen)	148
Kuun tarinoita (Krohn)	150

S z ó t á r	155—202
-----------------------	---------

Sajtóhibák.

Lap : Sor :	Olvasd :	Lap : Sor :	Olvasd :
14 11 al.	<i>lai faj</i>	104 3 föl.	<i>ihmeellisellä</i>
37 15 »	<i>viereltä</i>	107 21 »	<i>kaupungissa</i>
48 6 föl.	<i>pitä-</i>	119 17 al.	<i>hirtettäisi</i>
56 15 al.	<i>tietänethän</i>	124 6 föl.	<i>tuntuu</i>
60 16 »	<i>eläkäämme</i>	130 11 »	<i>nukkuessa</i>
63 4 »	<i>luvattiin</i>	131 10 al.	<i>szolgák</i>
75 11 föl.	<i>kirvehe</i>	140 8 föl.	<i>sen tehnet</i>
77 12 al.	<i>kokoise</i>	143 8 al.	<i>Älä ole</i>
83 8 »	<i>yhden</i>	156 8 »	<i>askaree, -re'</i>
85 18 föl.	<i>valkoista</i>	164 8 föl.	<i>kaitse- örizni</i>
86 4 »	<i>leiviskä voita</i>	170 6 al.	<i>kärkkää, -rkäs</i>
96 16 al.	<i>jaloistansa</i>	172 13 »	<i>liikke-, -iike'</i>
» 8 »	<i>élés kamarája</i>	175 7 föl.	<i>mukaa-, fr.</i>
97 20 »	<i>to distajia</i>	178 3 al.	<i>oudostele- idegenelleni</i>
97 2 al.	<i>az erdő üres</i>	185 10 föl.	<i>riittee, -iite'</i>
103 4 »	<i>tahdon</i>	187 16 »	<i>seisahta-, seisautu-</i>

Igazítások. 1. §-hoz (Dr. Genetz A. megjegyzése): »A finn *h* egyéb mássalhangzó előtt nem felel meg a német *ch*-nak, hanem ilyenkor is hangzik *h*-nak, úgy a mint önhangzó előtt ejtjük. « E megjegyzés nyilván azt akarja mondani, hogy a *h* nem hangzik keményen (mint a ném. *ch*) lágy mássalhangzó előtt (*r, l, n, m, d, v, j*: pl. *ohra, vehnä, yhden, rahvas, pohja*), de kemények előtt (*t, k*: pl. *kahteen, lehti, rohkea, tehköön*) szükségképen keményebbé is válik a hangja (hiszen ily *t* esetleg *s*-vé változván, a *h* helyett *k* lép föl: *kahte — kaksi*).

11. §., b.-hez (12 lap): a *-ta, -tä* képzős cselekvésnévnek zárt alakjából csak akkor esik ki a *t*, ha két rövid önhangzó közt áll, vagyis ha rövid önhangzó van a képző előtt (pl. *sanota: sano-a-kse*); hosszú *v*. ikerönhangzó után *d*-vé lesz (pl. *saata, kyytä: saada-kse, kyytä-kse*).

13. §. (16 l, 6. al.): A genitivus ragja *-n* nem járúl mind a háromféle, hanem csak kétféle (*-te v. -ite* képzős) többesi tőhöz. V. ö. §. 15, c.

51. §.: Dr. Genetz a *g* pontot (99 lap), melyet Koskinen (§. 23, 7.) után vettem föl, egészen kihagyandónak véli. Szerinte nem is így mondják: *päiväänsä, tuntiinsa* (illativus + 3. személyrag), hanem így: *päiväässä* (inessivus, egy új *päivää* tőtől, nom. *päiväs*); szintígy pl. *vuorokauteessa* egy 24 órában, *vuoteessa* egy évben.

61. §. (115 lap): Dr. Genetz megjegyzi, hogy határozatlan (»man«) alanyra mutató activumbeli egyes-sz. 3. személyalak a praesens kivül is fordul el: pl. *kyllä sen kohta huomasi, että he olivat veljeksiä* azt ugyan mindjárt észrevette az ember, hogy ők testvérek voltak | *ei häntä olisi luullut niin viisaaksi, kuin hän on* nem gondolta volna őt az ember oly bölcsnek, mint a milyen.

76. §.-hoz: Dr. Genetz azt jegyzi meg, hogy néha »nem azontövü« két határozatlan névmás is fordul elé, az e §.-ban mondott bizonyos értelemmel; pl. *ne rupešivat sitten puhumaan ken mistükün* ők kezdtek azután beszélni: ki erről, ki arról | *saapi matkustellessa nühdä jos mitäkin* az ember utazás közben majd ezt majd azt láthatja.

Azoknak, a kik a finn nyelvvel tüzetesebben akarnak foglalkozni vagy a finn irodalomnak kiválóbb termékeivel (köztük a népköltészetiekkel) kívánnak megismerkedni, a következő finn nyelvű munkákat ajánljuk.

- Kalevala. Toinen helppohintainen painos. Helsingissä 1877. (Kalevala. Második olcsó kiadás). 1 frt 20 kr.
- Kanteletar taikka Suomen kansan vanhoja lauluja ja virsiä. (Kanteletar vagyis a finn nép régi dalai és énekei). Hels. 1864. — Jelenleg új kiadás van készülöben. 3 frt.
- Suomalaiset loiheturunot (Finn varázsló versek v. ráolvasások) — sajtó alatt van. — —
- Suomen kansan Satuja ja tarinoita I—IV. osa Hels. 1866. (Népmesék I—IV. rész). 4 frt 50 kr.
- Valittuja Suomen kansan Sananlaskuja. Toimittanut A. Ahlqvist. (Válogatott közmondások: szerk. Ahlqvist) Hels. 1869. 1 frt 20 kr.
- Suomalais-ruotsalainen Sanakirja. Toimittanut Elias Lönnrot (Finn-svéd szótár. I. rész Hels. 1874. A II. résznek már az utolsó füzete sajtó alatt van). 42 frt.
- Ruotsalais-suomalainen ja Suomalais-ruotsalainen Sanakirja. Tehnyt Ferd. Ahlmann. (Svéd-finn és finn-svéd szótár). Hels. 1874. 7 frt 20 kr.
- Saksalais-suomalainen Sanakirja. Deutsch-finnisches Wörterbuch (Goldenhjelm B. F.-tól). Hels. 1873. 7 frt 20 kr.
- Suomalainen murteiskirja tahi lukemisia Viron, Karjalan, Vatjan, Vepsän ja Liivin kielillä (Finn dialectusok könyve vagyis észt, karjalai, vót, vepsä és lív olvasmányok). Toimittanut A. Ahlqvist. Hels. 1869. 3 frt.
- Uusi Suomalainen lukemisto Suomalais-ruotsalaisen sanakirjan kanssa. (Új finn olvasókönyv finn-svéd szótárral). Toimittanut A. Ahlqvist. Hels. 1873. 2 frt 10 kr.
- Kieletär. Tutkimuksia, arvosteluja ja muistutuksia Suomen kirjallisuuden ja kielitieteen alalta. (Kieletär: nyomozások és bírálatok a finn irodalom és nyelvészet köréből). Toimittanut A. Ahlqvist. I. kötet (1—6 füzet); II, 1. füzet. Hels. 1875. 5 frt 70 kr.
- Suomi. Kirjoituksia isänmaallisista aineista. Toimittanut Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Toinen jakso 1—XIII osa. (Suomi. Dolgozások hazai tárgyakról. Kiadja a finn irodalmi társaság. Második folyam I—XIII rész.) Hels. 1863—79. Egy-egy rész 1 frt 80 kr.
- Kirjallinen Kuukauslehti (Irodalmi havi-lap). 1880-ki (XV.) évfolyam. Hels. 6 frt. (Az előbbi 14. évfolyam összesen 39 frt.)
- Suomen Kuvalehti. (Finn képeslap). Toimittaa J. Krohn (Suonio). 1880-ki (VIII.) évfolyam. Hels. 6 frt 60 kr.

- A. Kiven valitut teokset. I. II. (Kiivi Elek válogatott művei).
Hels. 1878. 4 frt 80 kr.
- Näytelmistö. Kokous alkuperäisiä ja suomennettuja teaterinäytelmiä. (Szinmütár. Eredeti és fordított színművek) 1—IV. osa. Hels. 1867. 7 frt 40 kr.
- Säkeniä. Kokous runoelmia, joiden tekijä on A. Oksanen (Szikrák. Költemények). Hels. 1874. — —
- Unkarin maaja kansa. Neljäkymmentä matkakirjettä, tehnyt A. Jalava. (Magyarország és népe. Negyven útlevel). Hels. 1876. 3 frt.
- Oppikirja Suomen kansan historiassa. Kirjoittanut G. Koskinen. (A finn nép történetének tankönyve). Hels. 1869. — —
- Johtavat aatteet ihmiskunnan historiassa. (Vezér-eszmék az emberiség történetében). Luento-jakso. Esittänyt Y. Koskinen. Hels. 1879. 3 frt 60 kr.
- Suomalais-ugrilaisen muinaistutkinnon alkeita. (A finn-ugor régészet alapvonalai). Kirjoittanut J. R. Aspelin. Hels. 1875. 4 frt 80 kr.
- Muinaisjäänöksiä Suomen suvun asumus-aloilta. — Antiquités du Nord Finno-Ougrien. Publiés par J. R. Aspelin. I—III. livraison. Hels. 1877—78. 25 frt 20 kr.
- Uusitilanhaltia Mauri Jókai'lta Suomentanut A. Jalava (Jókai: Az új földes úr. Ford. Jalava A.) Hels. 1878. 3 frt.
- Andreas Jelky'n merkilliset elämänvaiheet L. Hevesy'ltä (Hevesy, Jelky András). Hels. 1875. 2 frt 40 kr.
- Carinus, historiallinen novelli. Unkarin kielestä käänsi Koloman Jókai Mór'in teoksia I. Hels. 1875. 60 kr.
- Rakkaita sukulaisia. (A kedves atyafiak). Kirjoittanut M. Jókai. — Suomentanut A. Jalava. Hels. 1880. — —
- Kylän heittiö. (»A falu rozsza«). Alkuperäinen unkarilainen kansannäytelmä. Kirjoittanut Ed. Tóth. — Suom. A. Jalava. 90 kr.
- Mustalainen. (A cigány.) Alkup. unkarilainen näytelmä. Kirjoittanut Ed. Szigligeti. — Suomentanut J. Szinyei. Hels. 1879. 90 kr.

Suom. kiel. 3.

Budenz

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9801

